

T.C.
KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KONYA-DEREBUCAK KIRSAL KONUT
MİMARİSİ: PINARBAŞI KÖYÜ ÖRNEĞİ

Hilal ŞAHİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimarlık Anabilim Dalı

Ağustos-2019
KONYA
Her Hakkı Saklıdır

TEZ KABUL VE ONAYI

Hilal ŞAHİN tarafından hazırlanan “KONYA-DEREBUCAK KIRSAL KONUT MİMARİSİ: PINARBAŞI KÖYÜ ÖRNEĞİ” adlı tez çalışması 20/08/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Konya Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan

Prof. Dr. Mine ULUSOY

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar EROĞLU

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ergün HATIR

İmza

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Prof. Dr. Hakan KARABÖRK
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Hilal ŞAHİN

Tarih: 20/08/2019

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KONYA-DEREBUCAK KIRSAL KONUT MİMARİSİ: PINARBAŞI KÖYÜ ÖRNEĞİ

Hilal ŞAHİN

**Konya Teknik Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı**

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar EROĞLU

2019, 289 Sayfa

Jüri

Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar EROĞLU

Prof. Dr. Mine ULUSOY

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ergün HATIR

Geleneksel evler, kültürümüzü ve tarihimizi yansıtan, geleceğe aktarılmasına yardımcı olan önemli kültür varlıklarıdır. Köy ve kasaba gibi kırsal yerleşmelerde, doğa ve iklime uyumlu geleneksel konut örnekleri oldukça fazladır.

Konya'ya 140 km uzaklıkta olan Derebucak'ın Pınarbaşı Mahallesi'nde özgün mimari karaktere sahip birçok geleneksel konut bulunmaktadır. Bu evlerin mimari ve estetik özelliklerini kaybetmeden tespitlerinin yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada, her geçen gün değişmekte ve kaybolmakta olan Pınarbaşı evlerinin mimari özelliklerini tespit etmek ve literatüre kazandırarak kalıcılığını sağlamak amaçlanmıştır.

Tez kapsamında giriş bölümünde çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi açıklanmıştır. İkinci bölümde Türk evi, üçüncü bölümde ise kırsal mimari genel hatlarıyla anlatılmıştır. Dördüncü bölümde Derebucak ilçesinin tarihçesi, coğrafi ve yerleşim özellikleri yer almaktadır. Beşinci bölümde yedi örnek yapı teknik yönden incelenmiş, fotoğraf ve rölye çizimleriyle detaylandırılmıştır. Altıncı bölümde, köyde tespit edilen sivil mimarlık örneklerine yer verilmiştir. Yedinci bölümde Pınarbaşı evleri mimari özellikleri ve yapım tekniği açısından değerlendirilmiş ve Türk evi içindeki yeri aranmıştır. Son bölümde ise değerlendirmeler ışığında sonuç ve öneriler sunulmuştur.

Konu ile ilgili Pınarbaşı'ndaki evlerin tamamı incelenmiş, özgünlüğünü koruyan geleneksel konutlar tespit edilmiştir. İncelenen evlerin çoğunluğunun iç sofalı, bir kısmının ise dış sofalı olarak yapıldığı belirlenmiştir. Evlerin mimari özelliklerinin benzerliği dikkat çekicidir. Bu sebeple Geleneksel Pınarbaşı evleri diye adlandırabileceğimiz bir yapı grubundan bahsetmek mümkündür. Bu evlerin mimari değerlerinin korunması ve geleceğe aktarılması önem arz etmektedir. Kaybettikleri kimlikleri geri kazandırılarak, bölge turizminin gelişmesine katkı sağlaması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Derebucak, Geleneksel, Kırsal konut, Mimari, Pınarbaşı, Türk Evi,

ABSTRACT

MS THESIS

KONYA-DEREBUCAK RURAL HOUSING ARCHITECTURE: THE EXAMPLE OF PINARBAŞI VILLAGE

Hilal ŞAHİN

**Konya Technical University
Institute of Graduate Studies
Department of Architecture**

Advisor: Asst. Prof. Dr. Bahtiyar EROĞLU

2019, 289 Pages

Jury

Asst. Prof. Dr. Bahtiyar EROĞLU

Prof. Dr. Mine ULUSOY

Asst. Prof. Dr. Mehmet Ergün HATIR

Traditional houses are important cultural assets that reflect our culture and history, help transfer them to the future. In rural settlements such as village and town, nature and climate-compatible traditional housing examples are quite high.

There are many traditional housing with unique architectural character in the Pınarbaşı neighborhood of Derebucak, which is 140 km away from Konya. The architectural and aesthetic features of these houses should be determined without losing. In this study, it is aimed to determine the architectural features of Pınarbaşı houses which are changing and disappearing with each passing day and to ensure the permanence of bring in the literature.

The aim, scope and method of the study are explained in the introduction part of the thesis. In the second part the Turkish house and in the third part the rural architecture is explained in general terms. In the fourth section, history, geographical and settlement characteristics of Derebucak district are located. In the fifth chapter, seven sample structures are examined in technical terms and detailed with photographs and survey drawings. In the sixth section, examples of civil architecture found in the village are given place. In the seventh section, Pınarbaşı houses were evaluated in terms of their architectural features and construction techniques and searched place in Turkish house. In the last section, conclusions and recommendations are presented in the light of the evaluations.

About the topic, all the houses in Pınarbaşı have been examined and traditional houses have been identified. It was determined that the majority of the houses examined were built with internal hall and some with external hall. The similarity of the architectural features of the houses is remarkable. For this reason, it is possible to talk about a group of buildings that we can call Traditional Pınarbaşı houses. It is important to preserve the architectural and develop historical values of these houses and to transfer the cultural heritage to the future. By restoring their lost identities, they can contribute to improving the tourism characteristics of the region.

Keywords: Architectural, Derebucak, Pınarbaşı, Rural Housing, Traditional Turkish House

ÖNSÖZ

Derebucak ilçesi geleneksel ve kırsal mimarisini Pınarbaşı Köyü üzerinden değerlendirmeyi amaçladığımız bu çalışma T.C. Konya Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim dalında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Derebucak Pınarbaşı Köyü'nde bulunan geleneksel özellikler taşıyan bölge evleri, halk mimarisinin önemli örneklerindedir. Bu evlerin çoğu tahrip olmuş, ihtiyaçlar doğrultusunda değiştirilmiş veya yok olmaya yüz tutmuştur. İncelenen evler iklim, coğrafya, kullanıcıların hayat tarzları ve sosyo-ekonomik durumlarına göre şekillenmiştir. Bu çalışmanın Derebucak kırsal konutlarının korunması ve yaşatılması bakımından faydalı olacağı düşünülmektedir. Tespit ve belgelendirme çalışmasının yapılması hem mimari özelliklerinin belirlenmesi hem de yapılacak onarımlar için kaynak oluşturması açısından önemlidir.

Tez araştırma konumu öneren çalışma arkadaşlarıma, tez konumun belirlenmesinde, desteğini, vaktini ve tecrübelerini esirgemeyen danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar Eroğlu'na, hoşgörü ve misafirperverlikleri için ölçülerini aldığım evlerin sahiplerine, Pınarbaşı Mahalle muhtarına ve tüm Pınarbaşı Mahallesi sakinlerine teşekkür ederim. Pınarbaşı ev örneklerinde rahatlıkla ölçüm yapmamı sağlayan, ev sahipleriyle görüşmelerimi kolaylaştıran, benden hiçbir zaman maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme sonsuz şükranlarımı sunarım.

Hilal ŞAHİN
KONYA-2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı.....	1
1.2. Çalışmanın Kapsamı	2
1.3. Materyal ve Metot.....	3
1.4. Kaynak Araştırması	3
2. GELENEKSEL TÜRK EVİ	6
2.1. Ev ve İnsan İlişkisi.....	6
2.2. Türk Evinin Tanımı	7
2.3. Tarihi Süreçte Türk Evinin Gelişimi	8
2.3.1. Anadolu'dan önce Türk evi	8
2.3.2. Anadolu Selçuklularında Türk evi	9
2.3.3. Osmanlılarda Türk evi	10
2.4. Türk evi plan tipleri	11
2.4.1. Sofasız plan tipi	11
2.4.2. Dış sofalı plan tipi.....	12
2.4.3. İç sofalı plan tipi	13
2.4.4. Orta sofalı plan tipi	14
2.5. Türk Evi Plan Elemanları ve Yapı Malzemeleri.....	15
3. KIRSAL MİMARİ.....	19
4.DEREBUCAK İLÇESİ GENEL ÖZELLİKLERİ	21
4.1. Coğrafi Yapısı.....	21
4.2. Sosyal ve Ekonomik Yapısı	24
4.3. Tarihçesi.....	27
4.3.1. 1955 Derebucak yangını	28
4.4. Derebucak Mimarisi ve Yerleşim Özellikleri	29
4.4.1. Evlerin genel özellikleri.....	30
4.4.1.1. 1955 yangını öncesi ahşap çantı (çandı) evler	30
4.4.1.2. 1955 yangını sonrası evler	35
4.4.1.3. 1980 sonrası modern evler	35
4.4.2. İlçe merkezi ve mahallelerinden örnekler.....	35
4.4.3. Pınarbaşı Köyü (Mahallesi) genel özellikleri	36
4.4.3.1. Pınarbaşı Köyündeki ahır ve samanlıklar	37

5. GELENEKSEL PINARBAŞI EVLERİNİN TEKNİK YÖNDEN İNCELENMESİ..... 43

5.1. Mehmet Sert Evi	43
5.1.1. Yapının yeri ve genel tanımı.....	43
5.1.2. Plan özellikleri	44
5.1.3. Cephe özellikleri	57
5.1.4. Süsleme özellikleri.....	59
5.1.5. Yapı malzemesi ve tekniği.....	60
5.1.6. Tamirat ve tadilatlar	60
5.2. Cafer Akıncı Evi	67
5.2.1. Yapının yeri ve genel tanımı.....	67
5.2.2. Plan özellikleri	68
5.2.3. Cephe özellikleri	79
5.2.4. Süsleme özellikleri.....	81
5.2.5. Yapı malzemesi ve tekniği.....	82
5.2.6. Tamirat ve tadilatlar	82
5.3. Süleyman Selçuk Evi	89
5.3.1. Yapının yeri ve genel tanımı.....	89
5.3.2. Plan özellikleri	90
5.3.3. Cephe özellikleri	102
5.3.4. Süsleme özellikleri.....	105
5.3.5. Yapı malzemesi ve tekniği.....	106
5.3.6. Tamirat ve tadilatlar	107
5.4. Muhittin Göcen Evi	112
5.4.1. Yapının yeri ve genel tanımı.....	112
5.4.2. Plan özellikleri	113
5.4.3. Cephe özellikleri	122
5.4.4. Süsleme özellikleri.....	125
5.4.5. Yapı malzemesi ve tekniği.....	126
5.4.6. Tamirat ve tadilatlar	127
5.5. Durdu Kırıcı Evi	130
5.5.1. Yapının yeri ve genel tanımı.....	130
5.5.2. Plan özellikleri	131
5.5.3. Cephe özellikleri	143
5.5.4. Süsleme özellikleri.....	146
5.5.5. Yapı malzemesi ve tekniği.....	146
5.5.6. Tamirat ve tadilatlar	147
5.6. Ahmet Taşbaş Evi	150
5.6.1. Yapının yeri ve genel tanımı.....	150
5.6.2. Plan özellikleri	151
5.6.3. Cephe özellikleri	159
5.6.4. Süsleme özellikleri.....	160
5.6.5. Yapı malzemesi ve tekniği.....	161
5.6.6. Tamirat ve tadilatlar	161
5.7. Hasan Taşbaş Evi.....	165
5.7.1. Yapının yeri ve genel tanımı.....	165
5.7.2. Plan özellikleri	166
5.7.3. Cephe özellikleri	174
5.7.4. Süsleme özellikleri.....	175

5.7.5. Yapı malzemesi ve tekniği.....	176
5.7.6. Tamirat ve tadilatlar.....	176
6. PINARBAŞI KÖYÜNDE TESPİT EDİLEN SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ	178
6.1. Bölge 1 geleneksel evleri.....	179
6.2. Bölge 2 Geleneksel Evleri.....	225
7. DEĞERLENDİRME	252
7.1. Pınarbaşı Evlerinin Özellikleri.....	252
7.1.1. Plan özellikleri.....	252
7.1.2. Cephe özellikleri.....	257
7.1.3. Süsleme özellikleri.....	260
7.1.4. Yapı malzemesi ve tekniği.....	262
7.2. Geleneksel Türk Evi içindeki yeri	264
8. SONUÇ VE ÖNERİLER	267
8.1. Sonuç	267
8.2. Öneriler	269
KAYNAKLAR	270
EKLER	273
ÖZGEÇMİŞ	289

1. GİRİŞ

İnsanoğlu var olduğundan beri barınmak ve korunmak için konutlar inşa etmişlerdir. Bu nedenle konut, insanlığın geçirdiği kültürel, sosyo-ekonomik ve tarihi sürece göre şekillenmiş ve gelişmiştir. Evleri meydana getiren her unsur yaşayanların yaşama biçimi ve aktivitelerine göre tasarlanmıştır.

Konut mimarisi ve bunların oluşturduğu doku, toplumun kültürünü, yaşama biçimlerini ve tarihini yansıtan önemli kültürel miraslardır. Türk evinin tasarımını, Türk toplumunun aile yapısı, günlük hayatı ve İslami yaşayışı etkilemiştir. Türk evlerinde karşılaştığımız insani ölçüler, bugünün modern mimarisinin aksine, insana ve onun yaşamına gösterilen saygının tipik bir ifadesidir (Karpuz, 2000).

Günümüzde Türk evi ile ilgili bilimsel araştırmaların arttığı görülmektedir. Anadolu'nun birçok yerinde geleneksel konutlar, çeşitli açılardan incelenmiş ve incelenmeye devam edilmektedir.

Derebucak ilçesi tarih öncesi çağlardan beri yaşanan bir yerleşim yeridir. Araştırmalar sonucunda Derebucak ilçesi ve mahallelerinde bulunan kırsal konut mimarisinin geleneksel Türk eviyle benzerlikler gösterdiği ve çalışılmaya değer olduğu görülmüştür. Pınarbaşı evleri; halkın kendi imkânları dâhilinde, gereksinimlerine doğrudan karşılık arayarak, kültür birikimi ve gelenekleri çizgisinde, katılımlı bir yolla gerçekleştirdiği yapılardır.

Derebucak kırsal konut mimarisini veya Pınarbaşı evlerini konu alan detaylı bir çalışma günümüze kadar yapılmamakla birlikte, bu konutlarda herhangi bir rölöve ve restorasyon çalışması da yapılmamıştır. Geleneksel konutların gelişen yaşam standartlarına fonksiyon olarak karşılık vermesi gün geçtikçe azalmaktadır. Bu tip evlerin korunabilmesi için restorasyon uygulamaları yapılarak yeniden işlevlendirilmesi gerekmektedir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Konya ili, Derebucak ilçesi, Pınarbaşı köyü evleri çalışma konusu olarak seçilmiştir. Nitelikli konutların tespit edilmesi, rölöve çalışması ile tipolojik özelliklerinin daha fazla tahribata uğramadan belirlenmesi, Türk ev mimarisi içindeki yerinin değerlendirilmesi ve ortaya çıkan verilerin belgelenmesi amaçlanmıştır.

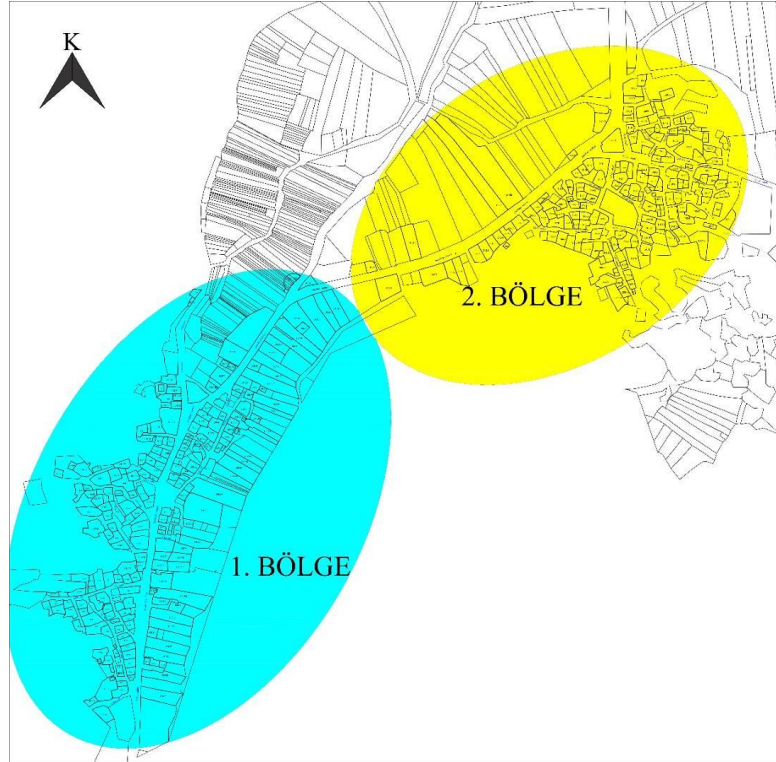
Geleneksel dokusu korunamayan Pınarbaşı Köyü evlerinin Türk evinden izler taşıdığı ve köy özelinde detaylı çalışma yapılmadığı görülmüştür. Köydeki geleneksel evler, mimari açıdan dikkate değer örnekler olup orijinal haliyle korunan evlerin sayısı

yok denecek kadar azdır. Buradaki yapıların çeşitli sebeplerden dolayı kullanılmadığı, kullanılanların ise çok fazla değişime maruz kaldığı görülmektedir. Bu yapıların gelecek kuşaklara aktarılması ve yapılacak restorasyon çalışmalarına altlık oluşturması için detaylı tespit gerekmektedir. Yok olmadan önce yapılar belgelenmeli, müdahale edilmeli ve bölgesel koruma önerileri sunulmalıdır.

1.2. Çalışmanın Kapsamı

Geleneksel konut mimarisinin korunması her şeyden önce bir kültür sorunudur. Bugüne kadar çalışma bölgesinde yapılan çalışmalarda bu evlerin rölöveleri, plan tipleri, cephe özellikleri ve süslemeleriyle ilgili kapsamlı bir çalışma yapılmadığından geleceğe yönelik sağlıklı veriler ortaya koymak, konut mimarisinin korunması ve geleceğe aktarılması açısından önemlidir.

Tez çalışmasına, Derebucak genelinden Pınarbaşı özeline incelemeler yapılarak başlanmış ve çalışma Pınarbaşı Köyü sınırları özelinde gerçekleşmiştir. Köy iki bölgeye ayrılarak evlerin tamamı incelenmiş ve büyük çoğunluğunun yapı malzemesinin ahşap ve taş olduğu tespit edilmiştir (Şekil 1.1.). Ancak bunlardan yaklaşık 77 tanesinin kısmen de olsa özgünlüğünü koruduğu belirlenmiştir. Bu evlerden 7 tanesi teknik yönden detaylı olarak incelenmiştir. Diğer geleneksel konutlar ve köyün ahır-samanlık yapıları fotoğraflar ve şematik planlarla kısaca değerlendirilmiştir.

Şekil 1.1. Pınarbaşı köyü haritası

1.3. Materyal ve Metot

Genel bir araştırma ve yayın taramasının ardından, özgün niteliklere sahip olan ve daha önce kapsamlı bir çalışma yapılmamış Pınarbaşı Köyü evleri çalışma konusu olarak belirlenmiştir. Tez konusunun belirlenmesinden sonra geleneksel Türk evleri hakkında makale, tez, kitap ve dergiler araştırılmış ve incelenmiştir. Pınarbaşı Köyünü de kapsayan Derebucak ilçesinin coğrafi, sosyal ve mimari özelliklerine yönelik kaynak ve saha araştırması yapılmıştır. Çalışmaya köy genelindeki tüm evler incelenerek devam edilmiş, tek tek evlerin son durumları tespit edilmiş ve özgün değerlerini koruyan 7 geleneksel konut örnek olarak belirlenmiştir.

Sonraki aşamada belirlenen 7 geleneksel evin fotoğraf ve sayısal belgeleme yöntemleri ile rölöve projeleri çizilmiştir. Evlerin plan ölçüleri alınırken önce dış cephe ölçüleri alınmış, daha sonra iç hacim ölçüleri (üç kenarı bilinen üçgenin çizilebileceği ilkesine dayanan) köşegen yöntemi ile belirlenmiştir (Uluengin, 2018). Kot ve gabariler alınırken ise projede de belirtilen bir sıfır noktası tespit edilmiş ve bu kot yapıların tüm gabari alınan bölümlerine taşınmıştır. Saha çalışmasından elde edilen ölçüler, bilgisayar ortamında sayısal değerlere çevrilerek evlere ait plan, kesit ve görünüşleri çizilmiştir. Daha sonra örnek evler hakkında sözlü kaynaklardan bilgiler toplanmış ve yapıların yapı malzemesi ve tekniği, plan, cephe ve süsleme özellikleri anlatılmıştır.

Son olarak tüm bu veriler ışığında Pınarbaşı geleneksel evlerini oluşturan koşullar ve karakteristik özellikleri tespit edilmiş, değerlendirilmiş ve Türk ev mimarisinde yeri belirlenmiştir.

1.4. Kaynak Araştırması

Literatürde önceki çalışmalarda Derebucak Evleri ile ilgili kapsamlı bir bilimsel araştırma yapılmamıştır. Yapılan çalışmalar Osman Kunduracı' nın Lisans Tezi ve Doktora Tezi ile sınırlı kalmıştır. Türk evi tanımını içerisinde Derebucak-Pınarbaşı evlerinin yeri aranmıştır. Geleneksel Türk evi hakkındaki kitaplar, tezler, makaleler ve dergiler incelenmiştir. Bu incelemeler sırasında kullanılan bazı kaynaklar şunlardır;

Bektaş (1996), “Türk Evi” kitabın ilk sayfalarında geçmişte Anadolu'daki yerleşmelerin özellikleri ve gelişimi yer almaktadır. Türk evinin yapım ilkeleri, malzemeleri ve mekânlarından bahsedilmektedir. Türk evinin ayrılmaz bir parçası olan hayat ve bahçe mekânlarının önemine değinilip, plan tipolojileri ve çözümleri hakkında geniş bilgi verilmektedir. Son bölümde Türk evi oda sistemi ve odanın özellikleri anlatılmaktadır.

Berk (1951), “ Konya Evleri” kitabın ilk bölümünde Konya’nın coğrafi yapısı ve tarihçesi hakkında bilgi verilmektedir. Sonraki bölümlerde ise Konya evlerinin plan tipleri, yapı malzemesi ve tekniği, evlerin bölümleri detaylı olarak, fotoğraf ve çizimlerle desteklenerek anlatılmaktadır.

Eldem (1954), “ Türk Evi Plan Tipleri” Türk evinin tanımı yapılarak, planı oluşturan elemanlar hakkında bilgi verilmiştir. Türk evi plan tipleri, sofa esas alınarak 4 ana plan tipi belirlenmiştir. Plan tipleri Anadolu’nun farklı şehirlerinden örneklerle anlatılmıştır. Kitap, Türk şehirleri ve bahçeleri ile sonlandırılmıştır.

Eldem (1984), “Türk Evi Osmanlı Dönemi” eserde Osmanlı Dönemi ev tanımı ve kapsamı hakkında bilgi verilmiştir. Türk Osmanlı evinin benzeri ev tipleri kapsamlı olarak tanımlandıktan sonra Osmanlı evinin oluşmasında Bizans etkisi anlatılmıştır. Bölgelere göre oluşan ev tipleri belirlendikten sonra, bu tipler hakkında genel açıklama yapılmıştır. Bu ev tiplerinin oluşması ve geleneksel Türk evi plan tipleri örneklerle detaylı olarak anlatılmıştır.

Evren (1959), “Türk Evinde Çıkma” adlı kitapta malzemeye, yapısına, mimarisine göre çıkma tipleri, çıkmayı doğuran sebepler ve şehircilikteki rolü üzerinde durulmuş ve örnek çizim ve detaylarla çıkma anlatılmıştır.

Gök (2005), “Coğrafi Açıdan Derebucak İlçesi (Konya)” yüksek lisans tezinde Derebucak’ın coğrafi ve sosyal yapısından bahsedilmiş ve evlerin plan özellikleri, yapı malzemeleri ve yapım tekniklerine kısaca değinilmiştir.

Günay (1999), “Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri” kitabın girişinde Türk evi tanımı ve plan tipleri hakkında çizimler ve fotoğraflarla geniş bir açıklama yapılmıştır. Daha sonra Türk evi oluşumundaki etkenler anlatılmış, oda kavramı ve plan tipleri üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde Safranbolu özelinde evlerin oluşumuna etki eden unsurlar incelenmiş, bu etkiler sonunda evlerin gelişimi anlatılmıştır. Evlerin biçimlenişinde malzeme ve yapım teknikleri gibi unsurlar konusunda detaylı bilgi verilmiştir.

Kuban (1966), “Türkiye’de Malzeme Koşullarına Bağlı Geleneksel Konut Mimarisi Üzerinde Gözlemler” malzeme koşullarına göre Türk evinin sınıflandırılması hakkında bilgi verilmiştir. Anlatılan malzemelerle uygulanan yapım tekniklerinden bahsedilmiştir.

Kuban (1995), “Türk Hayatlı Evi” Türklerin ev ve yaşama kültürü hakkında bilgi verilerek, Türk evi ve mahalleleri konusu anlatılmıştır. Tarih öncesi çağlardan Osmanlı dönemine kadar olan dönem içerisinde ev kültürü hakkında bilgi verilmektedir.

Türk hayatlı evinin plan tipolojileri anlatılmıştır. Oda, odanın sınırları, bezemeleri, kullanımı; sedir, yüklük, döşeme, tavan, pencereler, kapı, ocak, direklik ve sergen gibi elemanlar ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır. Ayrıca, hayat, eyvan, harem ve selamlıklar, servis alanları, bahçeler ve evin sokakla ilişkisi hakkında okuyucuya bilgi verilmiştir.

Kunduracı (1995), “Batı Toroslar’ da Bulunan Geleneksel Konutlar” Doktora tezinde Akseki, Derebucak, Taşkent, Bozkır, Seydişehir, Hadim, İbradı, Ermenek, Beyşehir ilçelerini kapsayan Batı Toroslardaki evleri incelemiş ve Derebucak evlerinden de örnekler sunarak bu evlerin mimari ve süsleme özelliklerinden bahsetmiştir.

Küçükerman (1973), “ Anadolu’daki Geleneksel Türk Evinde Odalar” Türk evi kavramı üzerinde durulmuş, kökenlerine inilerek, göçebelikten yerleşik dönem ve sonrasına kadar yaşam biçimleri irdelenerek, oda ile çadır arasındaki ilişkiler ortaya konmuştur. Türk evinde mekân öğeleri, oda ve sofalar olarak ayrı ayrı incelenmiş, oda ve sofa elemanları detaylı bir biçimde anlatılmıştır. Sonuç kısmında Türk Evinin doğal, fiziksel ve ekonomik etkenlere karşı nasıl cevap verdiği ve nasıl etkileşim gösterdiğinden bahsedilmiştir.

Küçükerman (1995), “Anadolu Mirasında Türk Evi” Türk evi kökenleri ve yerleşik döneme geçiş zamanına ait gelişmeler belirtilerek giriş yapılmıştır. Evin oluşumu ve gelişimi anlatılmıştır. Devam eden bölümlerde evi oluşturan sofa ve odalar hakkında geniş bilgi verilmekte ve evlerin genel özellikleri tanımlanmaktadır. Son bölümde odaların iç ve dış etkiler altında biçimlenişi ve yapım teknikleri belirtilerek tanımlaması yapılmıştır.

Sözen (2001), “Türk Ev Kültürü” tarihi akış içinde Türklerin Orta Asya döneminde dönemlerden başlayarak Osmanlı dönemine kadar zamanda ev mimarisi ve gelişimi hakkında bilgiler verilmiştir. Evlerin gelişmesi belirlenirken evleri oluşturan etkenler ayrı ayrı ele alınarak, bu etkenler sonrasında oluşan plan tipleri anlatılmıştır. Son bölümde ise bölgelere göre evlerin özellikleri hakkında geniş açıklamalar yapılmıştır.

2. GELENEKSEL TÜRK EVİ

2.1. Ev ve İnsan İlişkisi

İnsanların yaşaması için yapılmış mesken anlamına gelen ev kelimesi, eski Türkçe’de ‘eb’ den gelmektedir. Doğan Hasol’a göre ev “yalnızca bir ailenin oturabileceği şekilde ve büyüklükte yapılmış konut” tur (Hasol, 2008).

Ev, barınma eyleminin yanında insanın bütün ihtiyaçlarının karşılandığı mekândır. Toplumun çekirdeği olan aileyi koruyan, eğiten ve barındıran evlerin ihtiyaca göre mekân düzenlemesi yanında, yapım-malzeme özellikleri ve estetik değerleri de vardır. İnsanoğlu eski çağlardan beri yaşadığı çevreyi değiştirmekte, evini de sahip olduğu kültür ortamına uydurmaktadır. Toplumun kültür ve gelenekleri ile yaşanan yerin iklim özellikleri evin biçimlenmesinde önemli rol oynamaktadır (Karpuz, 1993).

İnsanoğlu ilk çağlardan beri sürekli bir mekân oluşturma isteğindedir. Barınaklarda yaşayan insanlar, kerpicin kullanılmasıyla yerleşik hayatın başladığı bölgelerin oluşmasını sağlamışlardır. Daha sonra büyük kentler kurmuş ve devletleri ortaya çıkarmışlardır. Büyük kentlerin kurulmasıyla ev mimarisi gelişmiştir ve her bölgenin kendine has belirli plan tipleri oluşmaya başlamıştır (Sözen, 2001).

Konut üretimi tarih öncesi ve sonrası tüm devirlerde devam etmiş, farklı yaşama kültürü, iklim ve coğrafyalarda oldukça değişik görünüm ve tiplerde konutlar ortaya çıkmıştır. Ancak bu konutların üretilmesindeki amaç her zaman aynı olmuştur.

Ev, şehri oluşturan en önemli yapılardan biri olarak, insanın barınma ihtiyacının bir sonucudur. İnsan evinde doğar, büyür ve yaşamın büyük çoğunluğunu burada geçirir. Onu özeli ve kutsal olan ev, ailesi ile yaşayabileceği, bütün yönlerden korunmuş bir ortamdır (Karpuz, Tarihsiz).

Ev günümüzde yuva olmaktan çok, geleceği güvence altına almak için yapılmış bir yatırım aracı olarak görülmektedir.

Evin insan hayatına ilişkin özellikleri;

- Ev ekonomik bir ortamdır: İnsanın üretim ve iş yaptığı mutfak, ahır gibi mekânlardan oluşur.
- Ev psikolojik bir ortamdır: Duyguların, düşünce yapılarının, sosyal süreçlerin anlatıldığı kültürel anlamı olan eylemler için elverişli bir ortamdır. İnsan bir mekân içerisinde yaşarken o mekâna ve mekân içerisindeki nesnelere bir anlam yükler. Yapının kullanımı ve ona yüklenen anlam boyutu bir bütünlük içerisindedir.

- Ev fizyolojik bir ortamdır: Canlı bir varlık olan insan için yapı, maddesel bir çevre oluşturma faaliyetidir. Bu maddesel alan, çevre şartlarına ve tehlikelere karşı korunmak için oluşturulur. Ayrıca bu mekân insan tarafından iklime bağlı ihtiyaçlar, görsellik, konfor, aydınlatma ve fonksiyonellik dikkate alınarak meydana getirilir.
- Ev kültürel bir ortamdır: Yapı, sosyo- kültürel çevrenin oluşturduğu bir unsurdur. İnsanın yaşama biçimi, toplumla ilişkisi, maddi-manevi değerleri kültür kapsamında olup, yapıyla birebir ilişkilidir.
- Ev sosyolojik bir ortamdır: Ev, insanın duygu ve düşüncelerini geliştirip biçimlendiren bir ortamdır. İyi-kötü, doğru-yanlış, dini bilgiler, güzel ahlak evde öğrenilir (Gögebakan, 2015).

2.2. Türk Evinin Tanımı

Geleneksel Türk evi, Eski Osmanlı devletinin fethettiği Rumeli ve Anadolu sınırları içinde yerleşmiş, gelişmiş ve 500 seneden fazla tutunmuş kendi özellikleriyle belirginleşmiş ev olarak tanımlanabilir. Bu süre içerisinde büyük gelişmeler geçirmiş ve yayılıp kök saldıgı coğrafi özellik ve kültür bakımından birbirinden uzak yerlerde çeşitlenmiştir. Çeşitliliğin sebebi yöresel malzeme, iklim koşullarına uyma zorunluluğu ve geleneklerin benimsenmesidir. Ancak yine de Türk evi tiplerine özgü ana ilkeler her yerde aynıdır (Eldem, 1984).

Bir başka deyişle, Türk aile yapısının yaşam kültürü ve törelerine uygun plan özellikleri gösteren ve yüzyıllar boyunca Türk insanının ihtiyaçlarına cevap vermiş konut tipidir (Kuban, 1976).

Türkler eski dönemlerden beri farklı coğrafya ve iklimlerde yaşamış ve çok sayıda devlet kurmuşlardır. Bu sebeple farklı kültürlerle devamlı etkileşim içinde olmuşlardır. Anadolu'yu yurt edindikten sonra, Orta Asya'daki edindikleri kültürlerle, Anadolu'da karşılaştıkları kültürleri sentezlemişlerdir. ' Türk Evi' olarak adlandırılan olgu bu kültürlerin, coğrafi ve ekonomik koşulların etkisiyle belirli yapım teknikleri ve plan şemaları doğrultusunda ortaya çıkan konut tipidir. Kısacası Türk evi, tarih boyunca Türklerin oturdukları ev tipleri olarak tanımlanabilir (Günay, 1999).

Kastamonu Daday kazasının İnciğez köyü alanı içinde yer alan Hikmet Oğuz Balaban konağı, eldeki verilere göre, bugüne kadar tarihi saptanabilen en eski Türk halk mimarisi ürünüdür. İç mekândaki kitabesine göre yapı 1636 yılında yapılmıştır (Onur, 1978).

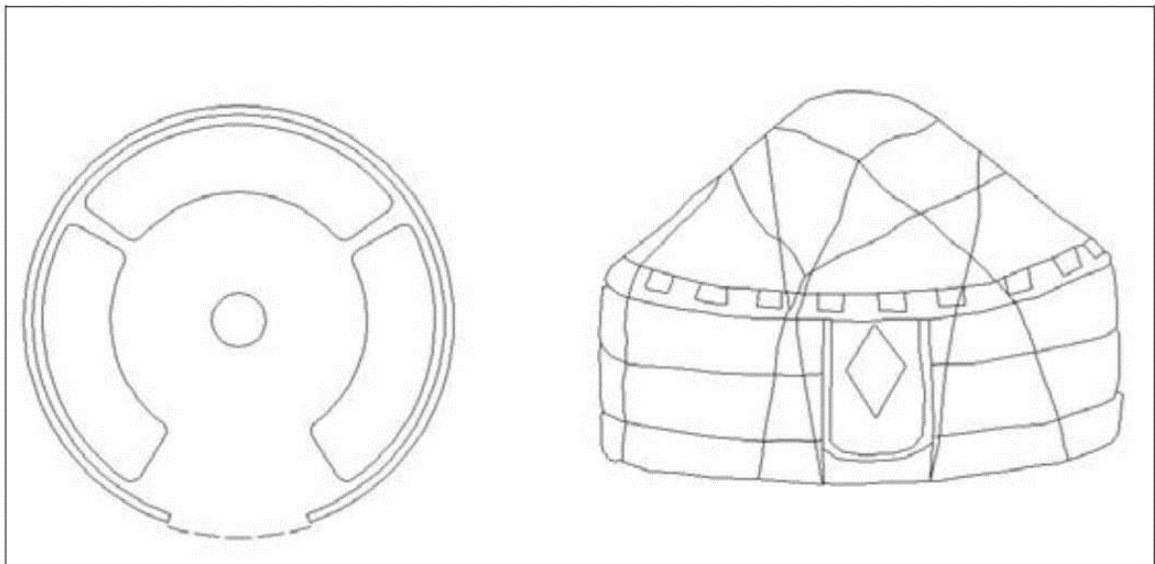
2.3. Tarihi Süreçte Türk Evinin Gelişimi

Türk evinin ortaya çıkması ve gelişiminin nasıl olduğunu anlayabilmek için Türklerin Anadolu'ya gelmeden önceki dönemlerden başlayarak günümüze kadar olan mekân özelliklerinin bütün yönleriyle incelenmesi gerekmektedir.

2.3.1. Anadolu'dan önce Türk evi

Türkler Orta Asya'da konut ihtiyaçlarını yazın yaylalarda yurt adı verilen çadırlarla, kışı geçirdikleri kışlaklarda ise ahşap ve kerpiç evlerle gidermişlerdir. Kışlık sözcüğü bir köy ya da kent gibi yerleşmeyi tanımlamaktan ziyade kışın barınabilen, soğuk olmayan, rüzgârdan korunmuş yerleri kapsayan geniş bir alanı ifade etmektedir. Çadır Orta Asya'daki Türkler için çok önemlidir. Hatta Anadolu'daki taş, tuğlaya benzer malzemeye dayalı mimariyi bile etkilemiştir. Orta Asya'da göçebe hayat süren Türklerin, yazın hafif ve taşınabilir, kışın ise çevre ve iklim koşullarına göre konumlanmış barınakların kullanılması kaçınılmaz olmuştur (Sözen, 2001).

Türklerin en eski yerleşim yerleri Çu ve Talas Bölgeleridir. Eski Türk çadırları; yurt, alacak ya da topak ev olarak adlandırılır. Bu çadırlar, hafif malzemeden oluştuğu için taşınması kolaydır. Ayrıca kurulup sökülmesinin pratik olması çadıra geçici yerleşmeler için en uygun barınak niteliği kazandırmıştır. İçinde yaşayanlara göre büyüklüğü değişen çadırların üstü kubbeli ve silindirik gövdelidir (Sözen, 2001) (Şekil 2.1.).

Şekil 2.1. Topak ev planı ve görünüşü (Küçükerman, 1973)

Merv ve Tirmiz yakınlarında bulunan evlerin ortasında bir sofa yer alması ve sofanın çevresinde dört mekânın bulunması Anadolu'daki orta sofalı evleri anımsatmaktadır. Anadolu'da günümüze ulaşan orta ve iç sofalı plan tiplerinin Anadolu öncesi Türklerde uygulanması, Anadolu'da farklı boyutlarda uygulanmasını sağlamıştır. Türklerden önce Anadolu'daki evlerde simetrik plana rastlanmamaktadır. Türklerin yaşama kültürlerinin mekân örgütlenmesi açısından, Anadolu evi üzerindeki etkileri bugün daha açık belirlenebilmektedir. Bu nedenle sofalı ve eyvanlı plan tiplerinin Anadolu'da yaygınlaşmasında Türklerin büyük payı olduğunu söylenebilmektedir.

2.3.2. Anadolu Selçuklularında Türk evi

Türkler Anadolu'ya yayıldıktan sonra, etnik ve kültürel açıdan zengin olan Bizans Anadolu'sunu daha da zenginleştirerek Selçuklu Anadolu'suna dönüştürmüşlerdir. Ele geçirdikleri şehirlerde vakit kaybetmeden yaşama ve yönetim mekânları oluşturmuşlardır. Yönetim yapıları çoğunlukla sınırlarda, evler ve saraylar da kırsal alanlarda yer almaktadır. Beyşehir'deki Kubadabad ve Kayseri'deki Keykubadiye bu uygulamanın önemli örneklerindendir (Karpuz, 1993) (Şekil 2.2.).

Selçuklu ve beylikler dönemi evleri hakkında bilgi verecek örnekler günümüze ulaşmamıştır. Selçuklular'da evlerin temelleri derin temel şeklinde yapılırken kerpiç, tuğla ve ahşap ana yapı malzemesi olarak kullanılmıştır. Evlerin avlusu veya çitle çevrili bahçesi vardı. Ana girişten evin başlıca bölümü sofaya ulaşırdı. Aş ocağı, aş damı olarak adlandırılan mutfaklar evin bir bölümüdür ve içerisinde sergen ve görünçlük denilen raflar, ocak, tandır ve sedirler yer alırdı (Karpuz, 1993).

Şekil 2.2. Kayseri yakınlarında Haydar Bey Köşkü (Sözen, 2001)

2.3.3. Osmanlılarda Türk evi

Osmanlı Devleti döneminde mimari eserlerde belirgin gelişmeler olmuştur. Osmanlı Devleti mimari eserlerine bakıldığında toplumsal yaşantının eserlere yansıdığı ve eserleri biçimlendirdiği görülmektedir. Osmanlı Klasik dönemdeki konutlar, tek kat ve asma kat ilaveli olarak inşa edilmekteydi. Dış sofalı plan tipinde yapılan evlerin duvarları kalın ve kerpiçten yapılmıştır. Kıрма çatılı, geniş saçaklı, sokağa çıkma yapmayan ve pencereleri sokağa değil sofaya bakan bir tasarım anlayışıyla yapılmıştır (Sözen, 2001).

17. yüzyıl evlerinde aynı plan şemasının sürdürüldüğü görülmektedir. İki katlı evlerin bazılarında kışlık ara kat bulunmakta, kalın taş ve kerpiç duvarlarla yapılan evlerde pencere sayılı sınırlı kalmaktadır. Odaların sofaya bakan duvarları çatki dolgu tekniğiyle yapılmıştır. Sofa önündeki direkler oymalı başlıklı veya Bursa kemeri ile birbirine bağlanmıştır. Açık sofanın önünde yer alan merdiven, bazen iki yandan çıkışı sağlamaktadır. Odalar arasında eyvan, sofanın iki yanında sekilikler vardır. Plan tipinde değişiklikler olmuş, 17. yüzyılın ikinci yarısında orta sofalı plan tipinin yaygınlaştığı görülmüştür. Evlerde sokağa taşan cumbalar yapılmış, sokağa bakan cephelere çok sayıda pencereler açılmıştır (Sözen, 2001).

18. yüzyılda çatki tekniği duvarların tamamında uygulanmış böylece evlerin bütün duvarlarına pencere açılabilmiştir. Planda önemli değişiklik olarak odalar orta sofa etrafına dizilmiştir. Eyvan sayısı artıka sofa farklı biçimlerde tasarlanmıştır. Ancak taşrada açık dış sofa bu yüzyılda da devam etmiştir. Açık dış sofa direkleri ilk kez kapanmaya başlamış, köşk odaları çıkmalarla sofadan taşırılmış, odalar büyümüş ve iki yönde çıkma yaparak cephe hareketlendirilmiştir. 18. yüzyılın ilk yarısında Osmanlı konut mimarisi Barok sanatının etkisi altına girmiştir. Plan aynı kalmış ancak yapı öğeleri Barok sanatının süslemelerine uygun biçim yapılmaya başlanmıştır. Yüzyılın sonuna doğru Barok etki, planda da kendini göstermiş ve oval sofalar uygulanmaya başlanmıştır. Barok etkisinden sonra Ampir üslup ilk kez 19. Yüzyıl da görülmüştür. Ampir üslup sebebiyle daha sade yapılar yapılmış ve yapıdaki eğri yüzeyler azaltılmıştır. İç sofalı plan tipi yaygın olarak kullanılmıştır. Pencereler büyümüş, çıkmalar azalmış ve saçaklar daralmıştır. Odalara köşeden girişler kalkmıştır (Sözen, 2001). 20. yüzyılın başlarında Art Nouveau üslubu yaygınlık kazanmıştır. Bu üslup, önce kargir sonra da ahşap yapılara uygulanmıştır, bir anlamda günümüzün konutlarına geçişi sağlamıştır. Tek tip pencereler yan yana gelerek genişlemiş ve üstleri küçük parçalara bölünerek renkli camlarla süslenmiştir (Sözen, 2001).

2.4. Türk evi plan tipleri

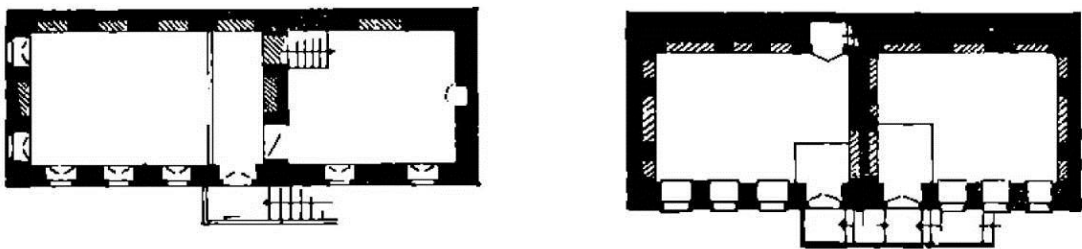
Göçebe hayattan yerleşik düzene geçildikten sonraki en basit Türk evi, tek mekânla ve sofasız evlerdi. Zamanla odalar eklenerek ve odalar arasında bağlantı oluşmuş, kat sayısı artmış ve sofa gelişmiştir. Türk evi plan şemaları sofa biçimine ve etrafındaki odaların dizilişine göre sınıflandırılmıştır (Sözen, 2001).

Türk evinin dört ana plan tipi vardır:

- Sofasız plan tipi,
- Dış sofalı plan tipi,
- İç sofalı plan tipi,
- Orta sofalı plan tipi

2.4.1. Sofasız plan tipi

Çadırdan sonraki ilk aşama olan sofasız plan şeması; evlerin en ilkeli olan odaların yan yana dizilmesiyle oluşmuştur. Odaların bağlantısı önündeki avlu, kaldırım ile eğer üst katta ise balkonla sağlanmıştır. En basit şekli tek hücreli ev şeklindedir ve oda avlu üzerine açılmaktadır. İklimin sıcak olduğu yerlerde kullanılmıştır. Soğuk iklimlerde geçitlerin üzeri kapatılmış ve bu tip daha fazla kullanılmamıştır. Bu tipe en çok doğunun kırsal kesimlerinde ve güney bölgelerinde rastlanmaktadır. İki veya daha fazla odalı evlerde genelde kapı ve pencere aynı yödedir. Oda sayısı arttıkça odalar aynı sırada olmayıp kollar şeklinde uzanır ve bazen odaların arasında eyvanlar kullanılmıştır. Eyvan doğrudan avlu ile bağlantılıdır. Bu tip, ekonomik koşullarla ilgilidir. İstanbul'da bu tipe rastlanmaz (Sözen, 2001) (Şekil 2.3.).

Şekil 2.3. Sofasız plan tipi (Eldem, 1954)

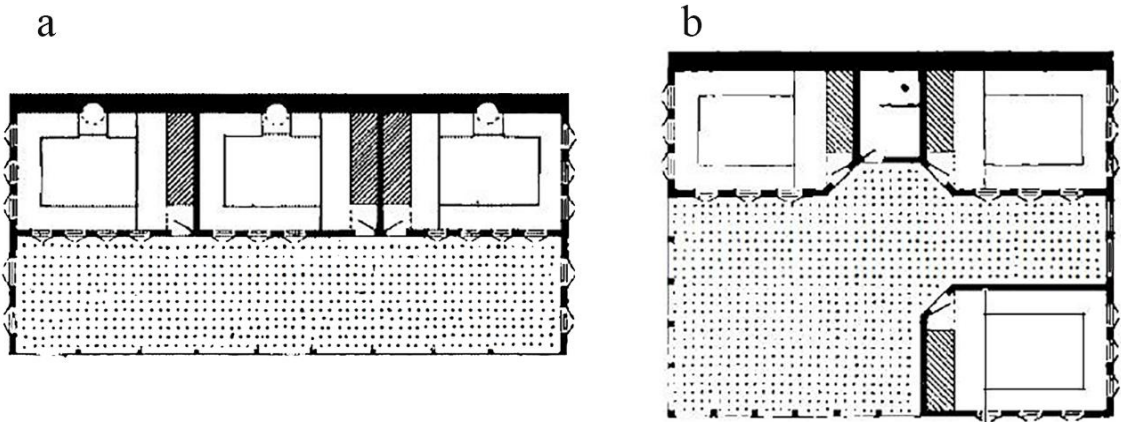
2.4.2. Dış sofalı plan tipi

Dış sofalı evler, sofasız evlerin bir sonraki aşamasıdır. Üstü örtülü olarak kullanım alanı, odaların dizilişlerine göre üç yüzü açık, iki yüzü açık dış sofa olabilmektedir. Bu tipte simetrik plan görülmez. Serbest bir düzende gelişen dış sofalı plan tipinde, araya eyvan girmesi oda dizilerine farklı bir estetik kazandırmıştır. Sofa, oda sayısının çoğalmasıyla aşırı uzamaması için L veya U şekline dönüşerek plan tiplerinin çeşitlenmesini sağlamıştır (Sözen, 2001) (Şekil 2.4.).

İklim koşullarına bağlı olmaksızın Anadolu ve Rumeli’de günümüze kadar uygulanagelmıştır. Daha çok Akdeniz ve Ege bölgelerinde görülmektedir. Dış sofa, bir oda sırası ve önündeki sofadan oluşmaktadır. Sade olan bu plana zenginlik veren eyvan veya köşklerdir. Dış sofa kendi arasında da sınıflandırılabilir (Eldem, 1984).

- Dış sofalı, tek odalı plan tipi,
- Dış sofalı, iki odalı plan tipi,
- Dış sofalı, eyvanlı plan tipi,
- Dış sofalı, iki odalı ve köşklü plan tipi,
- Dış sofalı, köşklü ve eyvanlı plan tipi,
- Dış sofalı, bir ucu odalı plan tipi,
- Dış ve köşe sofalı plan tipi,
- Bir veya iki kollu oda sırasıyla çevrilmiş dış sofalı plan tipi,

Köşe sofalı planlar ise genellikle üç oda ile elde edilmiştir. Dış sofanın cephenin ortasına getirilip, arkadaki oda sırasına iki yanda ve cephe ile aynı yüzde odalar eklenmesi ile sofa kısalarak iç sofalı plan tipine büyük benzerlik kazandırmıştır (Eldem, 1984).

Şekil 2.4. Dış sofalı plan tipi; a)dış sofalı sıralı odalı plan tipi, b)dış ve köşe plan tipi (Eldem, 1954)

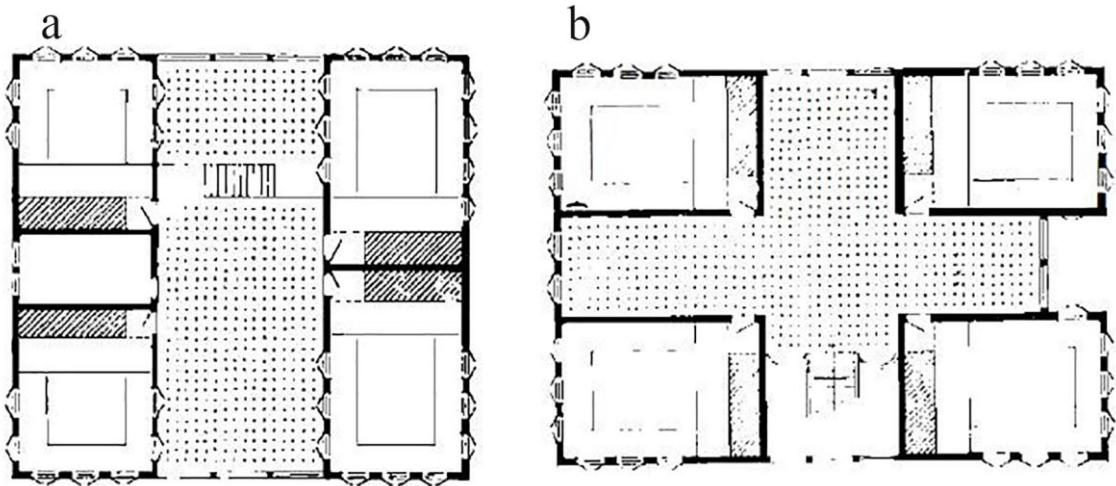
2.4.3. İç sofalı plan tipi

İç sofalı plan tipinde, sofanın iki yanı odalarla çevrilidir. Karniyarık olarak da bilinen bu tip kendi arasında da sınıflandırılabilir (Şekil 2.5.).

- İki yüzlü, iç sofalı, iki odalı plan tipi,
- İki yüzlü, ikiden fazla odalı, iç sofalı plan tipi,
- Bir yüzlü, iç sofalı plan tipi,
- Eyvanlı ve yan sofalı plan tipi,

İç sofalı evin, dış sofalı eve göre korunaklı olması ve daha az yer işgal etmesi şehirlerde daha çok rağbet görmesinin sebeplerindedir (Eldem, 1954).

İç sofalı evlerde genellikle iki cephesi açık veya pencereless olan sofa tercih edilmiştir. Bazen sofanın pencereless duvarına birer köşk ya da sekilik eklendiği görülmektedir. Sofa cephelerinden birinin sağır olması, genellikle çevre ve kullanım şartlarındandır. İç sofa ihtiyaca göre yan sofa, eyvan veya merdiven sofası ilave edilerek yer yer genişletilmiştir. Odaların sofanın iki tarafına dizilmesiyle sofa sahasından ve dış duvarlardan tasarruf edilmiş ve odalar arasındaki irtibat da kolaylaşmıştır. Bununla birlikte sofanın tabiat ve bahçe ile yakınlığı azalmıştır. Bu tip daha ziyade şehir evi karakterini taşımaktadır. Oda kapılarının pahlanmış oda köşelerine yerleştirilerek açılması ve dolayısıyla sofa orta kısmında bir genişleme oluşturulması bu tipin orta sofalı plan tipine yaklaşması sağlanmıştır. Türkiye’de en yaygın plan türüdür. Bu plan tipi Anadolu’nun çoğunlukla kuzey bölgelerinde görülmektedir (Eldem, 1984).

Şekil 2.5. İç sofalı plan tipi; a)iki yüzlü, iç sofalı plan tipi, b)iki yüzlü, iç sofalı eyvanlı plan tipi (Eldem,1954)

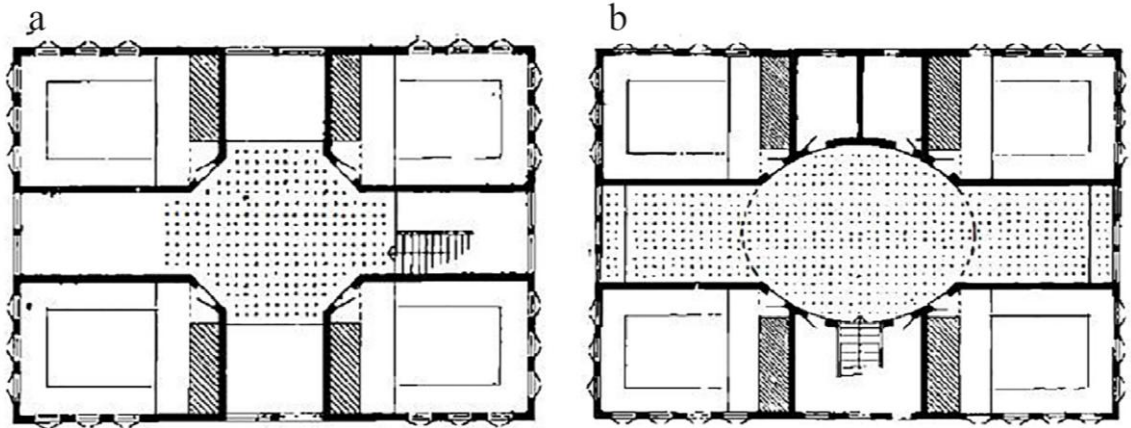
2.4.4. Orta sofalı plan tipi

Sofa, evin merkezinde ve dört tarafı odalarla çevrili plan tipidir. Odalar evin dört köşesine getirilir. Odaların aralarında merdiven, eyvan ve hizmet alanları veya daha küçük odalar yerleştirilir. Sofanın aydınlık olması için odalar arasına eyvana benzer boşluklar bırakılmıştır. Orta sofanın iç sofa ile benzerliği sofayı aydınlatan eyvanların karşılıklı ve aynı doğrultuda olduklarında anlaşılabilir. Eyvan sayıları bir ile dört arasında değişmektedir (Eldem, 1954).

Bu plan şemasının tercihinde en önemli etken mekânın dış hava etkenlerinden olabildiğince korunabilmesi, odalara ulaşımın çok daha kolaylaşması ve planın enine boyuna daha topluca olabilmesidir. İklimi soğuk olan kuzey Anadolu taraflarında uygulanmıştır. Orta sofalı plan tipi, en zengin plan kompozisyonlarına imkân verdiği için konak ve saraylarda sıkça tercih edilmiştir. Bu esaslara göre uygulanan köşkler ve kasırlar doğuda oldukça fazla sayıda bulunmaktadır (Eldem, 1954)(Şekil 2.6.).

Orta sofalı plan tipi kendi içinde üç alt sınıfa ayrılmaktadır. Bunlar:

- Dört köşeli orta sofalı plan tipi,
- Pahlı köşeli orta sofalı plan tipi,
- Yuvarlak ya da beyzi orta sofalı plan tipleridir.

Şekil 2.6. Orta sofalı plan tipi; a)pahlı orta sofalı plan tipi, b)oval orta sofalı plan tipi (Eldem,1954)

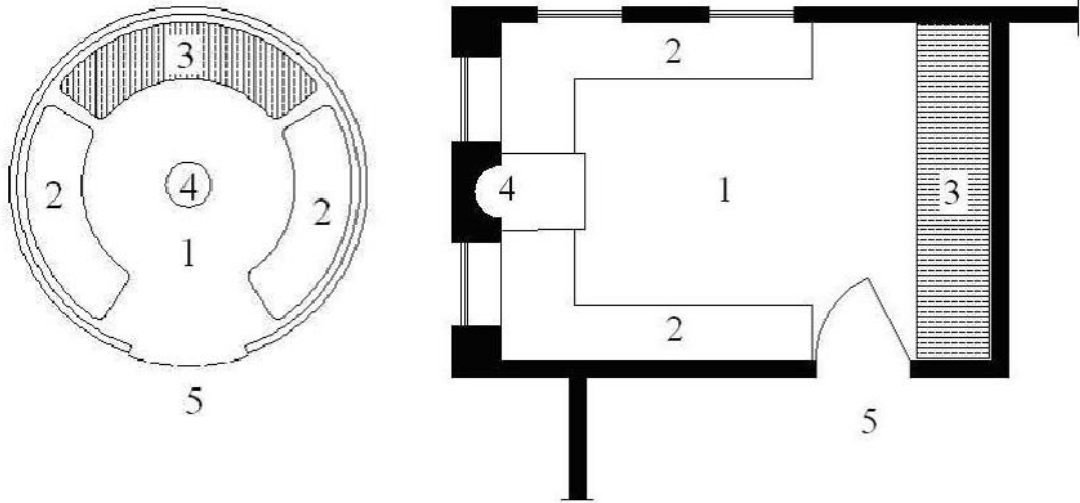
2.5. Türk Evi Plan Elemanları ve Yapı Malzemeleri

Odalar, sofa ve müştemilat, geçit ve merdivenler planı oluşturan başlıca elemanlardır. Diğer unsurların plan tipi üzerine etkisi az veya hiç yoktur.

Odalar: Türk evlerinin mekânsal düzenlenişinde ana birim olarak karşımıza odalar çıkmaktadır. Yapı malzemesi değişiklik gösterse de geleneksel evdeki odanın düzenlenmesi benzer prensipler doğrultusunda olmaktadır. Değişenler, malzemenin uygulanması sırasında ortaya çıkan ayrıntılardır. Göçebelik dönemindeki çadırlar gibi, her oda; oturma, yemek yeme, çalışma, yatma gibi eylemlerin gerçekleştiği bir ortamdır. Odaların en büyük özelliği, çok amaçlı olmaları ve sürekli kullanıma olanak verebilmeleridir. Bu esnekliği sağlayan mekânsal çözümler, çok amaçlı kullanıma uygun sabit mobilyalarla ya da tek amaç için kullanılabilen hareketli elemanlarla sağlanmıştır (Küçükerman, 1973) (Şekil 2.7.).

Odalarda sergenler, sedirler, dolaplar, ocak gibi bütün ihtiyaçlara cevap verecek elemanlar bulunmaktadır. Sedir, oturulabilen, yatılabilen, yapı ile birlikte inşa edilmiş önemli bir mobilyadır. Bazı bölgelerde seki altı ile seki üstünü ayıran bir direklik vardır. Bu direkliğin iki yan açıklığında sedirleri sınırlayan korkuluklar bulunmaktadır. Yapılması gereken bütün işlerin bir odada gerçekleştirilmesi gerektiği düşünüldüğünde odaların oluşumunu etkileyen önemli öge olarak karşımıza dolaplar çıkmaktadır. Ana işlevleri, odada bulunması gereken günlük eşyaların saklanmasıdır. Bütün boyutlar, en uygun kullanmayı sağlayacak biçimde tasarlanmış ve uygulanmıştır. Dolap üst sınırı insan elinin uzanabileceği yüksekliğin üzerine kesinlikle çıkmamaktadır. Bu dolapların bir özelliği de gusülhane olarak adlandırılan yıkanabilen bir bölüme sahip olmalarıdır. Odanın ısıtılması için yapılmış ocak aynı zamanda yemek pişirme işlevini görmektedir. Sergen; pencere, kapı yüksekliğinde odayı çepeçevre dolanan ahşap raflardır. Odanın kullanılabilir alanının üst sınırını belirlemektedir. Bu yükseklik el ile ulaşılacak seviyededir. Bu seviyenin altında kapı, pencere, dolaplar, oturma ve çalışma alanı belirlenmiştir (Günay, 1999).

Odayı oluşturan tüm bu elemanlar ev mimarisinin ayrılmaz parçalarıdır. Odayı yaşanılır hale getirmek için kullanılan eşyalar, bu mimari öğeleri görsel olarak tamamlayan şilte, yastık, kilim ve örtülerden oluşmaktadır. Mimari elemanlar üzerine çeşitli tekniklerle uygulanan süslemelerle birlikte Türk insanının öteden beri kullandığı zengin dokumacılık ürünleri de, odanın döşemesinde, sedirlerinde ve pencerelerinde kullanılan süsleme elemanları olarak değerlendirilebilmektedir (Küçükerman, 1973).

Şekil 2.7. Çadır ve odanın karşılaştırması. 1-çok amaçlı orta alan, 2-oturma için yapılmış alan(sedir), 3-Kapalı kullanma alanı(dolaplar) 4-ısıtma amaçlı alan(ocak), 5-hizmet alanı (Küçükerman, 1973)

Sofa: Türk evinin kuruluş düzeninde sofanın önemi çok büyüktür. Sofa aile bireylerinin toplandığı ve odalar arası bağlantıyı sağlayan ortak alandır. Bu ortak alan zamanla genişleyerek eyvan, sekilik, taht, köşk, gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Sofanın yeri ve biçimi, plan tiplerinin oluşumundaki en önemli etkidir. Genellikle manzaraya yönelmişlerdir (Eldem, 1984).

Sofanın plan düzeninde başlıca belirleyici unsur olması ise Anadolu'daki geleneksel evi, Batı Avrupa evinden en fazla ayıran, odaların ayrı ayrı sofaya açılmaları ve sofanın ev içindeki sirkülasyonu oluşturmasıdır. Sofalar ev içinde çok önemli bir rol üstlenmiş olmalarına karşın süsleme açısından genellikle sade bir görünüme sahiptirler. Sofaya açılan oda kapılarının sofaya bakan yüzeyleri süslenmektedir bu da sofayı süsleme açısından zenginleştiren bir unsurdur. Sofalarda bulunan dolapların kapakları, tavanlar süsleme alanı olarak değerlendirilebilmektedir. Dolaşım alanı dışında kalan oturmaya ayrılmış sekiler ahşap direklerle bölünmüşlerdir. Kemerlerle birbirine bağlanan direkler de süsleme elemanı olarak ele alınabilmektedir (Arel, 1982).

Geçit ve merdivenler: Geçitler iki odayı birbirine bağlayan bölümlerdir. Bunlar yüklük bölmeleri içinde gizli kapılı bağlantılar şeklindedir. Zamanla bu şekilde yapılan geçitler için planda yer ayrılmış böylece koridorlar meydana gelmiştir. Merdivenler, sofa içinde yer aldığı plan üzerinde etki etmezler, ancak sofanın dışında ve kendilerine ait ayrı bir yerde oldukları zaman planı etkilemektedirler. Bu yolda ilk adımlar merdiveni bir ara veya merdiven sofası içine almakla atılmıştır. 19. yy. sonlarına doğru merdiven sofası çok önemli bir hale gelmiştir ve etrafı galerilerle çevrilerek, ışığını tavadan alması sağlanmıştır (Eldem, 1954).

Yerel malzeme mimarinin biçimlenmesinde ve kent dokusunun meydana gelmesinde önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla kent dokusuna bakarak o bölgenin iklim, çevre koşulları ve de mimarisi hakkında fikir sahibi olunabilmektedir. Yerel malzemenin getirdiği zorunluluk kentlerin birbirinden farklı perspektif oluşturmalarına olanak sağlamıştır.

Geleneksel konut mimarisinde en çok kullanılan malzemeler taş, pişmiş toprak ve ahşaptır. Bazı konutlarda ve özellikle donatı elemanlarında maden, kireç ve tuğla malzemeye de rastlanmaktadır.

Taş: Taşın evlerin inşasında kullanımı en eski örneklerden itibaren görülmüştür. Evlerin yapımında kullanılan taşlar yapının bulunduğu yöreden temin edilmiştir. Türk evinde taş; taşıyıcı olarak temel, duvar, çıkma, merdiven, sütun ve kemerlerde kaplama amacıyla, duvar, döşeme ve çatılarda yalıtım amacıyla, süsleme elemanı olarak korkuluk gibi elemanlarda kullanılmıştır (Başlılar Altun, 2008).

Taş malzemenin kullanıldığı yapılar genellikle anıtsal ve kalıcı olması arzu edilen yapılardır. Malzemenin kullanım olanakları çok kere mimariye yatay çizgiler getirmiştir. Bağlayıcı malzeme olarak genellikle çamur ve kireç harcı kullanılmıştır. Dolayısıyla taş duvar bu sıralı tuğla ile konstrüksiyonel bir bağlılık ve kuvvet kazanmıştır. Ancak bazı örneklerde kesme taş sistemi tercih edilmiş ve taş işçiliğinde malzeme olanaklarından olabildiğince yararlanılarak yapıya estetik bir bütünlük kazandırılmıştır. Bazı yörelerde ahşap hatıllı moloz taşa sıklıkla rastlanmaktadır. Geleneksel mimarimiz içinde taş işçiliğinin olağanüstü çeşitli örneklerine rastlamak mümkündür (Günay, 1999).

Ahşap: Ahşap, Türk evlerinin yer aldığı coğrafyalarda fazlaca bulunduğu için yapıların inşasında yaygın olarak kullanılmaktadır. Taştan sonra doğadaki haline en yakın kullanılan malzeme ahşaptır. Ahşabın elde edilmesi, işlenmesi ve taşınması taştan kolaydır fakat iklim koşullarına taş kadar mukavemet gösteremez. Pratik nedenlerden dolayı diğer malzemelere oranla daha çok kullanılmıştır. Geniş açıklıkların ahşap ile daha kolay geçilebilmesi, kolay elde edilmesi, taşınma ve işlenme kolaylığı, hijyenik bir malzeme olması, ısı ve ses tutuculuğu nedeniyle evlerin yapımında daha çok kullanım alanına sahiptir (Küçükerman ve Güner, 1995).

Doğal bir malzeme olan ahşap, özellikle Karadeniz, Marmara ve Akdeniz bölgelerinde çok yaygın olarak kullanılan bir malzemedir. Genel mimari boyutların meydana gelişinde ahşap malzemenin ölçü ve sınırlarına bağlı kalınmıştır. Çok kere de ahşap karkas, zemin katta masif bir taş duvar üzerinde yükselerek veya dikmeler üzerine

alınmak suretiyle aşağıdan yukarıya doğru genişleyen bir sistem biçiminde kendini göstermiş, her iki şekilde de ahşap, yapıya bir oran ve modül anlayışı getiren bir eleman olarak girmiştir. Özellikle rutubet etkisine maruz yapılarda ahşap aranan ve kullanılan bir malzeme olmuştur. Bu malzeme seçimi yapının doğa ile bütünleşmesini sağlamış ve kendine özgü bir yapısal biçim getirmiştir (Eriç, 1979).

Toprak Malzeme: Toprak malzeme evlerin yapımında, doğal haliyle, pişirilerek ve bağlayıcı olarak kullanılmıştır. Pişmiş toprak yapı malzemeleri, kerpiç, kiremit, tuğla ve harçlar olarak dört ana grupta toplanmıştır(Coşkun, 2013).

Taş ve ahşabın çokça görülmediği ve iklim koşulları açısından İç Anadolu ve Güney Batı Anadolu özelliği gösteren coğrafyalarda pişmiş toprak malzemelerden olan kerpiç kendine yoğun bir kullanım alanı bulmuştur. Özellikle ısı geçirimsiz ve kolay üretilebilir bir malzeme olması nedeniyle günümüzde dahi kullanılabilir. Kerpiç çok kere ahşap bir karkas içinde dolgu malzemesi niteliğinde 28x28-13x10 cm. boyutlarında ana ve kuzu kerpici adları ile yapısına hayvan kılı, saman karıştırılıp güneşte kurutulmak suretiyle kullanılmıştır. Kerpiç damlar ahşap bir hasır üzerine kili fazla oranda olan toprağın sıkıştırılması şeklinde yapılmışlardır. Ancak dış etkilere özellikle suya dayanıksızlığı nedeniyle bu tür yapıların ömrü kısa olmuştur (Eriç, 1979).

Kerpiç, sığa ve soğuga karşı çok iyi bir yalıtıcıdır. Nemi dengeler ve yangına dayanıklıdır. Yağmura karşı iyi korunduğunda kalıcıdır. İlk yerleşmelerden beri kullanılan bir yapı malzemesidir (Bektaş, 2001).

Tuğla, evlerin inşasında duvar döşeme kaplamaları, kubbe, tonoz, ocak, baca ve ahşap yapı iskeletinin dolgusunda kullanılmıştır. Genelde büyük yapıların yapımında kullanılan tuğla, büyük kentlerdeki kullanımıyla sınırlı kalmıştır. Kiremit, çatı örtülerinde kullanılmıştır ve ebatları bölgeler göre değişiklik göstermektedir. Harçlar, duvar örerken taşların veya tuğlaların aralıklarına doldurularak birbirine bağlamak veya duvar ve tavan yüzeylerini sıvamak için kullanılmıştır. Evlerin yapımında kireç, toprak ve horasan harcı olmak üzere üç harç tipi kullanılmıştır (Coşkun, 2013).

Taşıyıcı sistem dışında yapı elemanlarında kullanılan malzemeler metal ve cam malzemedir. Metal malzeme kapı, korkuluk, kepenk gibi elemanlarda kullanılmıştır. Camın kullanımı, pahalı bir malzeme olduğu için, Osmanlı Döneminde ilk başlarda saray, köşk ve konaklarla sınırlı kalmıştır. Camlardan önce pencereler kepenklerle kapatılmıştır. Cam kullanımı yaygınlaştıktan sonra Türk evlerinde yaygın olarak kullanılan bir malzeme olmuştur (Coşkun, 2013).

3. KIRSAL MİMARİ

Kırsal yerleşmeler kent dışı yerler olarak tanımlanmaktadır. Önceleri arazi parçası olarak ele alınan kırsal alanlar zaman içerisinde, sosyo-kültürel özellikleri de önemseyen daha kapsamlı bir çerçeve içinde değerlendirilmeye başlanmıştır. Kırsal alanlar denilince; nüfus yoğunluğunun düşük olduğu, ekonomik hayatın daha çok tarıma veya hayvancılığa dayandığı, geleneksel değerlerin etkin olduğu, başta altyapı, yol, su, elektrik, telefon olmak üzere, eğitim ve sağlık imkânlarının daha kısıtlı olduğu, toplumun her kesimi için değerli olan zenginliklere de kaynaklık eden alanlar anlaşılmaktadır (Uçar ve ark., 2010).

Yerleşmeler, toplulukların kendilerine özgü yaşam biçimleri doğrultusunda, doğal çevre ve sosyal çevre etkenlerine bağlı olarak oluşmuşlardır. Yerleşmeleri oluşturan ve insanların el emeği olan yapılar, burada yaşayan toplumların kültürel kimliklerinin göstergesi olmuş ve ihtiyaçlar doğrultusunda çeşitlenmişlerdir. Her bölge kendi koşulları içinde özgün kırsal yerleşme örneklerini barındırmaktadır. Anadolu'da, bölgesel koşullar doğrultusunda gelişen yöresel çözümler ile kırsal yerleşmeler özgün kimliklerini kazanmakta, doğal çevre ile olan birliktelikleri, etkili görüntüler meydana getirmektedir (Çınar, 2014).

Halkın kendi imkânları doğrultusunda ihtiyaçlarına göre, kültürel değerleri ve gelenekleri doğrultusunda gerçekleştirdiği yapılar, halk yapı sanatı ürünleridir. Konut kültürünün temelini oluşturan, çok kapsamlı bir kavram olan kırsal mimari, halk yapı sanatının bir sonucudur. Kırsal yapılar çevre koşulları ile uyumlu, doğayla iç içe bir tasarım anlayışındadırlar (Bektaş, 2001).

Ülkemiz geneline baktığımız zaman kırsal mimari konutları, güçlü bir sistem oluşturmaktadır. Sistemden kasıt, kırsal mimarinin yapısal, yaşamsal ve mekânsal bütün özellikleri kapsamasıdır. Her detay kullanıcının yaşama biçimi ve günlük eylemlerine göre tasarlanmaktadır. Genel özellikler: pratiklik, işlevsellik, çevre koşullarına uyum, çözüme iç mekânla başlayıp dışa doğru geliştirmek ve bütünleştirmek, malzeme ve gereçleri en yakından seçmek, çözümde, strüktürde, görünüşte yalınlık, işlevsel çözümlerin planlamadaki önceliği şeklinde özetlenebilmektedir (Bektaş, 2001).

Geleneksel kırsal mimari hızlı kültürel değişimden daha az etkilenmiştir. Özellikle izole dağlık alanlar kültürel yayılmadan daha uzak kaldıkları için orijinal kırsal mimari örneklerini günümüze kadar ulaştırabilmişlerdir. Dolayısıyla izole dağlık alanlardaki kırsal evler, geleneksel Türk evinin ilk evre özelliklerini taşıyan evler olarak da kabul edilebilir (Köse, 1997).

Kırsal yerleşmelerde konut; üretim, tüketim ve diğer birçok yaşamsal faaliyetin geçtiği yapılardır. Bu noktada ölçülebilir faktörlerin yanında örf, adet, yaşam biçimi, kültürel yapı, sosyal ilişkiler ve tarihi ilişkiler gibi ölçülemeyen faktörler de gündeme gelmektedir. Plandaki fonksiyonlar, fonksiyonlara hizmet eden mekânlar, bunların büyüklükleri, ışıklandırılması ve organizasyonu; başa konut içindeki eylemleri, kısaca hayatı göstermektedir.

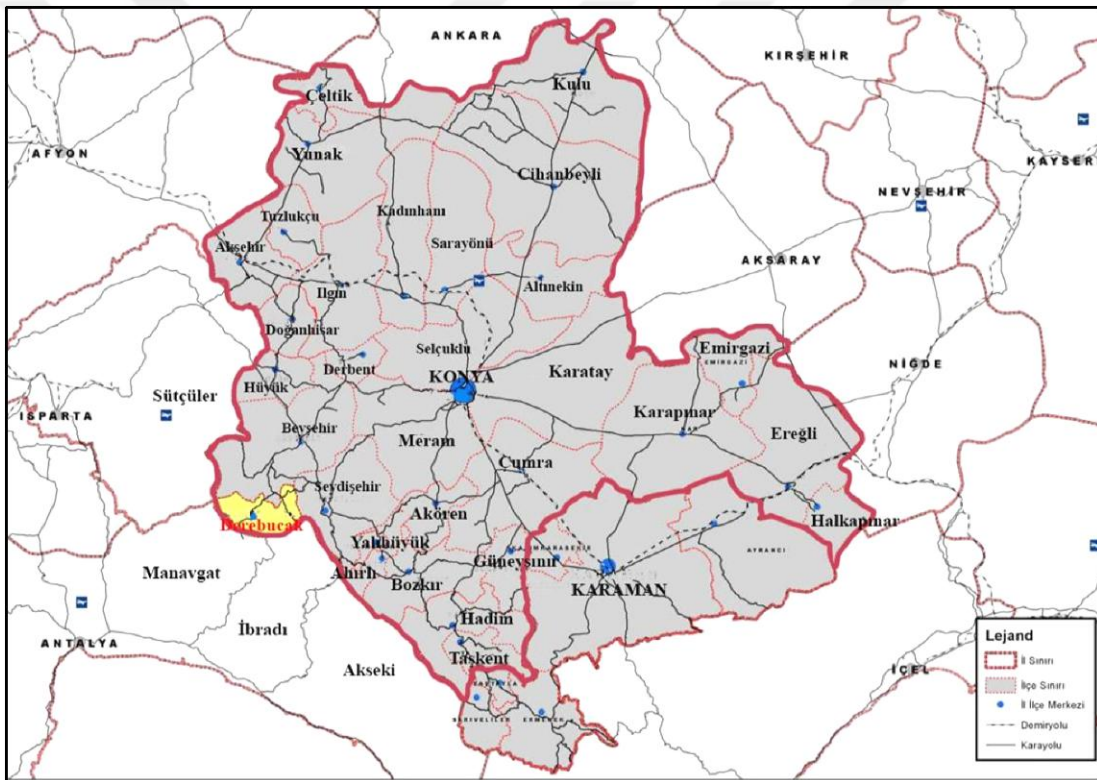
Kırsal mimarinin biçimlenmesindeki etkenler; doğal çevre ve sosyo-kültürel çevre etkenleri olarak iki başlık altında toplanmıştır. Doğal çevre etkenleri; iklim, topoğrafya, malzeme ve yapı teknikleridir. İklim, kırsal yapıların tasarımında önemli etkenlerin başındadır. İklimin olumlu yönlerinden yararlanıldığı gibi, olumsuz yönlerine karşı korumayı sağlayacak çözümler getirilmiştir. Bu bağlamda ülkemizin iklim coğrafyası kadar, yapıların cephesel oluşumları da çeşitlilik göstermektedir. Topoğrafya yerleşme karakterini doğrudan etkileyen doğal bir faktördür. Anadolu'nun engebeli yapısı evin kuruluşunda değil, doğayla ilişkisinin değişmesinde etkili olmuştur. Evin iç düzeni yine aynı ilkeler doğrultusunda kurulmuş, fakat bazı biçimsel değişiklikler yapılmıştır. Bu nedenle topoğrafik özellikler daha çok yapısal değişiklikleri getirilmiştir. Yöresel kırsal mimari kimliğinin en önemli bileşenlerinde biri yerel malzeme ve yapım tekniğidir. Malzeme ve yapım tekniği biçimi belirleyenden çok tamamlayan etkenlerdir. Aynı malzeme kullanılarak çok farklı formlar elde edilebilir. Yapı elemanları, insanların işleme tekniklerine alışkın olduğu, temini kolay ve bol malzemelerden kullanılmıştır (Çınar, 2014).

Sosyo-kültürel etkenlerin, kırsal mimarinin özelliklerinin belirlenmesinde ki etkileri, doğal etkenler ile karşılaştırıldığında daha ağır basmaktadır. Sosyo-kültürel etkenler; geçim kaynağı, dini etkiler, ekonomi, aile-akrabalık, yaşam biçimi ve temel ihtiyaçları kapsayan etkenlerdir.

4.DEREBUCAK İLÇESİ GENEL ÖZELLİKLERİ

4.1. Coğrafi Yapısı

Konya İline bağlı Derebucak İlçesi, coğrafi bakımdan Akdeniz bölgesinde yer almaktadır. 37° 24' Kuzey enlemi ile 31° 30' doğu boylamı, arasında yer alan Derebucak ilçesi Konya İl'inin güneybatısında, Konya'yı Antalya'ya bağlayan karayolu üzerindedir. Güneyinde Antalya iline bağlı Manavgat, Akseki ve İbradı ilçeleri, kuzeyinde Beyşehir, doğusunda Seydişehir, batısında Isparta ilinin Sütçüler ilçesi bulunmaktadır. Konya il merkezine 10 km, Antalya'ya 150 km, Beyşehir ilçesine 49 km uzaklıktadır (Şekil 4.1.). İlçenin deniz seviyesinden yüksekliği ortalama 1240 metredir. Yüzölçümü ise 498 km²'dir (Mevka, 2014).

Şekil 4.1. Konya haritası (Mevka, 2014)

İlçede; dağlar, ovalar ve platolar çoğunlukta olup ana yer şekillerini oluşturmaktadır. Dağlık bir ilçe olan Derebucak, Batı Toroslar Dağ kuşağının kuzey yarısı üzerinde; Dedegöl ve Şeytan Dağları arasındadır. Gencek Beldesi'nin 4 km güneydoğusundaki Akdağ (2135 m) ve ilçenin doğusunda bir set şeklinde uzanan Reze Dağı (2529 m) önemli dağlarındandır (Gök, 2005).

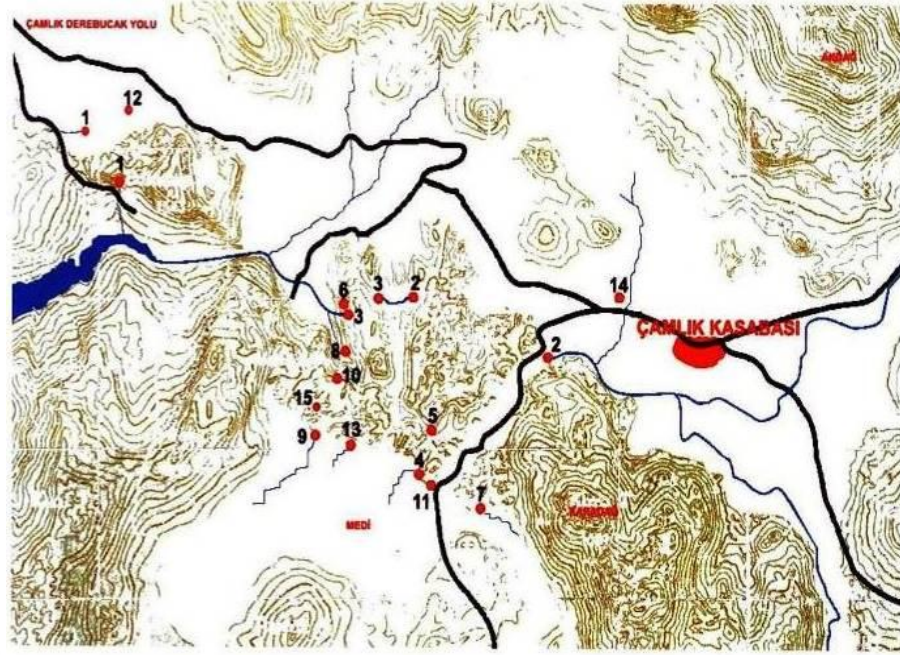
Pınarbaşı Beldesinin güneyinde bulunan Gembos ovası, bölgenin coğrafik açıdan en önemli yeridir. Derebucak-İbradı ilçelerini birbirine bağlayan karayolunu kapsayan ovanın alanı yaklaşık 20 km²'dir (Şekil 4.2.). Gembos Ovası, kış aylarında yağıştan dolayı su ile dolmakta ve bir göl görüntüsü oluşturmaktadır, yazın ise tarım yapılmaktadır. Bölgede küçük ölçekli birçok ova bulunmaktadır (Alkan, 2007).

İlçenin güney bölgesinde tepe sayısı oldukça fazladır. Kocadere'nin başlayıp, Balat deresinin bittiği alanda karşılıklı iki tepe olan Kaplankaya (1414 m) ve İnardı Tepesi (1393 m) yöredeki önemli tepelerdendir. İlçede plato sahaları çoğunlukla Kocadere'nin vadilere aktığı kesimlerin etrafında yer almaktadır. Ayrıca Gembos Ovasının doğusunda bulunan alan önemli plato sahalarından biridir. Kocadere, Uludere, Sekidere, ve Balat dere ilçenin önemli akarsularıdır. Bunun dışında farklı bölgelerde birçok dere bulunmaktadır. Kırık ve çatlaklı yapıda olan kalkerlerin ilçede yaygınlık göstermesi, yağışların yeraltına sızmasını kolaylaştırmış ve bu sayede karstik yeraltı kaynakları ortaya çıkmıştır (Gök, 2005).

Şekil 4.2. Gembos ovası genel görünümü (Gök, 2005)

İlçede kalkerlerin fazla olmasından dolayı mağaralar yaygın olarak görülmektedir. Derebucak-Çamlık arasında Balatini Mağarası, Çamlık beldesi yakınlarında içinde Uzunsu deresi geçen Körükini Mağarası, yine Çamlık yakınlarında turizm potansiyeli olan Suluin Mağarası, Pınarbaşı Belediyesinin kendi imkânlarıyla ışıklandırdığı Pınarbaşı Mağarası dikkat çeken mağaralar olup doğal ve tarihi sit sınırları içindedirler. Adı geçen mağaralarla beraber ilçede 15 adet mağara bulunmaktadır (Alkan, 2007) (Şekil 4.3.).

Mağaralar

- 1-Balatini Mağarası
- 2-Körükini Mağarası
- 3-Suluin Mağarası
- 4-Dede Tarlası Mağarası
- 5-Çocuk Attıkları Delik
- 6-Gavur Beşiği Mağarası
- 7-Döllüköğü mağarası
- 8-Baraj Mağarası
- 9-Mastaltı Mağarası
- 10-Asmacı İni Mağarası
- 11-Devrent Mağarası
- 12-Giriş Yolu Mağarası
- 13-Eski Düden
- 14-Sokmak Mağarası
- 15-Saklı Uçurum Mağarası

Caves

- 1-Balatini Cave
- 2-Körükini Cave
- 3-Suluin Cave
- 4-Dede Tarlası Cave
- 5-Çocuk Attıkları Delik Cave
- 6-Gavur Beşiği Cave
- 7-Döllüköğü Cave
- 8-Baraj Cave
- 9-Mastaltı Cave
- 10-Asmacı İni Cave
- 11-Devrent Cave
- 12-Giriş Yolu Cave
- 13-Eski Düden Cave
- 14-Sokmak Cave
- 15-Saklı Uçurum Cave

Şekil 4.3. Derebucak mağaraları (Derebucak Belediyesi, 2018)

Derebucak ilçesinde en yaygın görülen toprak türü, kırmızı kahverengi Akdeniz topraklarıdır. Bunun dışında üzerindeki bitki örtüsü kaldırıldığında verimli topraklara dönüşen kahverengi orman toprağı, tepelik dağlık alanlarda görülen kırmızımsı kestane rengi topraklar, kolüvyal ve alüvyal topraklar da bulunmaktadır. Yörede ovinin, mermer ve kalker ocakları vardır. Derebucak deprem tehlikesinin çok olmadığı 3. Deprem bölgesinde yer almaktadır.

Akdeniz ile karasal iklim arasında geçiş özelliği gösteren Derebucak iklimi, bölgenin deniz seviyesinden yüksek olmasından dolayı Akdeniz iklimi tamamıyla kendini göstermez. Genel olarak yazları kurak ve sıcak, kışları soğuk ve yağışlıdır. Yıllık ortalama sıcaklık 11.1° C'dir. Yılın en sıcak ayları Temmuz ve Ağustos, en soğuk

ayı Ocak iken, en yağışlı ay Aralık, en kurak ay ise Ağustostur. Yağışın çok olduğu mevsimde yağışlar seyrek olmasına rağmen sağanak şeklindedir (Derebucak Belediyesi, 2018).

İlçenin belli bir iklim tipine sahip olmaması, bitki örtüsünün çeşitliliğine sebep olmuştur. Bitki örtüsünü, maki-çalı, step ve orman sahaları oluşturur. İlçe kullanım alanının %83'ü ormanlarla kaplıdır. Bu alan, Konya orman alanlarının %7.7'sini oluşturmaktadır. Yaygın olarak görülen ağaçlar servi, çam, köknar, sedir(katran), ardıç gibi iğne yapraklı ağaçların yanı sıra geniş yapraklı ağaçlarda bulunmaktadır. İlçede çok sayıda bitki ve canlı bulunmaktadır (Gök, 2005).

KOP (Konya Ovası Projesi) destekleme planı çerçevesinde ilçenin 4 km güneydoğusunda Kocadere üzerinde depolama hacmi 11,7 hm³ olan Derebucak Barajı kuruludur. Çamınbaşı ve Kulukoyak Rüzgâr Enerjisi Santralleri sayesinde enerji üretilmektedir. İlçenin güneş enerjisi potansiyeli yüksek olmasına karşın bu konuda herhangi bir yatırım bulunmamaktadır (Mevka, 2014).

4.2. Sosyal ve Ekonomik Yapısı

Coğrafi bakımdan Akdeniz Bölgesinde yer alan Derebucak, idari bakımdan Konya'ya bağlıdır. 1950'lerde Taşdereköy, Derebucak veya Dereköy diye anılan ilçe, 1900'lü yılların başında Alanya sancağının Akseki kazasına bağlı İbradı nahiyesinin bir köyü olduğu bilinmektedir. 1916'da Seydişehir ilçesinin Gencek bucağına bağlanmış ve 1966 yılına kadar köy statüsünde kalmıştır. 1966 yılında mahalli mülkiye amirliğine köyde belediye kurulması için başvurulmuş ve Derebucak'ta belediye kurulmasının faydalı olacağı anlaşılarak belediye teşkilatı kurulmasına karar verilmiştir. 1967'de Beyşehir'e bağlanmıştır. 1987 yılında çıkan yasa ile ilçe olmuş ve Beyşehir'den ayrılarak 1988' de ilçe hüviyeti kazanmıştır (T.C. Derebucak Kaymakamlığı, 2018).

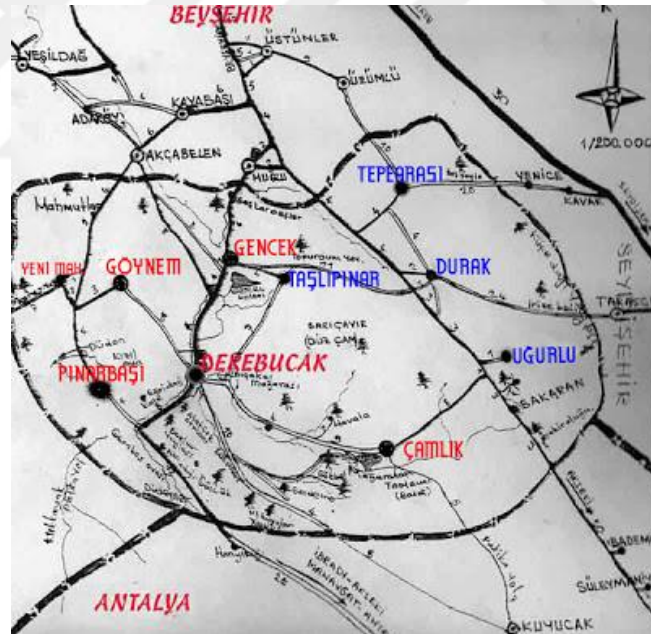
Derebucak'ta, 4 merkez mahalle ve 30 Nisan 2014 yerel seçimlerinde 6360 Sayılı Kanun kapsamında merkeze bağlı mahalle statüsünü almış 8 belde ve köy ile birlikte toplam 12 mahalle bulunmaktadır. Derebucak Merkezinde Kenankuyu, Sarayönü, Musalla ve Yeni Mahalle adı altında dört mahallesi bulunmaktadır. Beldeden mahalleye dönüşenler; Pınarbaşı (Aşağı Göynem), Gencek, Yukarı Göynem (Yukarı kayalar), Çamlık (Dalayman)'dır. Köyden mahalleye dönüşenler ise: Taşlıpınar (Zekeriya), Tepearası (Kurdular), Uğurlu, Durak(Kirli)' dir (Şekil 4.4.).

1960'tan 2000 yılına kadar artış gösteren Derebucak nüfusu, 2000 yılından sonra azalmaya başlamış ve 2018 yılı itibariyle 6473 olmuştur. İlçe merkezinin nüfusu ise

1901'dir. İlçe nüfusunun çoğunu yaşlı ve orta nüfus oluşturmaktadır. Genç nüfusun ise azaldığı görülmektedir. İlçe Konya genelinde nüfusu en hızlı düşen ilçelerin başında gelmektedir.

Nüfusun azalmasında, nüfus artış hızındaki azalma ve göçler etkilidir. İl merkezlerine göçlerin yanı sıra 1960'lı yıllardan başlayarak yurtdışına da önemli ölçüde göçler yapılmıştır. İstihdam, sağlık, eğitim gibi alanlardaki eksiklik ve yetersizlikler göçlerin başlıca sebeplerindedir. Yurtdışına göçler ilk olarak İsviçre'ye olmuştur. Yurt dışına göçler ekonomik sebeplerden dolayıdır. İlçedeki tarım alanlarının azlığı, ticaret, sanayi turizm gibi geçim kaynaklarının yetersizliği; ilçe insanını iş bulabilmek ümidiyle yurt dışına yöneltmiştir (Gök, 2005).

İlçe, %93'lük okuryazar oranına sahiptir. Okuma yazma bilmeme oranı en yüksek ilçelerden biridir. Ortaöğretim yetersiz ve yükseköğretim kurumu bulunmamaktadır. Adli vakaların hemen hemen hiç yaşanmadığı ilçede, temiz su ve atık su altyapısı, kanalizasyon sistemi mevcuttur. Yolların büyük kısmı asfaltlıdır. İlçe merkezinde 30 yataklı devlet hastanesi bulunmaktadır (Gedik, 2008).

Şekil 4.4. Derebucak mahalleleri (T.C. Derebucak Kaymakamlığı,2018)

İlçe ekonomik açıdan gelişmemiştir. 1960'lı yıllarda halkın geçim kaynağı av tüfeği imalatı, halı-kilim dokumacılığı, tarım ve hayvancılık olmuştur. Özellikle av tüfeği ve halıcılık alanlarında kooperatif kurulmuş ve 1968'e kadar sürmüştür. Avrupa'ya işçi göçü başladıktan sonra kooperatifler eskisi gibi olmamış ve bir süre sonra kapanmıştır. Avrupa'ya işçi göçünden sonra Derebucak'ın en büyük ekonomik

desteği döviz girdileri olmuştur. Gencek beldesinde av imalatı halen devam etmekte olup; Gencek Av tüfekleri üretim ve Pazarlama Kooperatifi ile özel şahıslara ait 2 tane imalathane bulunmaktadır. Halk, eskisi kadar olmasa da orman ürünlerinden de yararlanmaktadır.

Konya'nın tarım alanı kullanımı ve hayvansal üretim en az olduğu ilçelerinden biridir. Günümüz ilçe ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçe dağlık bir yapıya sahip olduğundan tarım yapılabilen alanlar küçük ve parçalıdır ayrıca nüfusa oranla yeterli değildir. Don olayının sık görülmesi ve yağışların kar şeklinde olması tarım ürünlerinin çeşitliliğini ve verimliliğini azaltmaktadır. İlçenin 15000 hektarı tarım alanıdır. Kuru tarım da buğday, arpa, yulaf, avdar ve nohut gibi ürünler, sulu tarım yapılan yerlerde patates, domates, biber, fasulye üretilmektedir. İlçenin kuzeyindeki dağ yamaçlarında bağcılık yaygın olup; ilçede elma, armut, ceviz, kiraz erik, kavun gibi meyvelerde yetiştirilmektedir. Gembos Ovası Sulama Projesi' ile sulu tarım alanları ve verimlilik artmıştır. İlçenin geçim kaynaklarından biri de hayvancılıktır. Büyükbaş, küçükbaş, arıcılık ve kümes hayvanları mevcuttur. Yrenin dağlık ve engebeli olması en çok küçükbaş hayvancılığı geliştirmiştir. Bölgede otlakların çok olması nedeniyle hayvancılık, mera hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır. Köyden kentte gn ve maliyetlerin artması hayvancılık faaliyetlerini her geçen gün azaltmaktadır. Bölge ekolojik açıdan arıcılık yapmaya uygundur fakat fazla gelişmemiştir (Derebucak Belediyesi, 2018).

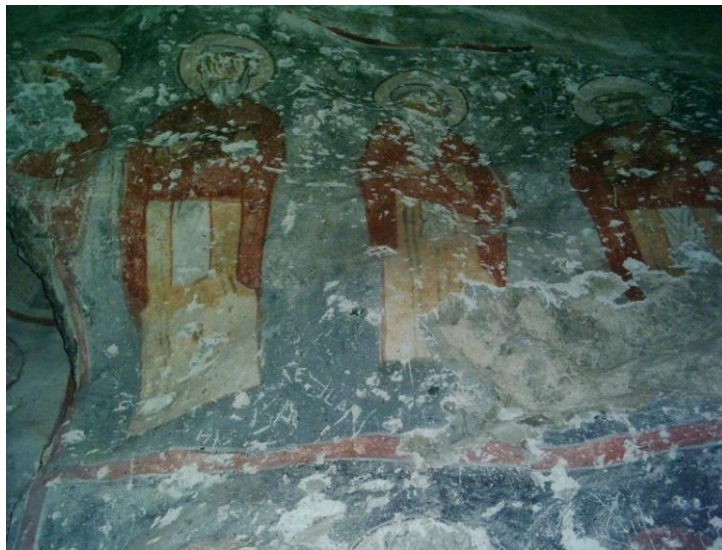
İlçe yeraltı kaynakları açısından yetersizdir. Bölgede DSİ ve Karayollarına ait taş ocakları bulunmaktadır. Uğurlu Mahallesi taraflarında Boksit (Alüminyum) yatakları, Kızıldağ Mevkiinde ise Krom ve olivin ocağı vardır. İlçede evre şartları nedeniyle sanayi de gelişmemiştir. Bu sebeple herhangi bir sanayi tesisi yoktur. Ticari faaliyetler ilçe halkının ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Derebucak'ta eskiden hemen her evde yapılan dokumacılık şimdilerde unutulmuştur. Pınarbaşı-Kayalar yöresinde dokunan 'Göynem kilimleri' koyunynn kök boyalarla renklendirilerek dokunması sonucunda elde edilmekteydi. Demircilik mesleği de yörede unutulmuş mesleklerdendir (Gök, 2005).

İleyi Konya'ya bağlayan iki yol vardır. Bunlardan ilki Konya-Isparta karayolu üzerinden, diğerisi Konya-Manavgat yolu üzerindedir. İlçedeki en önemli yol, Antalya tarafından gelip Derebucak ve Gencek'e uğradıktan sonra, ilçe sınırlarından çıkıp Huğlu'ya ulaşan yoldur. Yol, Huğlu'dan sonra Beyşehir-Antalya yoluyla birleşmektedir.

Derebucak ilçesi doğal ve tarihi değerler bakımından zengin bir bölgede bulunmasına rağmen turizm yeterince gelişmemiştir. Derebucak-Çamlık yolu üzerinde ve Taşlıpınar yakınlarında Roma, Grek ve Helenistik dönemlerden kalıntılar bulunmaktadır. Taşlıpınar köyünde Roma döneminden kalma mezar kabartmaları vardır. Derebucak-Beyşehir yolunun 3.km'sinde bulunan Tol Han, şimdilerde restorasyonu yapılan Durak Han, Tepearası köyündeki kilise, Pınarbaşı'nın güneyinde Lidyalılardan kaldığı söylenen Döşeme Yolu ve yolun geçtiği Alikesiği Kayası ilçenin tarihi değerlerindedir. Derebucak doğal güzellikleri ve mağaraları ile turizme katkı sağlamaktadır. İlçede turist çekebilecek turizm potansiyeli yüksek çok sayıda mağara bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; aziz ve azizelerin bulunduğu adet fresk bulunan Suluin, Balatini, Körükini ve Göynem (Pınarbaşı) mağaralarıdır. Bölge dağcılık, yürüyüş gibi sporlar ve kamp kurmak için uygundur. İlçenin turizminin gelişmemesi; turizm potansiyelini gerçekleştirilmeye yönelik çalışmaların yapılmaması, ulaşım, konaklama, altyapı gibi sorunlardan kaynaklanmaktadır (Gök, 2005).

4.3. Tarihçesi

Derebucak tarih öncesi çağlardan bu yana birçok yerleşmeye tanıklık etmiştir. Türklerden önce bölgede farklı toplulukların yaşadığı; Derebucak-Çamlık arasında ve Taşlıpınar köyünde bulunan Roma, Grek dönemlerine ait kalıntılardan, Taşlıpınar'daki Hitit kabartmalarından, bazı kilise, kale ve Hristiyan mezarı kalıntılarında anlaşılmaktadır. Suluin mağarasında aziz ve azizelere ait freskler bulunmakta, Balatini mağara kapısında ise doğal kayalar üzerinde Bizanslılardan kalma fresk kalıntıları yer almaktadır. Bu mağaralar 1.derece tarihi ve doğal sit alanıdır (Gedik, 2008) (Şekil 4.5.).

Şekil 4.5. Suluin mağarası freskleri (Derebucak Belediyesi, 2018)

1071 Malazgirt Zaferi'nin ardından Anadolu'nun kapıları Türklere açılmıştır. Anadolu Selçuklu devletinin başkenti Konya olması sebebiyle Türkler obalar halinde bu bölgeye yerleşmeye başlamışlardır. Bir kısmı da göçebelik geleneğini devam ettirerek yazın Toroslarda, kışın Antalya-Alanya sahillerinde yaşamışlardır. Derebucak çevresindeki Bayramyeri, Yukarıköy, Seniryeri, Balat, Çukurlar ve Kızıldağ oba köylerinden tehlikelere karşı birlik olmak ve birlikte yaşamının avantajlarından yararlanmak için bugünkü Merkez Camii civarında bir yerleşim kurmuşlardır. Böylelikle Derebucak ilçesinin temelleri atılmıştır.1200-1300 yılları arasında konargöçer Türkmenler kurulduğu düşünülmektedir. Osmanlı Devletinde, Fatih Sultan Mehmet döneminde Yörüklere yurt temin etmek amacıyla iskâna özel önem verilmiştir. Derebucak'ın köy olarak kuruluşu 1600 yılların sonundadır ve kuruluşundaki adı "Kışlakçı" dır. Bilinmeyen bir zamanda Derebucak ya da Dereköy ismiyle anılmaya başlanmıştır. 1861 tarihli Osmanlı tapusunda Derebucak olarak yazılmıştır (Derebucak Belediyesi, 2018).

İlçe, Derebucak adını konumundan ve kurulduğu yerin coğrafi yapısından dolayı almıştır. Derebucak, yöre insanı tarafından Dereköy, Daşdereköy olarak da anılmaktadır.

4.3.1. 1955 Derebucak yangını

Derebucak, ormanlık alanların çok olması, ev, samanlık ve ahır gibi yapılarda ahşap malzemenin yoğun olarak kullanılması sebebiyle yangın çıkması ve yayılması kolay bir bölgede yer almaktadır. İki büyük yangın felaketi geçiren Derebucak'ta ilk yangın 12 Mayıs 1927 tarihinde meydana gelmiştir. Ahşap yapıların çoğunlukta olması nedeniyle bütün evler yanmış, yangında sadece iki ev kurtarılmıştır (Özdemir, 2013).

İkinci büyük yangın 8 Temmuz 1955 Cuma günü, Cuma namazı vaktinde, tandır ateşinden sıçrayan kıvılcımın tamamıyla ahşaptan inşa edilmiş evi tutuşturmasıyla başlamış ve diğer evlere de sıçrayarak kısa bir zamanda köyün tamamına yayılmıştır. Kısa zamanda yayılmasının sebeplerinden ilki köydeki bütün, ev, samanlık ve ahır gibi yapıların ahşap malzemedan yapılması ve ahşabın çabuk tutuşmasıdır. İkinci sebep rüzgârın şiddetli olmasından dolayı hızlı yayılmasıdır. Diğer bir sebebi ise; Göynem köyü ile Gembos arazisi anlaşmazlığı sebebiyle köylülerin çoğunun evinde fişek ve tüfek bulunması ve yangın esnasında patlayan fişeklerin metrelerde uzağa sıçramasıdır. Bu büyük yangında 1.5-2 saat içinde 410 evden 403'ü yanmış,2 çocuk can vermiş, 50 hayvan telef olmuş,2165 vatandaş evsiz kalmış ve 2 milyon liralık zarar ortaya

çıkıştır. Yangında sadece 7 ev,2 okul,2 değirmen kurtarılabildiği (Muşmal, 2015) (Şekil 4.6.).

Şekil 4.6. 10 Temmuz 1955 tarihli Milliyet gazetesi (Muşmal, 2015)

Yangından sonra köyün yeniden inşası tamamıyla devlet kontrolünde yapılmıştır. Bu dönemde köyde şantiye kurulmuş ve bir inşaat ekibi devlet adına işleri yürütmüştür. Kış başlayınca kadar 350 ev yapılması planlansa da 27 ev tamamlanabilmiştir. Bu sebeple köylüler kendilerine ağaçtan geçici konutlar yapmışlardır. Ertesi yıl inşaat çalışmaları tekrar başlamış ancak devletin yaptığı tek katlı tek tip evleri beğenmeyen köy sakinleri kendilerine uygun ilk katı samanlık ve ahırdan oluşan 2 katlı genellikle taştan yığma evler yapmaya başlamışlardır.

1955 Derebucak yangınından sonra köyden kente ve yurtdışına göçler başlamıştır. Devlet, yurtdışına işçi gönderdiği sırada yangından zarar gören köylülere öncelik vermiştir ve 1962'den itibaren Derebucak'tan yurtdışına göçler başlamıştır (Muşmal, 2015).

4.4. Derebucak Mimarisi ve Yerleşim Özellikleri

Derebucak İlçesi'nin yerleşme şekillerini kırsal ve kentsel olarak 2 gruba ayırabiliriz. Derebucak'ta 4 mahalleden oluşan 1 ilçe merkezi ve 6360 sayılı kanunla merkeze bağlanan 8 mahalleden 4'ü belde 4'ü köy yerleşmesidir.

Bir yerleşmenin kentsel sayılabilmesi için 12-64 yaş aralığında çalışan insanların %50'si tarım dışındaki sektörlerde çalışıyor olması gerekmektedir. Kırsal yerleşmeler, köy ve köy altı yerleşmelerden oluşmaktadır. Köy yerleşmesi, nüfusu 2000'den az,

ekonomisi tarıma dayalı, belli bir yerleşme sınırına sahip, en küçük idareyi temsil eden yerleşmelerdir (Doğanay, 1997).

Bölgede, Derebucak ilçe merkezi kentsel yerleşme sayılabilecek tek yerdir. Ancak ilçe merkezi, nüfus, ekonomik ve hizmet bakımından tam olarak bir şehir yerleşmesi değildir. Derebucak'ta 7'si vadi yamacında 1 tanesi ovada kurulmuş 8 köy yerleşmesi bulunmaktadır. İlçenin büyük bir alanını ormanlar kapladığı için bütün yerleşmeler orman içi veya orman kenarıdır. Tarım arazilerinin ve su kaynaklarının belirli yerlerde olmasından dolayı ilçedeki yerleşmeler toplu yerleşmelerdir. Köyaltı yerleşmeleri yayla ve yerleşmeden uzak mahallelerdir. Bağlı buldukları mahallelerin yaylası durumunda olan bazı mahallelerde zamanla daimi yerleşmeler başlamış ve mahalle konumuna gelmiştir. Yaylalar diğer bir köyaltı yerleşmesi olup, hemen her köyün kendine ait bir yaylası vardır. Yaylalarda barınma kıl çadırlarda olmaktadır. Ayrıca yaylalarda 'seyvan' adı verilen ağaç direklerin üzerine dallarla örtülerek yapılan çoban evleri bulunmaktadır (Gök, 2005).

4.4.1. Evlerin genel özellikleri

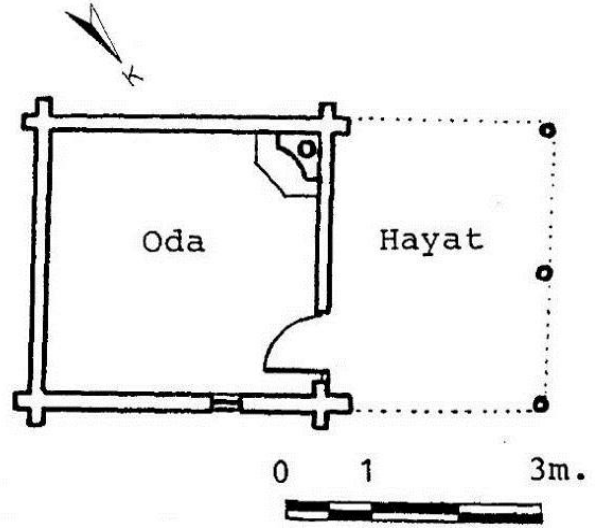
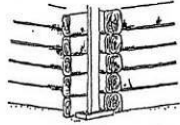
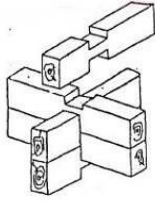
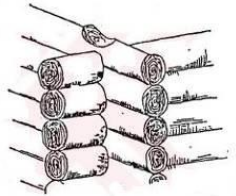
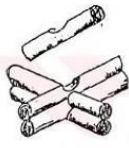
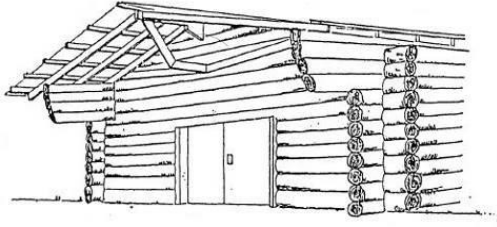
Derebucak evleri, 1955 yangınından önce ana malzemesi ahşapken, 1955-1980 yılları arasında taş tercih edilmiştir. 1980 yılından sonra ise modern tarzda evler yapılmıştır.

4.4.1.1. 1955 yangını öncesi ahşap çantı (çandı) evler

1955 yangınında evlerin gövdelerinin ağaç olmasının yanı sıra çatılarının da ağaçtan olması, ağaç dallarından oluşan bahçe duvarları, yine ağaçtan yapılan ahır, samanlık ve odunluk gibi bölümlerin yanmaya elverişli olması, kış aylarında gıda gereksinimi karşılayan ambarların ahşaptan yapılması sonucu yangın kısa zamanda bütün köye yayılmıştır. Yangından sonra köyü yeniden inşa etme çalışmaları başlamış ancak kış geldiği için tamamlanamamıştır. Bu sebeple köylüler tamamen ağaçtan geçici konutlar yapmışlardır. Ağaç kütükleri ormanlardan kağnılarla getirilmekteydi. Bu süreçte yaklaşık 400 hanenin evlerinin ağaçtan yapılması Derebucak ormanlarının tahrip edilmesine sebep olmuştur (Muşmal, 2015).

Çantı tekniğinde evler 20-30 cm arası yuvarlak kesitli ağaçların birbiri üstüne konulmasıyla elde edilmektedir. Uçları oyulmuş ağaçların üst üste yerleştirilerek, köşe birleşme noktalarına açılan boğazlar (gez) ile birbirine kenetlenerek ve 10-15 cm dışarıya uzatılarak yapıya has bir görüntü elde edilmektedir. Bu sistemde ikinci bir

taşıyıcı eleman yoktur, aynen taş veya tuğla yığma inşaatta olduğu gibi ahşap hem taşıyıcı, hem de dış tesirlere karşı koruyucudur. Yığma sistemlerde yapının dış ve iç bölme duvarlarıyla birlikte aynı anda kurulma zorunluluğu vardır. Bu teknikle yapılan evler istenildiği zaman başka bir yere taşınabilmektedir (Kunduracı, 1995) (Şekil 4.7. ve 4.8.).

Şekil 4.7. Çantı tekniği (Kunduracı, 1995)

Şekil 4.8. İlyas Borucu evi planı (Kunduracı, 1995)

Karadeniz ve Akdeniz orman yerleşmelerine özgü olan çantı tekniğindeki ahşap yığma evler, yörede neredeyse tamamen ortadan kalkmıştır. Çamlık Mahallesi başta olmak üzere birkaç yerde çok az sayıda ahşap evlere rastlanmaktadır. Ancak merkeze bağlı mahallelerde bulunan ahır ve samanlık yapılarında çantı tekniğine (ahşap yığma) çokça rastlanmaktadır (Şekil 4.9.). İlçede, bu evlerin yapım ve kullanımı terk edilmiştir. Çantı evlerin günümüzde yapılmamasının nedeni, orman varlıklarının azalması, ormanların koruma altına alınması ve 1955 teki büyük yangında ahşap evlerin büyük bir çoğunluğunun yanmasıdır.

Ahşap evlerin çıkıntılarına "göcek", ana yükü taşıyan ağaca "düvel" adı verilmektedir. Ahşap evlerin bazı bölümlerine, farklı isimler verilmiştir. Ahşap evler bahçelidir ve evlerin ön girişlerindeki büyük bahçe kapılarına "porta (borta)" denilmektedir. Oda dolaplarının köşesinde bulunan küçük banyolar; Çamlık'ta "çanlık" veya "girelik", Pınarbaşı'nda ise "çağlık" olarak adlandırılmaktadır. Odaların dışında

kalan koridor veya salona, “haneı (hanıy)”, balkona ise “şanışır” veya “ayazlık” adı verilmektedir (Gök, 2005).

Ahşap evlerin çatıları; beşik çatı olarak yapılmış ve kiremit yerine “hartama” denilen 10-20 eninde, 80-120 cm boyunda yongalar birbiri üstüne gelecek şekilde kapatılmış, en üstüne ise uçmasın diye taştan ağırlıklar konulmuştur (Şekil 4.10.).

Şekil 4.9. Çandı tekniği ile yapılmış samanlık örneği, Pınarbaşı

Şekil 4.10. Hartama üzeri taş ağırlıklar, Pınarbaşı

Çantı tekniğindeki evlerin örneklerinden biri olan, Derebucak merkezinde bulunan 1930 yılında yapılan İlyas borucu evi, 1955 yangınında kurtulan nadir evlerden biridir. Tek odalı ve üç ahşap dikmeyle taşınan hayattan oluşan ev, sofasız plan tipine örnektir ve megaronu andırmaktadır. Evin tek odasında moloz taş örgülü ocak ve oyma diye adlandırılan küçük bir pencere bulunmaktadır. Beşik çatılı ve çatısı hartamalarla kaplı olarak yapılmış ev günümüzde mevcut değildir (Kunduracı,1995) (Şekil 4.8.).

Çantı (ahşap yığma) tekniğiyle yapılan evler genellikle iki katlı, iki odalı dış sofalı plan tipindedir (Şekil 4.11,12,13 ve 14.) (Şekil 4.15,16,17 ve 18.). Beşik çatılı ve hartama örtülü bu evlerde taş örgülü ocak bulunmakta, bazı odalarda dolaplar yer almaktadır. Küçük boyutlarda oyma denilen pencereleri vardır. 20-30 yıl öncesine kadar bu evlere ilçenin merkez ve köylerinde rastlanmaktayken, şimdilerde yok olmuştur. Ayakta kalan tek örneği Çamlık Mahallesiindeki 1890 yılında yapılmış İbrahim Karamolla evidir ve halen kullanılmaktadır (Kunduracı, 2006) (Şekil 4.11 ve 15.).

Çantı tekniğiyle yapılan kütük evlerde kullanılan ağaç türü genellikle çam ve katrandır.

Şekil 4.11. İbrahim Karamolla evi, Çamlık

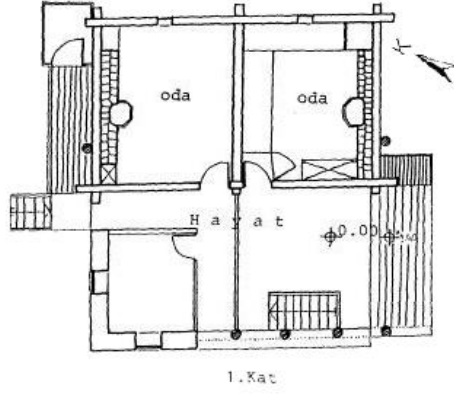
Şekil 4.12. Mehmet Aktop evi, Pınarbaşı
(Kunduracı,1995)

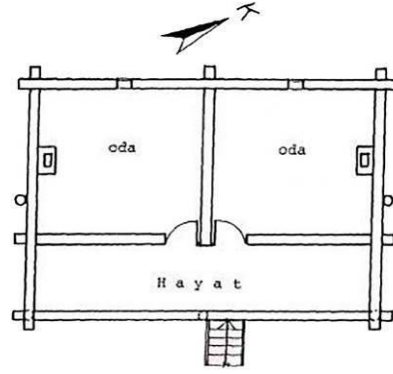
Şekil 4.13. Taşbekirler evi, Pınarbaşı

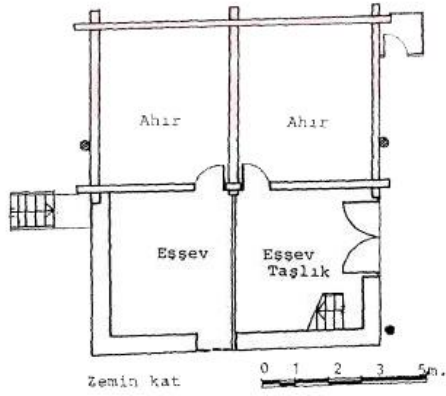
Şekil 4.14. Mehmet Soğuksu, Çamlık (Kunduracı,2006)

1. Kat

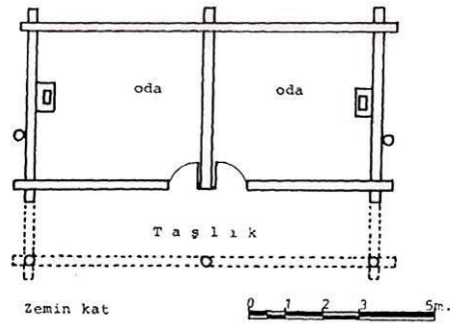

1. Kat

Zemin kat

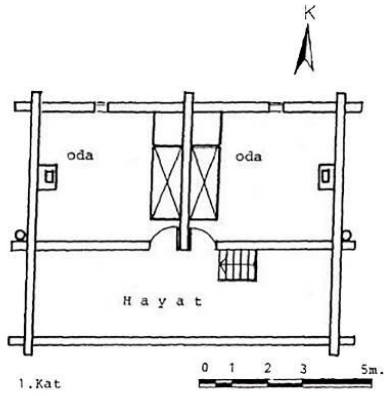
0 1 2 3 5m.

Zemin kat

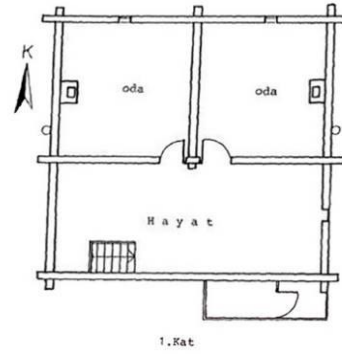
0 1 2 3 5m.

Şekil 4.15.İ.Karamolla evi planları(Kunduracı,1995) Şekil 4.16. M.Aktop evi planları (Kunduracı,1995)

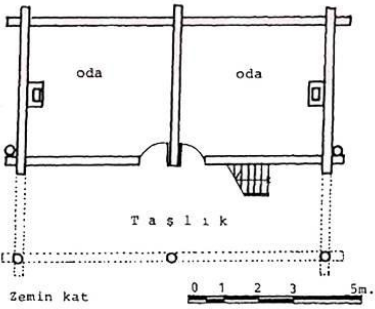

1. Kat

0 1 2 3 5m.

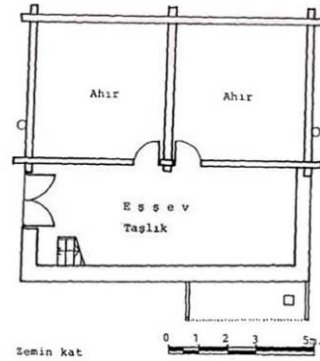

1. Kat

Zemin kat

0 1 2 3 5m.

Zemin kat

0 1 2 3 5m.

Şekil 4.17.Taşbekirler evi planları (Kunduracı,1995)Şekil 4.18. M.Soğuksu evi planları (Kunduracı,1995)

4.4.1.2. 1955 yangını sonrası evler

1955 yangınından sonra devlet desteği ile Derebucak yeniden inşa edilmeye başlanmış ve devlet tarafından tek tip ve tek katlı evler yapılmıştır. Ancak bu evler köylüler tarafında beğenilmemiş ve halk kendilerine uygun ilk katı ahır ve samanlıktan oluşan iki katlı yığma taş evler yapmaya başlamıştır. Taş evlerin çoğunluğu kuru duvar tekniğinde iç sofa plan tipinde ve cumbalı olarak inşa edilmiştir ve çatı örtü malzemesi kiremittir. Halkın maddi durumuna göre evler 2-3-4 odalı olarak yapılmıştır. Yangından hemen sonra yapılan geçici evlerin portaları taş evlerin giriş katlarına yerleştirilmiştir (Muşmal, 2015). Taş evler günümüzde halkın ihtiyaçlarına göre az ya da çok değişikliğe uğramış; çoğunlukla da yıkılıp yerine modern tarzda evler yapılmıştır.

4.4.1.3. 1980 sonrası modern evler

Derebucak'ta yurtdışına göç başladıktan sonra 1980'li yıllarda ilçede modern evler yapılmaya ve taş evlerin yerini almaya başlamıştır. Yurtdışında yaşayan ve çalışan gurbetçiler senede 2-3 hafta oturmak için ilçelerine 3-4 katlı betonarme modern binalar yaptırmışlardır.

4.4.2. İlçe merkezi ve mahallelerinden örnekler

Şekil 4.19. İlçe merkezinden ev örnekleri

Şekil 4.20.Çamlık Mahallesinden ev örnekleri

Şekil 4.21.Çamlık Mahallesinden ev örneği

Şekil 4.22.Göynem Mahallesinden örnek ev

4.4.3. Pınarbaşı Köyü (Mahallesi) genel özellikleri

Şekil 4.23.Pınarbaşı Köyü havadan görünüm (2019)

Pınarbaşı Köyü (Mahallesi) kuzey-güney istikametinde konumlanmıştır (Şekil 4.23.). Pınarbaşı Köyü'nün doğusu Bulkaz Dağları ile çevrilidir. Bulkaz Dağları, çam ve ardıç ağaçları ile kaplıdır. Pınarbaşı'nın geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Sulu ve kuru tarım yapılan yörede sulu tarım her geçen gün artmakta olup, kiraz, vişne, elma ve son yıllarda çilek yetiştirilmektedir. Küçükbaş hayvancılık yaygındır ve az da olsa arıcılık yapılmaktadır. Bölgenin en önemli problemi sel baskınlarıdır. Düdenlerin tıkanması ve taban suyunun yükselmesi nedeniyle tarım alanları sular altında kalmaktadır.

Orta Asya'dan gelen Köymen topluluğu yöreye yerleşmiş, zamanla bölgenin adı da Göynem olarak değişmiştir. Göynem; Pınarbaşı, Taşarası, Yukarı ve Aşağı kayalar yörelerini kapsamaktadır. Yerleşimi 1800'lü yıllara dayanan Pınarbaşı, yörüklerin yerleşik düzene geçmesiyle kurulmuş ve ismini Göynem (Pınarbaşı) mağarasından çıkan sudan almıştır (Gök, 2005).

Derebucak'ın diğer mahallelerin aksine ovada kurulmuş olan Pınarbaşı Mahallesi, 1998 yılında belediye olmuş, 2014 yılında 6360 sayılı kanun kapsamında merkeze bağlı mahalle statüsünü almıştır. 2000 yılındaki nüfusu 2477 olan mahallenin nüfusu giderek azalmış olup 2018 deki nüfusu 582'dir. Mahallenin İlçe merkezine uzaklığı 14 km' dir.

Kanalizasyon çalışmaları tamamlanmış olan mahallede, tarımsal kalkınma kooperatifi, sağlık ocağı, köy odası, ilkokul (Barbaros İlkokulu), iki cami mevcuttur. Turizm açısından gelişmeye açık bir yer olan Pınarbaşı yöresinde Lidyalılar dönemine ait Alikesiği kayası, Pınarbaşı mağarası ve koyun yününün kök boyasıyla renklendirilerek dokunan Göynem kilimleri görülmesi gereken değerler arasındadır.

1965-1973 yılları arasında köyde tüfek imalatı yapılmıştır. Bu sebeple bazı evlerin birer odası dükkân olarak kullanılırken sonrasında mesleği bırakıp Almanya göç edenler olmuştur. Tüfek imalatında kooperatifleşme olmadığı için bu yönde gelişme sağlanamamıştır.

40-45 yıl öncesine kadar köyde çandı tekniğiyle yapılmış kütük evler bulunmaktayken halk bu evleri yıkarak ahşap hatıllı moloz taştan veya betonarmeden evler yapmışlardır. Bu evler yok olurken aynı teknikle yapılan ahşap ahır ve samanlıklar köyde halen yaygın olarak bulunmakta ve kullanılmaktadır.

4.4.3.1. Pınarbaşı Köyündeki ahır ve samanlıklar

Pınarbaşı köyündeki ahır ve samanlıklar plan tipi olarak benzerdir. Ancak yapı malzemeleri farklılık göstermektedir. Çalışma alanındaki incelemelerde ahşap yığma,

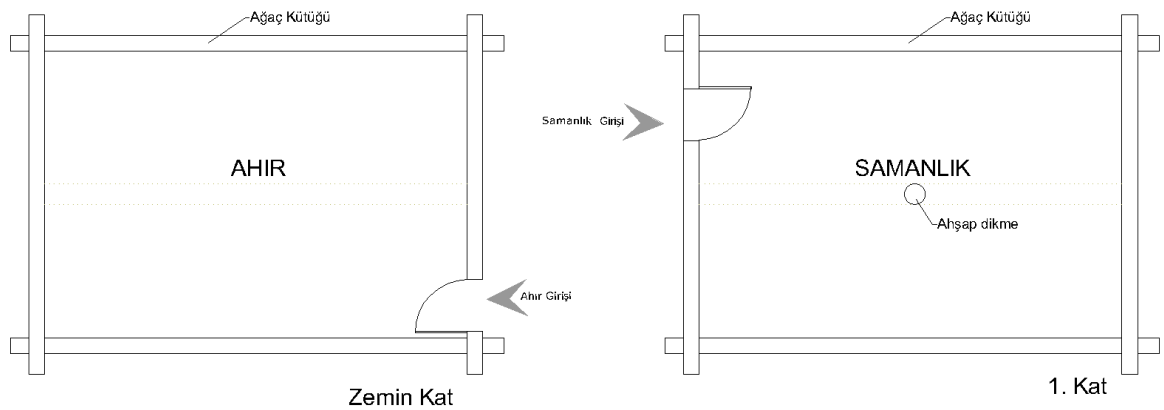
moloz taş ve modern malzemeden (briket, tuğla vs.) yapılan 3 farklı ahır ve samanlık yapılarına rastlanmıştır. Ahır ve samanlık yapılarına, yörede **dam** denilmektedir.

Köyde yapılan incelemelerde ayrı parselde konumlanan 96, konutlarla aynı parsel içinde yer alan 54 adet olmak üzere 151 adet ahır-samanlık yapısı bulunmaktadır. Bunların büyük çoğunluğu ahşap çantı tekniğinde inşa edilmiştir. Ahır ve samanlıklar genellikle evlerin yanı başlarına yapılmıştır.

Köydeki ahır ve samanlıkların en eskileri, çantı tekniğinde yapılmış olanlardır. İki katlı olarak inşa edilen yapıların alt katında hayvanların barındığı ahır, üst katında samanlık yer almaktadır ve bu kısımların aynı veya farklı cephelerde bağımsız girişleri bulunmaktadır. İki kat arası ulaşım ise kare formlu bir boşluktan ahşap gemici merdiveni ile sağlanmaktadır (Şekil 4.24,31) (Şekil 4.25,26,27,29). Çatıları beşik çatılıdır. Orijinalinde hartamalarla kaplı olan çatılar günümüzde kiremit veya sacla örtülüdür. Az da olsa çatıları hartama kaplı samanlıklar da mevcuttur (Şekil 4.28.). Genelde penceresi bulunmayan ahşap ahır ve samanlıkların bazılarında küçük boyutlu oyma denilen pencereler vardır. Eğimden dolayı katlara düzayak girilmektedir. Bazı ahır ve samanlıklarda ise dış cepheden ahşap bir merdivenle üst kata ulaşılmaktadır.

Bu yapıların büyüklüğü, çoğunlukla ağaç kütüklerinin uzunluğuna göre belirlenmektedir. Yuvarlak ağaç kütüklerinin arası çamur sıvalıdır (Şekil 4.30.). Tamamıyla ağaç kütüklerinden çantı tekniğinde yapılan samanlıklar dışında, zemin katı (ahır kısmı) moloz taşlardan ahşap hatıllı harçsız duvarlar üzerine ağaç kütükleri yığma olarak yerleştirilmiş olan samanlıklara da rastlanmaktadır (Şekil 4.31, 32, 35, 36 ve 37).

Sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre bazı samanlıkların bitişiğinde tek göz odalı evler bulunmaktadır. Ancak bu evler günümüzde kullanılmamaktadır (Şekil 4.38 ve 39.).

Şekil 4.24. 114 ada 49 parsel ahır-samanlık planları (C. Akıncı samanlığı)

Şekil 4.25.114 ada 49 parseldeki ahır ve samanlık girişleri

Şekil 4.26.114 ada 49 parseldeki samanlık iç mekânı

Şekil 4.27.125-2 parseldeki ahşap samanlık

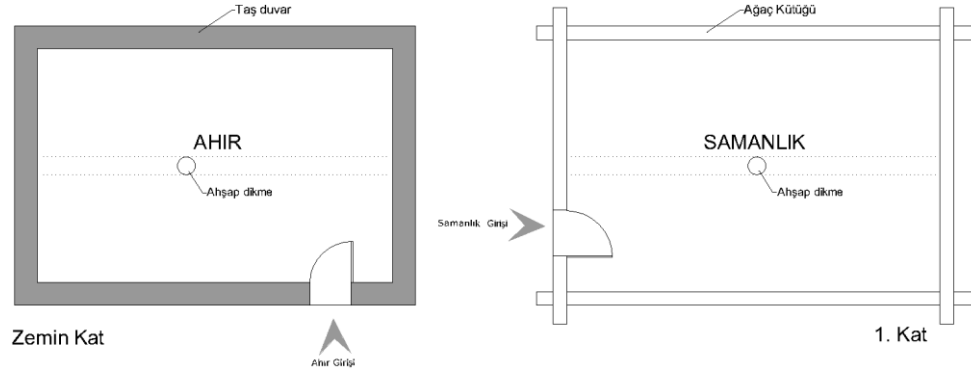
Şekil 4.28.183-4 parseldeki hartamalı ahşap samanlık

Şekil 4.29.208 ada 10parseldeki ahır-samanlık

Şekil 4.30. Kütükler arası çamur sıva

Şekil 4.31. 114 ada 80 parsel ahır-samanlık planları

Şekil 4.32. 114 ada 80 parseldeki ahır-samanlık girişleri

Şekil 4.33. 114 ada 80 parselde ahır-samanlık iç mekânı

Şekil 4.34. 114 ada 80 parsel ahır ve samanlık bağlantısını sağlayan boşluk

Şekil 4.35. 104 ada 23 parseldeki ahır-samanlık

Şekil 4.36.114 ada 79 parseldeki ahır-samanlık

Şekil 4.37.202 ada 1 parseldeki ahır-samanlık

Şekil 4.38.114 ada 47 parseldeki samanlık

Şekil 4.39.120 ada 22 parseldeki samanlık

Köydeki samanlıklar ahşaptan sonra ahşap hatıllı moloz taştan harçlı veya harçsız olarak yapılmıştır. Ahşap samanlıklarla plan tipi olarak aynıdır. Yükseklikleri ahşap samanlıklardan daha fazladır (Şekil 4.40,41,42,43 ve 44.).

Son dönemlerde ise tuğla, briket gibi endüstriyel malzemelerden diğer samanlıklara benzer plan özellikleri gösteren ahır ve samanlıklara rastlanmaktadır (Şekil 4.45 ve 46.).

Şekil 4.40.208 ada 5 parseldeki taş ahır-samanlık

Şekil 4.41.114 ada 2 parseldeki taş ahır-samanlık

Şekil 4.42.114 ada 44 parseldeki taş ahır-samanlık

Şekil 4.43. 104ada 96 parseldeki taş ahır-samanlık

Şekil 4.44.209 ada 3 parseldeki taş ahır-samanlığın iç ve dış cephesi

Şekil 4.45. 199 ada 3 parseldeki ahır-samanlık

Şekil 4.46. 209 ada 11 parseldeki ahır-samanlık

5. GELENEKSEL PINARBAŞI EVLERİNİN TEKNİK YÖNDEN İNCELENMESİ

5.1. Mehmet Sert Evi

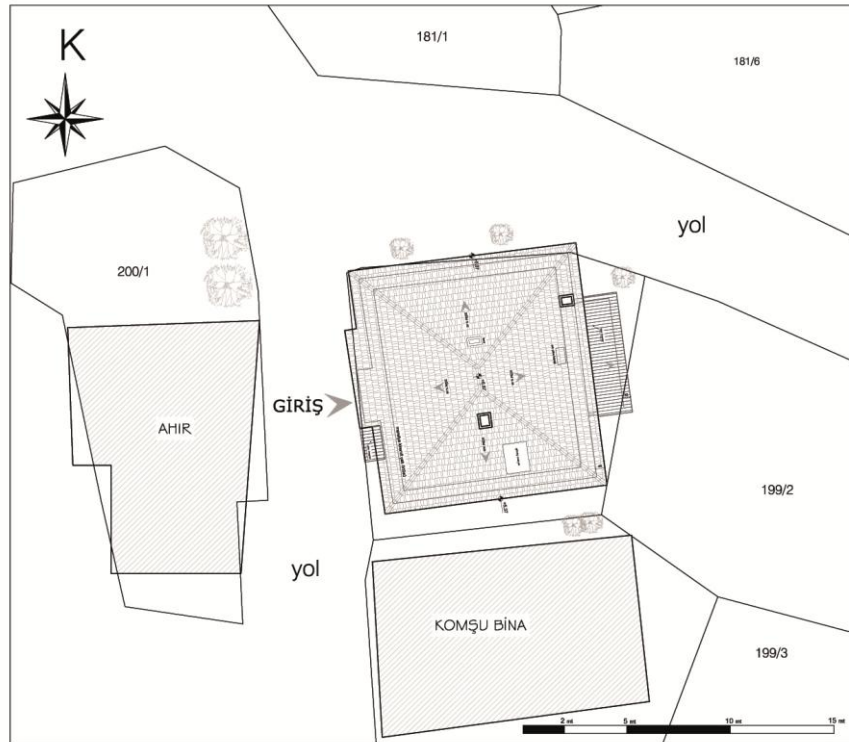
Şekil 5.1.1. Mehmet Sert evi

5.1.1. Yapının yeri ve genel tanımı

Mehmet Sert Evi, Konya ili, Derebucak ilçesi, Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No:196 adresinde yer almaktadır. Tapuda 199 ada 1 parselde kayıtlıdır (Şekil 5.1.1).

Yapı, kareye yakın dikdörtgen köşe bir parselde konumlanmıştır. Parselin batısında yapının girişlerinin de yer aldığı sokak bulunmaktadır. Ana giriş ve dükkân girişi direkt sokak ile ilişkilidir. Sokağın diğer tarafında, yapının ahır ve samanlığı yer almaktadır. Parselin güneyinde komşu bina; kuzeyinde, batısındaki sokakla kesişen başka bir sokak, doğusunda ise komşu parsel vardır. Yapının bahçesini ve parseli sınırlayan bir bahçe duvarı bulunmamaktadır (Şekil 5.1.2).

Yapı, sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere ve kuzey cephesindeki taşlardan birine yazılmış tarihe, başka bir deyişle kitabesine göre 18 Mayıs 1959 yılında Mehmet Sert tarafından yaptırılmıştır. Mehmet Sert, evin hem yaptıranı hem de ahşap işlerinin ustasıdır. Evin bugünkü sahipleri M. Sert'in çocuklarıdır (Şekil 5.1.48.). Konut günümüzde kullanılmıyor olmasına rağmen oldukça bakımlıdır.

Şekil 5.1.2. Mehmet Sert evi vaziyet planı

5.1.2. Plan özellikleri

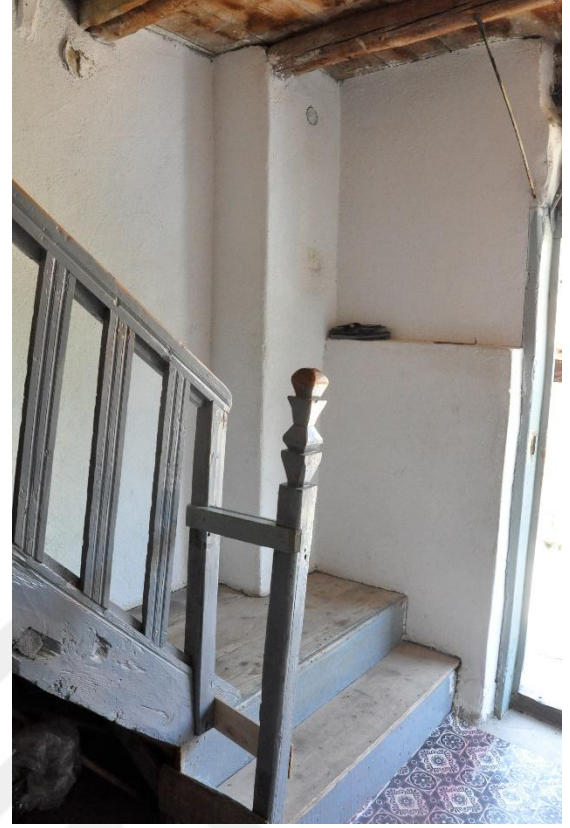
Mehmet Sert evi iç sofalı plan şemasına sahiptir. Yapı zemin kat ve 1. kat olmak üzere iki katlı inşa edilmiştir. Her iki katta plan şeması küçük farklılıklar göstermektedir. Yapının zemin katında; üç oda, odunluk ve sofa bulunmaktadır. Üst katta ise sofa, sofaya açılan dört oda, muhdes olarak yapılmış banyo ve tuvaletten oluşmaktadır (Şekil 5.1.43 ve 44.).

Yapının su basman kotu, yol kotundan yaklaşık 90 cm yukarıdadır. Eve giriş, batı cephesinde çıkma altında yer alan orijinalinde çift kanatlı olarak yapılmış, daha sonra kapı kanadının biri sökülerek tek kanatlı hale getirilmiş kapı ile sağlanmaktadır (Şekil 5.1.3). Sofaya açılan girişin güneyinde üst kat ile bağlantıyı sağlayan sağ tarafı duvara yaslanmış, sol tarafında ahşap korkuluklar olan ahşap merdiven bulunmaktadır. İki kollu sahanlıklı olan bu merdiven on iki rıht ve on basamaktan oluşmaktadır. Merdiven başlangıcındaki korkuluğun süslemeli bir babası vardır (Şekil 5.1.4. ve 5.).

Sofa giriş istikametinde bina boyunca uzanmaktadır. Bu mekânın (Z 04) tavanında kuzey güney yönünde döşenmiş ahşap kirişlemeler bulunmaktadır. Sofanın zemin döşemesinin büyük bir kısmı ahşap kaplamayken, girişin bulunduğu yer beton kaplanmıştır. Duvarlar çimento esaslı sıva ile sıvanmış, yağlı boya ile boyanmıştır (Şekil 5.1.5.).

Şekil 5.1.3. Mehmet Sert evi girişi

Şekil 5.1.4. Ahşap merdiveni

Şekil 5.1.5. Zemin kat sofası ve merdiveni

Sofanın (Z 04) güneyinde bulunan oda (Z 01), sofadan 17 cm yukarıdadır. Buraya ahşap, tek kanatlı bir kapıdan girilmektedir (Şekil 5.1.6. ve 52.a.). Kapının hemen arkasında bir baca deliği bulunmaktadır. Eskiden iki adet pencere bulunan batı duvarında, günümüzde demir korkuluklu, dikdörtgen formlu büyükçe bir pencere bulunmaktadır (Şekil 5.1.7.). Kuzey duvarında, ahşap gömme bir dolap mevcuttur (Şekil 5.1.8 ve 50.b.). Doğu duvarında, banyo olarak kullanılan çağlık ve ambarın birlikte bulunduğu sade bir dolap yer almaktadır. Ambarın üstü yüklük olarak kullanılmıştır (Şekil 5.1.9 ve 51.a.). Tavan ve taban döşemesi ahşap kaplama olup, duvarlar beyaz toprak ile sıvanmıştır. Tavan ile duvar birleşiminde 10 cm genişliğinde ahşap silme tüm odayı dolanmaktadır.

Şekil 5.1.6. Oda (Z 01) kapısı

Şekil 5.1.7. Odanın (Z 01) batıya bakan penceresi

Şekil 5.1.8. Kuzey duvarındaki dolap

Şekil 5.1.9. Doğu dolabındaki ambar ve çağlık

Sofanın güneyindeki diğer odanın (Z 02), sofayla arasında 10 cm kot farkı vardır. Buraya ahşap kilitli, ahşap kapıyla girilmektedir (Şekil 5.1.10.). Bu mekân, ambar olarak kullanılmaktadır ve biri ahşaptan biri beton sıvalı iki adet ambar yer almaktadır (Şekil 5.1.11.). Güney duvarındaki kare formlu küçük bir pencere ile aydınlatılmaktadır. Odanın döşemesi beton kaplama olup, tavanı kuzey güney yönünde döşenmiş ahşap kirişlemedir. Duvarlar çimento esaslı sıva ile sıvanmış ve yer yer moloz taşlar görünmektedir.

Şekil 5.1.10. Oda (Z 02) kapısı

Şekil 5.1.11. Odada (Z 02) bulunan ambarlar

Kuzey ve doğuya yönelmiş odunluk (Z 03), Z 02 nolu odanın karşısında yer almaktadır ve sofanın devamı niteliğindedir. Üst katta odunluk hizasında mutfak bulunduğu için, mutfak iç duvarını taşımak için, 30 cm kalınlığında yatayda giden kiriş, taşıyıcı olarak kullanılmıştır (Şekil 5.1.12.). Giriş kapısı hizasında bulunan betonarme kolon, üst katta muhdes olarak yapılmış banyo duvarlarını taşımaktadır. Bu kolondan doğu duvarına kadar olan kısım, ahşap ayırıcılarla bölünmüştür (Şekil 5.1.13.). Kuzey duvarında ana girişten bağımsız bir giriş daha vardır (Şekil 5.1.14). Odunluğun döşemesi beton, tavanı ise ahşap kirişlemedir. Duvarlar kireç badanalıdır ve yer yer moloz taşlar görünmektedir.

Sofanın kuzeyinde, odunluğun hemen yanında bulunan odaya girilememiştir. Bu kısmın, batıdaki sokağa bakan, ana girişten bağımsız bir giriş kapısı ve dikdörtgen formlu dışarıdan ahşapla kapatılmış bir penceresi bulunmaktadır (Şekil 5.1.15.). Sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre silah kooperatifi olarak kullanılan bu odada tüfek imalatı yapılmıştır.

Şekil 5.1.12. Odunluk (Z 03)

Şekil 5.1.13. Odunlukta bulunan betonarme kolon ve ahşap ayırıcılar

Şekil 5.1.14. Odunluk kapısı

Şekil 5.1.15. Girilemeyen oda kapı ve penceresi

Üst kattaki sofaya (1-05) ahşap merdivenle ulaşılmaktadır. Doğu batı doğrultusunda uzanan dikdörtgen planlı sofanın batısında sokağa bakan cumba (çıkma) bulunmaktadır. Sekilik, sofadan 17 cm yüksektir. Bu yükseklik zemin katta seki hizasına kadar olan bölümün kat yüksekliğinin artmasına neden olmuştur. Bu kısmın duvarları yerden 70 cm e kadar ahşap kaplıdır (Şekil 5.1.16.). Merdivenin batısında, minderlerin konulduğu baba denilen ahşap bir bölüm vardır. Bu bölümün başladığı yerde ise, orijinalinde iki taraflı olan, merdiven korkuluğu hizasına kadar ahşap bölücü bulunmaktadır (Şekil 5.1.16 ve 17.). Baba denilen ahşap bölümün olduğu kısımda ve cumbanın önünde farklı kotlarda iki adet ahşap sedir bulunmaktadır. Sokağa çıkma yapan kısımdaki sedir daha düşük bir kottadır (Şekil 5.1.16 ve 18.).

Cumbanın ön ve yan yüzlerine açılan pencerelerle sofa aydınlatılmıştır. Ön yüzü üçlü pencere düzenine sahiptir ve giyotin penceredir. Yan yüzlerinde bulunan pencerelerin bir kısmı sökülüp yerine duvar örülmüştür (Şekil 5.1.18).

Cumba, ahşaptan yapılmış olup ahşap eli böğründeler ile taşınmaktadır. Tavan ahşap kaplamadır ve ahşapların birleşim yerleri yivli çıtalarla kapatılmıştır. Tavan bordürü yaklaşık 15 cm genişliğindedir ve cumbanın ön ve yan yüzlerinde basit geometrik şekillerle süslenmiştir. Duvarlar plastik boyalı, zemin döşemesi ahşap kaplamadır.

Şekil 5.1.16. Sofa sekilik kısmı

Şekil 5.1.17. Merdiven üstü ahşap bölüm

Şekil 5.1.18. Çıkma önü sedirler

Dikdörtgen formlu sofanın doğu duvarının iç kısmına bir banyo (1-06) eklenmiştir (Şekil 5.1.19.). Banyo, sofadan yaklaşık 20 cm yüksektedir. Buraya üst tarafı camlı ahşap kapıdan girilmektedir (Şekil 5.1.20.). Doğü duvarında lavaboya bakan, sonradan açılmış kare formlu bir pencere mevcuttur (Şekil 5.1.23.). Döşemesi beton kaplama olup duvarlar seramiklidir. Tavanı ise kontrplaktır (Şekil 5.1.21.).

Sofanın doğu duvarında bulunan lavabo ve tuvalete, mutfak ile banyo duvarı arasında oluşturulan bir koridordan geçilerek ulaşılmaktadır (Şekil 5.1.22.). Lavabo sofadan 10 cm yüksektedir. Lavaboda iki adet, tuvalette bir adet pencere bulunmaktadır. Beton zeminli mekânın duvarları plastik boyalı, tavanı ise kontrplaktır.

Şekil 5.1.19. Sofanın genel görünüşü

Şekil 5.1.20. Banyo (1-06) kapısı

Şekil 5.1.21. Banyo (1-06) kapısı

Şekil 5.1.22. Koridor- lavabo kapısı

Şekil 5.1.23. Tuvalet kapısı

Sofaya açılan dört oda bulunmaktadır ve sofanın etrafında karşılıklı sıralanmıştır. Kapıların arası yerden 105 cm' ye kadar ahşap kaplıdır. Sofanın güneyindeki dikdörtgen planlı oda (1-01) batıya ve güneye yönelmiştir. Buraya pervazları silmeli ahşap, tablalı bir kapıdan girilmektedir (Şekil 5.1.24.). Batı duvarında sokağa bakan pervazla çevrili bir adet pencere yer almaktadır (Şekil 5.1.25.). Güney kısmında tek kanatlı küçük bir gömme dolap mevcuttur. Dolabın üst hizasından sola doğru uzanan ahşap bordür, askılık olarak kullanılmaktadır (Şekil 5.1.26.).

Şekil 5.1.24. Oda (1 01) kapısı

Şekil 5.1.25. Batıya bakan pencere

Şekil 5.1.26. Güney duvarındaki dolap

Sofanın güneyindeki diğer odanın (1-02) güney duvarında, daha fazla ışık alması için, içe doğru şevli yapılan, ahşap kasalı, pervazla çevrili penceresi mevcuttur. Pencere pervazının üst hizasından bütün odayı dolaşan ahşap bordürler vardır (Şekil 5.1.27.). Kuzeyinde ağzı açık olarak da bilinen küçük, gömme dolap yer almaktadır (Şekil 5.1.28.). Oda kapısı, basit oyma tekniğinde süslemeli ve tablalıdır (Şekil 5.1.29.). Kapının karşısında yer alan büyük dolap, dairesel hareketlerle süslenmiş ağzı açık üçlü raf, alt kısmı ambar olarak kullanılan yüklük ve bölgede çağlık olarak adlandırılan gusülhaneden oluşmaktadır (Şekil 5.1.30.).

Şekil 5.1.27. Odanın (1-02) genel görünüşü

Şekil 5.1.28. Ağzı açık dolap

Şekil 5.1.29. Oda (1-02) kapısı

Şekil 5.1.30. Batı duvarındaki dolap

Sofanın kuzeyinde bulunan mutfığa dönüştürülen odanın, doğu duvarının ortasında duvardan taşırılmış ocaklık yer almaktadır. Ocaklığın solunda orijinali pencere olan, 50 cm derinliğinde duvar nişine raflar yerleştirilmiştir (Şekil 3.1.31.). Ocaklığın sağında ise mutfak tezgâhı bulunmaktadır. Kuzey duvarında bulunan içe doğru şevli yapılan pencere ile mutfak aydınlatılmaktadır. Batı duvarında, 1-02 numaralı odadaki büyük dolap ile aynı özelliklere sahip bir dolap mevcuttur (Şekil 5.1.32.). Diğer oda kapılarına göre daha gösterişsiz olan tek kanatlı mutfak kapısı, tablalı ve ahşaptandır (Şekil 5.1.33.).

Şekil 5.1.31. Mutfak (1-03) genel görünüşü

Şekil 5.1.32. Mutfakta (1-03) bulunan dolap

Şekil 5.1.33. Mutfak (1-03) kapısı

Şekil 5.1.34. Oda (1-04) kapısı

Mutfağın yanında bulunan odaya (1-04) giriş, pervazları silmeli, tablalı ve süslemeli tek kanatlı kapı ile sağlanmaktadır (Şekil 5.1.34.). Kuzey ve batı cepheli iki adet içe doğru genişleyen penceresi bulunmaktadır. Odanın pencere boşlukları etrafında ve sağır duvarlarda düşey olarak, yatayda ise pencereleri birbirine bağlayacak şekilde dolanan ahşap silmeler vardır (Şekil 5.1.35.). Doğu duvarında yer alan büyük dolap,

farklı geometrik desenlerle süslenmiş ağız açık dörtlü raf, alt kısmı kapalı yüklük ve çağlıktan oluşmaktadır. Çağlığın kapağında dairesel hareketlerle süslenmiş, derinliği oldukça dar üçlü raf bulunmaktadır (Şekil 5.1.36.). Odanın güney duvarında çift kanatlı, ahşap gömme dolap yer almaktadır (Şekil 5.1.37.).

Şekil 5.1.35. Oda (1-04) genel görünüşü

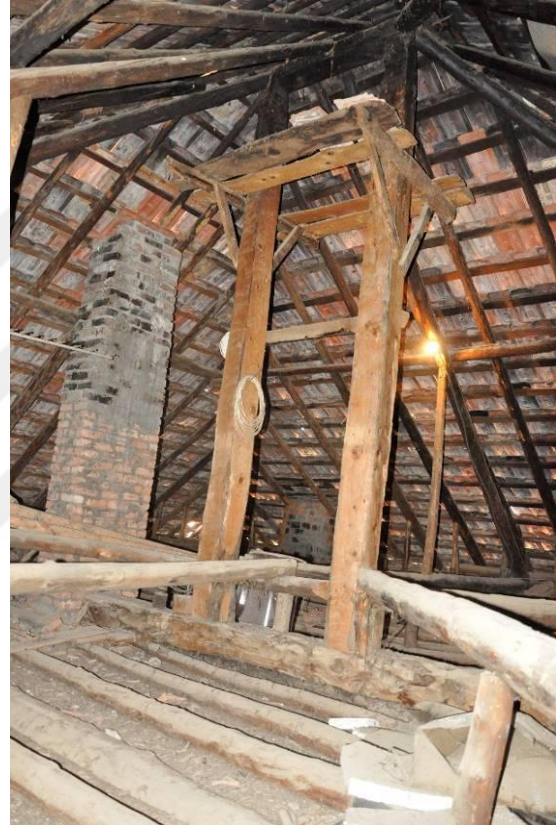
Şekil 5.1.36. Doğu duvarındaki dolap

Bütün odaların tavanı ahşap kaplamadır ve ahşapların birleşim yerleri yivli çitalarla kapatılmıştır. Yaklaşık 15 cm genişliğinde tavan bordürü bütün odayı çevrelemektedir. Duvarlar beyaz toprak badanalı olup, zemin döşemeleri ahşap kaplamadır. Her odada bir adet baca deliği bulunmaktadır.

Çatı çıkışı sofanın doğu duvarında lavabo kapısının hemen önündedir (Şekil 5.1.22.). Çatı , %65 eğimli olup oldukça yüksek bir eğime sahiptir. Taş duvar çatı döşeme kotundan 40 cm yüksektedir (Şekil 5.1.45 ve 46.). Çatı örtüsü üst kat duvarlarına oturan ahşap aşık, dikme, mertek, göğüsleme gibi elemanlar ile kiremit kaplı kırma çatıdan oluşmaktadır (Şekil 5.1.38.). Üst örtü cephelerde saçak oluşturmuştur. Saçaklar yaklaşık 50 cm genişliğindedir. Biri ocaklığın bacası olmak üzere üç adet baca bulunmaktadır. Bunlarda kuzey cephesine yakın olan çatı eğiminin içinde kalmıştır.

Şekil 5.1.37. Güney duvarındaki dolap

Şekil 5.1.38. Çatı görünüşü

5.1.3. Cephe özellikleri

Yapının dört cephesi de izlenebilmektedir. Batı cephesi, yapının en gösterişli cephesi olup ana giriş ve dükkân girişinin bulunduğu cephedir. Konutun ana girişi dikey simetri ekseninin ortasından geçmektedir. Giriş kapısının üzerinde kapı genişliğince uzanan zemin kat sofasını aydınlatan küçük bölmelere ayrılmış tepe penceresi mevcuttur. Bu cephenin zemin katında, iki pencere vardır. Bunlardan ana girişin sağında kalan pencere değiştirilmiş olup motifli ferforjesi bulunmaktadır. Solunda ise ahşap kepenkle kapatılmış dükkân penceresi ve kapısı yer almaktadır (Şekil 5.1.15.). Cepheyi öne çıkaran, giriş kapısının üstünde bulunan ahşap cumbadır. Cumba, estetik

hatlara sahip çıta kaplamalı eli böğründelerle taşınmaktadır. Ahşap cumbanın ön yüzü ve yan yüzlerinde bulunan giyotin tipi pencereler ile sofa aydınlatılmaktadır. Üst katta cumbanın sağında ve solunda birer adet dikdörtgen formlu ahşap pencere bulunmaktadır (Şekil 5.1.1. ve 47.).

Ön cephesi dışındaki diğer cepheler sade bir özellik sergilemektedir. Doğu cephesinde bulunan tek pencere kapatılarak cephe sağır bırakılmıştır ve betonarme kolonlarla taşınan muhdes lavabo- tuvaletin dikdörtgen formlu pencereleri vardır (Şekil 5.1.39. ve 49.). Kuzey cephesinin zemin katı, odunluğun bağımsız girişi haricinde sağırdır. Üst katta ise iki adet üçgen alınlıklı orijinal pencere ve pencerelerin arasındaki taşlardan birinde yapının yapılış tarihi yer almaktadır (Şekil 5.1.40. ve 48.). Güney cephesinde, zemin katta küçük, üst katta büyük boyutlarda olmak üzere iki adet pencere bulunmaktadır (Şekil 5.1.41).

Şekil 5.1.39. Doğu cephesi

Şekil 5.1.40. Kuzey cephesi

Şekil 5.1.41. Güney cephesi

5.1.4. Süsleme özellikleri

Yapıda süsleme öğelerinin genel olarak ahşap malzemelerde kullanıldığı görülmektedir. Dış cephede süslemeye cumba ve giriş kapısında rastlanmaktadır (Şekil 5.1.42 ve 47.). Cumbanın ahşap alınlık ve eteklerinde bitkisel motifli süslemeler görülmektedir. İç mekânda, esas yaşama alanı üst kat olduğu için süslemeler daha çok üst katta bulunmaktadır. Dolaplarda ve kapılarda oyma tekniği ile süsleme yapılmıştır (Şekil 5.1.50,51 ve 52.). Sofa ve seki kısmındaki ahşap duvar kaplamalarında basit oyma tekniği ile yapılan süslemeler görülmektedir. Renkler de süsleme aracı olarak kullanılmıştır. Üst katta kapı ve tavanlarda sarı ve mavi yoğun olarak kullanılırken giriş cephesinde mavi renk kullanılmıştır.

Şekil 5.1.42. Cumba ve süslemeleri

5.1.5. Yapı malzemesi ve tekniği

Yapı, moloz taş üzeri ahşap döşemeli olarak inşa edilmiştir (Şekil 5.1.45 ve 46.). Dış duvarlar, moloz taşlar arasına atılan ahşap hatıllar ve taş duvar örgüsü içinde yer alan hatılları birbirine bağlayan kısa ahşap kirişlerle (peşduvan) sıkıştırılmış harçsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır. Ahşap hatılları dik kesen yuvarlak formulu peşduvanların uçları dış cephede duvarda 5-10 cm kadar çıkıntılı biçimde bırakılmıştır. Bu çıkıntılara düğme adı verilmektedir. Düzgün moloz taşlar iç ve dış cepheye gelecek biçimde dizilmekte, araları helik diye tabir edilen küçük taş parçaları ile doldurulmaktadır. Bu duvarlar sonradan dış cephede sakar sıva olarak adlandırılan toprak veya çimento esaslı sıva ile sıvanmaktadır.

Yapı malzemesi ağırlıklı olarak taş ve ahşaptır. Taş, taşıyıcı olarak temel ve duvar yapımında kullanılmıştır. Duvar kalınlıkları 60-70 cm arasında değişmektedir.

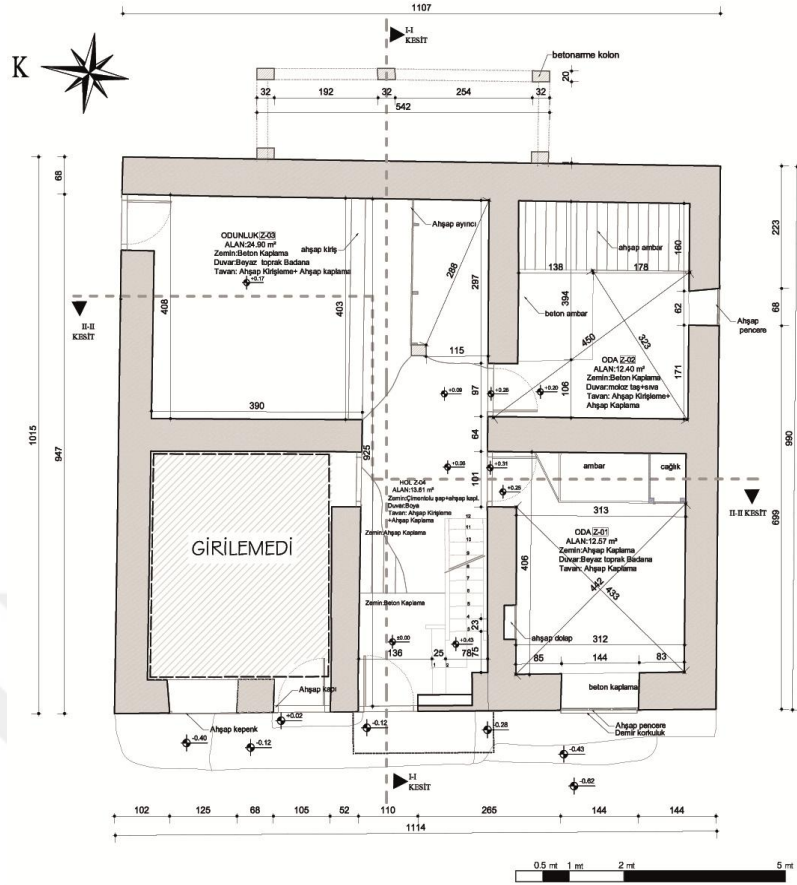
Ormanlık bir bölgede yer alan yörede en çok kullanılan ağaç türleri sedir, katran ve ardıçtır. Ahşap, duvar örgü sisteminde hatıllar ve peşduvanlarda kullanılmıştır. Yapının çıkma, saçak, seki, pencere, kapı, merdiven, dolap, tavan ve taban döşemelerinde yoğun ahşap kullanılmıştır. Kapı ve pencere menteşe ve kilitlerinde madeni malzeme kullanılmıştır. Muhdes olarak yapılan banyo ve tuvalette seramik kullanılmıştır. Zemin kat döşemesi toprak dolguysen sonradan beton dökülmüştür. Tuğla yalnızca bacalarda kullanılmıştır. Çatısı ahşap oturma çatı olup, örtüsü kiremittir.

5.1.6. Tamirat ve tadilatlar

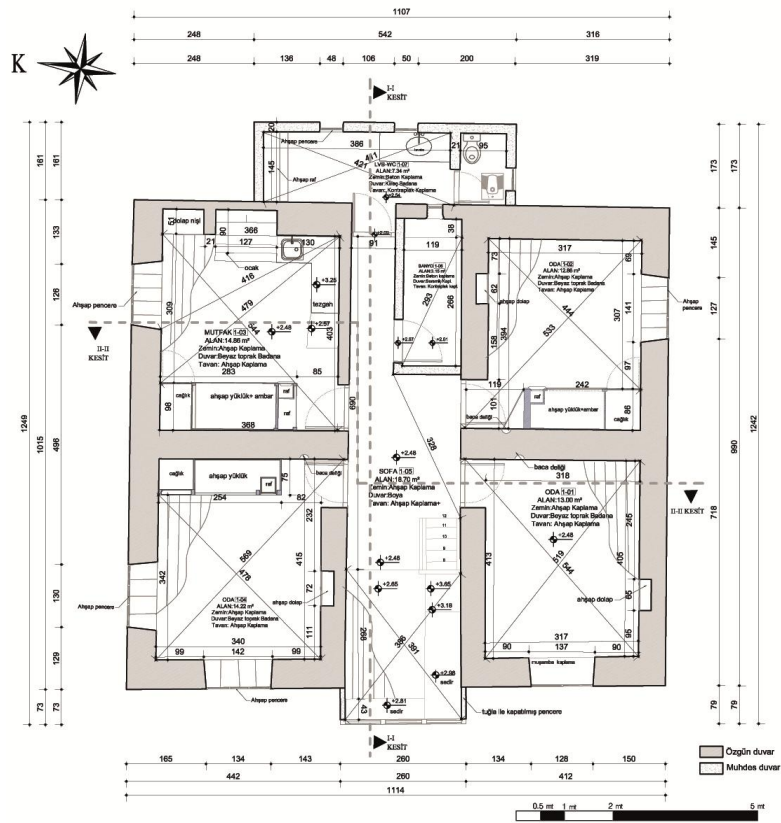
Yapı strüktür açıdan sağlam durumdadır. Zaman içerisinde yaşayanların ihtiyaçlarına göre bir takım değişiklikler görmüş olsa da plan ve cephe olarak çok değişmediği mevcut izlerden gözlemlenebilmektedir. Kullanımla alakalı başlıca bozulmalar ekleme, değiştirme, kaldırma gibi sebeplerden kaynaklanan bozulmalardır. Bu bozulmalar şunlardır:

- Evin doğusuna muhdes lavabo ve tuvalet, sofasına ise muhdes banyo yapılmıştır.
- 1-01 nolu odada orijinalinde iki adet olan pencereler kapatılıp yerine demir korkuluklu tek ve büyük bir pencere açılmıştır.
- Giriş kapısı çift kanatlı iken kanadın biri kaldırılmıştır.
- Mutfağın doğu duvarındaki pencere kapatılmıştır.

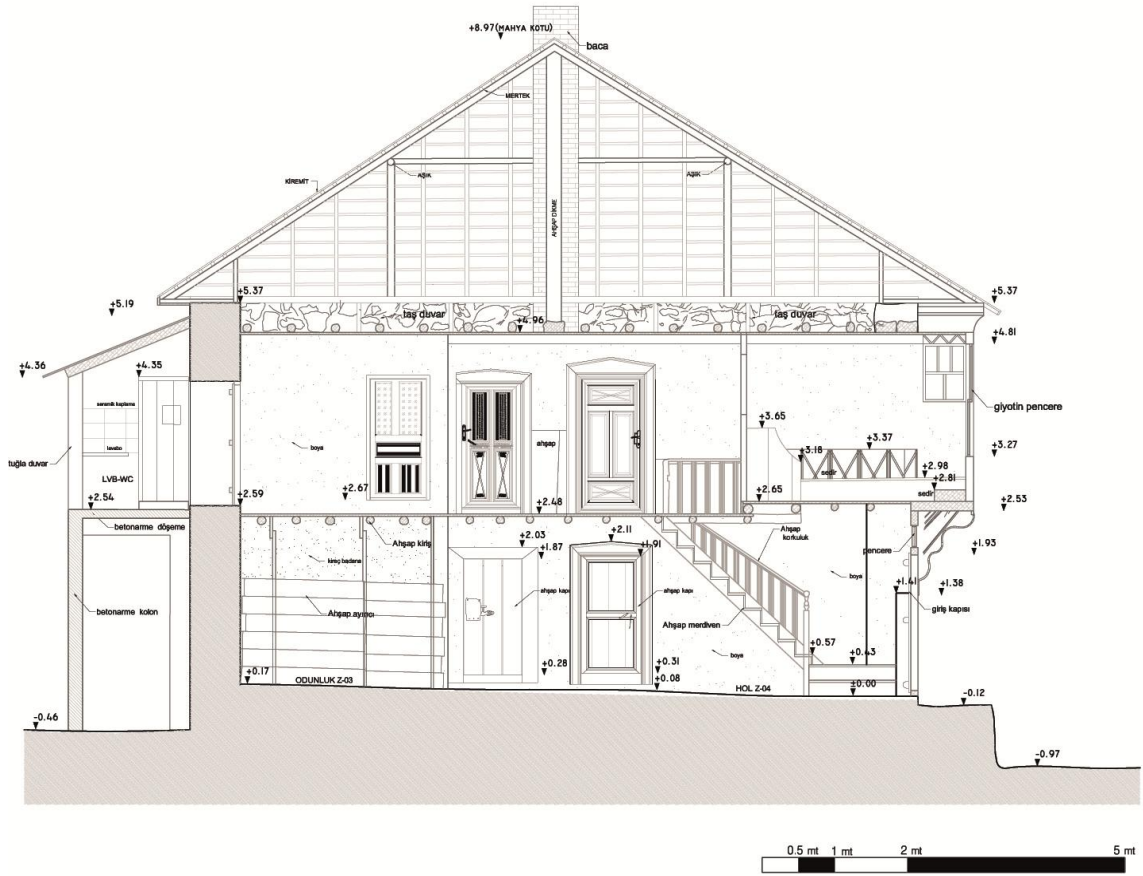
Doğal etkenlerden kaynaklanan bozulmalar genellikle; sıva kabarması, sıva çatlakları, malzeme deformasyonu olarak karşımıza çıkmaktadır.

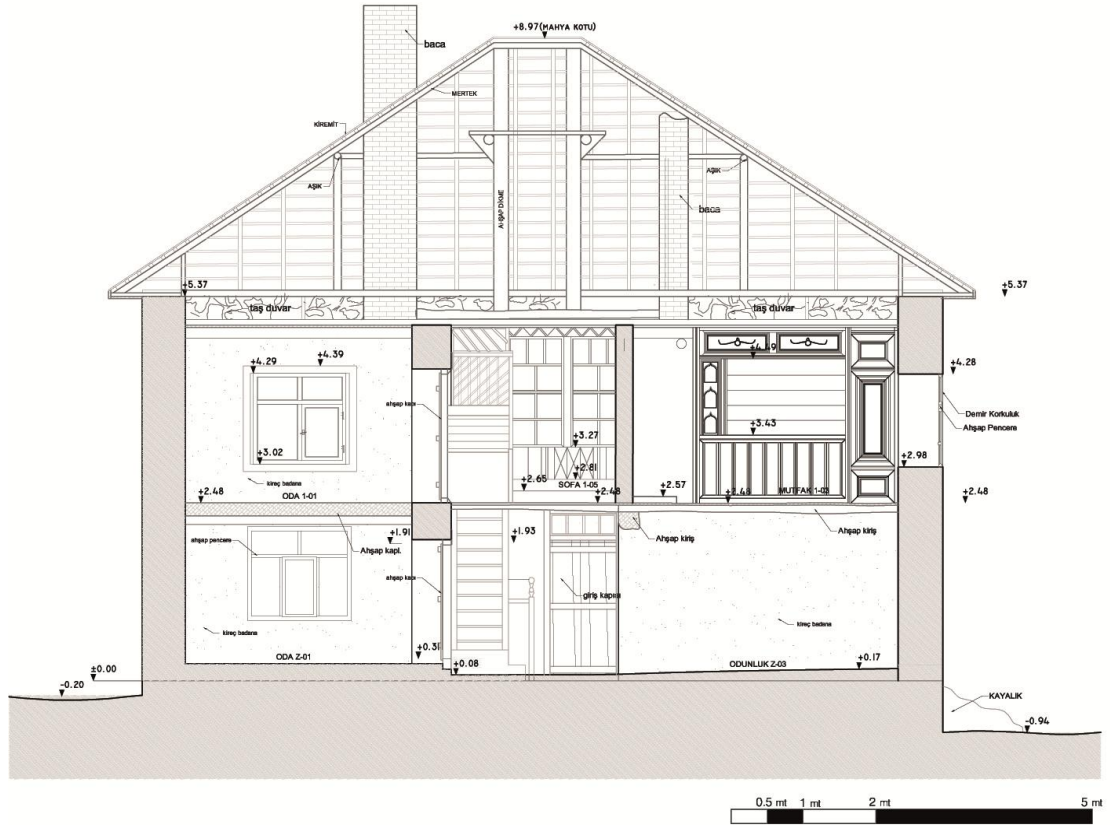
Şekil 5.1.43. M. Sert evi zemin kat planı

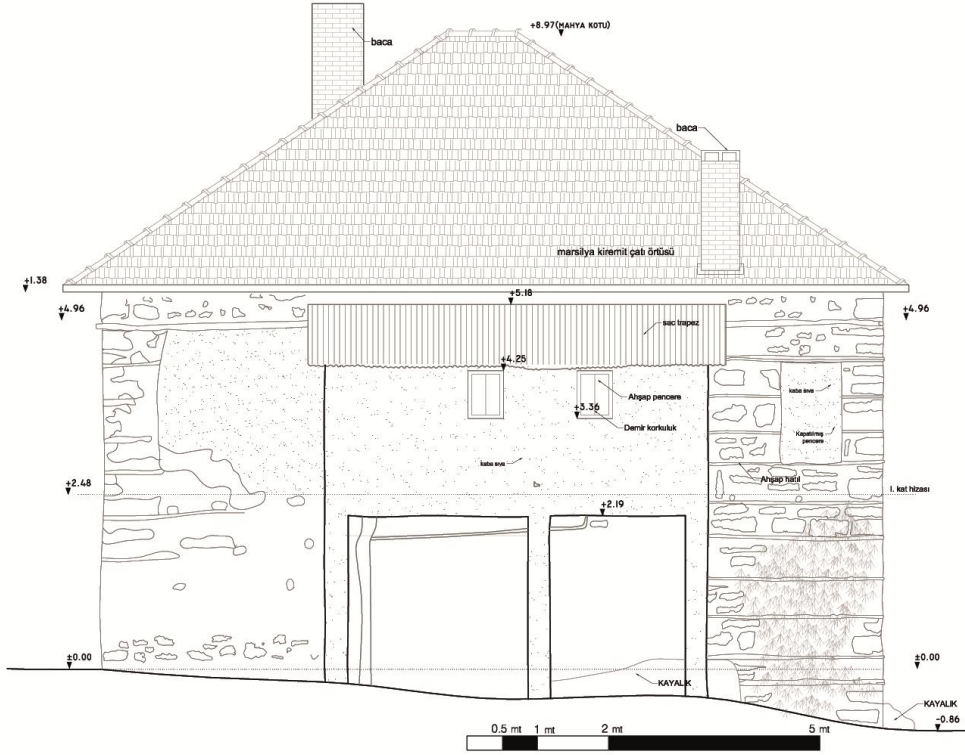
Şekil 5.1.44. M. Sert evi 1. kat planı

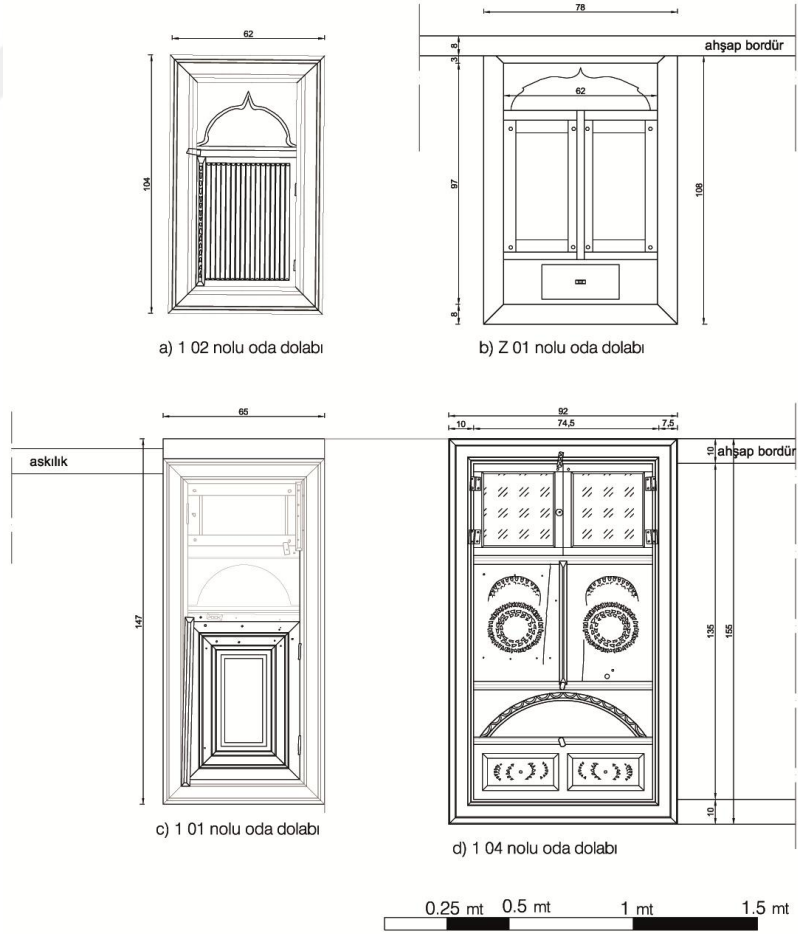
Şekil 5.1.45. M. Sert evi I-I kesiti

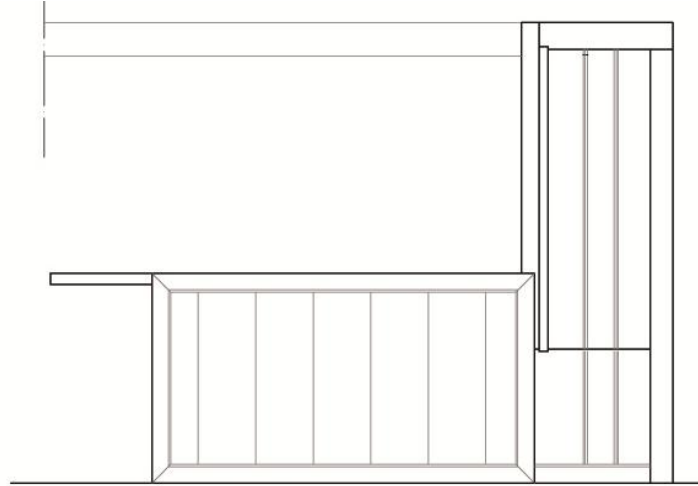
Şekil 5.1.46. M. Sert evi II-II kesiti

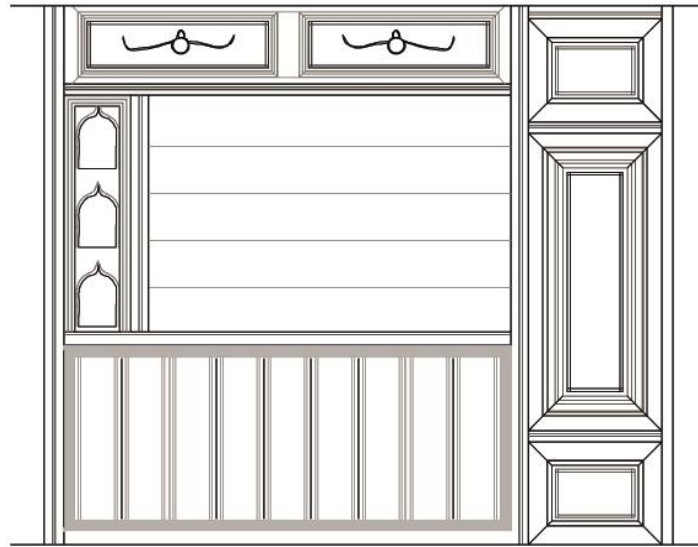
Şekil 5.1.49. Doğu cephesi

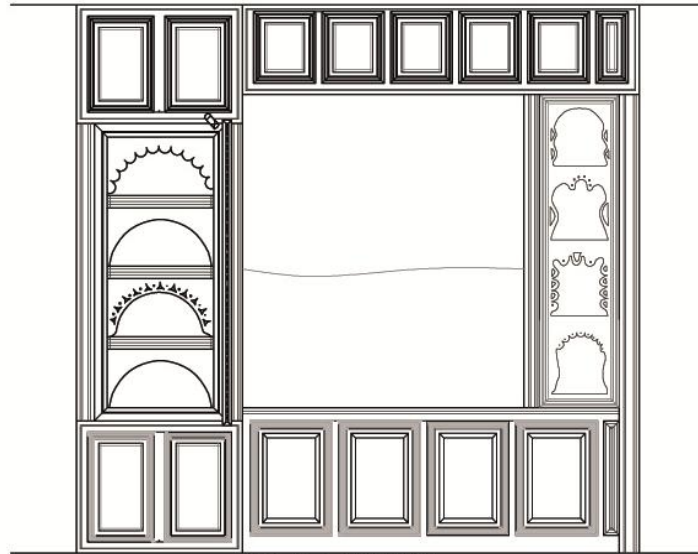
Şekil 5.1.50. Gömme dolaplar

a) Z 01 nolu odadaki ambar ve alık

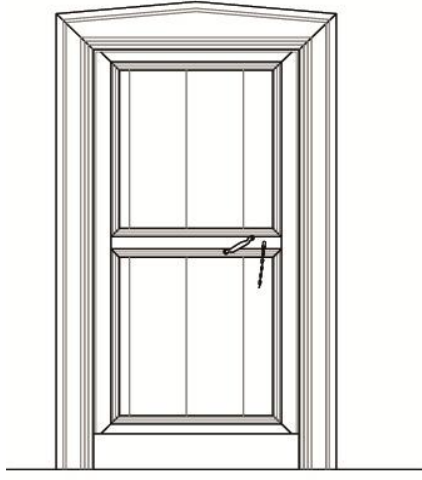
b) 1 03 nolu mutfak ve 1 02 nolu odadaki dolap

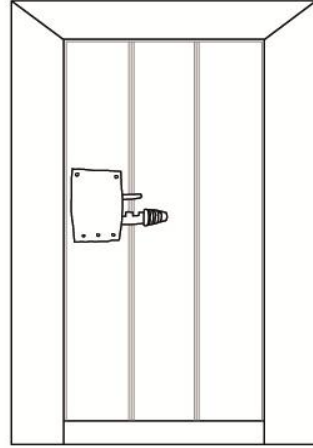
c) 1 04 nolu odadaki büyük dolap

0.25 mt 0.5 mt 1 mt 1.5 mt

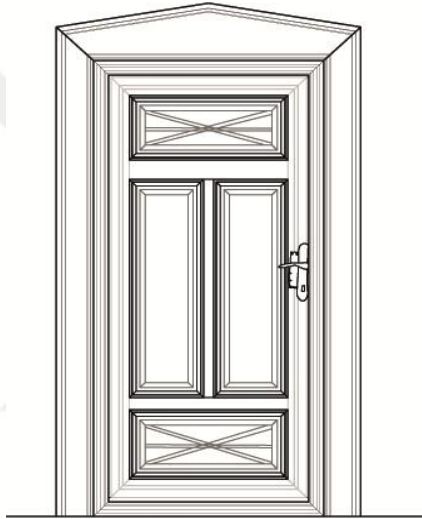
Şekil 5.1.51.M.Sert evi oda dolapları

a) Z 01 nolu oda kapısı

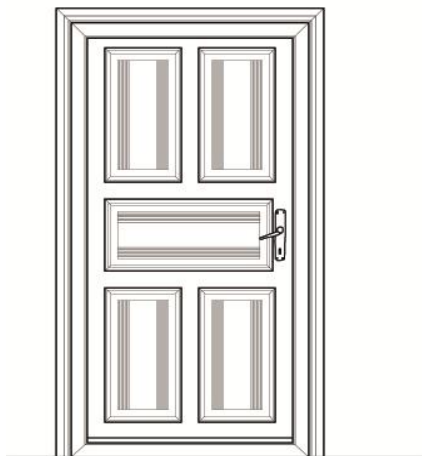
b) Z 02 nolu oda kapısı

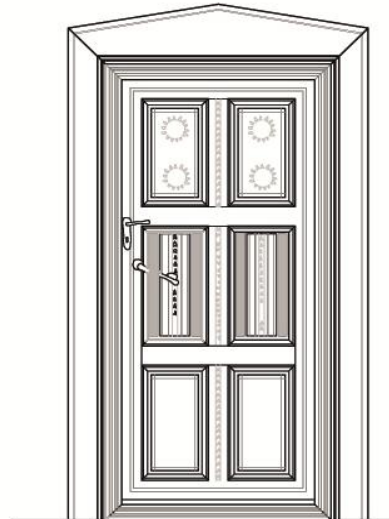
c) 1 01 nolu oda kapısı

d) 1 02 nolu oda kapısı

e) 1 03 nolu mutfak kapısı

f) 1 04 nolu oda kapısı

Şekil 5.1.52. M. Sert evi kapıları

5.2. Cafer Akıncı Evi

Şekil 5.2.1. Cafer Akıncı evi

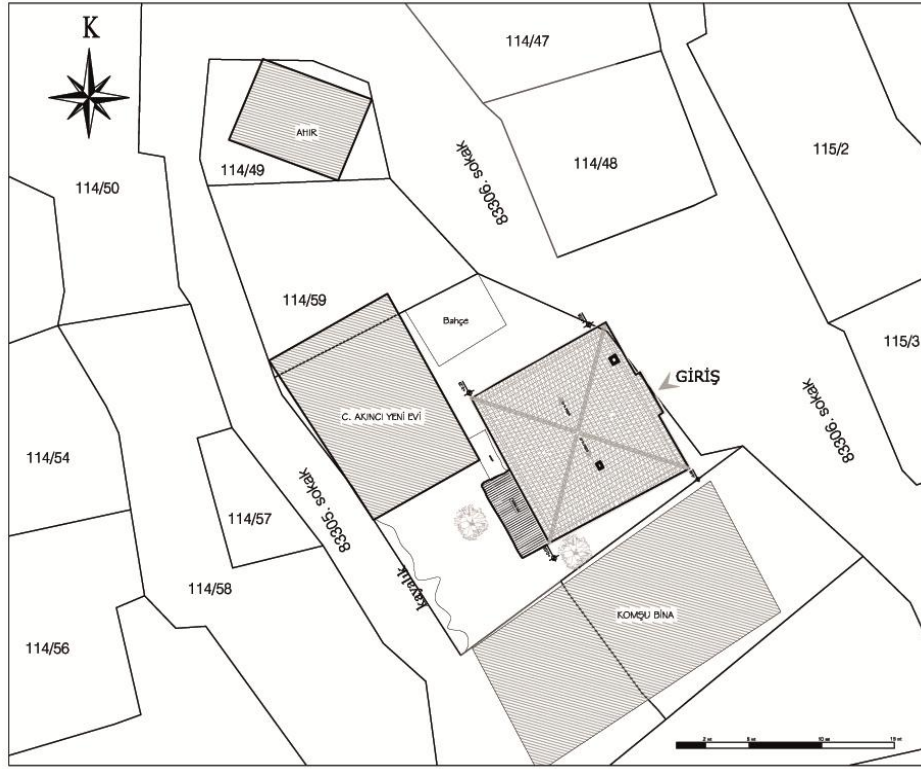
5.2.1. Yapının yeri ve genel tanımı

Cafer Akıncı evi, Konya ili, Derebucak ilçesi, Pınarbaşı Mahallesi, eski adı Canavar oğlan Sokak olan 83306. Sokak No:5 adresinde yer almaktadır. Tapuda 114 ada 60 parselde kayıtlıdır (Şekil 5.2.1).

Yapı kareye yakın dikdörtgen bir parselde konumlanmıştır. Parselin kuzeydoğusunda yapının girişlerinin de bulunduğu 83306. Sokak bulunmaktadır. Güneydoğusunda komşu bina, güneybatısının sağ köşe bitişiğinde ise ev sahibinin yeni evi yer almaktadır. Parselin güneybatısında bahçesi vardır fakat bu bahçeyi sınırlandıran bir bahçe duvarı yoktur. Arka bahçeyi büyük bir kayalık sınırlandırmaktadır. Kuzeybatısında ise evin hemen yanında çitlerle çevrili küçük bir bahçe, ahırlık ve samanlık bulunmaktadır (Şekil 5.2.2.). Yapı, parselin kuzeydoğu sınırına bitişik, sokağa paralel bir şekilde konumlanmıştır.

Konut, sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere ve kuzey cephesindeki taşlardan birindeki taşa yazılı tarihe göre 1955 yılında İbrahim Göğüş tarafından yaptırılmış, 1970 yılında Mehmet Akıncı tarafından satın alınmıştır. Evin bugünkü sahibi Mehmet Akıncı'nın oğlu Cafer Akıncı'dır. Şu anki ev sahibi 10 yıldır, yapının hemen bitişiğinde bulunan dört katlı apartmanda ikamet ettiğinden dolayı yapı bu tarihten itibaren depo olarak kullanılmaktadır ve bu sebeple bakımsız bir haldedir.

Yapılış tarihinin giriş cephesinde bulunan taşa yazılı olması sebebiyle, yapının kitabesi olduğunu söyleyebiliriz (Şekil 5.2.3 ve 36.).

Şekil 5.2.2. Cafer Akıncı evi vaziyet planı

Şekil 5.2.3. Giriş cephesinde bulunan yapının kitabesi

5.2.2. Plan özellikleri

C. Akıncı evi plan şeması bakımından iç sofalı planı yansıtmaktadır. Yapı, zemin kat ve üst kat olmak üzere iki katlı inşa edilmiştir. Yapının zemin katında; iki oda, odunluk ve sofa bulunmaktadır. Üst katta ise sofa, sofaya açılan dört oda ve muhdes olarak yapılan banyo-tuvaletten oluşmaktadır (Şekil 5.2.32 ve 33.).

Yapının zemin kotu yol kotundan yaklaşık 60 cm aşağıdadır. Bunun sebebi yapılan çalışmalar nedeniyle yol kotunun yükselmesidir.

Eve giriş, kuzeydoğu cephesinde çıkma altında yer alan, iki basamakla inilen, çift kanatlı süslemeli ahşap bir kapı ile sağlanmaktadır (Şekil 5.2.4. ve 5.). Girişin hemen güneydoğusunda üst kat ile bağlantıyı sağlayan, sol tarafı duvara yaslanmış sağ tarafında ahşap korkuluklar olan ahşap merdiven bulunmaktadır. Tek kollu bu merdiven on riht ve dokuz basamaktan oluşmaktadır. İlk riht ile sofa zemini arasına 12 cm yüksekliğinde beton dökülmüştür. Merdivenin başlangıcında bulunan ahşap dikme, tavan döşemesini taşıyan ahşap bir kirişi taşımaktadır (Şekil 5.2.6.).

Sofa kuzeydoğu-güneybatı yönünde bina boyunca uzanmaktadır. Zemin kat sofasının (Z 04) tavanı güneydoğu-kuzeybatı istikametinde döşenmiş ahşap kirişlemelerden oluşmaktadır. Döşemesi toprak dolguyken daha sonra çimento esaslı şap dökülmüştür. Duvarlar çimento esaslı sıva ile sıvanmış, yağlı boya ile boyanmıştır (Şekil 5.2.5.).

Şekil 5.2.4. Giriş kapısı

Şekil 5.2.5. C. Akıncı evi girişi

Şekil 5.2.6. Evin ahşap merdiveni

Ana girişin açıldığı sofanın sağında ve solunda dikdörtgen formu birer oda ve karşısında odunluk yer almaktadır. Odunluğu, sofadan ayıran herhangi bir ayırıcı bulunmamaktadır, sofanın devamı niteliğindedir.

Sofanın kuzeybatısında bulunan mutfığa (Z 01), tek kanatlı, ahşap bir kapıdan girilmektedir (Şekil 5.2.7.). Sokağa bakan kuzeydoğu duvarının ortasında orijinal, süslemesiz ocaklık bulunmaktadır. Ocaklığın sağında ve solunda birer adet dikdörtgen formu ahşap kasalı pencereler yer almaktadır. Pencereler şekil olarak farklılık göstermektedir (Şekil 5.2.8.). Kuzeybatı duvarında eviyeli, muhdes mutfak tezgâhı bulunur. Tezgâhın üzerine bir sıra seramik döşenmiştir. Tezgâh, kapı hizasından başlayıp kuzeydoğu duvarına kadar devam etmektedir. Zemini çimento esaslı şap, duvarlar beyaz toprak ile sıvanmıştır ve sıvalarda dökülmelere rastlanmaktadır. Tavanı, kuzeybatı- güneydoğu yönünde döşenmiş ahşap kirişlemeler bulunmaktadır (Şekil 5.2.9.).

Şekil 5.2.7. Mutfak (Z01) kapısı

Şekil 5.2.8. Mutfak (Z01) ocaklık ve pencereleri

Şekil 5.2.9. Mutfak (Z01) genel görünüşü

Ana girişin karşısında bulunan ve sofanın devamının niteliğinde olan odunluğun (Z 02) güneybatı duvarı sağır duvardır. Güneydoğu ve kuzeybatı duvarlarında karşılıklı iki adet pencere bulunmaktadır. Bu pencereler oldukça küçük tutulmuştur (Şekil 5.2.10.). Üst katta odunluğun üstünde iki oda bulunduğundan, oda duvarlarını ve tavan döşemesini taşımak için, duvarların altında 25 cm kalınlığında yatayda giden kirişler destekleyici olarak kullanılmıştır. Bu kirişleri ahşap dikmeler taşımaktadır (Şekil 5.2.11.). Odunluğun zemini beton kaplıdır. Beton kaplamanın olmadığı kısımlar toprak dolgudur. Tavanı ahşap kirişlemedir. Duvarların büyük bir kısmı, çimento esaslı sıva ile sıvanmış, kalan kısımlarda ise moloz taş duvar açıkta bırakılmıştır.

Sofanın güneydoğusundaki oda (Z 03) yapıldığı tarihten, 1960'lı yılların başına kadar Üzümlü Silah Kooperatifi olarak hizmet vermiş ve tüfek imalatı yapılmıştır. 1970'li yıllarda ise iki yıl kadar bakkal dükkânı olarak kullanılmıştır. Sokağa bakan kuzeydoğu duvarında, sokakla bağlantısı bulunan bir kapı ve kapıya bitişik dışarıdan ahşapla kapatılmış kareye yakın dikdörtgen formlu bir pencere yer almaktadır (Şekil 5.2.12. ve 14.). Sofa ile ilişkili olan ahşap kapı çakma tekniği ile yapılmıştır (Şekil 5.2.13 ve 41.b.). Tavanı ahşap kirişleme, zemini beton kaplıdır, duvarlar ise çimento esaslı sıva ile kabaca sıvanmıştır.

Şekil 5.2.10. Odunluk (Z02) kuzeybatı penceresi

Şekil 5.2.11. Odunluk (Z02) ahşap giriş ve dikme

Şekil 5.2.12. Odanın (Z03) kuzeydoğuya bakan kapı ve penceresi

Şekil 5.2.13. Oda (Z03) kapısı

Şekil 5.2.14. Odanın (Z03) kuzeydoğudaki bağımsız girişi

Üst kattaki sofaya (1-05) ahşap merdivenle ulaşılmaktadır. Dikdörtgen planlı sofanın kuzeydoğusunda sokağa bakan çıkma bulunmaktadır. Bu kısım 20 cm yüksekliğinde bir seki ile yükseltilecek ve ahşaplarla bölünerek sofadan ayrılmıştır (Şekil 5.2.15.). Sekilik, zemin katta bu hizada kat yüksekliğinin artmasına neden olmuştur. Cumbanın ön ve yan yüzlerine açılan pencerelerle sofa aydınlatılmıştır. Ön yüzde dörtlü, yanlarda tekli pencere düzenine sahiptir (Şekil 5.2.1). Çıkma ahşaptan yapılmış olup, eli böğründeler ile taşınmaktadır. Günümüzde çıkmanın pencere pervazlarının çoğu sökülmüş bazı pencere boşlukları ahşapla kaplanmıştır.

Ev sahibinden edinilen bilgilere göre, geçmişte sekilik, sofadan tek kanatlı bir kapı ile girilen oda şeklindedir. Ahşap bölücü duvarının ise zengin bir süslemeye sahip olduğu söylenmektedir. Sofadan ahşaplarla ayrılarak odaya dönüştürülen sekilik kısmına, yörede köşkü (köşk oda) denilmektedir.

Sofanın güneybatısında iki adet kapı bulunmaktadır. Bu kapılardan sağdaki eskiden kullanılan hela kapısıdır ve hela günümüze ulaşamamıştır. Hela kapısı döşeme kotundan 10 cm yüksektedir. Soldaki ise muhdes olarak yapılmış banyo ve tuvalet kapısıdır. Bu kapı da döşeme kotundan 20 cm yüksektedir. Muhdes banyo ve tuvalet 1980'li yıllarda yapılmıştır. Bu kısma girilememiştir (5.2.16.).

Şekil 5.2.15. Sofadan cumbanın genel görünüşü

Şekil 5.2.16. Sofanın güneybatısı

Sofa tavanı ahşap kaplama olup, ahşapların birleşim yerleri yivli çıtalarla kapatılmıştır. 15 cm genişliğindeki sade ahşap tavan bordürü sofanın dört tarafını dolaşmaktadır ve cumbanın ön ve yan yüzlerinde basit geometrik şekillerle süslenmiştir (Şekil 5.2.15 ve 16.). Duvarlar beyaz toprak ile sıvanmıştır. Zemin döşemesi ahşap kaplamadır.

Sofaya açılan dört tane oda bulunmaktadır ve kuzeydoğu- güneybatı istikametinde uzanan sofanın uzun kenarlarına karşılıklı sıralanmıştır. Sofanın kuzeybatısındaki dikdörtgen planlı oda (1-01) kuzeybatı ve kuzeydoğuya yönelmiştir. Buraya mavi renkli, tablalı ahşap tek kanatlı kapı ile girilmektedir (Şekil 5.2.17.). Kuzeydoğu duvarında sokağa bakan, çerçeveleri boyalı, aynı özellikte iki adet dıştan içe doğru genişleyen pencerelerle aydınlatılmıştır (Şekil 5.2.18.). Kuzeybatı duvarında bir adet gömme dolap bulunmaktayken sökülüp, dolap boşluğu tuğla ile örülmüştür. Tavandaki izlerden ve ev sahibinden öğrenilen bilgilere göre, güneybatı duvarında yüklük ve çağlık bulunmaktayken günümüze ulaşamamıştır (Şekil 5.2.19.).

Şekil 5.2.17. Oda (1-01) kapısı

Şekil 5.2.18. Sokağa bakan pencereler

Şekil 5.2.19. Oda (1-01) tavanı

Sofanın kuzeybatısındaki diğer odaya (1-02) yeşil renkli, tablalı, ahşap tek kanatlı kapıdan girilmektedir (Şekil 5.2.20.). Kuzeybatı duvarında orijinalinde gömme dolap bulunan duvar nişi 80 cm eninde 30 cm derinliğinde ve 110 cm yüksekliğindedir. Güneybatısında bulunan pencere açıklığına tuğla ile örülmüş, 50 cm sağına yenisi açılmıştır (Şekil 5.2.21). Orijinalinde yüklük ve çağlık bulunan süslemeli dolap sökülmüştür ve tavana izleri mevcuttur. Tavan ahşap kaplamadır ve ahşapların birleşim yerleri yivli çitalarla kapatılmıştır. Tavan bordürü kuzeybatı ve güneydoğu duvarında bulunmaktadır ve diğer duvardaki bordürlerin sadece izleri mevcuttur. Duvarlar beyaz toprak ile sıvanmıştır. Zemin döşemesi ahşap kaplamadır.

Şekil 5.2.20. Oda (1-02) kapısı

Şekil 5.2.21. Oda (1-02) pencere ve duvar nişi

Sofanın güneydoğusunda bulunan oda (1-03) güneydoğu ve güneybatıya yönelmiştir. Buraya yeşil renkli, basit geometrik motiflerle süslenmiş, ahşap tek kanatlı kapı ile ulaşılmaktadır (Şekil 5.2.22.). Güneybatı duvarında orijinalinde gömme dolap bulunan duvar nişi 55 cm eninde 30 cm derinliğinde ve 105 cm yüksekliğindedir. Güneydoğusunda, odanın daha fazla ışık alması için, dıştan içe doğru genişleyen ahşap bir pencere mevcuttur (Şekil 5.2.23). 1-01 ve 1-02 numaralı odalarda olduğu gibi bu odadaki yüklük de günümüze ulaşamamıştır. Duvarlar beyaz toprak ile sıvanmıştır ancak sıvanın büyük bir kısmı dökülmüş ve moloz taşlar ve ahşap hatıllar görünmektedir.

Sofanın güneydoğusunda bulunan diğer oda (1-04) güneydoğu ve kuzeydoğuya yönelmiştir. Buraya mavi renkli, tablalı ahşap tek kanatlı kapıdan girilmektedir (Şekil 5.2.24). Güneydoğusunda ağzı açık olarak da bilinen küçük bir gömme dolap bulunmaktadır (Şekil 5.2.25.). Kuzeydoğu duvarında sokağa bakan, içten dışa doğru daralan, orijinal olmayan ahşap penceresi vardır. 1-01 numaralı odadaki gibi iki adet penceresi mevcutken, 1980’li yıllarda kapatılıp daha büyük olan mevcut pencere açılmıştır. Pencerenin etrafında yaklaşık 10 cm genişliğinde pervaz dönmektedir ve sağ üst pervaz hizasında küçük bir raf bulunmaktadır (Şekil 5.2.26). Güneybatı duvarı hariç diğer duvarlarda dolap alt ve üst hizasında tüm odayı dolaşan 10 cm genişliğinde silmeli ahşap bordürler mevcuttur. Bu bordürler aralıklarla dikey olarak birbirine bağlanmıştır.

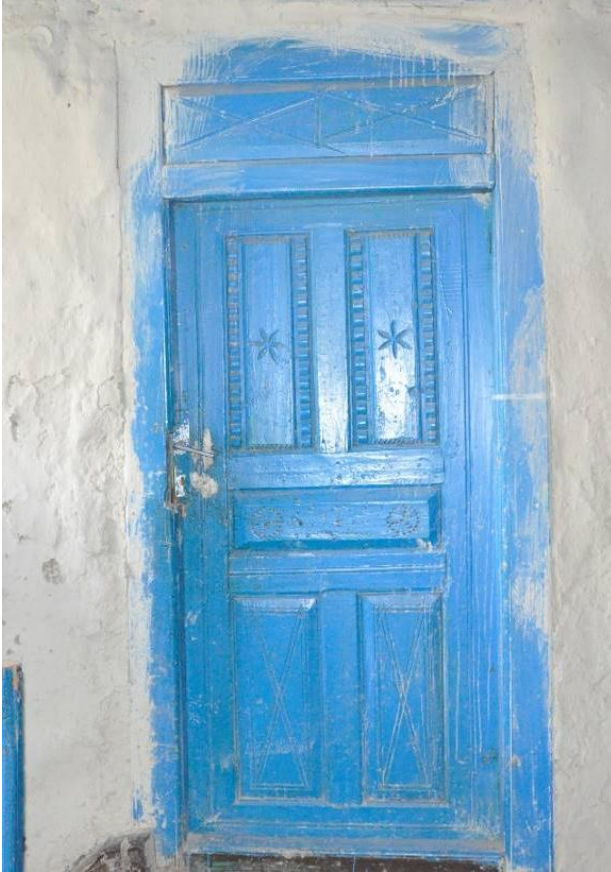
Bütün odaların tavanı ahşap kaplamadır ve ahşapların birleşim yerleri yivli çitalarla kapatılmıştır. Yaklaşık 15 cm genişliğinde tavan bordürü veya bordür izleri bulunmaktadır. Duvarlar beyaz toprak sıvalı olup, yer yer sıvalarda dökülmeler görülmektedir. Zemin döşemeleri ahşap kaplamadır.

Şekil 5.2.22. Oda (1-03) kapısı

Şekil 5.2.23. Oda (1-03) pencere ve duvar nişi

Şekil 5.2.24. Oda (1-04) kapısı

Şekil 5.2.25. Gömme dolap

Şekil 5.2.26. Oda (1-04) genel görünüşü

Çatı çıkışı sofanın güneybatı duvarının bitişiğinde hela kapısı hizasındadır (Şekil 5.2.16). Çatı , %65 eğimli olup oldukça yüksek bir eğime sahiptir. Çatı örtüsü üst kat duvarlarına oturan ahşap aşık, dikme, mertek, göğüsleme gibi elemanlar ile kiremit kaplı kırma çatıdan oluşmaktadır (Şekil 5.2.26.). Üst örtü cephelerde saçak oluşturmuştur. Saçaklar yaklaşık 50 cm genişliğindedir. Biri ocaklığın bacası olmak üzere iki adet baca bulunmaktadır.

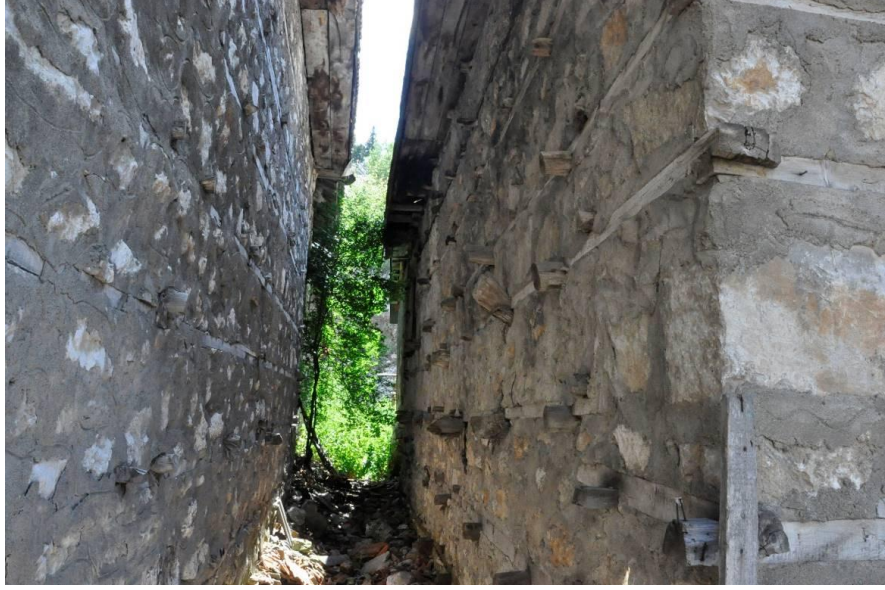
Şekil 5.2.27. Çatı görünüşü

5.2.3. Cephe özellikleri

Cepheleri sade bir özellik gösteren yapının dört cephesi de gözlemlenebilmektedir. Sokağa paralel olan kuzeydoğu cephesi, ana giriş ve dükkân girişinin bulunduğu cephe. Konutun çift kanatlı ahşap ana giriş kapısı dikey simetri ekseninin ortasından geçmektedir. Bu cephenin zemin katında, üç pencere vardır. Bunlardan ana girişin sağında kalan iki küçük pencere kareye yakın dikdörtgen formudur. Solunda ise sonradan ahşapla kapatılmış dükkân penceresi ve kapısı yer almaktadır. Cepheyi öne çıkaran, giriş kapısının üstündeki cumba, dışarı çıkma yaparak evin bu cephesine hareketlilik katmıştır. Cumba, eli böğründelerle taşınmaktadır. Ahşap cumbanın ön yüzü ve yan yüzlerinde bulunan giyotin tipi pencerelerin alt kısmı ahşaptır. Üst katta cumbanın sağında ve solunda ikişer adet dikdörtgen formu ahşap pencere bulunmaktayken, soldaki iki pencere kaldırılıp tek ve büyük bir pencere açılmıştır. Sağdaki iki pencere arasında ise evin yapıldığı tarihin yazılı olduğu taş bulunmaktadır (Şekil 5.2.1 ve 36.).

Yapının arka ve yan cepheleri, ön cepheye göre oldukça sadedir. Güneydoğu cephesi, zemin katta bir adet dikdörtgen formu küçük odunluk penceresi ve birinci katta dikdörtgen formu bir oda penceresi bulunmaktadır (Şekil 5.2.28 ve 39.). Kuzeybatı cephesi zemin kattaki oldukça küçük dikdörtgen formu odunluk pencere dışında sağır bırakılmıştır (Şekil 5.2.29 ve 37.).

Güneybatı cephesi, yapının bahçeye bakan cephesidir. Bu cephenin büyük bir bölümü banyo tuvalet eklentisi ile kapatılmış ve eklentinin büyük bir çoğunluğu yıkılmıştır. Yıkılmayan muhdes kısımda iki adet dikdörtgen formu tuvalet ve banyo penceresi bulunmaktadır. Bu cephede yapının orijinal penceresinin kapatıldığı açıkça bellidir ve kapatılan pencerenin hemen yanında bahçeye bakan muhdes bir penceresi mevcuttur (Şekil 5.2.30 ve 38.).

Şekil 5.2.28. Güneydoğu cephesi

Şekil 5.2.29. Kuzeybatı cephesi

Şekil 5.2.30. Güneybatı cephesi

5.2.4. Süsleme özellikleri

Yapıda süsleme öğelerinin genel olarak ahşap malzemelerde kullanıldığı görülmektedir. Dış cephede; cumbada ve giriş kapısında rastlanmaktadır (Şekil 5.241.a.). Cumbanın ahşaplarında basit oyma tekniğiyle yapılmış bitkisel ve geometrik motifler görülmektedir (Şekil 5.2.31. ve 41.d.).

Şekil 5.2.31. Basit oyma tekniği ile yapılmış süslemeler

İç mekânda, esas yaşama alanı üst kat olduğu için süslemelere daha çok üst katta rastlanmaktadır. Üst kat oda kapıları süslemelerin yoğun olarak kullanıldığı yerlerdir. Kapı tablalarında ve geniş tutulan kapı alınlıklarında basit oyma tekniğiyle yapılmış farklı desenler gözlemlenmiştir. Kapıların alınlıkları geniş tutularak bu kısımlara geometrik desenler yapılmıştır (Şekil 5.2.40.). Yapının günümüze ulaşmış tek dolabında geometrik süslemeler görülmektedir (Şekil 5.2.41.c.). Sofa da bulunan korkuluklarda ve cumbanın tavan bordüründe de basit süslemeler vardır (Şekil 5.2.31.). Renkler de süsleme aracı olarak kullanılmıştır. Üst katta kapı ve tavanlarda yeşil ve mavi yoğun olarak kullanılırken giriş cephesinde mavi renk kullanılmıştır.

Şekil 5.2.31. Merdiven korkuluğu

5.2.5. Yapı malzemesi ve tekniği

Yapı, moloz taş üzeri ahşap döşemeli olarak inşa edilmiştir. Evin yapım tekniği moloz taş duvar arası ahşap hatıllı kuru duvardır. Ahşap hatılları birbirine bağlayan peşduvanların uçları dış cephede duvarda 5-10 cm kadar çıkıntılı biçimde bırakılmıştır. Bu duvarlar sonradan sakar sıva olarak adlandırılan çimento esaslı sıva ile derzleri doldurulmuştur.

Yapı malzemesi taş ve ahşaptır. Taş, taşıyıcı olarak temel ve duvar yapımında kullanılmıştır. Duvar 55-65 cm arasında değişmektedir.

Ahşap, duvar örgü sisteminde hatıllar ve peşduvanlarda kullanılmıştır. Yapıda ahşap malzeme özellikle iç mekânda fazlaca kullanıldığı görülmektedir. Yapının çıkma, saçak, seki, pencere, kapı, merdiven, dolap, tavan ve taban döşemelerinde yoğun ahşap kullanılmıştır.

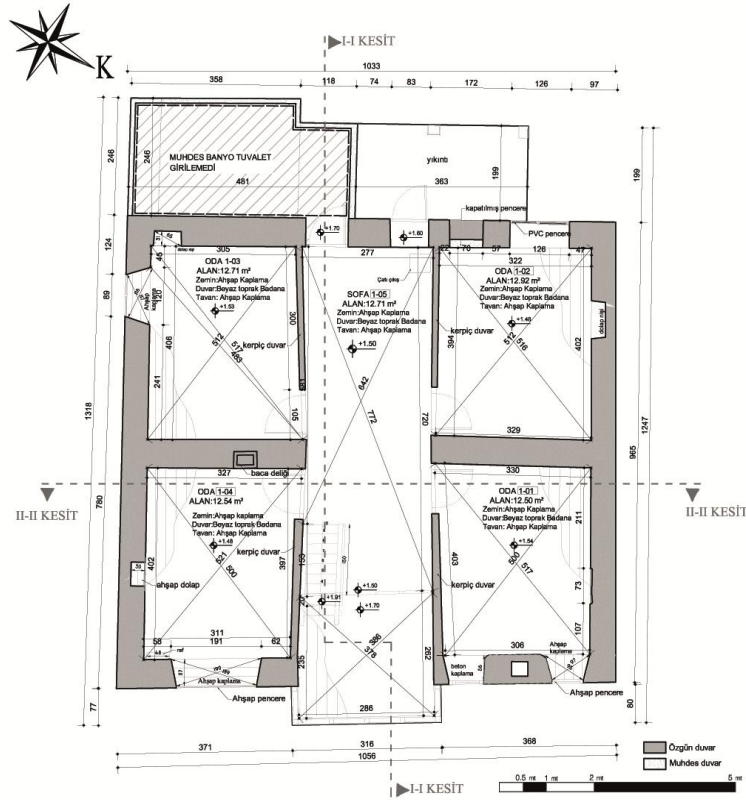
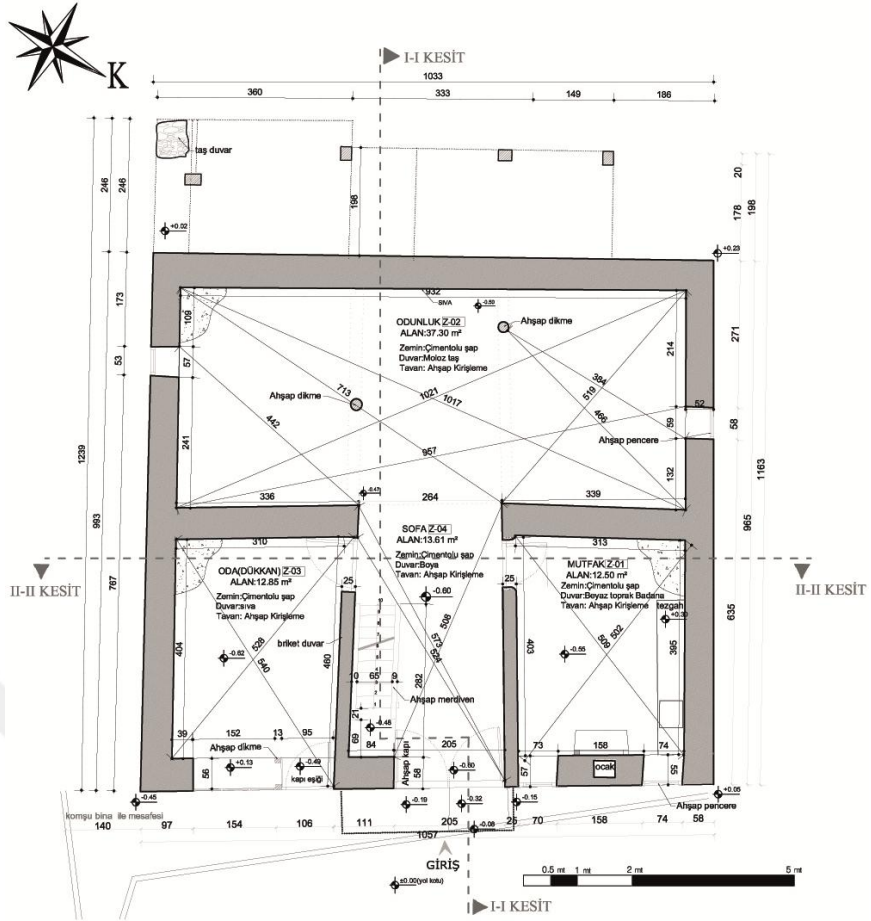
Kerpiç malzeme, ahşap çatkı arasına kerpiç doldurularak oluşturulan himiş tekniği ile iç duvarlarda kullanılmıştır. Ancak ev sahibinden edinilen bilgilere göre, zemin kattaki iç duvarlar yıkılarak yerine briket duvar örülmüştür. Madeni malzeme kullanımı yaygın değildir. Kapı ve pencere menteşe ve kilitleri metalden yapılmıştır. Muhdes olarak yapılan banyo ve tuvalette beton ve seramik kullanılmıştır. Zemin kat döşemesi toprak dolguysen sonradan beton dökülmüştür. Tuğla yalnızca bacalarda kullanılmıştır. Çatısı ahşap kırma çatı olup, örtüsü kiremittir.

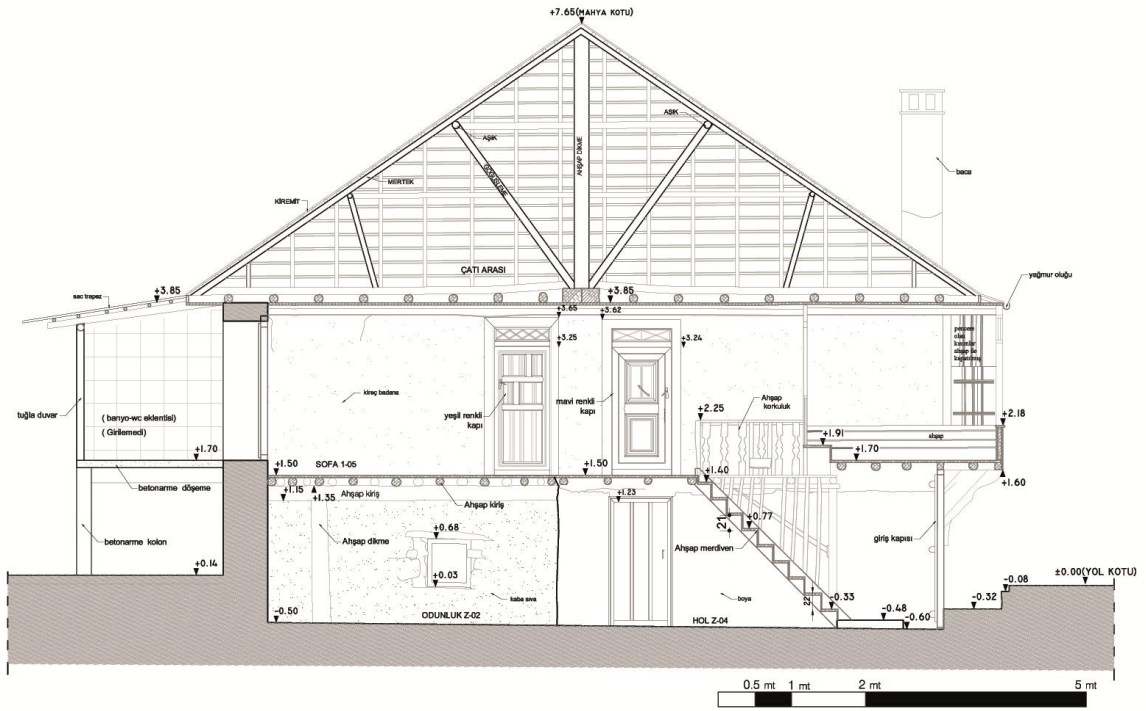
5.2.6. Tamirat ve tadilatlar

Yapı günümüzde kullanılmıyor olsa bile strüktür açıdan sağlam durumdadır. Ancak ev sahibi evi yıkmayı düşünmektedir. Kullanımla alakalı başlıca bozulmalar ekleme, kaldırma gibi sebeplerden dolayı kaynaklanan bozulmalardır. Bu bozulmalar şunlardır:

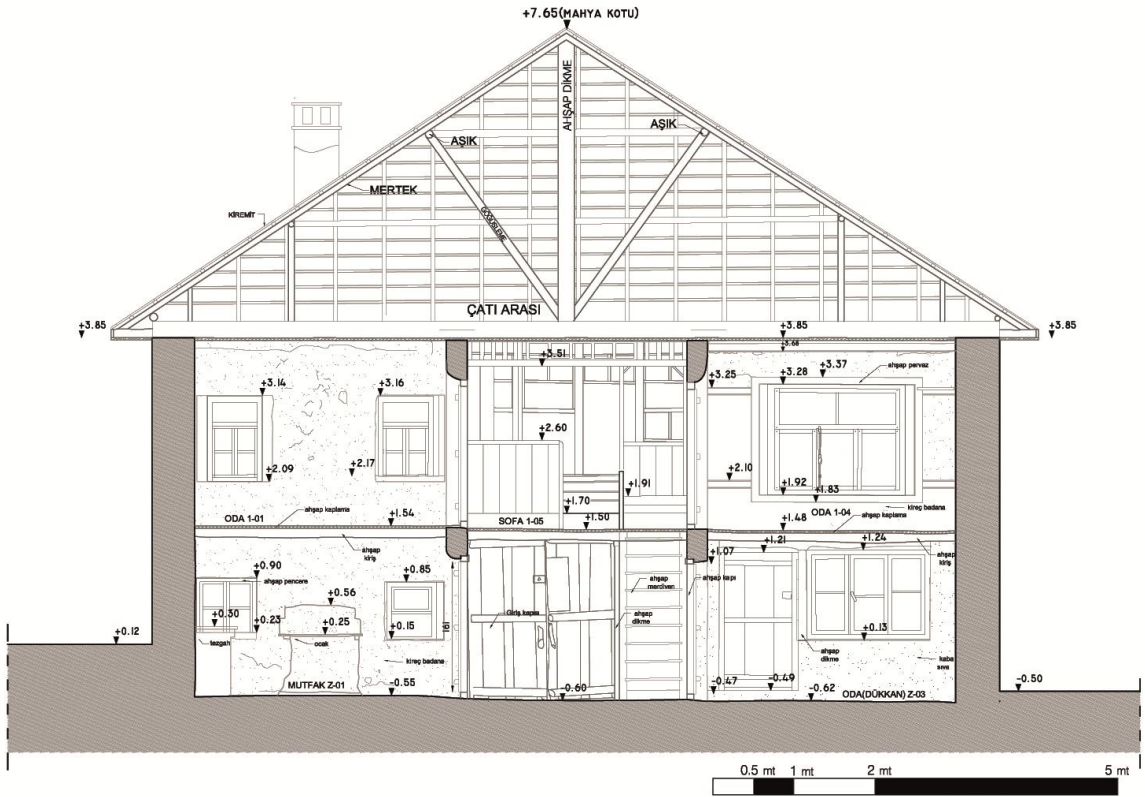
- Evin güneybatısına yapılan eklentinin bir kısmı yıkılmış ve deformasyona uğramıştır.
- Üç odada bulunan yüklük ve dolaplar kaldırılmıştır.
- Zemin katta odaların sofaya bakan iç duvarları kerpiçten brikete çevrilmiştir.
- 1-02 ve 1-04 no' lu odadaki orijinal pencereler kaldırılmıştır.

Doğal etkenlerde kaynaklı bozulmalar genellikle; sıva dökülmeleri, malzeme deformasyonu ve ahşapta çürüme olarak karşımıza çıkmaktadır.

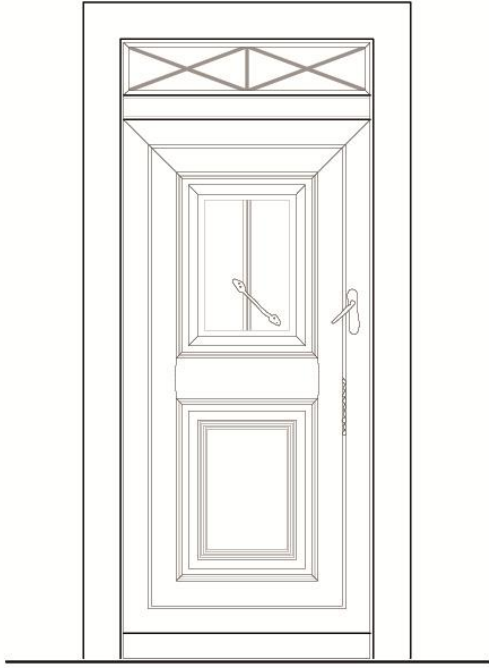

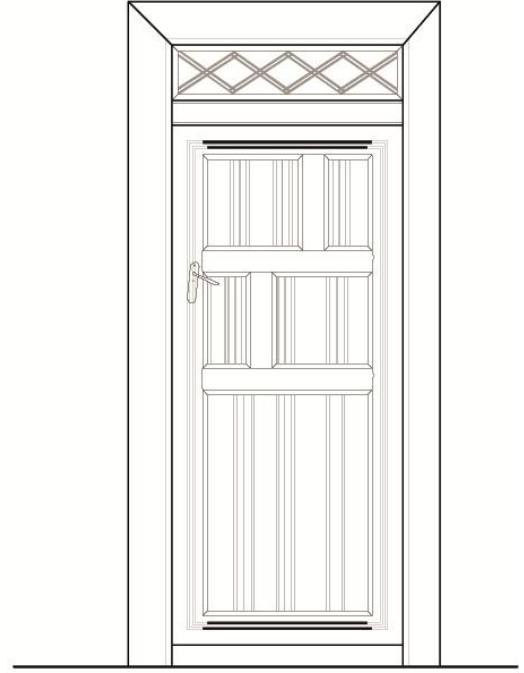
Şekil 5.2.34. C. Akıncı I-I kesiti

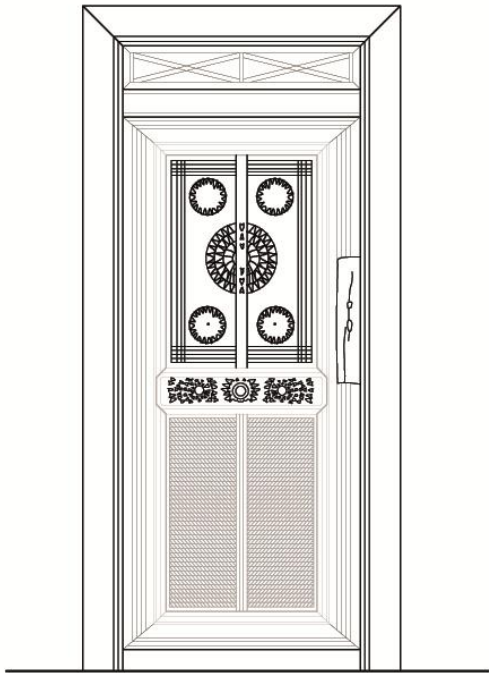
Şekil 5.2.35. C. Akıncı II-II kesiti

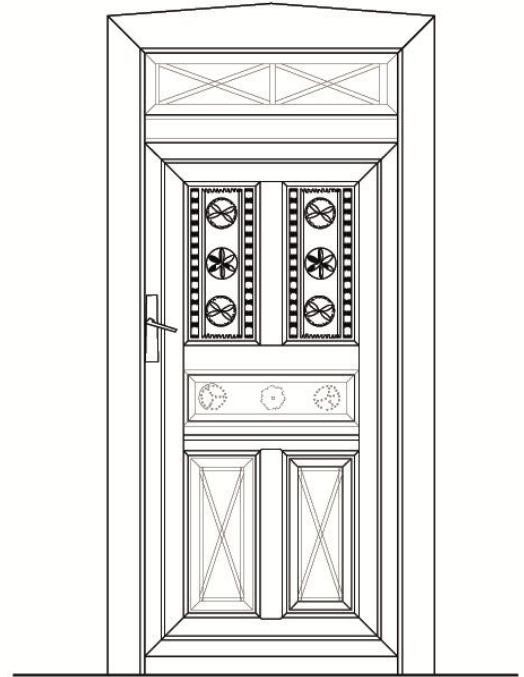
a)1 01 nolu oda kapısı

b)1 02 nolu oda kapısı

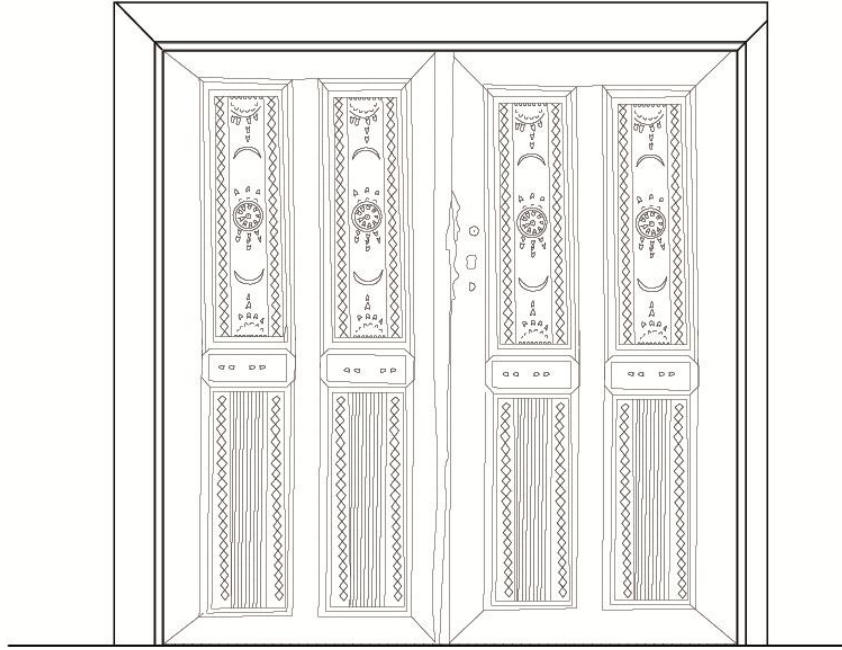
c)1 03 nolu oda kapısı

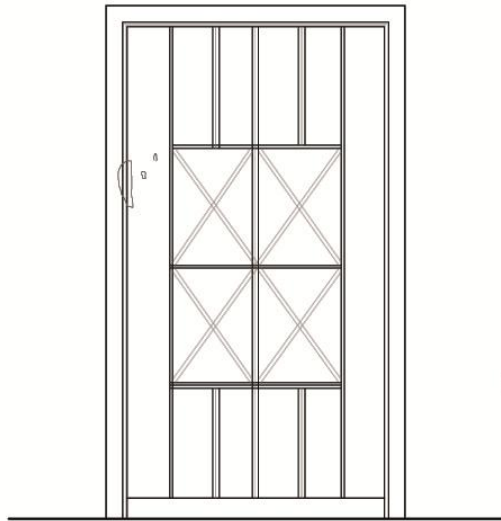
d)1 04 nolu oda kapısı

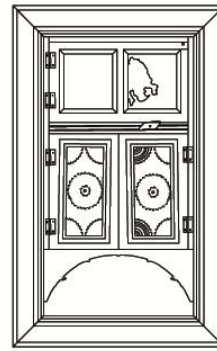
Şekil 5.2.40. C. Akıncı oda kapıları

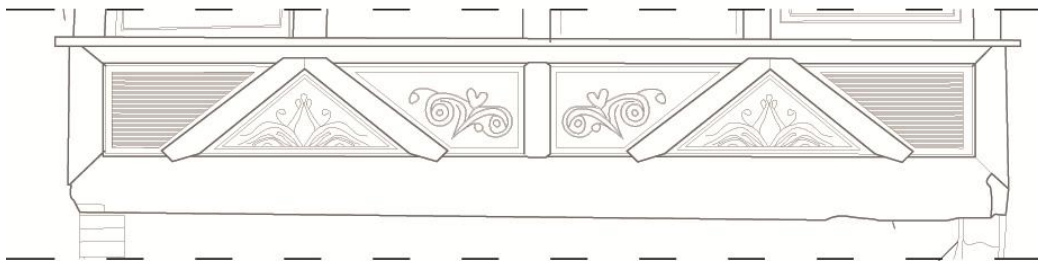
a) giriş kapısı

b) Z 01 nolu dükkan kapısı

c) 1 04 nolu odadaki dolap

d) cumba süslemesi

Şekil 5.2.41. C. Akıncı evi detayları

5.3. Süleyman Selçuk Evi

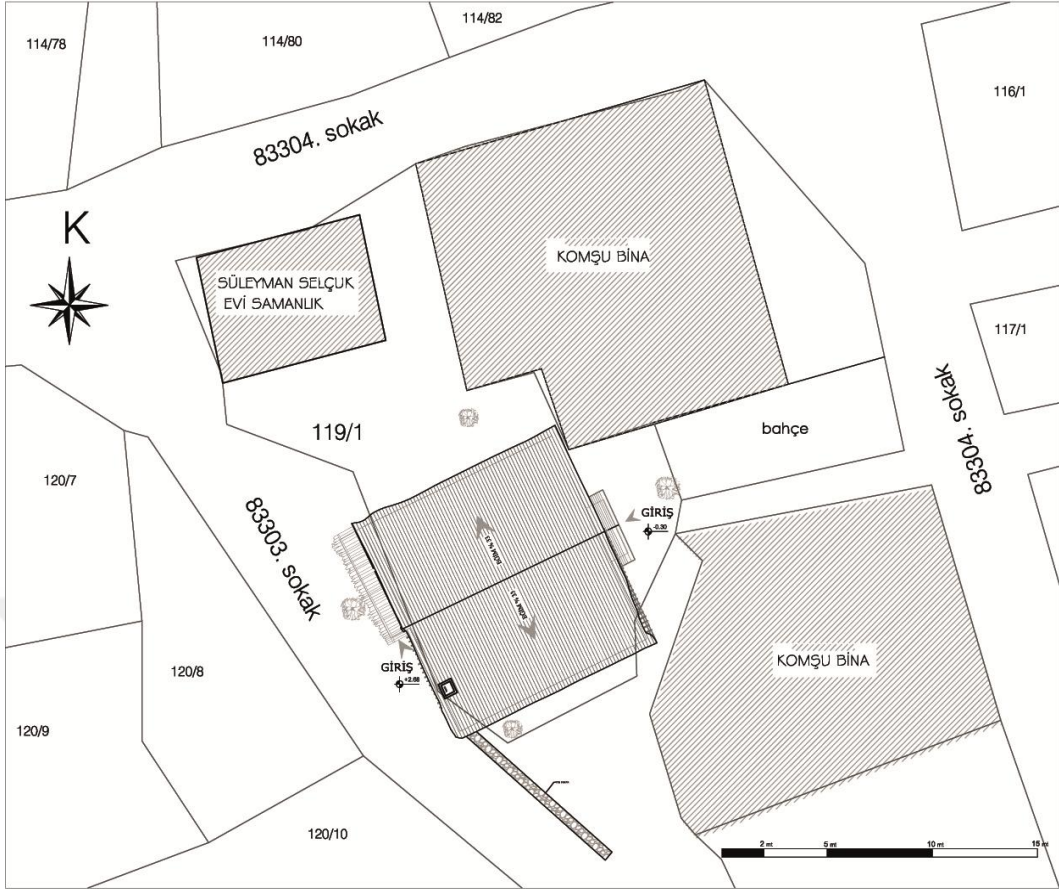
Şekil 5.3.1. Süleyman Selçuk evi

5.3.1. Yapının yeri ve genel tanımı

Süleyman Selçuk evi, Konya ili, Derebucak ilçesi, Pınarbaşı Mahallesi eski adı ‘Aşikoğlu Sokak’ olan 83303. sokak No:20’de yer almaktadır. Tapuda, 119 ada 1 parselde kayıtlıdır (Şekil 5.3.1.).

Konut, çokgen formlu köşe bir parselde konumlanmış olup, kuzeybatısında 83304. sokak, güneybatısında ise 83303. sokak yer almaktadır. Evin ahşap samanlığı, yapının kuzeybatısında, parselin uç kısmında bulunmaktadır. Parselin kuzeydoğusunda bulunan 83304. sokaktan dar ve kısa bir patikayla yapının ana girişine ulaşılmaktadır. Günümüzde, konuta ana girişten değil, güneybatısı cephesinden, 83303. sokak üzerinde yer alan abdestlik kısmından girilmektedir. Bahçesini sınırlandıran bir duvarı bulunmayan yapının kuzey ve doğusunda, manzarayı kapatmayacak şekilde konumlanmış komşu binalar bulunmaktadır (Şekil 5.3.2.). Yapı, 83303. sokağa paralel olacak şekilde, parselin güneydoğusuna konumlanmıştır.

Kitabesi bulunmayan konutun, yapım tarihi hakkında kesin bir bilgi olmamakla birlikte, sözlü kaynaklar 1940’lı yıllarda yapıldığı söylenmektedir. Kuzeydoğu-güneybatı yönünde konumlanan kareye yakın dikdörtgen planlı ev, Süleyman Selçuk’ un çocukları tarafından depo olarak kullanılmaktadır. Ev, bakımsız olmasına rağmen değişime en az uğramış, özgünlüğünü koruyabilmiş evler arasındadır.

Şekil 5.3.2. Süleyman Selçuk evi vaziyet planı

5.3.2. Plan özellikleri

Konut, plan şeması bakımından iç sofalı (plan tipine sahip olup, iki katlı inşa edilmiştir. Yapının zemin katında; iki oda, sofa ve odunluk bulunmaktadır. Üst kat ise sofa, sofaya açılan dört oda ve heladan oluşmaktadır (Şekil 5.346. ve47.).

Yapının su basmanı bulunmamakta, zemin kat tabii zeminle aynı kotta yer almaktadır. Konutun odunluk girişi, abdestlik kısmına sonradan açılan ve ana giriş olmak üzere üç farklı girişi vardır. Evin ana girişi, kuzeydoğu cephesinde ahşap çıkma altındadır ve giriş çift kanatlı sade, ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Kapının hemen üstünde, kapı ile cumba kirişleri arasında kapı genişliğince uzanan, ahşap çitalarla bölünmüş tepe penceresi bulunmaktadır (Şekil 5.3.3). Giriş kapısının orijinal kilit sistemi hala kullanılmaktadır (Şekil 5.3.4). Girişin güneydoğusunda, üst kata ulaşımı sağlayan, sol tarafı duvara yaslanmış, dokuz basamak on rıhttan oluşan, korkuluksuz ahşap merdiven bulunmaktadır. Merdivenin beşinci basamağında tavan kirişlerini taşıyan dikme yer almaktadır (Şekil 5.3.5). Ana girişle merdivenin başladığı kısım arasında yaklaşık 15 cm'lik kot farkı vardır (Şekil 5.3.6).

Şekil 5.3.3. Ana giriş kapısı

Şekil 5.3.4. Giriş kapısının orijinal kilidi

Şekil 5.3.5. Ahşap merdiven

Şekil 5.3.6. Ahşap merdiven ve ana giriş kapısı

Zemin kat sofasının (Z 03) tavanı ahşap kirişleme olup zemine beton dökülmüştür. Duvarlar beyaz toprak sıvanmış ve yer yer dökülmeler mevcuttur (Şekil 5.3.5 ve 6.).

Sofanın (Z 03) devamı durumunda büyükçe bir odunluk, sağında ve solunda birer oda yer almaktadır (Şekil 5.3.46). Girişin güneydoğusunda bulunan oda (Z 01), sofadan 12 cm yukarıdadır. Buraya ahşap, tek kanatlı bir kapı ile girilmektedir (Şekil 5.3.7.). Odanın güneybatı duvarındaki ahşap dolap; çağlık, altı ambar olarak kullanılan yüklük, farklı şekillerle süslenmiş ağzı açık üçlü raf ve dolabın yan kısmındaki bulunan raflardan oluşmaktadır (Şekil 5.3.8.). Bu dolaba yaklaşık 75 cm mesafede, kapatılmış bir ocak ve üst tarafında da baca deliği bulunmaktadır (Şekil 5.3.9.). Kuzeydoğu duvarında, ana girişe bakan dikdörtgen formlu, orijinalliyini koruyan ahşap küçük bir pencere mevcuttur (Şekil 5.3.10.).

Şekil 5.3.7. Oda (Z 01) kapısı

Şekil 5.3.8. Z 01 nolu odadaki dolap

Şekil 5.3.9. Z 01 nolu odadaki kapatılmış ocak **Şekil 5.3.10.** Z-01 nolu oda penceresi

Girişin kuzeybatısındaki dikdörtgen planlı oda (Z 02) kuzeybatı ve kuzeydoğuya yönelmiştir. Sofayla arasında 20 cm kot farkı olan odaya, ahşap tek kanatlı bir kapı ile ulaşılmaktadır (Şekil 5.3.11). Odanın güneybatı duvarında, Z 01 odadaki dolapla benzerlik gösteren büyük bir dolap yer almaktadır. Dolap; çağlık, yüklük ve ağzı açık süslemeli raflardan oluşmaktadır (Şekil 5.3.12). Odanın kuzeybatı duvarında dolaba yakın tarafında duvara gömülü ocaklık, pencereye yakın olan kısmında ise yerden yüksekliği 130 cm olan kare formunda duvar nişi bulunmaktadır (Şekil 5.3.13). Oda, ana giriş tarafında yer alan dikdörtgen ahşap büyükçe bir pencereyle aydınlatılmaktadır. Pencere dış cephede ahşap kepenkle kapatılmıştır (Şekil 5.3.14 ve 15.).

Zemin katta bulunan odaların (Z 01-Z 02) zemini ahşap kaplıdır, tavanı ise kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda döşenmiş ahşap kirişlemedir. Duvarlar beyaz toprakla sıvalı, yer yer tahribata uğramıştır. Duvarlarda düğme adı verilen peşduvanların uçları çıkıntılı bir biçimde açıkça bırakılmıştır (Şekil 5.3.9 ve 13.).

Girişin tam karşısında bulunan ve güneydoğu-kuzeybatı yönünde uzana odunluğu, sofadan ayıran herhangi bir sınırlayıcı yoktur. Güneybatı ve kuzeybatı duvarları sağır olan odunluğun güneydoğu duvarında, ahşap, tek kanatlı kapısı olan ana girişten bağımsız bir giriş vardır (Şekil 5.3.16 ve 17). Odunluğun güneybatı duvarına sonradan eklenen bir çeşme ve tam karşısında büyükçe ahşap bir ambar mevcuttur (Şekil 5.3.18). Birinci katta odunluğun üstünde karşılıklı iki oda bulunduğundan, üstteki oda duvarlarını ve tavan döşemesini taşıyan iki ağaç gövdesi kiriş olarak kullanılmıştır. Tavanı ahşap kirişleme, duvarlar çamur sıvalıdır. Konut, kayalıkların üzerine inşa

edildiği için mevcut kayalıklar odunluk zemininde açıkça görülmektedir. Kayalıkların olmadığı kısımlarda odunluk döşemesi ise toprak dolgudur.

Şekil 5.3.11. Z 02 nolu oda kapısı

Şekil 5.3.12. Z 02 nolu odadaki büyük dolap

Şekil 5.3.13. Ocaklık ve duvar nişi

Şekil 5.3.14. Z 02 nolu oda penceresi

Şekil 5.3.15. Pencerenin dıştan görünüşü

Şekil 5.3.16. Odunluk genel görünüşü

Şekil 5.3.17. Odunluk girişi

Şekil 5.3.18. Odunluktaki ambar

Birinci kattaki sofaya (1-05) orijinal tek kollu ahşap merdivenle ulaşılmaktadır. Dikdörtgen planlı bina boyunca uzanan sofanın kuzeydoğusunda ahşap çıkma bulunmaktadır. Çıkma, 33 cm yükseltilip, sofadan ayrılarak sekilik oluşturulmuştur. Sofadan ayrılan çıkmanın duvarları yerden 65 cm e kadar ahşap kaplıdır (Şekil 5.3.19). Merdivenin çıkma tarafında üstüne minderlerin konulduğu içi dolap olarak kullanılan, yörede baba adlandırılan ahşap bir bölüm vardır (Şekil 5.3.20). Sofanın aydınlatılması, cumbanın ön yüzlerine açılmış ahşap pencerelerle sağlanmaktadır. Cumbanın ön yüzü ince çita çerçevelerle bölünmüş üçlü pencere düzenine sahip giyotin pencerelerden oluşmaktadır. Bu kısımdaki giyotin pencerelerin alt kısmı ahşap kaplı üst kısmı ise camdır. Yan yüzleri de giyotin pencere sistemine sahiptir ancak tamamen ahşap kaplıdır (Şekil 5.3.21).

Şekil 5.3.19. Sekilik kısmının genel görünüşü

Şekil 5.3.20. Merdiven üstü

Şekil 5.3.21. Cumba iç mekândan görünüşü

Şekil 5.3.22. Sofanın güneybatı duvarı

Sofanın (1 05) güneybatı duvarında ocaklık ve bir kapı bulunmaktadır (Şekil 5.3.22). Bu kapı orijinalliği bozulmamış ahşap hela ve abdestliğine açılmaktadır. Tamamıyla ahşap olan bu kısımda sonradan yapılmış, yapının bağımsız bir girişi bulunmaktadır (Şekil 5.3.23. ve 24.). Ocaklık, mevcut duvardan dışarı taşırılmıştır. Ocak açıklığının üstüne, sağ ve sol kısmında malzeme koymak için küçük nişler açılmıştır (Şekil 5.3.22.).

Şekil 5.3.23. Hela girişi

Şekil 5.3.24. Abdestlik kısmı bağımsız girişi

Üst kattaki sofanın (1 05) döşemesi ahşap kaplama olup duvarlar beyaz toprak ile sıvanmıştır. Tavan, seki bitimine kadar ahşap kaplamadır ve birleşim yerleri yivli çıtalarla kapatılmıştır. Sofanın seki dışında kalan kısmında ahşap kirişler, tavan tahtası çakılmadan bırakılmıştır. Sözlü kaynaklar, sofanın ilk yapıldığında da bu şekilde olduğunu söylemektedir (Şekil 5.3.25. ve 26.).

Sofanın (1 05) kuzeybatı ve güneydoğusunda ikişer oda bulunmaktadır ve bu odalar karşılıklı sıralanmıştır. Güneydoğusundaki oda (1 01) güneybatı ve güneydoğuya yönelmiştir. Odaya, geniş pervazlı, tablalı, kapı kanadının üstünde raf bulunan, tek kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir (Şekil 5.3.27.). Kapının karşısında, odanın kuzeydoğu duvarında çağlık ve yüklükten oluşan sade, ahşap bir dolap yer almaktadır (Şekil 5.3.28.). Güneydoğusunda, sokağı gören çift kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır (Şekil 5.3.29.). Güneybatı duvarının ortasında duvardan taşırılmış ve küçük nişleri bulunan kapatılmış ocaklık vardır (Şekil 5.3.30.).

Şekil 5.3.25. sofanın (1 05) genel görünüşü

Şekil 5.3.26. Çatı arasından sofanın görünüşü

Şekil 5.3.27. 101 nolu oda kapısı

Şekil 5.3.28. 101 nolu odadaki yüklük-çağlık

Şekil 5.3.29. 101 nolu oda penceresi

Şekil 5.3.30. 101 nolu odanın kapatılmış ocağı

Sofanın güneydoğusundaki odaya (1 02) oymalı, kapı pervazında küçük bir raf bulunan, tablalı, tek kanatlı ahşap bir kapıyla ulaşılmaktadır (Şekil 5.3.31.). Güneydoğu duvarı sağır olan odanın kuzeydoğusunda dikdörtgen formlu, çift kanatlı ahşap pencere mevcuttur (Şekil 5.3.32). Kapı karşısındaki dolap, 1 01 odasındaki dolapla aynı özellikleri göstermektedir (Şekil 5.3.33).

1 01 ve 102 odaların tavanları ahşap kaplama olup birleşim yerleri yivli çıtalarla kapatılmıştır. Tavan hizasında 15 cm'lik tavan bordürü bütün odayı dolaşmaktadır. Döşemesi ahşap, duvarlar beyaz toprak sıvalıdır.

Şekil 5.3.31. 1 02 nolu oda kapısı

Şekil 5.3.32. 1 02 nolu oda penceresi

Şekil 5.3.33. 1 02 nolu oda dolabı

Yapının diğer odalarından daha gösterişsiz ve bakımsız olan oda (1 03), kapısız olarak yapılmıştır (Şekil 5.3.34). Kuzeybatı ve güneybatıya yönelmiş odanın güneybatı duvarında ocaklık, kuzeybatısında ise sökülüp ahşapla kapatılmış pencere açıklığı bulunmaktadır (Şekil 5.3.35). Odanın tavanındaki ahşap kirişlemeler tavan tahtası çakılmadan bırakılmıştır. Zemin döşemesi ahşap kaplama, duvarlar beyaz toprak badanalıdır. 1 02 nolu odanın karşısında yer alan odaya (1 04) girilememiştir. Odanın kapısı tek kanatlı, panolara ayrılmış, ahşap kapıdır (Şekil 5.3.36). Kuzeydoğu duvarında üst kattaki diğer odaların pencereleriyle aynı özellikte bir pencere bulunmaktadır (Şekil 5.3.37).

Şekil 5.3.34. 1 03 nolu oda girişi

Şekil 5.3.35. 1 03 nolu odanın genel görünüşü

Şekil 5.3.36. 1 04 nolu oda kapısı

Şekil 5.3.37. 1 04 nolu odanın penceresi

Çatı ile sofa arasında yalnızca ahşap kirişlemeler olduğu için çatıya çıkış sofadan sağlanmaktadır (Şekil 5.3.26). Çatı, %33 eğimli olup yöredeki çatı eğimlerine göre düşük bir eğime sahiptir. Güneybatı ve kuzeydoğu kısımlarında kalkın duvar yer almaktadır. Çatı örtüsü ahşap iskeletli olup dışardan sac trapez kaplı beşik çatıdan oluşmaktadır (Şekil 5.3.26). Mahya aşığı yekpare ağaç kütüğüdür. Saçaklar yaklaşık 25 cm genişliğindedir. Her odada ocaklık bulunmasına rağmen yalnızca 1 01 nolu odanın bacası çatı dışına çıkmıştır.

5.3.3. Cephe özellikleri

Yapının dört cephesi de gözlemlenebilmektedir. Uygulanan yapım teknikleri cephelerde rahatlıkla görülmektedir. Moloz taş örgülü ahşap hatıllı kuru duvar tekniğinin açıkça görünmesi cephelere farklılık katmıştır.

Kuzeydoğu cephesi aynı zamanda evin ana girişinin bulunduğu cephe dir. Zemin katın ortasında yapıya girişi sağlayan çift kanatlı, ahşap doğramalı kapı açıklığı bulunmaktadır. Kapı ile cumba kirişlerinin arasında, kapı genişliğince uzanan, zemin kat sofasının aydınlatılması sağlayan, ahşap çıtalarda yatayda iki, düşeyde on iki parçaya bölünmüş pencere açıklığına yer verilmiştir. Bu cephenin zemin katında, iki pencere vardır. Bunlardan girişin sağında kalan pencere kare formludur ve ahşap kepenkle kapatılmıştır. Solunda ise sonradan yarısına kadar ahşapla kapatılmış, genişlik ve yükseklik oranı $\frac{1}{2}$ olan ahşap bir pencere yer almaktadır. Giriş kapısının solu, kapı yüksekliğinin yarısına kadar çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır. Ön cephede birinci katın ortasında iki ahşap kirişle taşınan ve cepheye farklılık katan ahşap cumba bulunmaktadır ve giriş kapısının üzerinde saçak görevi görmektedir (Şekil 5.3.38.).

Ön yüzünde üç, yan yüzlerinde birer adet pencere açıklığı bulunan cumbanın, üçgen alınlığı baklava desenli ahşaplarla kapatılmış ve üstü evin çatısından bağımsız olarak hartamalarla ile örtülmüştür. Çıkma alınlık kısmında dışa doğru açılma yapmaktadır. Sofa çıkmasının iki yanında aynı özellikleri gösteren dikdörtgen formlu birer adet çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Komşu bina, yapıyı sağ kısmında 100 cm kadar kapatmaktadır (Şekil 5.3.1, 39 ve 50.).

Sokağa bakan ve sağır bırakılmış güneybatı cephesi, parsel-yol kotu farkı ve eğimden dolayı tek katlı görünmektedir (Şekil 5.3.40). Güneybatı cephesinde, cephenin yarısına kadar plandan taşırılmış, sundurma şeklinde uzanan, ince ahşaplarla kaplanmış abdestlik-hela bölümü ve bu kısma sonradan açılan birinci katla ilişkili bağımsız girişi bulunmaktadır. Abdestlik ve helanın aydınlatılması için ahşaplar bazı yerlerinden üçgen şeklinde kesilmiştir (Şekil 5.3.41). Ahşap abdestlik ve helanın çatı kaplaması hartamalarla yapılmış ve uçmasını diye üzerine taş ağırlıklar konulmuştur. Cephenin küçük bir kısmı çimento sıva ile sıvanmıştır. Yapının çatı dışına çıkan tek bacası, bu cephe duvarındadır.

Şekil 5.3.38. Ahşap cumba

Şekil 5.3.39. Kuzeybatı(giriş) cephesi

Şekil 5.3.40. Güneybatı cephesi

Şekil 5.3.41.Ahşap hela ve abdestlik bölümü

Güneydoğu cephesi diğer cephelerden farklılık göstermektedir. Ahşap hatıllı moloz kuru taş duvar üzerine cepheye belirli aralıklarla ahşaplar yerleştirilmiştir. Bu cephenin zemin katında odunluğa açılan ahşap tek kanatlı bir kapı, birinci katta ise diğer cephelerdeki pencereler ile aynı özellikler taşıyan ahşap bir pencere bulunmaktadır (Şekil 5.3.42.).

Kuzeybatı cephesindeki ahşap hatıllı moloz taş örgülü kuru duvar diğer cephelerle aynı özelliktedir. Birinci kattaki sökülmüş pencere açıklığı dışında cephe sağırdır (Şekil 5.3.43).

Şekil 5.3.42. Güneydoğu Cephesi

Şekil 5.3.43. Kuzeybatı Cephesi

5.3.4. Süsleme özellikleri

Yapının, gerek iç gerekse dış mekânda süsleme bakımından sade olduğu görülmektedir. Cumba alınlığındaki baklava formundaki ahşaplar ve alınlıkla çatısının birleşimdeki küçük yarım dairelerden oluşan ahşap çita, süsleme olarak değerlendirilebilir (Şekil 5.3.43).

İç mekânda, süslemeler ahşap dolaplar ve kapılarda görülmektedir. Odalardaki çağlık alınlıkları ve kapı girişindeki alınlıklar da süslemelerin olduğu yerlerdir (Şekil 5.3.44.). Dolaplarda S ve C kıvrımlarla hareketlendirilmiş nişler ve dolap alınlıklarında basit oyma tekniğinde yapılmış süslemeler mevcuttur (Şekil 5.3.45.). Kapılar yatay ve dikey tablalarla hareketlendirilmiş ve bazı tablaların içi basit oymalarla süslenmiştir (Şekil 5.3.27, 31 ve 36.).

Şekil 5.3.44. Dolap süslemeleri

Şekil 5.3.45. Ağzı açık süslemeleri

5.3.5. Yapı malzemesi ve tekniği

Yapı dış duvarları moloz taşlar arasına atılan ahşap hatıllar ve taş duvar örgüsü içinde yer alan hatılları birbirine bağlayan kısa ahşap kirişlerle (peşduvan) sıkıştırılmış harçsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır. Düğme adı verilen peşduvanların uçları dış cephede duvardan 5-10 cm kadar çıkıntılı biçimde bırakılmıştır. Kuru duvar tekniği cephelerden açıkça okunmaktadır (Şekil 5.38 ve 39.).

Yapının, sofaya bakan iç duvarlarında ahşap çatki arası küçük taşlardan dolgu yapılarak himiş tekniği kullanılmıştır.

Yapı malzemesi ağırlıklı olarak taş ve ahşaptır. Taş malzeme genelde yapının ana iskeletini oluşturmaktadır, taşıyıcı olarak temel ve duvar yapımında kullanılmıştır. Duvar kalınlıkları 60-70 cm arasında değişmektedir.

Ahşap, duvar örgü sisteminde hatıllar ve peşduvanlarda bağlayıcı malzeme olarak kullanılmıştır. Yapıda ahşap malzeme özellikle iç mekânda fazlaca kullanıldığı görülmektedir. Orijinalliği bozulmamış kapı ve pencere kilitleri de ahşaptandır. Madeni malzeme kullanımı yaygın değildir. Zemin kat döşemesi toprak dolguyken sonradan

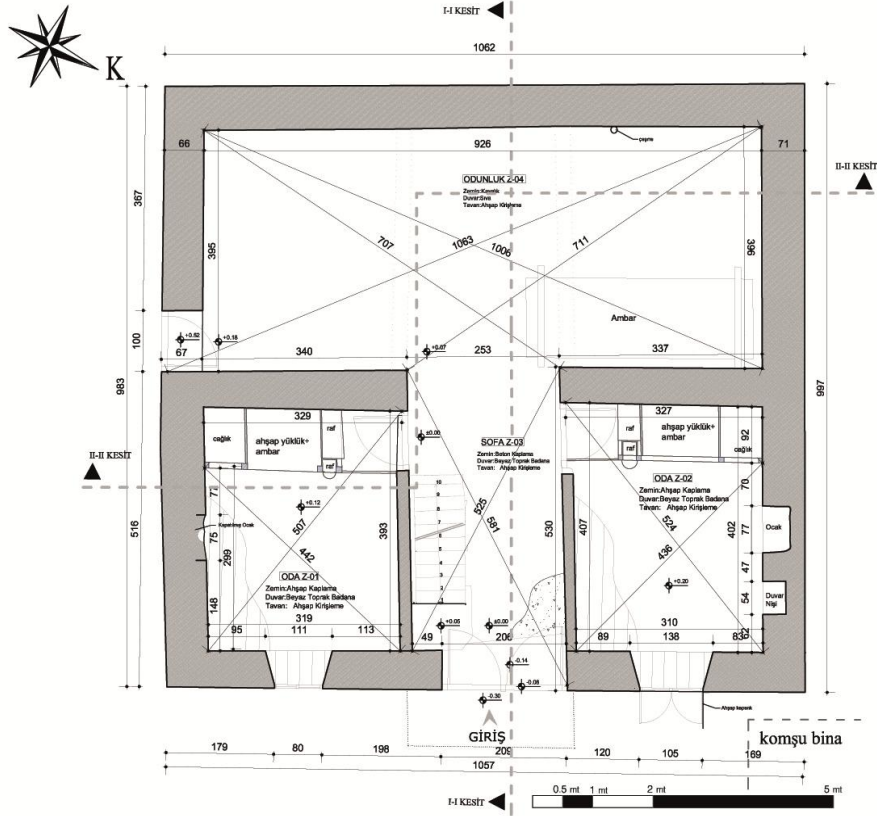
beton dökülmüştür. Tuğla yalnızca bacada kullanılmıştır ve üstü çimento ile sıvanmıştır. Çatısı ahşap iskeletli beşik çatı olup, çatı örtüsü sac trapezdir (Şekil 5.3.48 ve 49.).

5.3.6. Tamirat ve tadilatlar

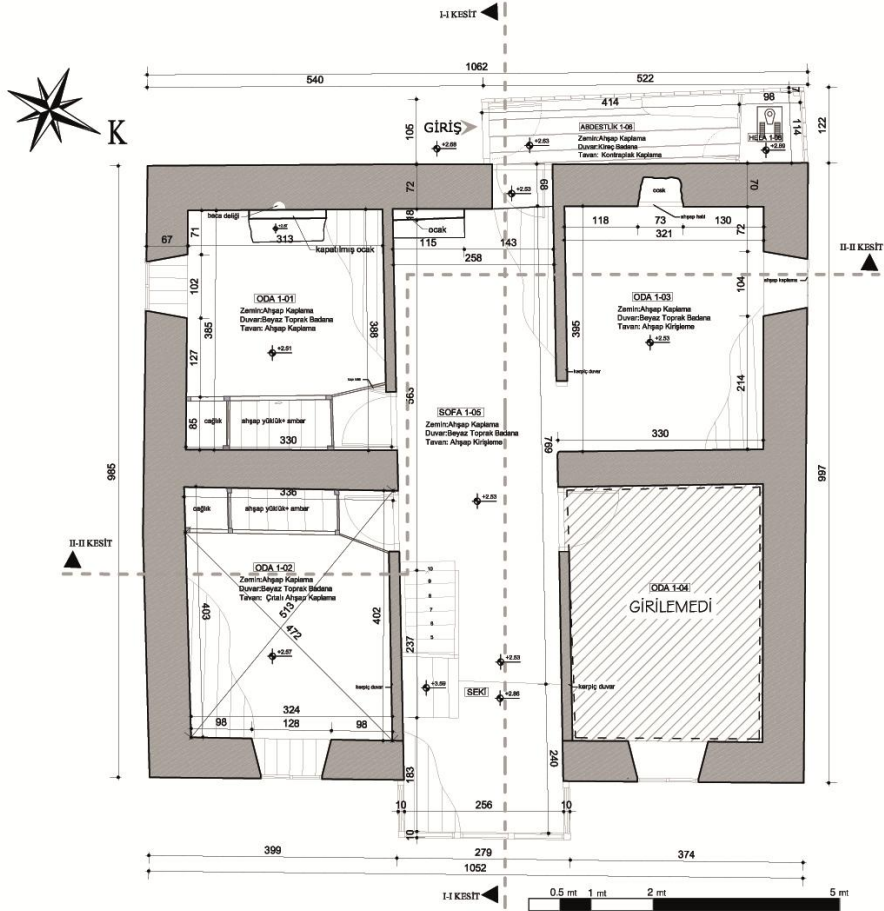
Süleyman Selçuk evi uzun zamandır kullanılmıyor olmasına rağmen strüktür açıdan sağlamdır. Bu ev çok büyük değişikliğe uğramadan genel anlamda orijinal yapısını korumuştur. Ancak bugün bazı bölümleri tahrip olmuştur. Korunması gereken önemli örneklerden olan evin kullanımla alakalı bozulmaları şunlardır:

- Evin abdestlik bölümüne birinci kata bağımsız ulaşımı sağlayan ahşap kapı açılmıştır.
- Z 01 ve 1 01 no'lu odalardaki ocaklık kapatılmıştır.
- Zemin kat sofasına beton dökülmüştür,
- 1 03 nolu odanın penceresi sökülmüştür.

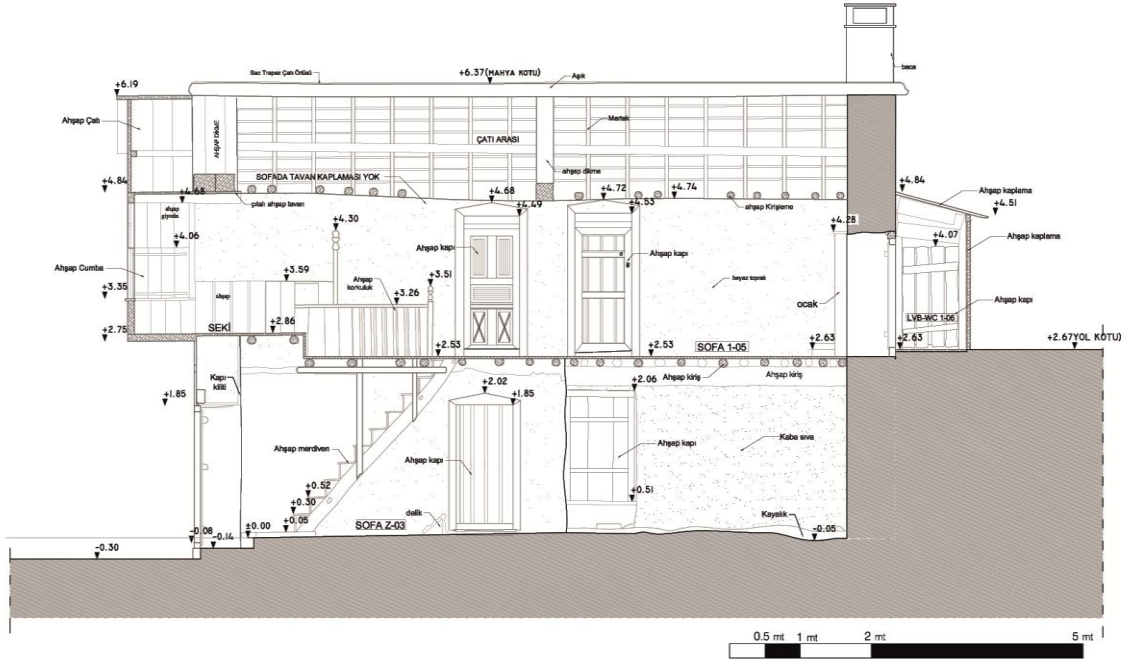
Doğal etkenlerden ve bakımsızlıktan kaynaklanan nedenler ise; sıva dökülmeleri, çatı örtüsünde paslanma-delinme-eğilmeler, ahşabın çürümesi ve malzeme deformasyonlarıdır.

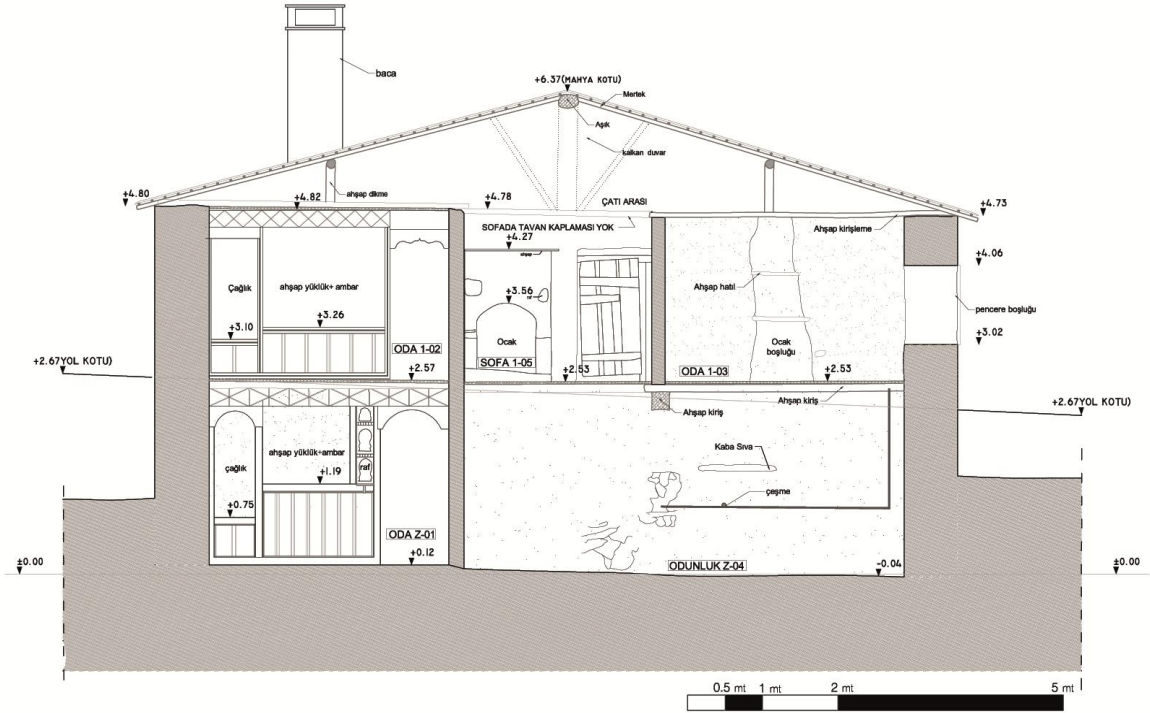
Şekil 5.3.46. S. Selçuk evi zemin kat planı

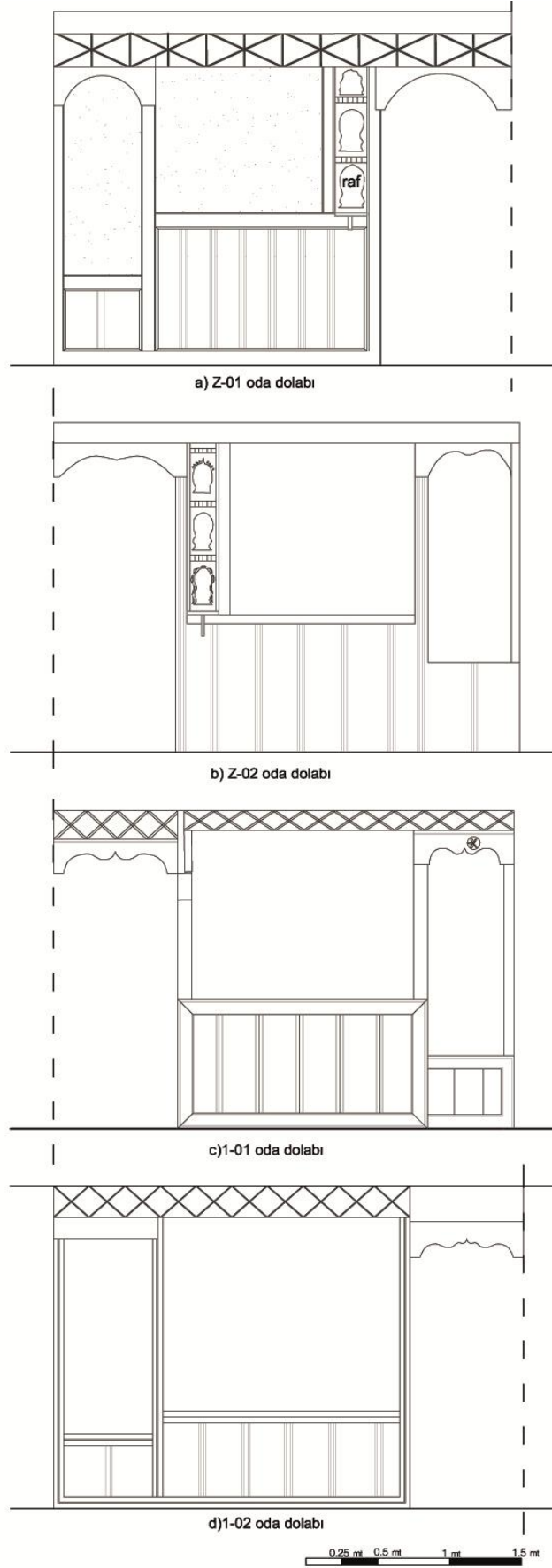
Şekil 5.3.47. S. Selçuk evi 1.kat planı

Şekil 5.3.48. S. Selçuk evi I-I kesiti

Şekil 5.3.49. S. Selçuk Evi II-II kesiti

Şekil 5.3.52. S. Selçuk evi dolap detayları

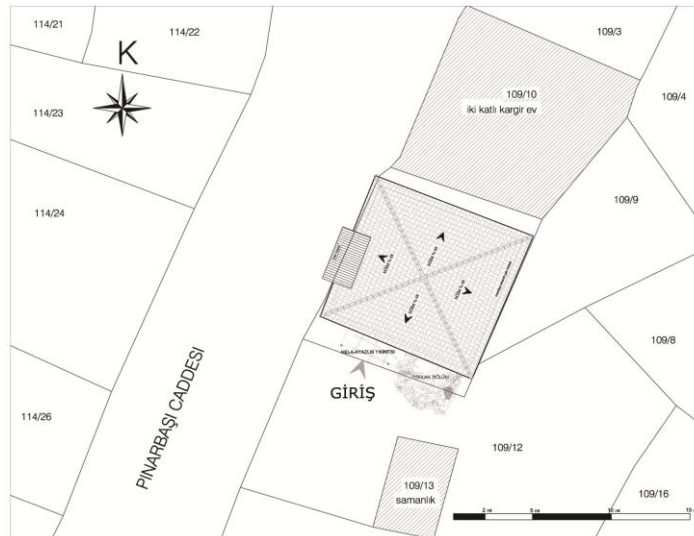
5.4. Muhittin Göcen Evi

Şekil 5.4.1. Muhittin Göcen evi günümüzdeki hali

5.4.1. Yapının yeri ve genel tanımı

Muhittin Göcen evi, Konya ili, Derebucak ilçesi, Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 98 adresinde yer almaktadır. Tapuda 109 ada 11 parselde kayıtlıdır (Şekil 5.4.1). Yapı, uzun kenarı caddeye paralel, kareye yakın dikdörtgen bir parselde konumlanmıştır. Parselin kuzeybatısında Pınarbaşı Caddesi bulunmakta olup, diğer yönlerden komşu parsellerle çevrelenmiştir. Girişi yan bahçede bulunan yapı, hemen hemen parselin tamamına yerleşmiş durumdadır (Şekil 5.4.2.). Yapı, 1953 yılında Mustafa Göcen tarafından yaptırılmıştır. Konutun duvar ustası Derebucaklı Abdullah Demirbaştır (Kunduracı, 1995). Ev, bugünkü durumu itibariyle bakımsızdır ve sahibi tarafından depo olarak kullanılmaktadır. Çıkma alınlığının sökülmesi ve küçük müdahaleler dışında köyde özgünlüğünü koruyan evlerden biridir.

Şekil 5.4.2. Muhittin Göcen evi vaziyet planı

5.4.2. Plan özellikleri

Muhittin Göcen evi dış sofalı plan şemasına sahiptir. Yapı iki katlı inşa edilmiştir. Yapının zemin katında; iki oda ve sofa bulunmaktadır. Üst katta ise sofa, sofaya açılan üç oda, yıkıntıları kalmış hela ve ayazlık bölümü yer almaktadır (Şekil 5.4.46 ve 47.).

Eve giriş, güneybatı cephesinden ahşap direklerin taşıdığı ayazlık ve hela bölümünün altından, çift kanatlı büyük demir bir kapı ile sağlanmaktadır. Bölgede genellikle ahşap çıkma altında yer alan giriş kapısı bu evde farklılık göstermektedir (Şekil 5.4.3).

Girişin hemen sağında üst kata ulaşımı sağlayan korkuluksuz, ahşaptan basit bir merdiven bulunmaktadır. Merdiven, sofanın uzun kenarına paralel değil, dik olarak konumlanmıştır (Şekil 5.4.4). On rıht, dokuz basamaktan oluşan merdivenin son rıhtı diğerlerinden düşük tutulmuştur.

Sofanın kuzeybatısı odunluk olarak kullanılmaktadır. Bu kısmın kuzeybatı duvarında, cumbanın hemen altında kare formlu caddeye bakan bir pencere boşluğu vardır (Şekil 5.4.5). Sofanın (Z 03) güneydoğu duvarında, ahşaptan yapılmış büyük bir ambar mevcuttur. Giriş kapısının karşısında, dikdörtgen planlı zemin kat sofasının (Z 03) kuzeydoğusunda iki oda konumlanmıştır (Şekil 5.4.5).

Üst kat döşemesini taşıyan sofayı (Z 03) boydan boya geçen büyük ağaç kütüğü kiriş olarak kullanılmıştır (Şekil 5.4.6. ve 7.). Sofa tavanı kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda döşenmiş ahşap kirişlemelerden oluşmaktadır. Zemin beton kaplıdır ve duvarlarda ahşap hatıllı moloz taş örgü tekniği açıkça görülmektedir.

Şekil 5.4.3. Muhittin Göcen evi giriş kapısı

Şekil 5.4.4. Ahşap merdiveni

Şekil 5.4.5. Sofanın odunluk kısmı

Şekil 5.4.6. Sofanın güneydoğusu genel görünüşü

Şekil 5.4.7. Sofanın kuzeybatısı genel görünüşü

Z 01 nolu odaya, yüksekliği düşük tutulmuş, küçük ahşap bir kapıdan girilmektedir (Şekil 5.4.8). Zemin döşemesi tahribata uğradığı için sofadan daha düşük bir kotta yer almaktadır. Odanın kuzeybatı duvarında üç bölmeye ayrılmış ahşap dikdörtgen pencere ile oda aydınlatılmaktadır (Şekil 5.4.9). Duvarlar kaba sıvalıdır. Zemin, ahşap kaplamadır ve çoğunluğu çürümüş ve tahrip olmuştur. Tahrip olan kısımlardan tabi zemin kendini göstermektedir.

Şekil 5.4.8. Oda (Z 01) kapısı

Şekil 5.4.9. Z 01 odanın pencere ve döşemesi

Zemin kattaki diğer oda kuzeydoğu ve güneydoğuya yönlendiğir. Odaya üç bölmeli, tek kanatlı, ahşap bir kapıyla ulaşılmaktadır (Şekil 5.4.10.). Güneydoğu duvarının ortasında yanları ahşapla desteklenmiş ocaklık bulunmaktadır (Şekil 5.4.11.). Ocak kısmının üstünde iki küçük niş vardır. Sağında ve solunda duvar diplerinde, farklı büyüklükte duvar nişleri mevcuttur (Şekil 5.4.12.). Kuzeydoğusunda ise, yarısına kadar taşla örölmüş, diğer yarısı ahşapla kapatılmış pencere açıklığı yer almaktadır (Şekil 5.4.13.). Duvarlar beyaz toprak sıvalıdır.

Şekil 5.4.10. Oda(z 02) kapısı

Şekil 5.4.11. Ocaklık

Şekil 5.4.12. odanın (Z 02) güneydoğu duvarı

Şekil 5.4.13 Odanın kuzeydoğu penceresi

Şekil 5.4.14 Ahşap Merdiven

Ahşap merdivenle üst kattaki sofaya ulaşılmaktadır (Şekil 5.4.14). Merdivenin kuzeydoğusunda iki oda, kuzeybatısında oldukça geniş sofa alanı, güneydoğusunda ise sofanın devamı olan koridor ve bir oda bulunmaktadır. Üst kattaki dış sofanın (1 04) kuzeybatı ucunda caddeye bakan ahşap cumba vardır ve sofadan yaklaşık 20 cm yükseltilerek seki oluşturulmuştur (Şekil 5.4.15). Cumbanın ön yüzü üçlü, yan yüzleri tekli pencere düzenine sahiptir. Ön yüzünde alt kısımları ahşap kafesli, üst kısımları

camlı yan yüzleri ise tamamen ahşap kafeslidir. Sofanın güneybatı duvarında, sekinin solunda kalan alanda ocaklık yer almaktadır. Ocaklığın yanında, giriş kapısının üstünde, plandan taşırılmış ve ahşap dikmelerle taşınan, bugün yıkılmış durumda bulunan ayazlık ve hela yer almaktadır (Şekil 5.4.). Bu kısma ahşap bir kapı ile ulaşım sağlanmaktadır (Şekil 5.4.15). Merdivenin sağında 102 ve 103 nolu odalar arasında koridora dönüşen sofanın güneydoğu duvarında ahşap kepenkle kapatılmış pencere boşluğu bulunmaktadır (Şekil 5.4.17. ve 18.).

Şekil 5.4.15. Sofanın (1 04) sekilik kısmı

Şekil 5.4.16. Sofanın (1 04) güneybatı duvarı

Şekil 5.4.17 Sofanın (1 04) güneydoğusundaki pencere Şekil 5.4.18. Sofanın (1 04) genel görünüşü

Sofada (1 04) tavan kaplaması orijinalinde yapılmamış, yalnızca ahşap kirişlemeler bulunmaktadır. Ancak sonradan kirişlemelerin üstü ince ahşaplarla kapatılmıştır (Şekil 5.4.16. ve 18.). Seki tavanı ise yapıldığı günden beri ahşap kaplamalıdır ve birleşim yerleri yivli çıtalarla kapatılmıştır. Duvarlar beyaz toprak ile sıvanmıştır ve zemini ahşaptır.

Sofaya açılan üç oda bulunmaktadır. Kuzeybatı ve kuzeydoğuya cepheli 101 nolu odaya basit oyma süslemeli tek kanatlı ahşap kapıyla girilmektedir (Şekil 5.4.19.). Dikdörtgen planlı odanın caddeye bakan duvarında orijinal iki penceresi kapatılarak üç bölmeli büyük bir pencere açılmıştır (Şekil 5.4.20). Güneybatı duvarında eskiden gömme dolap olduğu düşünülen dolap nişi mevcuttur. Kapının karşısında yer alan yekpare dolap, S ve C kıvrımlarıyla süslenmiş ağzı açık raflar, altı ambar olarak kullanılan kapaksız yüklük ve çağlıktan oluşmaktadır. Çağlığın gideri bir boruyla dışarı verilmiştir ve zemin beton mozaik kaplıdır (Şekil 5.4.21 ve 22). Tavanın tam ortasında bölgede yaygın olarak görülen yıldız motifi bulunmaktadır (Şekil 5.4.23). Duvar plastik boyalıdır.

1 02 nolu odaya dikdörtgen ve kare bölmelere ayrılmış tek kanatlı bir kapı ile girilmektedir (Şekil 5.4.24.). Odanın kuzeybatısında, 1 01 nolu odadaki dolap benzeri yeşil renkli ahşap dolap mevcuttur (Şekil 5.4.25.). Kuzeydoğusunda ahşap orijinal penceresi bulunmaktadır (Şekil 5.4.26.). Güneydoğu duvarının ortasında kapatılmış bir ocaklık ve hemen sağında odadaki diğer pencereden daha küçük ahşap pencere yer almaktadır (Şekil 5.4.27 ve 28.). Odayı sofadan ayıran duvarda gömme dolap vardır (Şekil 5.4.29). Duvarlar beyaz toprak sıvalıdır.

Şekil 5.4.19. Oda (1 01) kapısı

Şekil 5.4.20. Oda (1 01) penceresi

Şekil 5.4.21. Dolap görünüşü

Şekil 5.4.22 Çağlık içi

Şekil 5.4.23 Tavan göbeği

Şekil 5.4.24. 1 02 nolu oda kapısı

Şekil 5.4.25. Odadaki büyük dolap

Şekil 5.4.26. Odanın kuzeydoğusundaki pencere

Şekil 5.4.27. 1 02 oda ocaklığı

Şekil 5.4.28. Odanın güneydoğu duvarındaki pencere

Şekil 5.4.29. Ağzı açık dolap

Dış sofanın güneydoğu ucuna merdiven hizasına kadar bağdadi duvarla bölünmüş bir oda yapılmıştır. Sofanın içine odanın yapılmasıyla; üç oda ve dış sofadan oluşan yeni bir plan ortaya çıkmıştır (Şekil 5.4.30. ve 48.). Ahşap kapıyla girilen odada ahşap bir tezgâh bulunmaktadır (Şekil 5.4.30.). Güneydoğu duvarında ocaklık yer almakta ve duvar dibinde bulunan ahşap pencere ile oda aydınlatılmaktadır (Şekil 5.4.31). Güneybatısında ise 102 nolu odadakine benzer özelliklerde ancak daha büyük bir gömme dolap vardır (Şekil 5.4.32).

Üst kattaki odaların tavanı alttan çakmalı ahşap kaplamadır ve ahşapların birleşim yerleri yivli çıtalarla kapatılmıştır. Yaklaşık 15 cm genişliğinde tavan bordürü bütün odayı dolaşmaktadır. Zemin döşemeleri ahşap kaplamadır.

Şekil 5.4.30. Odanın genel görünüşü

Şekil 5.4.31. Ocaklık ve pencere

Şekil 5.4.32. Oda (1 03) gömme dolabı

Sofa, sonradan ince ahşaplarla basitçe kapatıldığı için duvar kenarlarından çatıya ulaşılabilir (Şekil 5.4.33). Çatı, yüksekçe bir eğime sahip olup eğimi %68'dir ve dört tarafa eğimlidir Taş duvar, çatı içinde döşeme kotundan 40 cm yükseltilmiştir (Şekil 5.4.34). Oturtma ahşap çatı, kiremit kapılıdır (Şekil 5.4.35.). Üst örtü cephelerde saçak oluşturmuştur.

Şekil 5.4.33. Çatı çıkışı

Şekil 5.4.34. Çatı arası

5.4.3. Cephe özellikleri

Cepheleri sade bir özellik gösteren yapının dört cephesi de gözlemlenebilmektedir. Caddeye bakan kuzeybatı cephesi yapının en gösterişli cephesidir. Evlerin çoğunda giriş kapısının üstünde görülen ahşap çıkma bu evde farklılık göstermektedir (Şekil 5.4.35). Yağışlar nedeniyle cumbanın alınlık kısmı zarar

gördüğü için sökülmüş ve üstü sac trapezle kapatılmıştır. Profilli elibögründelerle taşınan cumbanın altında, kareye yakın küçük pencere boşluğu ile sofa aydınlatılmaktadır. Sağında ise orijinal pencereleri kapatılarak daha büyük bir pencere açılmıştır. Bu pencerenin altında zemin katta, değiştirildiği düşünülen dikdörtgen ahşap bir pencere mevcuttur. Yol kotunun yükselmesi sebebiyle zemin kat penceresi kaldırılarak aynı hizadadır (Şekil 5.4.35.).

Şekil 5.4.35. Kuzeybatı cephesi

Şekil 5.4.36. Cumbanın eski hali

Cumbanın alınlık kısmı yıkılmadan önce; iki yarım daire ve ortasında bir üçgenden oluşmaktadır. Alınlığın bordür kısmı zengin bir süsleme özelliği gösterir ve üstü evin çatısıyla birleşik olan beşik çatıyla kapatılmıştır (Şekil 5.4.36). Cumbanın alt kısmı dikdörtgen panolara bölünmüş ve iç kısmına basit oymalar yapılmıştır. Üst kısmı ise 3 bölmeli giyotin pencerelerden oluşmaktadır. Giyotin pencerenin alt kısmı ahşap kafes üst kısmı camlıdır ancak günümüzde camları sökülüştür (Şekil 5.4.36).

Yapıya girişi sağlayan tek açıklık, güneybatı cephesinde bulunan büyük çift kanatlı demir kapıdır. Giriş, diğer Pınarbaşı evlerinde olduğu gibi dikey simetri ekseninde ve çıkma altında değildir. Girişin üstünde plandan dışarı taşırılmış ahşap dikmelerle taşınan, günümüzde yıkılmışı halde bulunan hela ve ayazlık kısmı vardır. Helanın altına taş duvarlarla fosseptik yapılmıştır. Giriş kapısı ve ayazlık kapısı dışında bu cephe sağır bırakılmıştır (Şekil 5.4.37 ve 38.).

Güneydoğu cephesinin zemin katı sağır olup üst katında ortadaki ahşap kepenkle kapatılmış üç pencere bulunmaktadır (Şekil 5.4.39.).

Şekil 5.4.37. Güneybatı cephesi (2019)

Şekil 5.4.38. Güneybatı cephesi (2014) (KBB, 2014)

Şekil 5.4.39. Güneydoğu cephesindeki pencereler

Kuzeydoğu cephesi komşu binaya oldukça yakındır. Bu cephede, zemin ve 1. katta aynı hizada bulunan iki adet pencere boşluğu vardır. Üst kat penceresi orijinal pencere olup, yapının güneydoğu cephesindeki iki pencereyle benzerlik göstermektedir. Kuzeydoğu cephesinin caddeye yakın tarafında kapatıldığı açıkça belli olan bir pencere açıklığı daha bulunmaktadır (Şekil 5.4.40).

Şekil 5.4.40. Kuzeydoğu cephesi

5.4.4. Süsleme özellikleri

Yapıda süsleme öğelerine ahşap malzemelerde rastlanmaktadır. Dış cephede süsleme yalnızca ahşap cumbada görülmektedir. Cumbanın alt kısmında panoların içinde, cumba eteklerinde ve alınlık bordürlerinde oyma tekniğiyle yapılmış bitkisel ve geometrik motifli süslemeler vardır (Şekil 5.4.41. ve 42.). Sökülen üç bölmeli alınlık zengin ahşap işçilik örnekleriyle süslenmiştir. Bu bölümde ‘‘Yapana Maşallah’’ yazısı bulunmaktadır (Şekil 5.4.43.).

Şekil 5.4.41 Cumba süslemeleri

Şekil 5.4.42 Cumbanın alt kısmı

Şekil 5.4.43 Cumba alınlığının eski hali(Konya Büyükşehir Belediyesi,2014)

İç mekânda dolaplarda ve üst katın iki kapısında basit oymayla yapılmış süslemelere rastlanmaktadır (Şekil 5.4.19.21.24.25.29. ve 32.). 101 ve 102 nolu odaların tavanında yıldız motifli tavan göbeği yer almaktadır (Şekil 5.4.23.). 102 nolu odada ise yeşil renk hâkimdir ve dikkat çekicidir.

5.4.5. Yapı malzemesi ve tekniği

Yapı dış duvarları moloz taşlar arasına atılan ahşap hatıllar ve taş duvar örgüsü içinde yer alan hatılları birbirine bağlayan kısa ahşap kirişlerle (peşduvan) harçlı moloz taş duvar olarak inşa edilmiştir. Harçsız kuru duvar tekniğinde farklı olarak helik denilen küçük taşlar doldurulduktan sonra üzerine çamur sıva dökülerek oluşturulmasıdır. Dıştan çimento esaslı sıva ile derzleme görülmektedir.

Yapı malzemesi taş ve ahşaptır. Taş, taşıyıcı olarak temel ve duvar yapımında kullanılmıştır. Duvar kalınlıkları 60-70 cm arasında değişmektedir.

Ahşap, duvar örgü sisteminde hatıllar ve peşduvanlarda kullanılmıştır. Yapıda ahşap malzeme özellikle iç mekânda çokça kullanıldığı görülmektedir. Yapının çıkma, saçak, seki, pencere, kapı, merdiven, dolap, tavan ve taban döşemelerinde ahşap kullanılmıştır.

101 ve 102 nolu oda arasında duvar, hımiş tekniğinde ahşap çatkılı küçük taş parçalarıyla doldurulmuştur (Şekil 5.4.44.). Sofanın içine planlanan 1 03 nolu oda duvarında ise ahşap kaplamalı ahşap karkas tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte ahşap dikme, kiriş ve payandaların çatılması ile bir iskelet oluşturulmakta ve çatkı ahşapla kaplanarak duvarlar meydana getirilmektedir.

Şekil 5.4.44. Hımiş tekniği

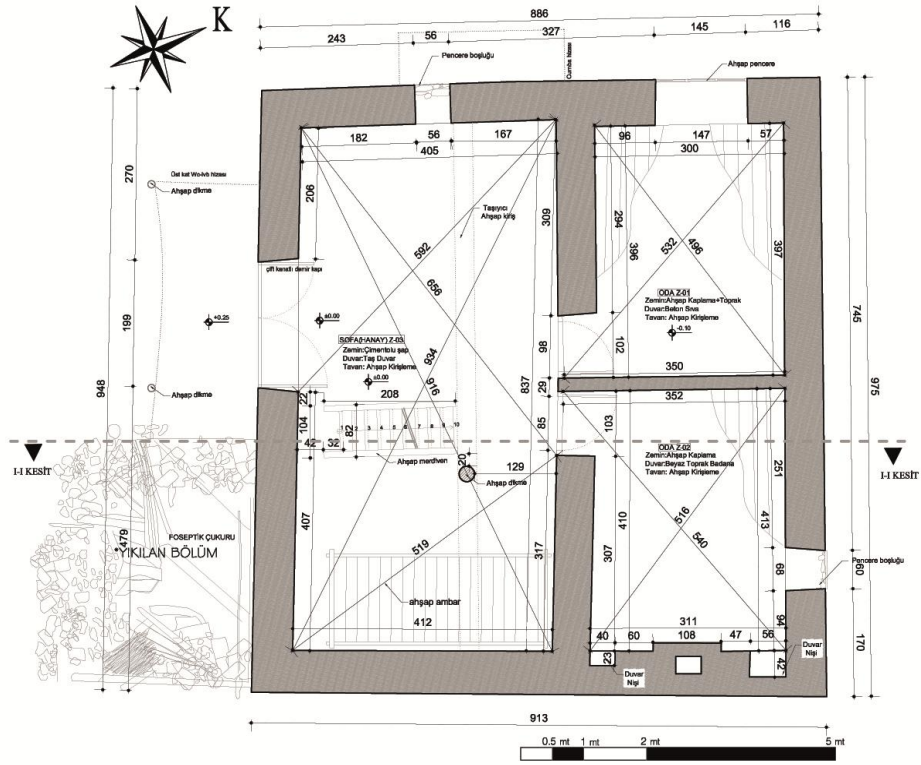

Şekil 5.4.45. Çatının ahşap taşıyıcıları

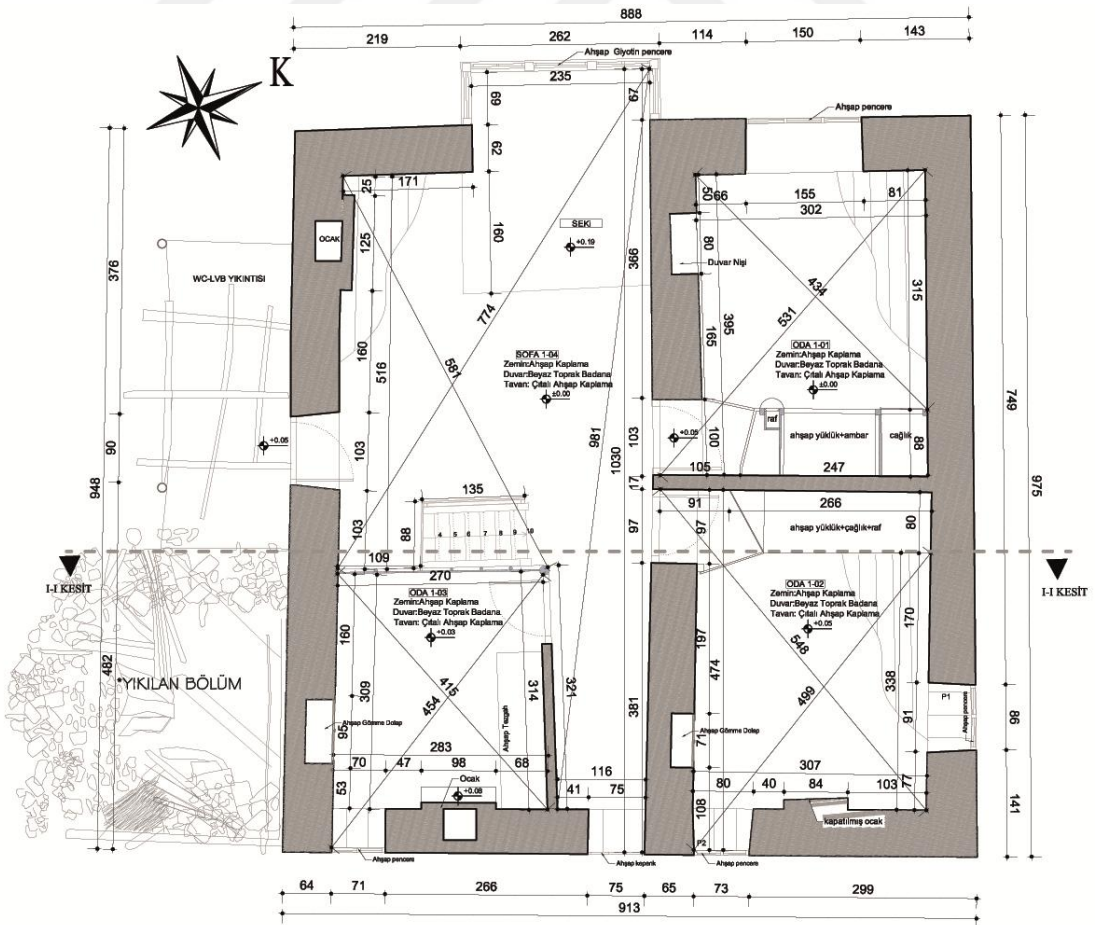
5.4.6. Tamirat ve tadilatlar

Yapı strüktür açıdan sağlam durumdadır ancak kullanılmadığı için bakımsız kalmış ve bozulmalar meydana gelmiştir. İhtiyaçlara göre kullanımdan dolayı bozulmalar;

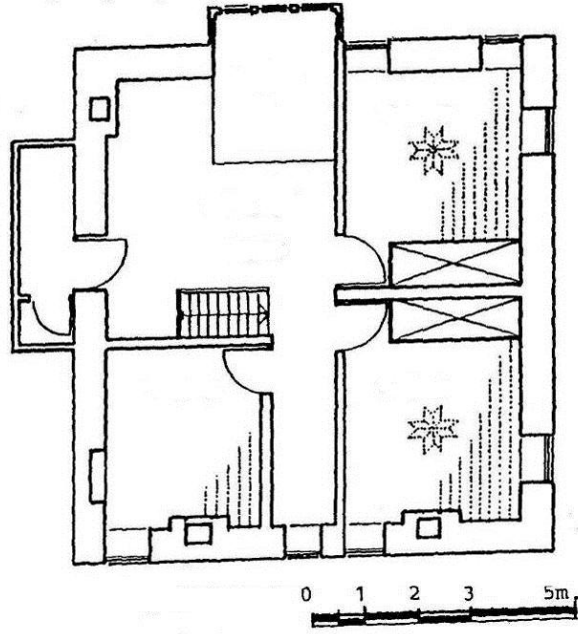
- Evin giriş kapısı demir kapıya çevrilmiştir.
- 1-01 nolu odada orijinalinde iki adet olan pencere kapatılıp yerine tek ve büyük bir pencere açılmıştır.
- Z -01 nolu odadaki zemin döşemeleri tahribata uğramış, duvarları beton sıvayla sıvanmıştır.
- Cumbadaki tahribat çok fazladır. Alınlık kısmını sökülmesi etek kısmındaki süslemelerin zaman içinde kırılmasıdır.

Şekil 5.4.46. M. Göcen Evi Zemin kat planı

Şekil 5.4.47. M. Göcen Evi 1.kat planı

Şekil 5.4.48. M. Göcen Evi 1.kat planı (Kunduracı, 1995)

5.5. Durdu Kırıcı Evi

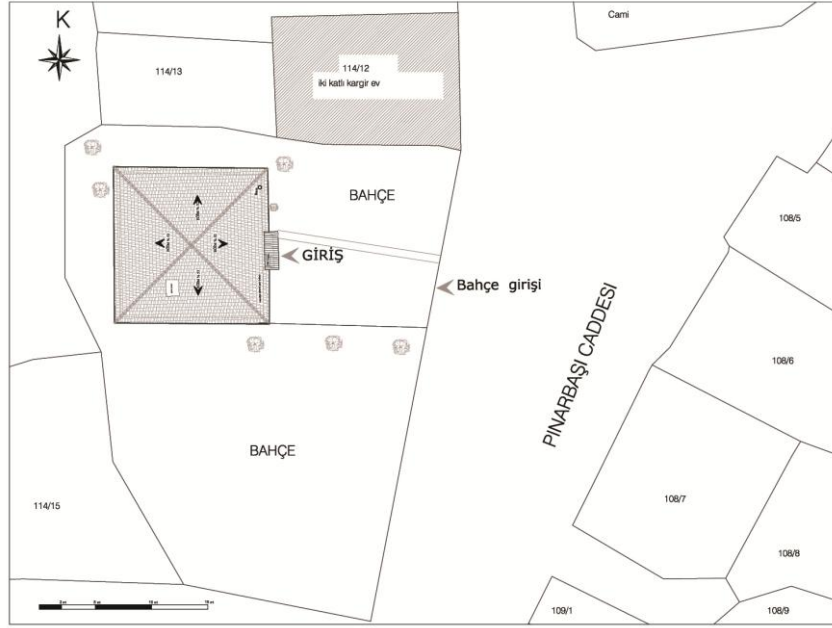
Şekil 5.5.1. Durdu Kırıcı evi

5.5.1. Yapının yeri ve genel tanımı

Durdu Kırıcı evi, Konya ili, Derebucak ilçesi, Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No:85 adresinde yer almaktadır. Tapuda 114 ada 14 parselde kayıtlıdır. Ev köy merkezinde, köy camisinin güneybatısında bulunmaktadır (Şekil 5.5.1.).

Konut, büyük bir parselin ortasında konumlanmıştır. Parsel sınırları çitle çevrili olup, evin doğu ve güneyi bahçe olarak kullanılmaktadır. Ön bahçeye, parselin doğusundan, ana girişin de bulunduğu Pınarbaşı Caddesi üzerinden demir bir kapı ile girilmektedir. Parselin kuzeyinde komşu bina, güneyinde dar bir sokak yer almakta, batısını ise kayalıklar sınırlandırmaktadır (Şekil 5.5.2).

Yapı, giriş cephesindeki kitabesine 1.10.1937 yılında yapılmıştır (Şekil 5.5.3.). Konut, Ömer Kırıcı tarafından Huğlulu Ali Ustaya yaptırılmıştır (Kunduracı, 1995). Köyün en eski ve en büyük evlerinden biri olan yapı, geçmişte köy ağasının evi olarak bilinmektedir. Bugünkü sahibi Durdu Kırıcı ise evde yalnız yaşamaktadır. Yapının iç mekânı günümüzde büyük oranda değişime uğramıştır.

Şekil 5.5.2. Durdu Kırıncı Evi vaziyet planı

Şekil 5.5.3. Giriş cephesindeki yapılaş tarihini gösteren taş

5.5.2. Plan özellikleri

Durdu Kırıncı evi iki katlı, iç sofalı plan şemasına sahiptir. Zemin kat ve 1. Katta plan şemaları farklılık göstermektedir. Zemin kat dış sofa planlı olup, bir oda, ahır, samanlık ve sofadan oluşmaktadır (Şekil 5.5.44.). Üst katta ise sofa, sofaya açılan üç oda, muhdes olarak yapılmış depo, banyo-tuvalet ve mutfak bulunmaktadır (Şekil 5.5.46.).

Eve giriş, doğu cephesinden, çıkma altında yer alan iki kanatlı ahşap büyük bir kapı ile sağlanmaktadır. Giriş kapısı ile çıkma arasında sofanın aydınlatılmasını sağlayan, kapı genişliğince uzanan, ajurlu sofa penceresi yer almaktadır (Şekil 5.5.4.).

Girişin sağında, sofanın kuzey duvarına yaslanmış ahşap bir merdiven ile üst kata ulaşılmaktadır (Şekil 5.5.5). Bu merdiven on basamak on bir rıhttan oluşmaktadır.

Dış sofa, dikdörtgen formudur ve güneyinde bulunan üç bölmeli bir pencere aydınlatılmaktadır. 1. Katta bu bölümün üstünde 1 01 oda bulunduğundan, oda iç duvarını taşımak için sofa tavanında yaklaşık 30 cm kalınlığında ahşap kiriş taşıyıcı olarak kullanılmıştır (Şekil 5.5.6.). Taşlığın tavanı, kuzey-güney yönünde döşenmiş ahşap kirişlemedir, zemini beton kaplıdır. Duvarı ise bir kısmı çamur sıva, bir kısmı çimento esaslı sıvadır.

Şekil 5.5.4. Giriş kapısı

Şekil 5.5.5. Taşlığın kuzey duvarı

Şekil 5.5.6. Taşlık genel görünümü

Taşlığın kuzeyinde bulunan odaya (Z 01) çatma tekniğiyle yapılmış ahşap bir kapı ile girilmektedir (Şekil 5.5.7). Oldukça yalın olan bu oda depo olarak kullanılmaktadır ve doğu duvarında küçük bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Oda duvarı sıvanmamış olup, moloz taş ahşap hatıl örgüsü açıkça görünmektedir (Şekil 5.5.8.).

Şekil 5.5.7. Z 01 oda kapısı

Şekil 5.5.8. Z 01 oda genel görünüşü ve penceresi

Zemin katta diğer evlerde bulunan odunluk kısmı bu evde ahır ve samanlığa dönüşmüştür. Dış sofadan ahır ve samanlığa geçiş, giriş kapısının tam karşısında bulunan kapı açıklığıyla sağlanmaktadır (Şekil 5.5.9). Ahşap kapı ile önce ahıra girilmekte, kapının hemen arkasındaki bir diğer kapı ile samanlık bölümüne

geçilmektedir. Samanlık ve ahır bölümü, çapları 7-10 cm arasında değişen ahşap kütüklerin üst üste konulmasıyla birbirinden ayrılmıştır (Şekil 5.5.10.). Ahırda ayrıca, üst kata sonradan yapılan banyo-wc bölümünü taşıyan betonarme kolon bulunmaktadır. Ahırın batı duvarında dikdörtgen formlu bir pencere boşluğu, kuzeyinde ise bağımsız bir giriş yer almaktadır (Şekil 5.5.11. ve 12.). Ahır ve samanlıkta, birinci katın oda ve sofa bölmelerini taşıyan ahşap dikmeler ve kirişler yer almaktadır. Samanlığın batı duvarında ahşapla kapatılmış, ahır penceresine oranla daha büyük bir pencere boşluğu, güneyinde ise bağımsız girişi bulunmaktadır (Şekil 5.5.13 ve 14.). Ahır ve samanlık duvarları ahşap hatıllı moloz taş örgü sıvasız bırakılmıştır.

Şekil 5.5.9. Ahır girişi

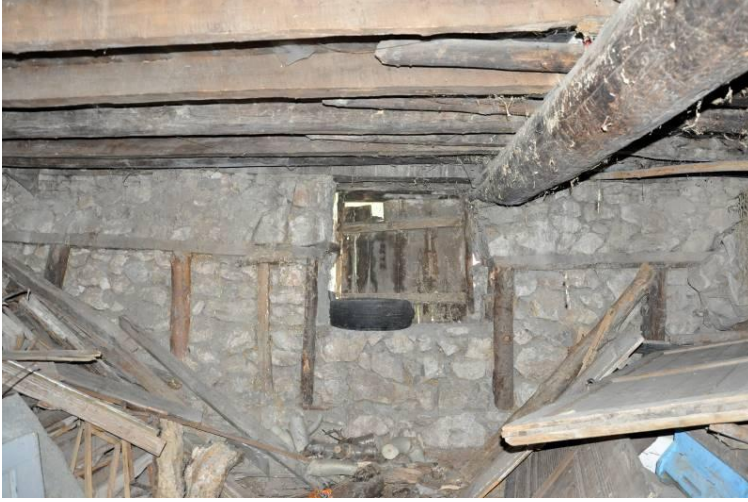
Şekil 5.5.10. Ahır-samanlık geçişi

Şekil 5.5.11. Ahırın bağımsız girişi

Şekil 5.5.12. Ahır penceresi

Şekil 5.5.13. Samanlık penceresi

Şekil 5.5.14. Samanlık kapısı

Ahşap bir merdivenle birinci katın iç sofasına ulaşılmaktadır. Birinci kat tadilat geçirmeden önce, doğu-batı istikametinde bina boyunca uzanan bir iç sofa, bunun iki yanında simetrik olarak sıralanmış köşe odaları bulunmaktadır. Odalar arasında ise birer eyvan şeklinde aralıklar yerleştirilmiştir (Şekil 5.5.44 ve 45). Ancak günümüzde bu plan değişiklik göstermektedir (Şekil 5.5.45.46.). Sofanın batısı sökülün dolaplarla bölünerek depoya (1 03) çevrilmiştir (Şekil 5.5.15.). Deponun batı duvarında bir ocak ve eskiden abdestlik ve helaya ulaşımı sağlayan ahşap tek kanatlı bir kapı bulunmaktadır. Tavanı naylonla kapatılmıştır. Çatıya çıkış buradan sağlanmaktadır (Şekil 5.5.16 ve 17.).

Şekil 5.5.15. Sofanın batısı

Şekil 5.5.16. Ocaklık

Şekil 5.5.17. Depodaki kapı

Sofanın doğusu, ön bahçeye çıkma yapmıştır. Sekilik sofadan 20 cm yüksektedir ve merdivenin üstünde kalan alan, bu kısımda yüklük olarak değerlendirilmiştir. Tadilat görmeden önce sekilik, ince çıtalarla sofadan ayrılarak köşk oda (köşkü) denilen kısmı oluşturmaktaydı (Şekil 5.5.18). Ancak günümüzde sekilik, büyük değişime uğramıştır. Duvarlar lambri kaplanmış, sofabla sekiliği ayıran ahşaplar sökülüştür (Şekil 5.5.19). Çıkmanın yanına ve önüne açılan pencerelerle sofa aydınlatılmıştır. Sofanın tavanı kontraplak kaplamadır.

Şekil 5.5.18. Köşk odası (köşkü)(Konya Büyükşehir Belediyesi,2014)

Şekil 5.5.19. Sekilik genel görünüşü

Sofanın güneyindeki dikdörtgen planlı oda (1 01) doğu ve güney cephelidir. Orijinal hali korunmayan odanın batı duvarında eskiden yüklük, çağlık ve ağzı açık raflardan oluşan yekpare bir dolap yer almaktaydı (Şekil 5.5.20). Tavanı ise sekiz kollu yıldız motifi ile bezeliydi. Günümüzde ise iç duvarı lambri kaplı, dış duvarı boyalı olan odada, yüklük kaldırılmış ve tavan lambri ile kaplanmıştır. Doğusunda iki adet, güneyinde ise büyük dikdörtgen formlu bir adet pencere ile oda aydınlatılmaktadır (Şekil 5.5.21). Odaya tek kanatlı kapı ile girilmektedir (Şekil 5.5.22).

Şekil 5.5.20. 1 01 nolu oda dolap görünüşü (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014)

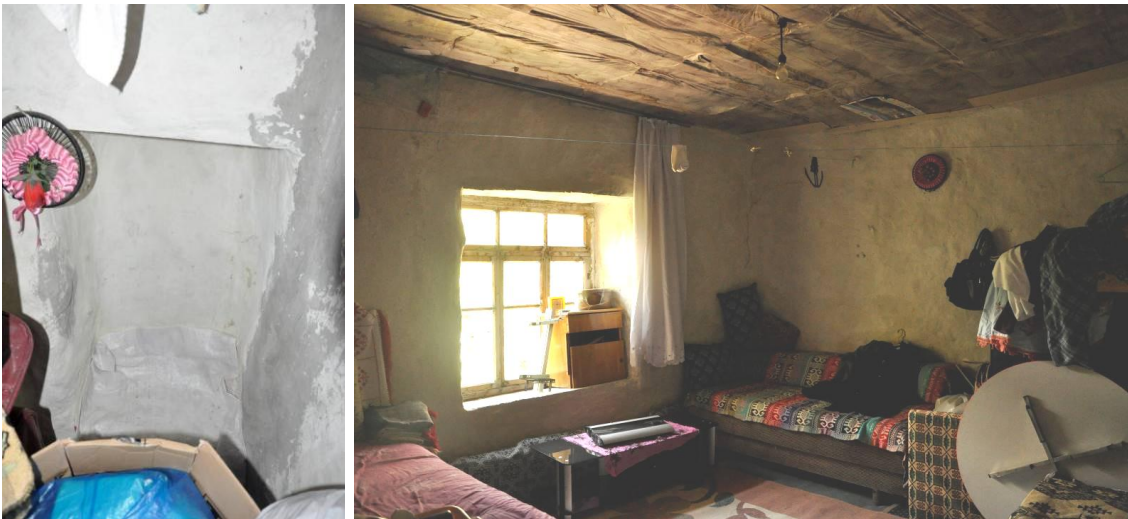
Şekil 5.5.21. 1 01 nolu oda pencereleri

Şekil 5.5.21. Oda (1 01) kapısı Şekil 5.5.22. 1 01 ve 1 02 arası boşluk Şekil 5.5.23. Oda (1 02) kapısı

Sofanın güneyindeki odalar arasında eyvan şeklinde bir aralık bulunmaktadır ve bu aralığın güney duvarında ahşap tek kanatlı bir kapı yer almaktadır. Eskiden bu kapıya at arabasıyla arpa buğday gibi tahıllar boşaltılmaktaydı. Günümüzde ise depo olarak kullanılmaktadır (Şekil 5.5.22.).

Sofanın güneyindeki dikdörtgen planlı diğer oda (1 02) batı ve güneye yönelmiştir. Odaya üstü camlı ahşap bir kapı ile girilmektedir (Şekil 5.5.23.). Odanın güney duvarında kapatılmış ocaklık izleri ve iç duvarla bitişik bir duvar nişi bulunmaktadır (Şekil 5.5.24.). Batısında bulunan ahşap pencere ile oda aydınlatılmıştır. Tavanı naylonla kaplanmış odanın, duvarları beyaz toprak sıvalıdır (Şekil 5.5.25.).

Şekil 5.5.24. 1 02 nolu oda duvar nişi

Şekil 5.5.25. 1 02 nolu oda (1 02) genel görünüşü

Sofanın kuzey ve batısına yönelen mutfak eskiden 1 02 nolu odanın simetriğindeki iken, günümüzde küçültülmüştür ve dolapları sökülerek sofadaki bölme bu dolaplarla yapılmıştır (Şekil 5.5.15.). Mutfağa basit oymalı tek kanatlı ahşap bir kapı ile ulaşılan odanın tavanı yıldız motifiyle bezenmiştir (Şekil 5.5.26 ve 27.). Mutfağın kuzey duvarında iki kanatlı ahşap pencere, batısında ise kapatılmış ocaklık ve duvar nişi yer almaktadır (Şekil 5.5.28.).

Şekil 5.5.26. Mutfak (1 04) kapısı

Şekil 5.5.26. Mutfak (1 04) tavan göbeği

Şekil 5.5.28. Mutfak (1 04) genel görünüşü

Sofanın kuzeyinde bulunan eyvan şeklindeki aralıkla, mutfaktan alınan kısma ıslak hacimler yerleştirilmiş ve zeminine beton dökülmüştür. Mutfak, banyo ve tuvalete ulaşımı sağlayan bir hol oluşturulmuştur. Bu hol ahşap ayırıcılarla sofadan ayrılmıştır (Şekil 5.5.29,30 ve 46).

Şekil 5.5.29. Mutfak, banyo-tuvalete ulaşımı sağlayan hol

Şekil 5.5.30. banyo-lavabo görünüşü

Yapının ön cephesine bakan 1 08 nolu oda orijinalliği bozulmadan günümüze kadar gelen tek odadır. Odaya basit oymalı ahşap tek kanatlı, üçgen alınlıklı bir kapı ile girilmektedir (Şekil 5.5.31.). Ön bahçeye bakan doğu duvarında iki, kuzeyinde aynı

özelliklere sahip bir olmak üzere, toplam üç adet ahşap pencere bulunmaktadır (Şekil 5.5.32 ve 33.). Kuzey duvarında bir adet süslemeli gömme dolap bulunmaktadır (Şekil 5.5.34.). Odanın batı duvarında çağlık, yüklük ve ağzı açıktan oluşan büyük bir dolap bulunmaktadır. Dolap farklı renklerle boyanmış ve alınlık kısmına basit oyma tekniğiyle süslemeler yapılmıştır (Şekil 5.5.35). Üç duvarında sergen dolaşan odada pencere hizasına kadar ahşap kaplama yapılmıştır (Şekil 5.5.32,33,36.).

Evin ön cephesine bakan odalar yazlık, diğer odalar ise kışlık oda şeklinde düzenlenmiştir. Kışlık odalar birer pencere ile aydınlatılmış ve bir duvarına ocak yerleştirilmiştir. Yazlık odalar ise ikisi ön cephede olmak üzere üçer pencere ile aydınlatılmıştır. Çatı, %52 eğimli olup oldukça yüksek bir eğime sahiptir. Kıрма çatılı yapının üstü kiremit kaplıdır. Üst örtü cephelerde saçak oluşturmuştur (Şekil 5.5.37.).

Şekil 5.5.31. Oda (1 08) kapısı

Şekil 5.5.32. Oda (1 08) pencereleri

Şekil 5.5.33. Oda (1 08) genel görünüşü

Şekil 5.5.34. Gömme dolap

Şekil 5.5.35. Oda (108) batı duvarındaki dolap

Şekil 5.5.36. Oda genel görünüşü

Şekil 5.5.37. Çatı arası görünüşü

5.5.3. Cephe özellikleri

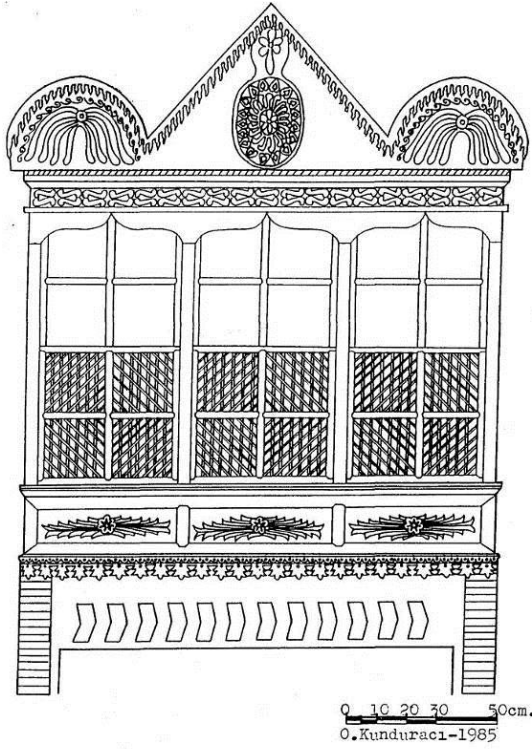
Yapının dört cephesi de gözlemlenebilmektedir. Duvar örgüsünde koyu ve açık renkli taşların birlikte kullanılması, yapılan sakar sıva ve ahşap hatıllar dış cepheye bir çeşit mozaik görüntüsü vermektedir.

Caddeye paralel konumlanmış doğu cephesi aynı zamanda evin ana girişinin bulunduğu cephe'dir. Zemin katın ortasında yapıya girişi sağlayan çift kanatlı büyük bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Kapının üstünde, kapı genişliğince uzanan tepe penceresi vardır. Bu cephenin zemin katında, küçük bir depo penceresi bulunmaktadır. Giriş kapısının soluna dolap kapağı monte edilmiştir. Kapının üstündeki çıkma, bu cephenin gösterişli kısmıdır ve kapının iki yanındaki profilli eli böğründelerle taşınmaktadır. Eli böğründelerin üzeri ahşap çıtalarla kaplanmıştır (Şekil 5.5.1).

Cumbanın alınlık kısmı, 1990 yılında, yapının beşik çatısının kırma çatıya çevrildiği tadilat sırasında ortadan kaldırılmıştır. Üçgen alınlık, iki yarım daire ve ortasında bir üçgenden oluşmaktadır. Alınlık zengin bir süsleme özelliği göstermektedir (Şekil 5.5.38.). Günümüzde cumbanın alınlığında yalnızca süslemeli bir bordür vardır ve üstü sac trapezle örtülüdür. Alt kısmı panolara bölünmüş ve iç kısmına süslemeler yapılmıştır. Üst kısmı ise 3 bölmeli giyotin pencerelerden oluşmaktadır. Geçmişte giyotin pencerenin alt kısmı ahşap kafesli iken kaldırılmıştır ve üst kısmına bu kafesler eklenmiştir (Şekil 5.5.39.).

Sofa çıkmasının iki yanında aynı boyutlarda, genişlik ve yükseklik oranı $\frac{1}{2}$ olan dikdörtgen formlu ikişer adet pencere bulunmaktadır. Cumbanın solunda iki pencere arasında inşa tarihinin yazılı olduğu taş bulunmaktadır (Şekil 5.5.1. ve 3.).

Batı cephesinde zemin katın büyük bir kısmı, eğimden dolayı görünmemektedir (Şekil 5.5.40.). Bu cephede günümüzde mevcut olmayan, plandan taşırılmış abdestlik ve hela bölümünün birinci katla irtibatı sağlayan kapısı yer almaktadır (Şekil 5.5.41.). Zemin kattaki ahır ve samanlık pencereleri cepheden kısmen izlenebilmektedir.

Şekil 5.5.38. Cumbanın 1985 yılındaki hali(Kunduracı,1995)Şekil 5.5.39. Cumbanın şimdiki hali

Şekil 5.5.40. D. Kırıcı evi batı cephesi

Kuzey cephesinin zemin katında, ahırın bağımsız girişi bulunmaktadır. Birinci katta ise cephe köşelerine yakın kısma, iki adet demir parmaklıklı ahşap pencere yerleştirilmiştir. Ahır kapısının hemen üstünde, geçmişte ahşap bir kapı bulunan yerde günümüzde muhdes banyo ve wc penceresi yer almaktadır (Şekil 5.5.41).

Şekil 5.5.41. D. Kırıcı evi kuzey cephesi

Güney cephenin zemin katında odunluğa açılan ahşap tek kanatlı bir kapı ve sofanın penceresi, birinci katta ise odunluk kapısının hemen üstünde bir kapı ve cephe köşelerine yerleştirilmiş iki adet pencere bulunmaktadır (Şekil 5.5.42.).

Şekil 5.5.42. D. Kırıcı evi güney cephesi

5.5.4. Süsleme özellikleri

Yapıda süsleme öğelerinin genel olarak ahşap malzemelerde kullanıldığı görülmektedir. Dış cephede süslemeye cumba ve giriş kapısında rastlanmaktadır. Cumbanın ahşap alınlık ve eteklerinde oyma tekniğiyle yapılmış süslemelere yer verilmiştir. Alt kısmı panolara bölünmüş ve pano içleri bitkisel motiflerle bezenmiştir. Sökülen üç bölmeli cumba alınlığı stilize kuş tasvirli süsleme ile alınlık çerçeve bordürlerinde püskül şeklinde ajurlu süsleme öğeleri zengin bir ahşap işçilik örneğidir (Şekil 5.5.38.).

İç mekânda, esas yaşama alanı üst kat olduğu için süslemeler daha çok üst katta görülmektedir. 1 08 nolu oda dışındaki odalar özgünlüğünü yitirmiştir. Bütün orijinal dolaplar kaldırılmış ve kapıları değişmiştir. Mutfak tavanında sekiz kollu yıldız motifli tavan göbeği bulunmaktadır (Şekil 5.5.26.). 108 nolu oda evin en gösterişli odasıdır. Odadaki sergen, dolap ve kapısında basit oyma tekniğiyle yapılmış süslemeler görülmektedir. Dolap ve sergen süslemeleri farklı renklerle desteklenmiştir (Şekil 5.5.31,34,35,36.).

5.5.5. Yapı malzemesi ve tekniği

Yapı, moloz taş üzeri ahşap döşemeli olarak inşa edilmiştir. Dış duvarlar, moloz taşlar arasına atılan ahşap hatıllar ve taş duvar örgüsü içinde yer alan hatılları birbirine bağlayan kısa ahşap kirişlerle (peşduvan) sıkıştırılmış harçsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır. Ahşap hatılları dik kesen yuvarlak formlu peşduvanların uçları dış cephede duvarda 5-10 cm kadar çıkıntılı biçimde bırakılmıştır. Bu çıkıntılara düğme adı verilmektedir. Düzgün moloz taşlar iç ve dış cepheye gelecek biçimde dizilmekte, araları helik diye tabir edilen küçük taş parçaları ile doldurulmaktadır. Bu duvarlar sonradan dış cephede sakar sıva olarak adlandırılan toprak veya çimento esaslı sıva ile sıvanmaktadır.

Yapı malzemesi ağırlıklı olarak taş ve ahşaptır. Taş, taşıyıcı olarak temel ve duvar yapımında kullanılmıştır.

Ahşap, duvar örgü sisteminde hatıllar ve peşduvanlarda kullanılmıştır. Yapıda ahşap malzeme özellikle iç mekânda fazlaca kullanıldığı görülmektedir. Yapının çıkma, saçak, seki, pencere, kapı, merdiven, dolap, tavan ve taban döşemelerinde yoğun ahşap kullanılmıştır. Kapı ve pencere menteşe ve kilitlerinde madeni malzeme, muhdes olarak yapılan banyo ve tuvalette beton kullanılmıştır. 1 01 nolu oda ve sekili duvarlarında lambiri kaplama yapılmıştır. Zemin kat döşemesi toprak dolguysen sonradan beton

dökülmüştür. Çatısı ahşap kırma çatılı üst örtüsü kiremittir.Odaların sofaya paralel iç duvarları hımiş tekniğinde yapılmış, ahşap çatıklı küçük taş parçalarıyla doldurulmuştur (Şekil 5.5.43). Ahır ve samanlık birbirinden ahşap kütüklerin üst üste yığılmasıyla ayrılmıştır.

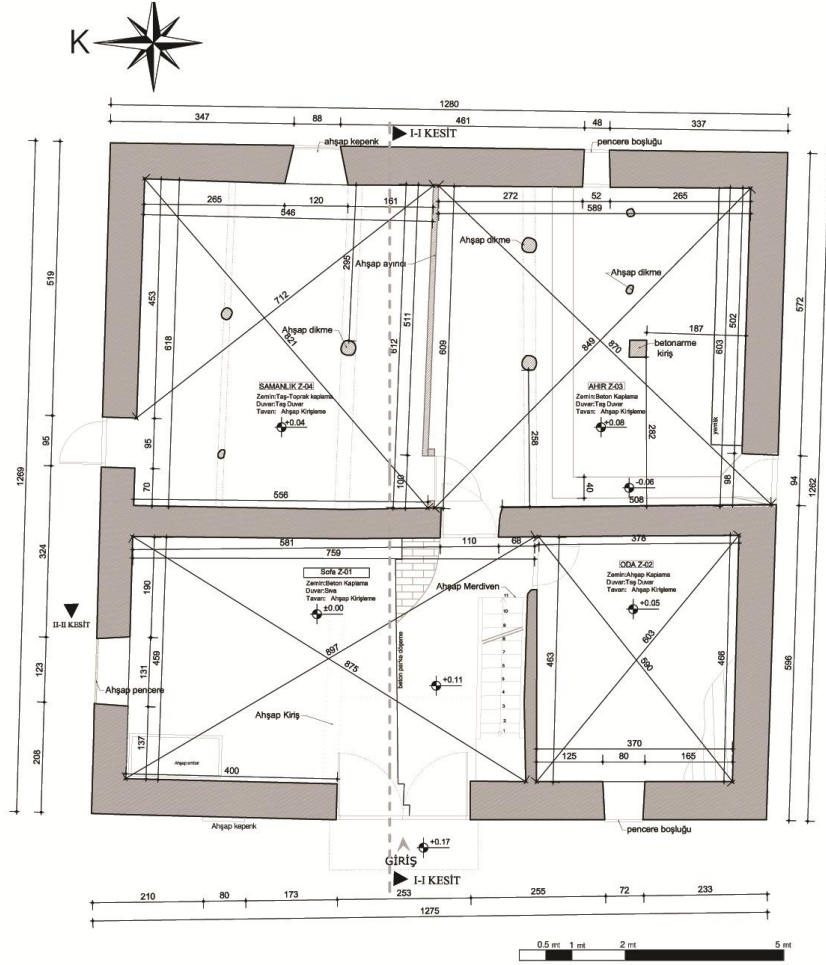
Şekil 5.5.43. Evin sofaya paralel iç duvarı

5.5.6. Tamirat ve tadilatlar

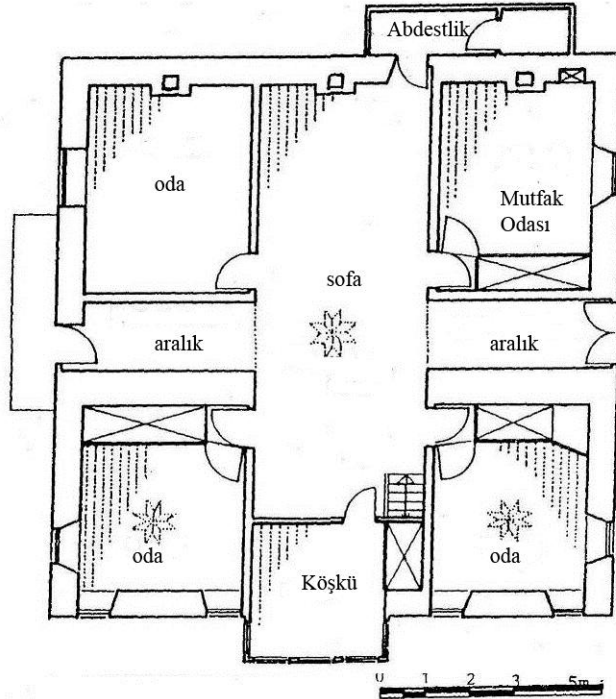
Yapı strüktür açıdan sağlamdır. Zaman içinde kullanıcıların ihtiyaçlarına göre özellikle iç mekânda ve malzemelerde büyük değişiklikler yapılmıştır. Kullanımla alakalı bozulmalar şu şekildedir:

- Geçmişte beşik çatılı ev,1990 yılında tadilat geçirerek çatı kırma çatı çevrilmiş ve bu esnada cumbanın üç bölmeli alınlığı kaldırılmıştır.
- Abdestlik ve hela bölümü kaldırılmıştır. Banyo-tuvalet ve lavabo, mutfakla 1 08 nolu odanın arası eklenmiştir. Bu sebeple mutfak küçültülmüştür.
- 1 01 nolu odadaki dolaplar sökülüş, pencereler pvc pencereye değiştirilmiş, tavan lambri kaplanmış, duvarlar ise plastik boyayla boyanmıştır.
- Mutfak ve 1 02 nolu odadaki ocaklık kapatılmıştır.
- Sofanın batısı ahşapla bölünmüş ve bir depo oluşturulmuştur.

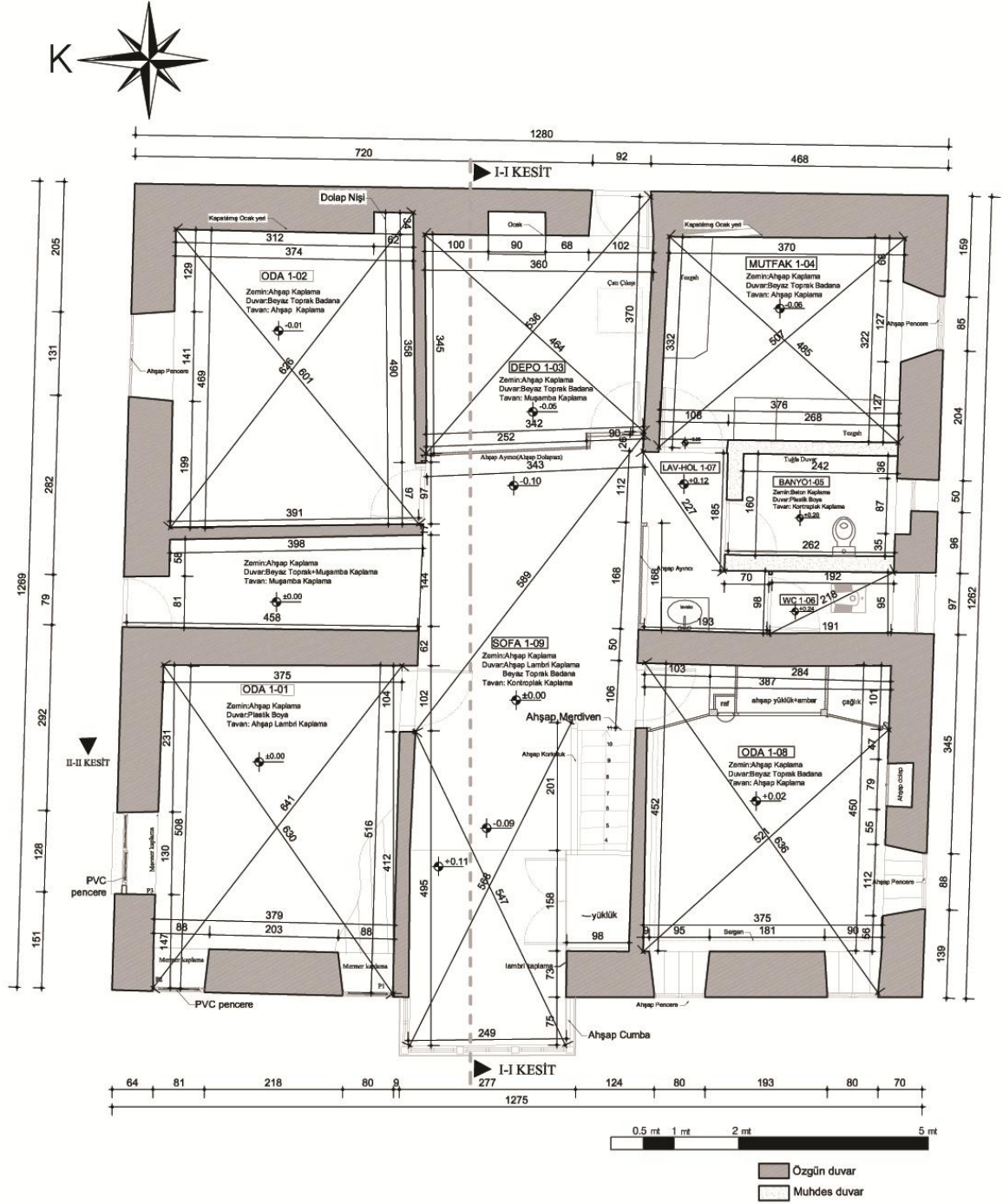
Doğal etkenlerden kaynaklanan bozulmalar genellikle sıva çatlakları ve malzeme deformasyonudur.

Şekil 5.5.44. Durdu Kırıcı evi zemin kat planı

Şekil 5.5.45. Durdu Kırıcı evi 1985 tarihli 1. kat planı (Kunduracı, 1995)

Şekil 5.5.46. Durdu Kırıcı evi 1.kat planı

5.6. Ahmet Taşbaş Evi

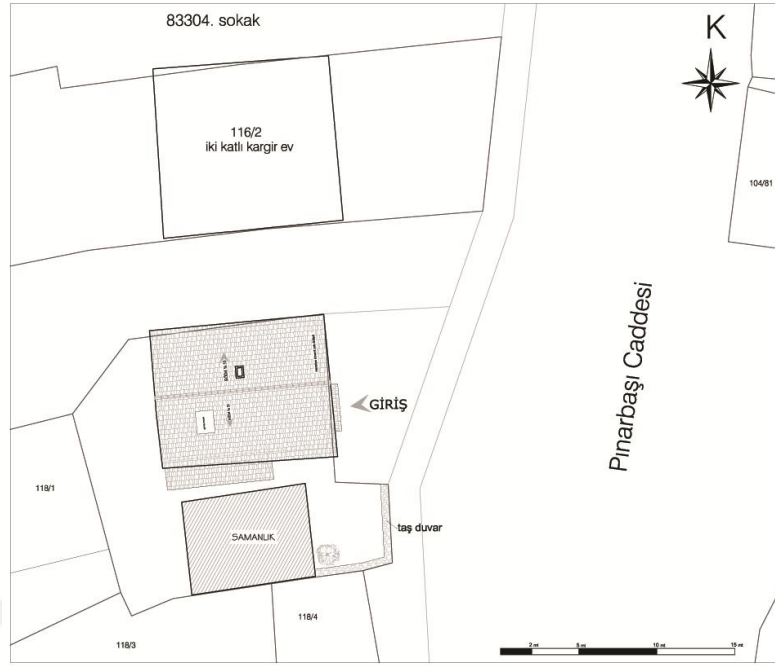
Şekil 5.6.1. Ahmet Taşbaş Evi

5.6.1. Yapının yeri ve genel tanımı

Ahmet Taşbaş Evi, Konya ili, Derebucak ilçesi, Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No:45 adresinde yer almaktadır. Tapuda 118 ada 2 parselde kayıtlıdır (Şekil 5.6.1).

Yapı, köşeli bir parselde konumlanmıştır. Parselin doğusunda yapının tek girişinin de bulunduğu Pınarbaşı Caddesi yer almaktadır. Giriş direkt olarak caddeyle ilişkilidir. Parsel sınırları içinde yer alan evin ahşap samanlığı, parselin güney sınırında bulunmaktadır. Parselin kuzeyinde caddeyle kesişen bir sokak, batı ve güneyinde ise bina ve samanlıkların bulunduğu komşu parseller vardır. Yapı, parselin kuzey ve doğu köşesinde caddeye paralel yerleştirilmiştir. Konutun, parseli çevreleyen bahçe duvarı bulunmamaktadır (Şekil 5.6.2.).

Evin yapıldığı tarih tam olarak bilinmemekle birlikte sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre 1940'lı yılların sonuna doğru inşa edilmiştir. Konutun günümüzdeki sahibi, evi ilk sahibinden (köy ağasının damadının evi) 40 yıl önce satın almıştır ve eşiyle birlikte yaşamaktadır. Yapı satın alındıktan sonra özellikle iç cephesinde birçok değişime uğramıştır.

Şekil 5.6.2. Ahmet Taşbaş evi vaziyet planı

5.6.2. Plan özellikleri

Ahmet Taşbaş evi dış sofalı iki odalı plan tipine sahiptir. Yapı zemin kat ve 1. kat olmak üzere iki katlı inşa edilmiştir. Yapının zemin katında; iki oda, sofa ve sofanın devamında odunluk bulunmaktadır. Üst katta ise sofa, sofaya açılan iki oda, muhdes olarak yapılmış mutfak, banyo ve tuvaletten oluşmaktadır (Şekil 5.6.29 ve 30).

Yapıya düzayak girilmektedir. Eve giriş, doğu cephesinde çıkma altında yer alan çift kanatlı ahşap basit oymalı kapı ile sağlanmaktadır (Şekil 5.6.2.). Girişin solunda güney duvarı ile kapı başlangıcı arasında, birinci kat ile irtibatı sağlayan sol tarafı duvara dayalı, diğer tarafına sonrada eklenen ahşap korkuluklu bir merdiven bulunmaktadır. Giriş kısmı ile merdivenin ilk basamağı arasına 15 cm yüksekliğinde beton dökülmüştür (Şekil 5.6.3.). Tek kollu ahşap merdiven on üç rıht ve on iki basamaktan oluşmaktadır.

Sofa (Z 04) tavanı kuzey-güney doğrultusunda yönlenmiş ahşap kirişlemelerden oluşmaktadır. Zeminine ilk oda kapısının yarısına kadar beton dökülmüştür ve duvarları plastik boyalıdır (Şekil 5.6.4.). Sofanın (Z 03) batısı odunluk olarak kullanılmakta, kuzeyine ise iki oda sıralanmıştır (Şekil 5.6.5.).

Şekil 5.6.2. Giriş kapısı

Şekil 5.6.3. Ahşap merdiven

Şekil 5.6.4. Zemin kat sofasının doğusu

Şekil 5.6.5. Zemin kat sofası genel görünüşü

Sofanın kuzeyinde bulunan Z 01 nolu oda kuzey ve doğuya cephelidir. Sofayla arasında 5 cm kot farkı olan odaya tek kanatlı, oldukça geniş pervazlara sahip ahşap bir kapıdan girilmektedir (Şekil 5.6.6.). Batı duvarında caddeye bakan kareye yakın Pvc pencere 2014 yılından önce ahşaptır (Şekil 5.6.7.). Zemin döşemesi ve ahşap kapı dışında odanın (Z 01) özgünlüğü tamamen bozulmuştur. Tavan kontraplak kaplama, duvarlar plastik boyalıdır. Zemin döşemesi ise ahşap kaplamadır (Şekil 5.6.8.).

Şekil 5.6.6. Oda(Z 01) kapısı

Şekil 5.6.7. Odanın(Z 01) batıya bakan penceresi

Şekil 5.6.8. Odanın(Z 01) genel görünüşü

Sofanın kuzeyinde yer alan diğer odaya (Z 02), daha küçük boyutlarda basit ahşap bir kapıyla girilmektedir (Şekil 5.6.9.). Taşıktan 11 cm yukarda olan oda, erzak deposu olarak kullanılmaktadır. Kapının karşısındaki kuzey duvarında küçük kare formulu pencere açıklığı, doğusunda ise ahşap büyükçe bir raf yer almaktadır (Şekil 5.6.10.). Duvarlar beyaz toprak badana, tavan döşemesi ahşap kirişlemedir. Zemine beton dökülmüştür.

Şekil 5.6.9 Z 02 nolu oda kapısı

Şekil 5.6.10. Z 02 nolu genel görünüşü

Sofanın devamı odunluk (Z 04) olarak kullanılmaktadır. Z 02 nolu odanın hemen yanında bulunan ve bütün duvarları sağır olan odunlukta, ahşap hatıllı moloz taş örgüsü açıkça görülmektedir. Zemin toprak dolgudur (Şekil 5.6.11.).

Şekil 5.6.11. Odunluk (Z 04) genel görünüşü

Üst kata ahşap merdivenle ulaşılmaktadır. Üst katta, merdiven bitiminde kapısı bulunan wc-lavabo ve banyo, üç oda, mutfaktan oluşmaktadır (Şekil 5.6.12.). Birinci katın (1 04) batısında, sofanın bölünmesiyle oluşan muhdes mutfak (1 01) yer almaktadır (Şekil 5.6.12.). Mutfak lambri kaplamayla sofadan ayrılmıştır. Güney duvarında tezgah ve mutfak dolabı, batısında ise pvc pencere yer almaktadır (Şekil 5.6.13.).

Şekil 5.6.12. Sofanın (1 02) genel görünüşü

Şekil 5.6.13. Mutfak (1 01) genel görünüşü

Sofanın doğusunda caddeye bakan cumba bulunmaktadır. Cumbanın sofada oluşturduğu köşkü denilen bölüm (1 05), sekilik kısmının ahşap bölmeyle sofadan ayrılması sonucu oluşmuştur. Köşkü,18 cm yüksekliğinde bir seki ile yükseltilmiştir. Ahşap bölme günümüzde yenilenmiş olup, üst tarafı camlı, alt tarafı lambri kaplamadır (Şekil 5.6.14.). Ahşap bölme ile aynı özellikteki bir kapı ile odaya (1 05) girilmektedir. Odanın sağında, merdivenin üstünde kalan alan yüklük olarak değerlendirilmiştir ancak yüklüğün de ahşapları değiştirilmiştir (Şekil 5.6.15.). Cumbanın yanına ve önüne açılan giyotin pencerelerle köşkü olarak adlandırılan oda (1 05) aydınlatılmıştır. Sofa ve köşkü mekânının tavan ve zemin döşemesi yenilenmiştir ve ahşap kaplamadır.

Şekil 5.6.14. Sofanın doğusundaki köşkü girişi

Şekil 5.6.15. merdiven üstü ahşap yükçük

Caddeye bakan, doğuya ve kuzeye yönelmiş 104 nolu odaya panolara bölünmüş ahşap bir kapı ile giriş sağlanmaktadır (Şekil 5.6.16.). Odanın doğu duvarında orijinal iki pencere kapatılarak daha büyük tek bir pencere açılmıştır (Şekil 5.6.17. ve 18.). Açılan yeni pencere ahşapken 2014 yılından sonraki bir tarihte pvc pencereye çevrilmiştir. Kuzey cephesindeki pencere kapatılmıştır. Güney duvarında evin günümüze ulaşmış tek dolabı yer almaktadır. Dolap, süslemeli, ağzı açık gömme dolaptır ve plastik boya ile boyanmıştır (Şekil 5.6.19. ve 33.). Odanın orijinalinde üç penceresinin olması yazlık oda olduğunu göstermektedir.

Şekil 5.6.16. oda(1 04) kapısı

Şekil 5.6.17. Oda (1 04) Kapatılan pencere izleri

Şekil 5.6.18. Oda (1 04) Genel görünümü

Şekil 5.6.19. Oda (1 04) gömme dolap

1 05 nolu oda kuzey ve batıya cephelidir ve batı duvarı sağdır. Kuzey duvarında dikdörtgen formlu büyük bir pencere açıklığı bulunmaktadır (Şekil 5.6.20.) Oda (1 05) kapısı 1 04 nolu odanın kapısını aynıdır (Şekil 5.6.21.).

Üst katta iki oda arasındaki duvar hıms tekniğinde yapılmış ahşap çatki arası taş dolguken, tadilat yapılarak tuğla duvara çevrilmiş ve iki oda için iki ayrı baca yapılmıştır (Şekil 5.6.21.). Odaların tavan döşemesi çıtalı ahşap kaplama iken kontrplak kaplanmıştır. Duvarlar beyaz toprak sıvalı iken, plastik boya ile boyanmıştır. Ayrıca bu odalarda yüklük, çağlık ve ambardan oluşan yekpare dolapların hepsi sökülmiş ve ocaklıklar kaldırılmıştır.

Şekil 5.6.20. Oda (1 05) genel görünüşü

Şekil 5.6.21. Oda (1 05) kapısı ve baca deliği

Sofanın güneyinde, orijinal hela ve abdestliğin bulunduğu kısımda günümüzde tuvalet, lavabo ve banyodan oluşan betonarme taşıyıcılı ek yapılmıştır. Bu kısma giriş pvc bir kapıyla sağlanmaktadır ve girişin solunda tuvalet, sağında banyo bulunmaktadır (Şekil 5.6.22).

Şekil 5.6.22. Muhdes lavabo kısmı

Şekil 5.6.23. Çatı görünümü

Çatı çıkışı mutfak ve 1 05 nolu odanın hemen önündedir (Şekil 5.6.12.). Eğimi %53'tür ve köyün genelinde olduğu gibi yüksek bir eğimdedir. Evin çatısı, ahşap taşıyıcılı beşik çatılı evin üst örtüsü kiremittir (Şekil 5.6.23.). Çatı üst örtüsü cephelerde saçak oluşturmuştur. Doğu ve batı cephelerinde beşik çatı olması nedeniyle kalkan duvarlar oluşmuştur.

5.6.3. Cephe özellikleri

Dört cephesi rahatlıkla gözlemlenebilen yapının doğu cephesi, caddeye paralel konumlanmıştır, aynı zamanda yapının tek girişinin de bulunduğu cephe dir. Dış sofalı plan tipine sahip olması nedeniyle, çift kanatlı ahşap ana giriş kapısı dikey simetri ekseninde değil, cephenin sol köşesinde konumlanmıştır. Kapının üstünde, kapı genişliğince uzanan sofa penceresi vardır (Şekil 5.6.1.). Zemin katta dikdörtgen formlu bir adet pvc pencere bulunmaktadır. Bu katta çimento esaslı sıva daha yoğun kullanılmıştır. Giriş açıklığının üstünde, profilli eli böğründeler ile taşınan ahşap cumba bulunmaktadır. Bu cepheyi diğer cephelerden farklı kılan ve öne çıkaran kısım cumbadır. Cumbanın ön yüzü üç, yan yüzleri bir adet pencere açıklığına sahiptir. Pencereler giyotin pencere olup camlıdır. Çıkma alınlık kısmında dışa doğru açılma yapmıştır ve tek yöne eğimli çatısı Marsilya tipi kiremit kaplıdır. Çıkmanın hemen üstünde çatı arasına açılan bir boşluk bulunmaktadır (Şekil 5.6.1.). Birinci katta cumbanın sağında orijinal iki pencere kapatılmış yerine büyükçe bir pencere açılmıştır. Kapatılan pencerelerin izleri cephede belirgin haldedir.

Kuzey cephesinde zemin katta küçük bir pencere açıklığı, birinci katta ise pvc pencere bulunmaktadır. Üst katta kapatılan bir pencerenin izleri cepheden okunmaktadır (Şekil 5.6.24.). Evin arka cephesi olan batı cephesinde, sonrada açılmış mutfak penceresi yer almaktadır (Şekil 5.6.25.). Sağır olan güney cephesinde plandan taşırılmış geçmişte hela ve abdestliğin bulunduğu yere muhdes banyo-wc yapılmıştır. Bu eklentinin yanında evin samanlığı vardır (Şekil 5.6.26.).

Şekil 5.6.24 Kuzey Cephesi

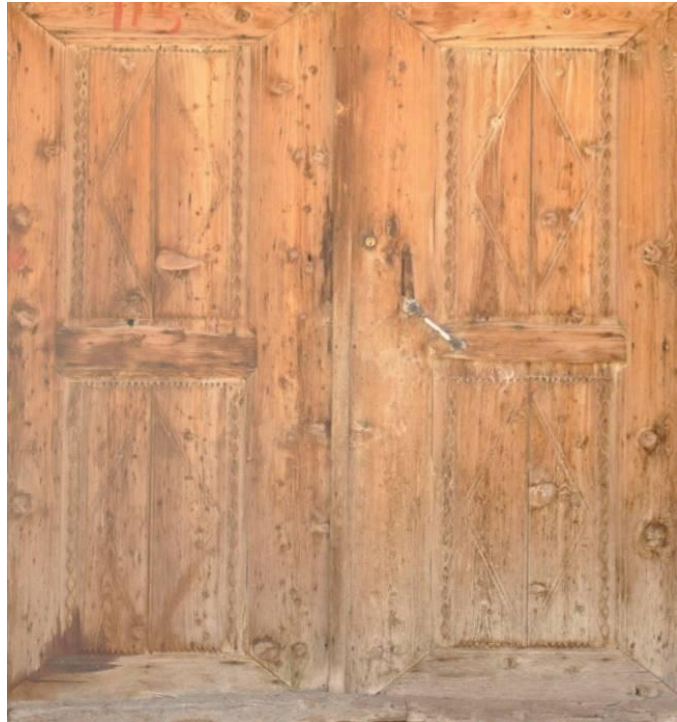
Şekil 5.6.25. Batı (arka) Cephesi

Şekil 5.6.26. Güney Cephesi

5.6.4. Süsleme özellikleri

Yapıda süslemeye, dış cephe cumba ve giriş kapısında, iç mekânda ise 1 04 nolu odadaki ağız açık dolapta rastlanmaktadır (Şekil 5.6.1. ve 2.). Süslemeler yalnızca ahşap malzemelerde görülmektedir. Cumbanın ahşap etek kısmı panolar ayrılmıştır. Giriş kapısında basit oyma tekniğiyle baklava desenleri oluşturulmuştur (Şekil 5.6.27. ve 28.). İç mekânda, günümüze ulaşan tek dolap geometrik şekillerle süslenmiştir (Şekil 5.6.19. ve 33.).

Şekil 5.6.27. Evin cumbası ve giriş kapı Şekil 5.6.28. giriş kapısı süslemesi

5.6.5. Yapı malzemesi ve tekniği

Yapı dış duvarları moloz taşlar arasına atılan ahşap hatıllar ve taş duvar örgüsü içinde yer alan hatılları birbirine bağlayan kısa ahşap kirişlerle (peşduvan) sıkıştırılmış harırsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır.

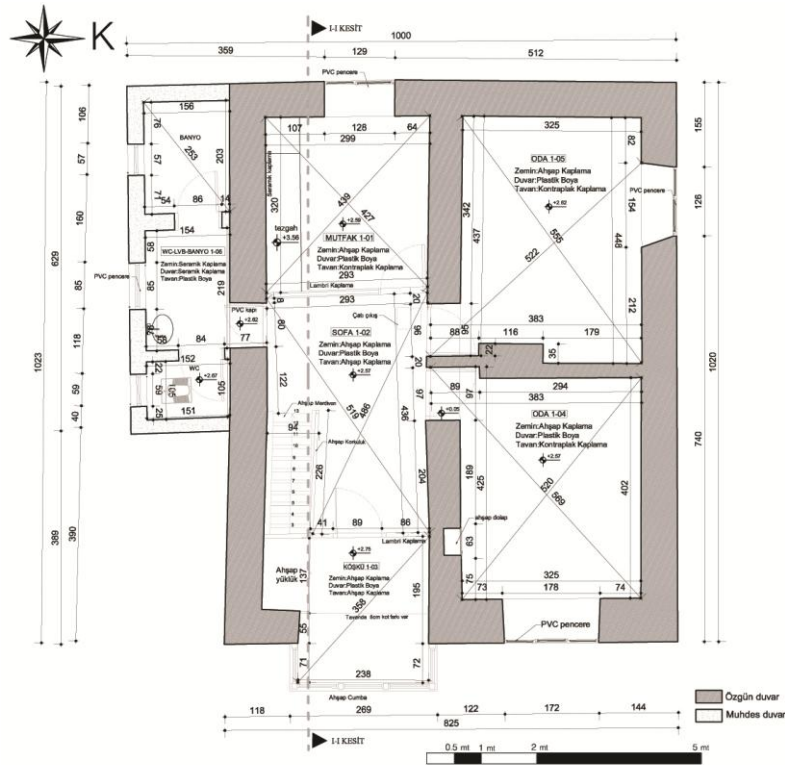
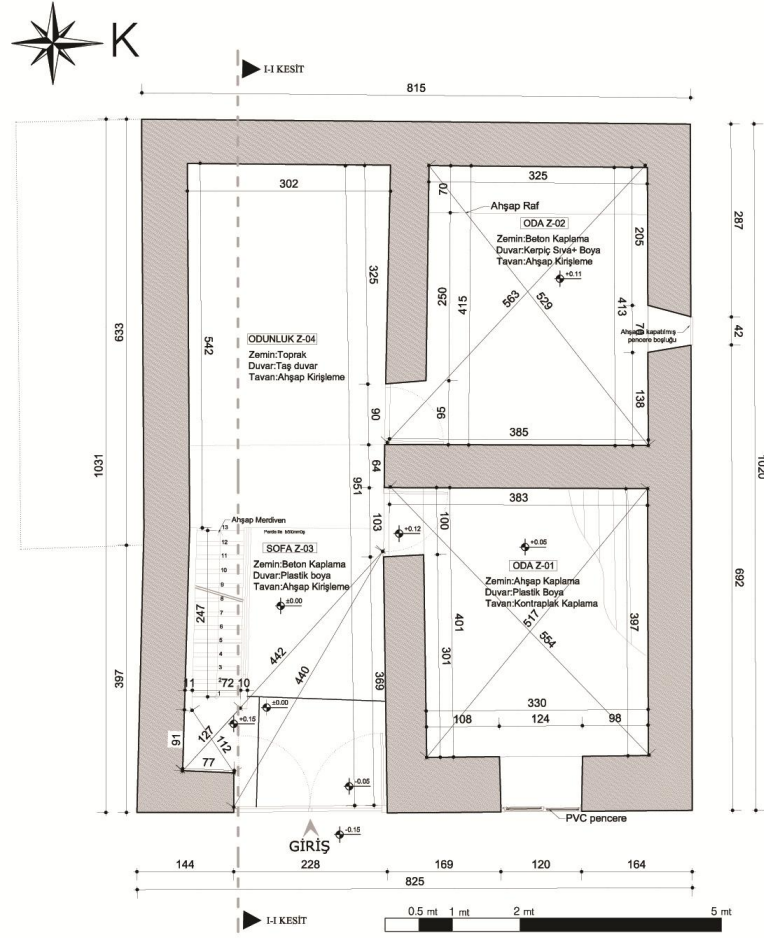
Yapı malzemesi ağırlıklı olarak taş ve ahşaptır. Taş, taşıyıcı olarak temel ve duvar yapımında kullanılmıştır. Duvar kalınlıkları 60-70 cm arasında değişmektedir. Yapının ıkma, saıak, seki, pencere, kapı, merdiven, dolap, tavan ve taban döşemelerinde yoğun ahşap kullanılmıştır. Kapı ve pencere menteşe ve kilitlerinde madeni malzeme kullanılmıştır. Muhdes olarak yapılan banyo ve tuvalet kısmı betonarmeden inşa edilmiş ve seramik kullanılmıştır. Tadilat geıiren evin malzemeleri modern malzemelerle değiştirilmıştır. Duvarları plastik boya tavanda kontraplaktır. Tuğla 1 04 ve 1 05 nolu oda arasında kullanılmıştır.

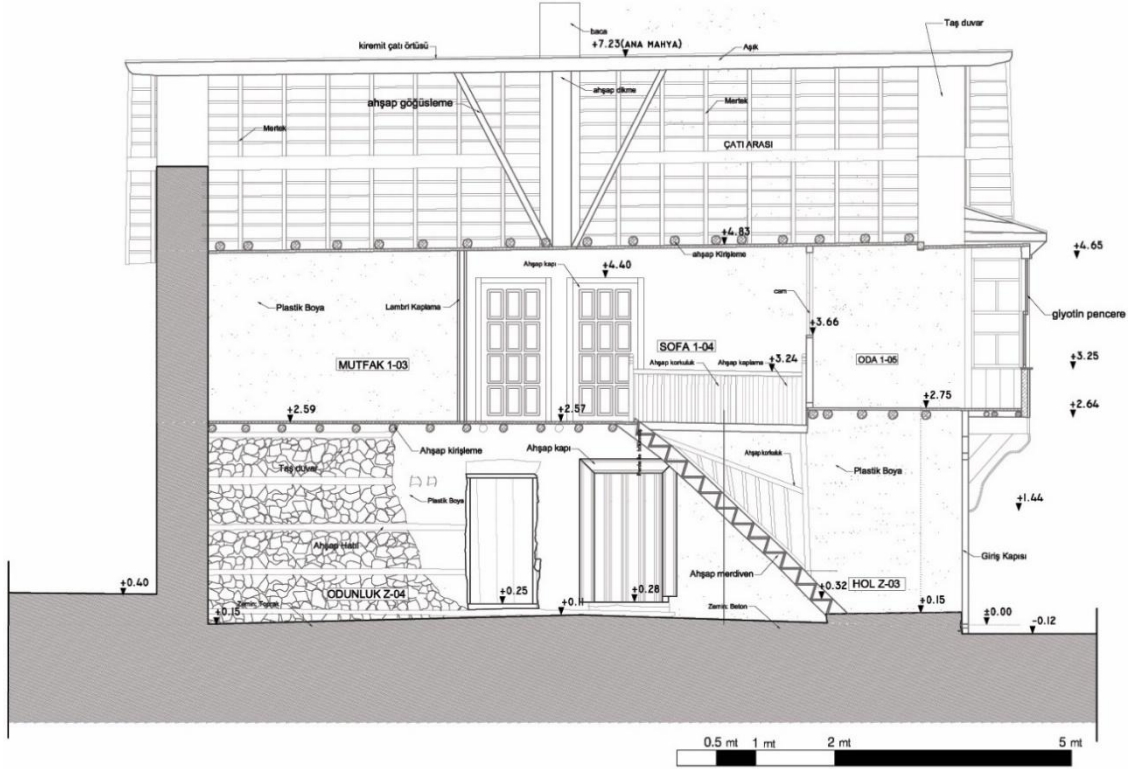
5.6.6. Tamirat ve tadilatlar

Yapı strüktür aııdan sağlam durumdadır ve kullanılmaktadır. Ev sahipleri tarafından yaşayanların ihtiyaılarına göre değişiklikler yapılmıştır. Evin özellikle iç mekânı ve malzemeleri, 2. Sahipleri tarafından büyük ölçüde değiştirilmıştır. Kullanımla alakalı başlıca bozulmalar şunlardır:

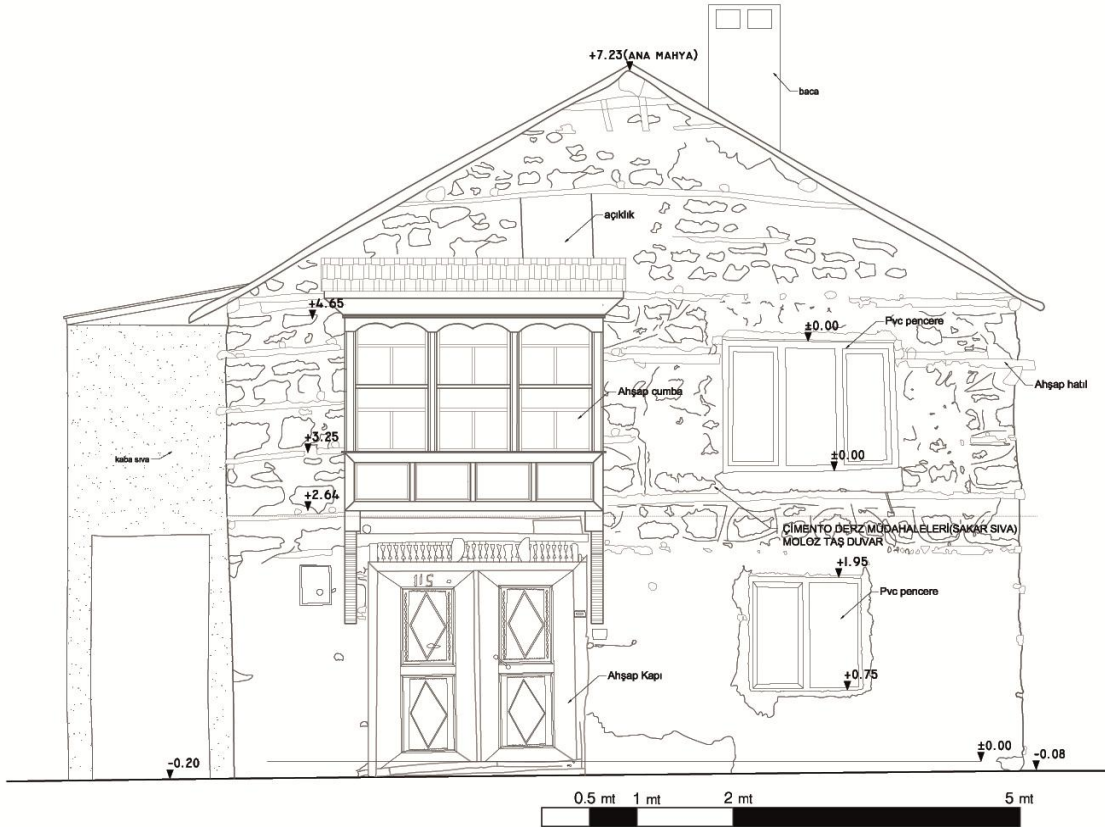
- Evin doğusuna muhdes lavabo ve tuvalet, sofasına ise muhdes mutfak yapılmıştır.
- Yapının bütün oda pencereleri Pvc pencereye ıevrilmiştir
- Odunluk ve Z 02 nolu oda dışında duvarları plastik boya ile boyanmıştır.
- 1 01 nolu odadaki 3 pencere kapatılmış, ikisinin yerine daha büyük bir pencere aıılmıştır.
- Dış cephesi, ımento sıva ile yoğun bir şekilde sıvanmıştır.

Doğal etkenlerden kaynaklanan bozulmalar genellikle; ıatıdaki ve cumbadaki ahşap deformasyonlardır.

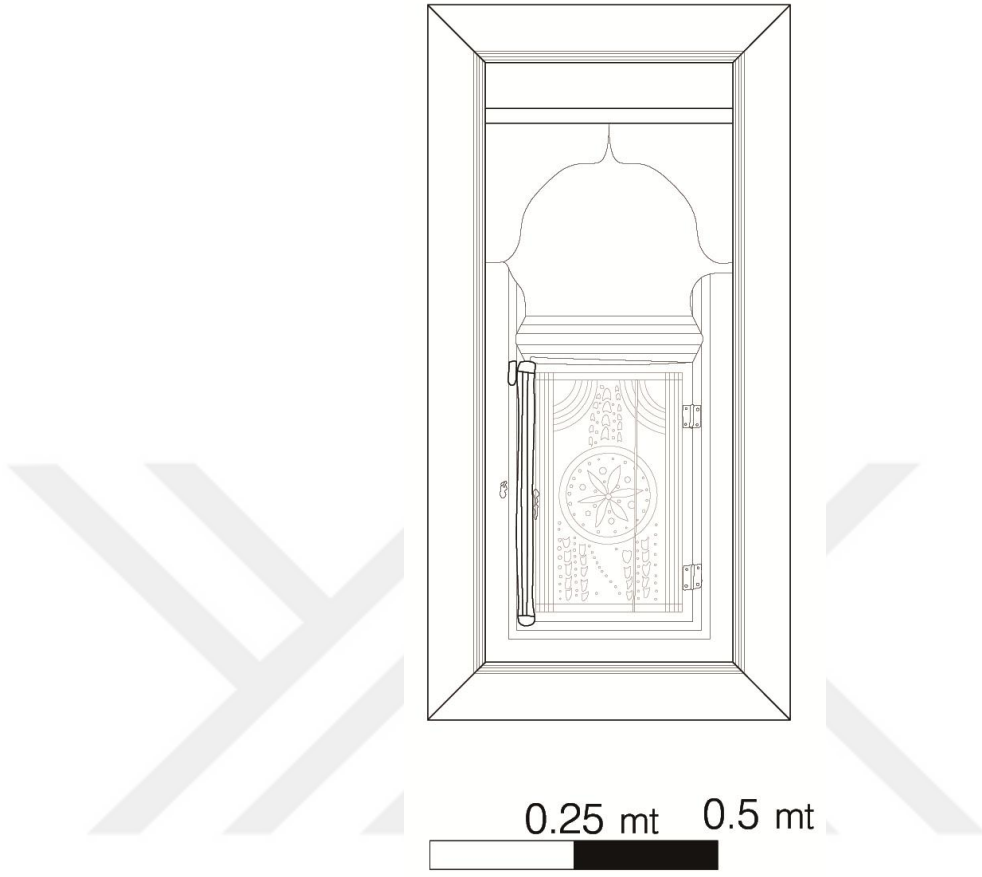

Şekil 5.6.31. Ahmet Taşbaş evi I-I Kesiti

Şekil 5.6.32. Ahmet Taşbaş evi giriş cephesi

Şekil 5.6.33. Ahmet Taşbaş evi kalan tek dolabı

5.7. Hasan Taşbaş Evi

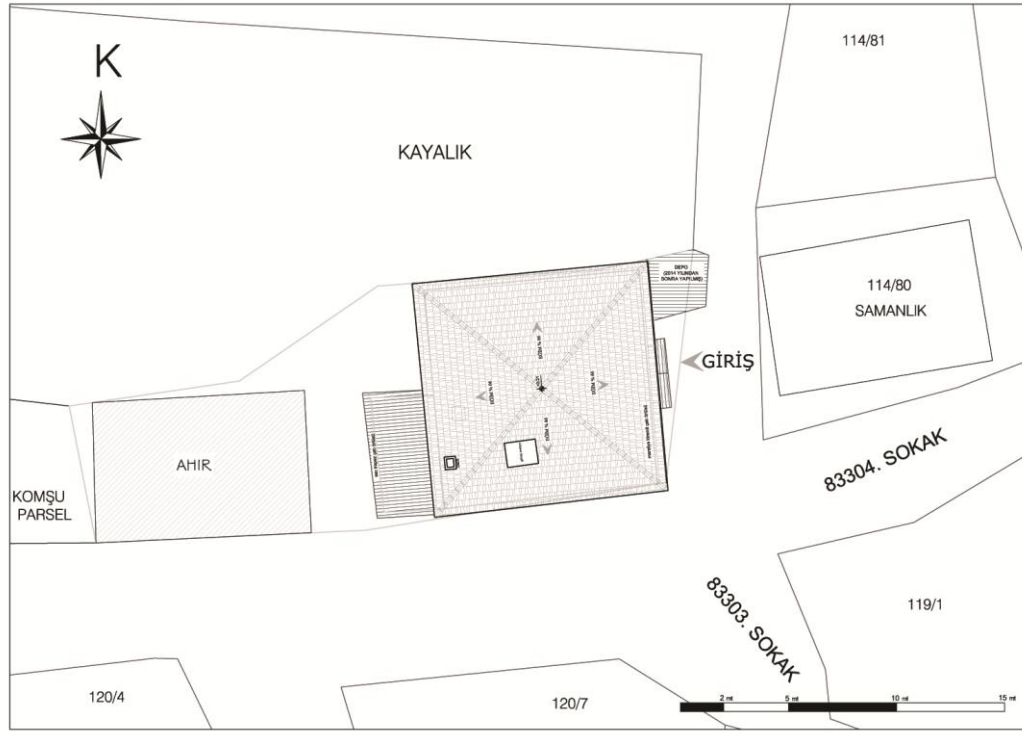
Şekil 5.7.1. Hasan Taşbaş evi

5.7.1. Yapının yeri ve genel tanımı

Hasan Taşbaş evi, Konya ili, Derebucak ilçesi, Pınarbaşı Mahallesi, 83304. Sokak No:16 adresinde yer almaktadır. Tapuda 114 ada 78 parselde kayıtlıdır (Şekil 5.7.1).

Yapı, ince uzun köşeli bir parselde konumlanmıştır. Parselin batısında komşu parsel, güneyinde 83304. nolu sokak, doğusunda ise yapının girişinin de bulunduğu dar bir çıkmaz sokak yer almaktadır. Parselin kuzeyini büyük bir kayalık sınırlandırmaktadır. Evin ahşap ahır ve samanlığı, yapının batısında, parselin uç kısmında bulunmaktadır (Şekil 5.7.2.). Yapı, 83304. nolu sokak ile çıkmaz sokağın kesiştiği parselin doğusuna yerleştirilmiştir. 2014 yılından sonra yapının giriş cephesine, yapı duvarına bitişik muhdes depo yapılmıştır.

Kitabesi bulunmayan konutun, yapım tarihi hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre; Süleyman Selçuk evinin ustası tarafından, S. Selçuk evi tamamlandıktan hemen sonra bu evin inşa edildiği söylenmektedir. Bu durumda evin yapılış tarihi 1940'lı yılların sonu olduğu düşünülmektedir. Ev sahibi Hasan Taşbaş, eşiyle birlikte yaşamaktadır.

Şekil 5.7.2. Hasan Taşbaş evi vaziyet planı

5.7.2. Plan özellikleri

Hasan Taşbaş evi karnıyarık olarak da bilinen iç sofalı plan şemasına sahiptir. Yapı zemin kat ve 1. kat olmak üzere iki katlı inşa edilmiştir. Yapının zemin katında; iki oda, odunluk ve sofa bulunmaktadır. Üst katta ise sofa, sofaya açılan dört oda, muhdes olarak yapılmış banyo ve tuvaletten oluşmaktadır (Şekil 5.7.29 ve 30.).

Eve giriş, doğu cephesinde çıkma altında yer alan çift kanatlı süslemeli ahşap bir kapı ile sağlanmaktadır. Yapının giriş kapısı, rölöve alımlarından sonra demir kapı ile değiştirmiştir (Şekil 5.7.3. ve 4.). Girişin kuzeyinde üst kat ile bağlantıyı sağlayan, sağ tarafı duvara yaslanmış sol tarafında ahşap korkuluklar olan ahşap merdiven bulunmaktadır. Tek kollu bu merdiven on rıht ve dokuz basamaktan oluşmaktadır. Merdivenin başlangıcında bulunan ahşap dikme tavan döşemesini taşıyan ahşap bir kirişi taşımaktadır (Şekil 5.7.5.).

Dikdörtgen formlu zemin kat sofasının tavanı kuzey-güney yönünde döşenmiş ahşap kirişlemelerden oluşmaktadır. Döşemesi toprak dolguyken daha sonra çimento esaslı şap dökülmüştür.

Ana girişin açıldığı sofanın sağında ve solunda dikdörtgen formlu birer oda ve sofanın devamı niteliğinde odunluk yer almaktadır (Şekil 5.7.6.). Odunluk kısmının herhangi bir kapısı veya ayırıcısı bulunmamaktadır.

Şekil 5.7.3. Giriş Kapısı

Şekil 5.7.4. Giriş Kapısı(mevcut hali)

Şekil 5.7.5. Ahşap merdiven

Şekil 5.7.6. Zemin kat sofası

Sofanın güneyindeki odaya (Z 01) ahşap, tek kanatlı bir kapıdan girilmektedir (Şekil 5.7.7.). Sokağa bakan güney duvarında dikdörtgen formlu pencere bulunmaktadır (Şekil 5.7.8.). Girişe bakan duvarı sağır bırakılmıştır ve bu duvara muhdes çeşme eklenmiştir. Zemini ahşap kaplama, duvarlar beyaz toprak sıvalı ve tavanı, ahşap kirişlemedir (Şekil 5.7.9.).

Sofanın kuzeyinde bulunan odaya (Z 02) ahşap, tek kanatlı ve sade bir kapı ile ulaşılmaktadır (Şekil 5.7.10.). Tamamıyla sağır olan odanın duvarları çamur sıvalıdır ve yer yer peşduvanlar duvardan dışarı taşmıştır. Odanın döşemesi yoktur. Kuzey duvarının yaslandığı kayalık odanın zeminin büyük ölçüde kaplamıştır. Odanın güneyinde ahşap bir ambar yer almaktadır (Şekil 5.7.11.).

Şekil 5.7.7. Z 01 Oda kapısı

Şekil 5.7.8. Z 01 Oda penceresi

Şekil 5.7.9. Z 01 oda genel görünüşü

Şekil 5.7.10. Z 02 oda kapısı

Şekil 5.7.11. Z 02 oda genel görünüşü

Girişin karşısında bulunan ve sofanın devamı niteliğinde olan odunluğun (Z 02) batı ve kuzey duvarları sağır olup, güney duvarında kare formlu küçük bir pencere yer almaktadır. Odunluğun güneyinin bir kısmına beton dökülüp bir lavabo-klozet eklenmiş ve tavanı naylonla kaplanmıştır (Şekil 5.7.12.). Tavanı ahşap kirişleme olup, duvarlar çamur sıvalı, zemini ise toprak dolgudur.

Şekil 5.7.11. Z 03 Odunluğun genel görünüşü

Üst kattaki sofaya (1-05) ahşap merdivenle ulaşılmaktadır. Doğu batı doğrultusunda uzanan, sağında ve solunda ikişer oda bulunan sofanın doğusunda sokağa bakan çıkma yer almaktadır. Çıkma 21 cm yüksekliğinde bir seki ile yükseltilmiştir (Şekil 5.7.12.). Bu yükseklik zemin katta seki hizasında kat yüksekliğinin artmasına neden olmuştur. Çıkmanın ön ve yan yüzlerine açılan pencerelerle sofa aydınlatılmıştır. Pencere açıklığının alt tarafı ahşap üst tarafı camlıdır. Cumbanın pencere bölümü ön tarafta üçlü pencere düzenine sahiptir (Şekil 5.7.12.).

Sofanın batısında muhdes banyo ve tuvalete girişi sağlayan kapı bulunmaktadır (Şekil 5.7.30.). Bu eklenti sofa kotundan yaklaşık 30 cm aşağıdadır (Şekil 5.7.13.). Muhdes banyo-tuvalet kısmında arka bahçeyle ilişkili bağımsız bir giriş bulunmaktadır.

Sofanın tavanı ahşap kaplamadır ve ahşapların birleşim yerleri yivli çıtalarla kapatılmıştır. Yaklaşık 15 cm genişliğinde tavan bordürü sofayı dolanmaktadır. Duvarlar beyaz toprak sıvalı, zemin döşemesi ahşap kaplamadır, ancak sofanın ortasında 10 cm 'lik bir kot farkı bulunmaktadır.

Şekil 5.7.12. Sofanın doğusunda konumlanan sekilik

Şekil 5.7.13. Sofanın genel görünüşü

Sofaya açılan dört tane oda bulunmaktadır ve sofanın etrafında karşılıklı sıralanmıştır. Sofanın güneyinde dikdörtgen planlı oda (1-01) doğu ve güneye yönelmiştir. Buraya panolara bölünmüş tablalı ahşap tek kanatlı kapıdan girilmektedir (Şekil 5.7.14.). Kapının hemen girişinde ahşap bir dikmeye kapı kilidi sabitlenmiştir (Şekil 5.7.15.). Doğu ve güney duvarında aynı özellikte $\frac{1}{2}$ oranlı dikdörtgen formlu, ahşap iki adet pencere bulunmaktadır (Şekil 5.7.16.). Pencere alt hizasında odanın üç tarafını dolaşan ahşapla kaplanmıştır. Odanın batısında sade bir yüklük bulunmaktadır (Şekil 5.7.17.). Tavanı yivli çatalı ahşap kaplama, duvarlar toprak sıvalıdır.

Şekil 5.7.14. Oda (1-01) kapısı

Şekil 5.7.15. Oda girişi

Şekil 5.2.16. Oda (1-01) genel görünüşü

Şekil 5.2.17. Oda (1-01) yüklük

Sofanın güneyindeki diğer odaya (1-02) ahşap, yenilenmiş bir kapıdan girilmektedir (Şekil 5.7.18.). Odanın güneyinde ahşap olan dikdörtgen formlu pencere pvc pencereye çevrilmiştir (Şekil 5.7.19.). Batı duvarında kapatılmış ocak izleri mevcuttur. Tavan ahşap kaplamadır ve ahşapların birleşim yerleri yivli çıtalarla kapatılmıştır. Tavan bordürü bütün duvarları dolaşmaktadır. Duvarlar beyaz toprak sıvalı, zemini ahşap kaplıdır.

Şekil 5.7.18. Oda(1-02) kapısı

Şekil 5.7.19 Oda (1-02) genel görünüşü

Sofanın kuzeyinde bulunan oda (1-03) kuzey ve batıya yönelmiştir. Buraya tablalı, ahşap tek kanatlı kapıdan girilmektedir (Şekil 5.7.20.). Mutfağa çevrilen odanın batı duvarında ahşap iki bölmeli, tabi zeminle aynı kotta bir pencere bulunmaktadır. Güneyine ise tezgâh yerleştirilmiştir (Şekil 5.7.21.).

Sofanın doğusunda bulunan diğer oda (1-04) doğu ve kuzeye yönelmiştir. Buraya panolara ayrılmış tablalı ahşap tek kanatlı kapıdan girilmektedir (Şekil 5.7.22.). Doğudaki caddeye bakan dikdörtgen formlu pencere ile oda aydınlatılmaktadır (Şekil 5.7.23.). Bütün odaların tavanı ahşap kaplamadır ve ahşapların birleşim yerleri yivli çıtalarla kapatılmıştır. Yaklaşık 15 cm genişliğinde tavan bordürü bulunmaktadır. Zemin döşemeleri ahşap kaplamadır.

Çatı çıkışı sofanın batı duvarının bitişiğinde tuvalet ve banyo giriş kapısı hizasındadır. Çatı , %66 eğimli olup oldukça yüksek bir eğime sahiptir. Taş duvar çatı döşeme kotundan 50 cm yüksekte bitirilmiştir. Çatı örtüsü üst kat duvarlarına oturan ahşap aşık, dikme, mertek, göğüsleme gibi elemanlar ile kiremit kaplı kırma çatıdan oluşmaktadır (Şekil 5.7.24.). Üst örtü cephelerde saçak oluşturmuştur. Saçak genişliği 25-50 cm arasında değişmektedir.

Şekil 5.7.20. Oda (1-03) kapısı

Şekil 5.7.21. Oda (1-03) penceresi

Resim 5.2.22. Oda (1-04) kapısı

Resim 5.2.23. Oda (1-04) genel görünüşü

Şekil 5.7.24. Çatı görünüşü

5.7.3. Cephe özellikleri

Tüm cepheleri dikkate alındığında, sadeliğin hâkim olduğu bir yapının kuzey cephesinde yer alan büyük kayalığa yaslanması sebebiyle üç cephesi gözlemlenebilmektedir (Şekil 5.7.27.).

Çıkma sokağa paralel olan doğu cephesi, eve girişin sağlandığı cephe. Konutun çift kanatlı ahşap ana giriş kapısı dikey simetri ekseninin ortasından geçmektedir. Evin rölöve alımından sonra giriş kapısı demir kapıya çevrilmiştir. Bu cephenin zemin katı, giriş kapısı dışında sağır bırakılmıştır ve 2014 yılından sonra cephe duvarına alt kısmı taş, üst kısmı ahşap olan bir depo eklenmiştir. Cepheyi diğer cephelerden farklı kılan, giriş kapısının üstündeki cumba dışarı çıkma yaparak evin bu cephesine hareketlilik katmış, aynı zamanda girişin üstünde saçak görevi üstlenmiştir. Cumba, ahşap kirişlerle taşınmakta olup, cumbanın ön yüzü ve yan yüzlerinde bulunan giyotin tipi pencerelerin alt kısmı ahşaptır. Beşik çatılı çıkmanın üstü geçmişte hartamalarla kaplı iken günümüzde sac trapezle örtülüdür. Üst katta cumbanın sağında ve solunda birer adet dikdörtgen formlu pencere bulunmaktadır. Bunlardan soldaki pencere orijinal penceresidir (Şekil 5.7.25.).

Güney cephesi, 83304. Sokağa paralel konumlanmıştır. Cephenin bir sağ köşesi iki katlı görünmekteyken, eğimden dolayı sol köşesi tek katlıdır. Zemin katta bir adet dikdörtgen formlu pvc pencere, birinci katta ise iki adet oda penceresi ve aynı boyutlarda muhdes banyo-wc pencereleri yer almaktadır (Şekil 5.7.26.).

Batı cephesi, parsel içindeki samanlığa bakan cephe olup, eğimden dolayı tek katlı görünmektedir. Bu cephenin büyük bir çoğunluğunu banyo tuvalet eklentisi (muhdes) ile kapatmıştır. Ayrıca cephede mutfağa dönüştürülen oda penceresi de yer almaktadır (Şekil 5.7.28.).

Şekil 5.7.25. H.Taşbaş evi doğu cephesi

Şekil 5.7.26. H. Taşbaş evi güney cephesi

Şekil 5.7.27. H. Taşbaş evi kuzey cephesi

Şekil 5.7.28. H. Taşbaş evi batı cephesi

5.7.4. Süsleme özellikleri

İç mekânda mimari elemanlarda süsleme yapılmamıştır. Dolaplar, tavanlar, kapılar, oda ve sofa duvarları yalın ve süsten uzaktır. Oda tavanlarında sade çıtakari yöntemle süsleme yapılmıştır. Kapılar panolara bölünmüş ancak süslemeye

rastlanmamıştır. Dış cephede cumbanın alt kısımları panolara bölünmüş ve sade bir özellik göstermektedir.

5.7.5. Yapı malzemesi ve tekniği

Hasan Taşbaş evi yapım tekniği moloz taş duvar arası ahşap hatıllı kuru duvardır. Bu duvarlar sonradan sakar sıva olarak adlandırılan bir tür beton sıva ile derzlenmiştir.

Yapı malzemesi ağırlıklı olarak taş ve ahşaptır. Taş, taşıyıcı olarak temel ve duvar yapımında kullanılmıştır. Duvar 55-65 cm arasında değişmektedir.

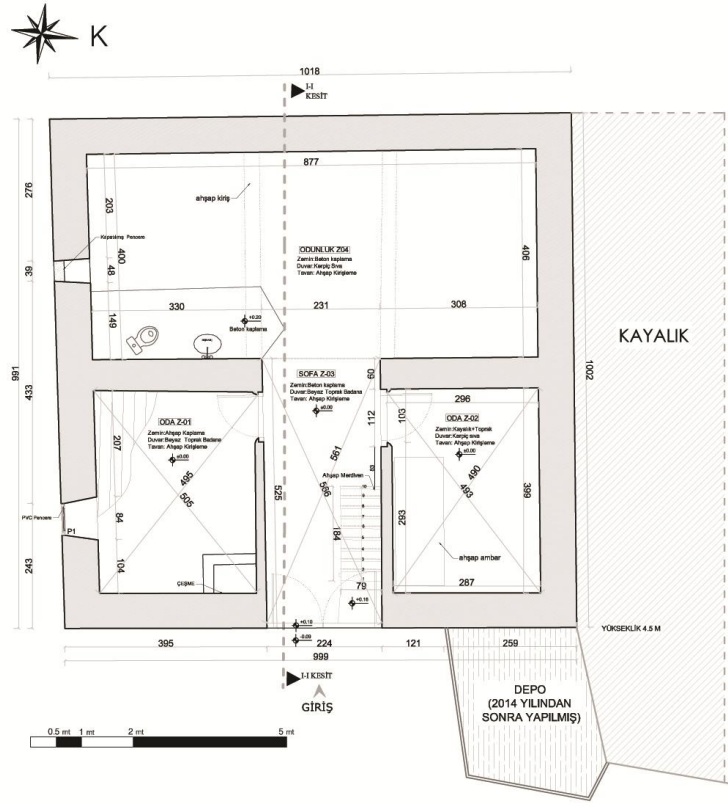
Ormanlık bir bölgede yer alan yörede en çok kullanılan ağaç türleri sedir, katran ve ardıçtır. Ahşap, duvar örgü sisteminde hatıllar ve peşduvanlarda kullanılmıştır. Yapıda ahşap malzeme özellikle iç mekânda fazlaca kullanıldığı görülmektedir. Yapının çıkma, saçak, seki, pencere, kapı, merdiven, dolap, tavan ve taban döşemelerinde yoğun ahşap kullanılmıştır. Hımış tekniği üst kat iki oda arasındaki duvarda kullanılmıştır. Ancak yapılan tadilatla bu kısım tuğla duvara çevrilmiştir. Muhdes olarak yapılan banyo ve tuvalette beton ve seramik kullanılmıştır. Zemin kat döşemesi toprak dolguyken sonradan beton dökülmüştür. Tuğla yalnızca bacalarda kullanılmıştır. Çatısı ahşap kırma çatı olup, örtüsü kiremittir.

5.7.6. Tamirat ve tadilatlar

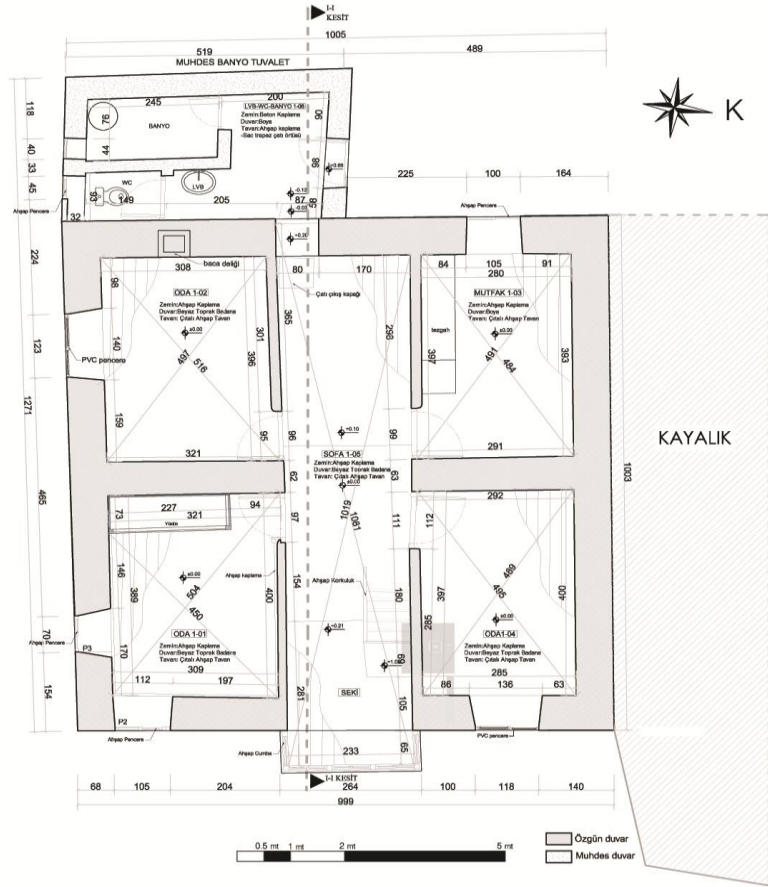
Yapı strüktür açıdan sağlam durumdadır ve kullanılmaktadır. Ev sahiplerinin ihtiyaçlarına göre değişiklikler yapılmıştır. Evin özellikle iç mekânı ve malzemeleri, büyük ölçüde değiştirilmiştir. Kullanımla alakalı başlıca bozulmalar şunlardır:

- Evin batısına muhdes lavabo ve tuvalet yapılmıştır.
- Yapının oda pencerelerinin bazıları pvc pencereye çevrilmiştir.
- Mutfak plastik boya ile boyanmıştır.
- Dış cephesi, çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır.
- 1-01 nolu oda dışındaki odalarda dolaplar sökülmüştür.

Doğal etkenlerden kaynaklanan bozulmalar genellikle; çatıdaki ve cumbadaki ahşap deformasyonlardır.

Şekil 5.7.29. H. Taşbaş evi zemin kat planı

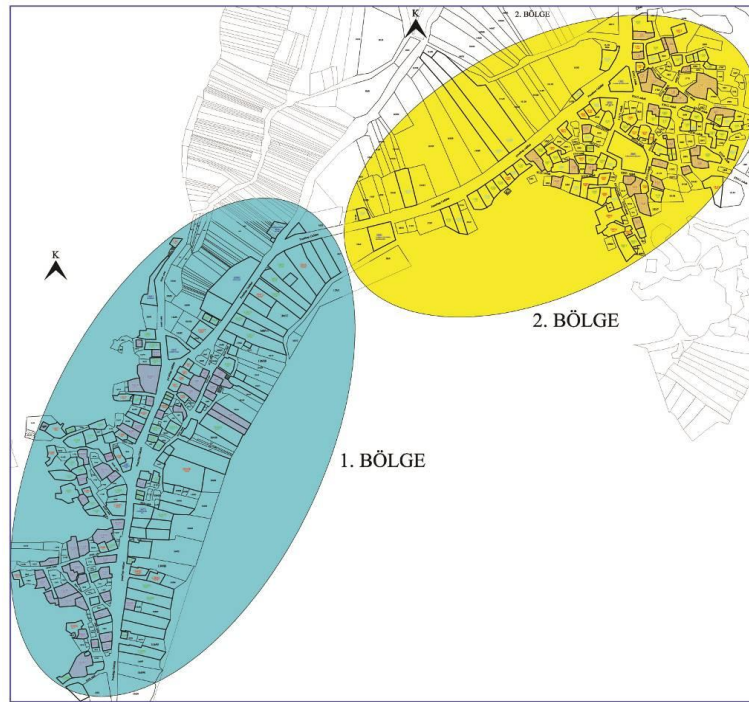
Şekil 5.7.30. H. Taşbaş evi 1. kat planı

6. PINARBAŞI KÖYÜNDE TESPİT EDİLEN SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ

Pınarbaşı köyünde bulunan 271 yapı incelenmiş olup, bunların 262'sinin konut olduğu tespit edilmiştir (Şekil 6.1.). Diğer yapılar ise cami, sağlık ocağı, hizmet binası, köy odası, ilkokul, tarım kooperatifi ve su deposudur. Konutların yaklaşık %23'ü betonarme olarak inşa edilmiştir. Modern tarzda yapılan bu evler yapı malzemesi, tekniği ve plan tipolojisi açısından köydeki diğer evlerden farklıdır.

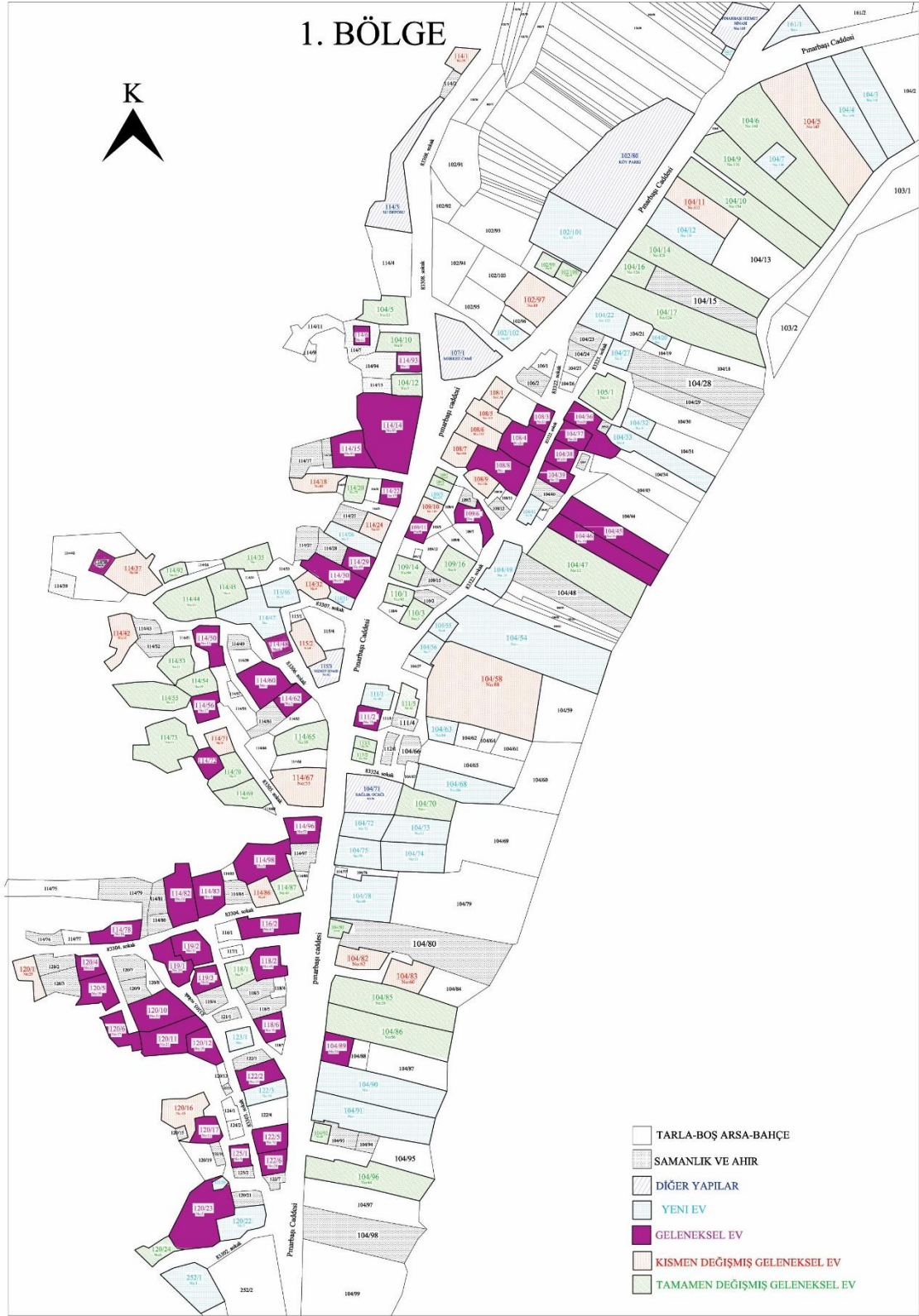
Pınarbaşı evlerinin yüzde seksene yakını geleneksel malzemelerle yapılmış evlerdendir. Ancak çoğu, kullanıcıların ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda çok fazla değişime uğramıştır. Evlerin cephelerine yapılan muhdes eklerle plan şeması değişikliğe uğramış ve orijinal görünümünden uzaklaşmıştır. Çoğunlukla ahşap cumbaları pvc camekânlarla, ahşap pencereleri, pvc pencerelerle değiştirilmiştir. Bunun dışında betonarmeden tuvalet, banyo, mutfak ve balkon eklentisi yapılmıştır. Bazılarında çıkma tamamen kaldırılmıştır. Dış cephe plastik boya veya çimento esaslı sıva ile kaplanmıştır. Bazı evlerde alt kat ile üst kat birbirinden bağımsız hale getirilmiştir. İç cephede ise ahşap dolaplar sökülmüş, duvarlar plastik boyayla boyanmış ve kapılar değiştirilmiştir.

Tespit edilen sivil mimarlık örneklerinde cephe karakteri tamamen değişmemiş ancak pencere ve kapılarda malzeme değişikliği olmuştur. Bu evlerin tespitinde çıkmanın korunması, eklenti ve onarımların cephe karakterini değiştirip değiştirmediğine dikkat edilmiştir. Evler, fotoğraflarla belgelenmiş, kısa bilgiler verilmiş ve bazılarının şematik planları çizilmiştir.

Şekil 6.1. Pınarbaşı Köyü haritası-Bölgeler

6.1. Bölge 1 geleneksel evleri

Şekil 6.1.1. Pınarbaşı Köyü 1. Bölge haritası

- **104 ADA 36 PARSEL**

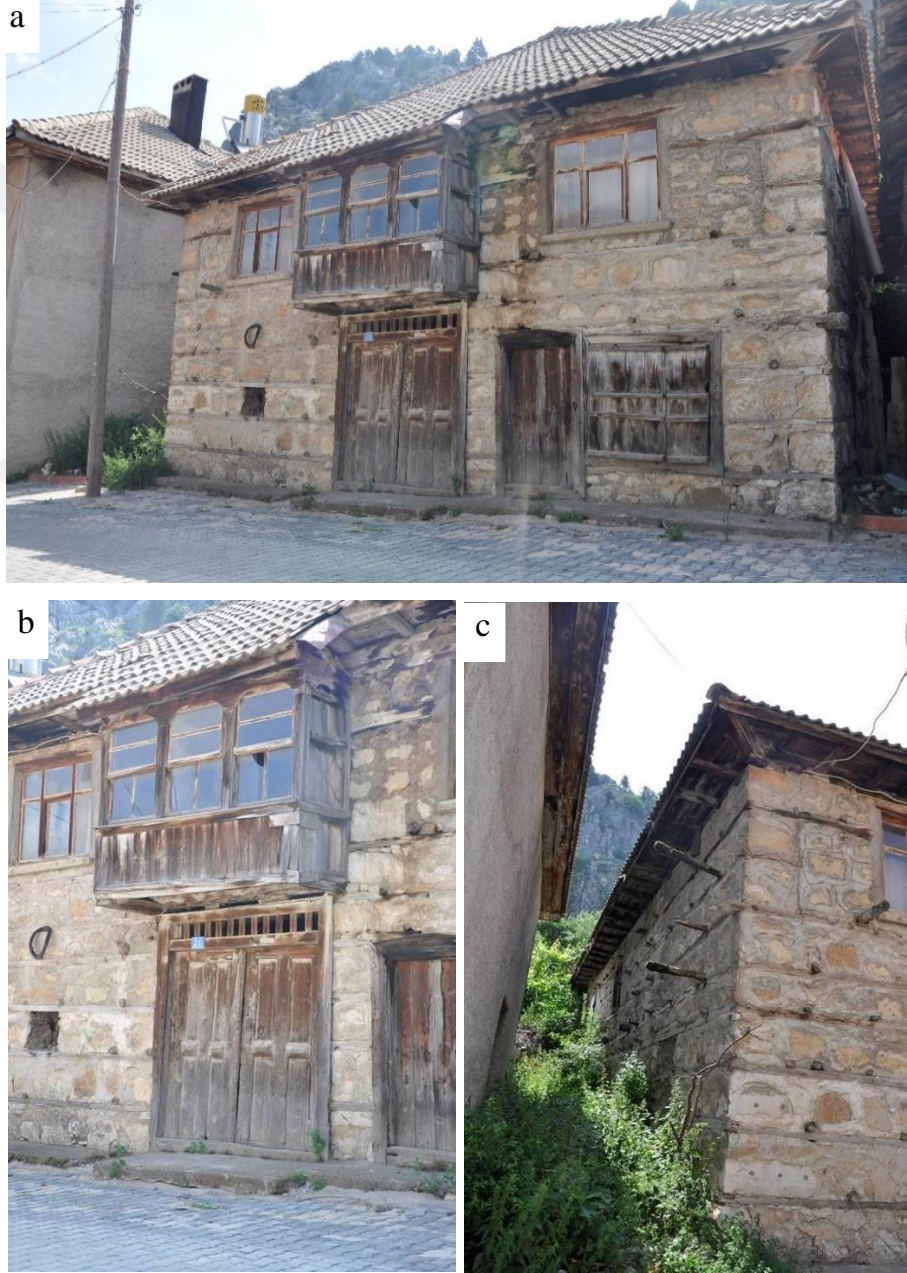
Tapuda 104 ada 36 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokak No:28 adresinde, Pınarbaşı Merkez Cami'nin doğusunda yer almaktadır. Çıkması orijinalliğini korurken, dış cephesi çimento esaslı harçla sıvanmıştır. İç sofalı plan tipinde olan konut, halen kullanılmaktadır. Kuzeybatı cephesinde sokakla direkt ilişkili giriş, yol kotundan yaklaşık 1 metre yüksektedir. Girişin hemen yanına açılan küçük pencere ile sofa aydınlatılmaktadır. Kıırma çatılı evin çıkma pencereleri sürgülüdür (Şekil 6.1.2.).

Şekil 6.1.2. 104 ada 36 parseldeki konut; a) kuzeybatı (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası, c) güneybatı cephesi.

- **104 ADA 37 PARSEL**

Tapuda 104 ada 37 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokak No:26 adresinde yer almaktadır. Günümüzde kullanılmayan evin cumba ve kapıları orijinal halini muhafaza etmektedir. Çıkmanın sağında ve solunda yer alan odaların orijinal ikişer penceresi kapatılarak üç bölmeli büyük birer pencere açılmış ve beton denizlikler yapılmıştır. Giriş cephesindeki kitabesine göre 1957 yılında inşa edilmiştir. Planı iç sofalıdır ve çıkmanın sağında bağımsız girişi olan, geçmişte dükkân olarak kullanılan bir oda bulunmaktadır. Arazinin eğiminden dolayı arka cephesinde zemin kat toprak altında kalmıştır (Şekil 6.1.3.).

Şekil 6.1.3. 104 ada 37 parseldeki konut; a) kuzeybatı (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası, c) kuzeydoğu cephesi.

- **104 ADA 38 PARSEL**

Tapuda 104 ada 38 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokak No:24 adresinde yer almaktadır. Plan tipi iç sofalı olan evin çatısı, beşik çatı üzeri kiremit kaplıdır. Eğimden dolayı arka cephenin zemin katı toprak altında kalmıştır. Zemin katta, eskiden dükkân olarak kullanılan bir oda mevcuttur. Cumbasıyla dikkat çeken konutun üst kat pencereleri ve giriş kapısı modern malzemelerle değiştirilmiştir. Cumbanın solunda kalan iki adet pencere kaldırılarak yerine büyük bir pencere yerleştirilmiştir. Sahibi tarafından daimi olarak kullanılmaktadır (Şekil 6.1.4.).

Şekil 6.1.4. 104 ada 38 parseldeki konut; a) kuzeybatı (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası ve giriş kapısı, c) güneybatı cephesi.

- **104 ADA 45 PARSEL**

Tapuda 104 ada 45 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokak No:16 adresinde yer almaktadır. Dış sofalı plan tipinde yapılan evin arka cephesi eğim sebebiyle tek katlı görünmektedir. Günümüzde kullanılmayan yapının kafesli cumbası giriş cephesine farklılık katmıştır. Giriş kapısının sağ tarafı yıkılmış ve üst katın bu kısmı betonarme lento kullanılarak tekrar yapılmıştır. Günümüzde mevcut olmayan helanın konuttan bağımsız olarak yapıldığı düşünülmektedir (Şekil 6.1.5.).

Şekil 6.1.5. 104 ada 45 parseldeki konut a) kuzeybatı (giriş) cephesi, b) kafesli cumbası, c) kuzeydoğu cephesi.

- **104 ADA 46 PARSEL**

Tapuda 104 ada 46 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokak No:14 adresinde yer almaktadır. Orijinal hali genel olarak korunan evin dış duvarları strüktürel açıdan deformasyona uğramıştır. Eğimden dolayı arka cephesinde zemin kat toprak altında kalmıştır. Dış sofalı olarak yapılan ev kullanılmamaktadır. Bölge evlerinde 1. Katla ilişkili olan hela bölümü bu evde, arka cephesinde bağımsız olarak bulunmaktadır. Oldukça sade olan cumbanın üstü tek yöne eğimli ahşaplarla kapatılmıştır. Beşik çatılı yapının çatı arası, kare formlu ahşap bir pencereyle aydınlatılmaktadır (Şekil 6.1.6.).

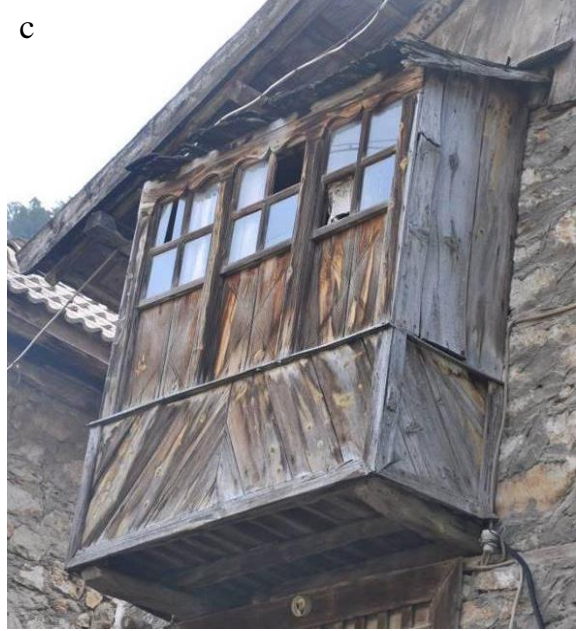
a

b

c

Şekil 6.1.6. 104 ada 46 parseldeki konut a) kuzeybatı (giriş) cephesi, b) helası, c) ahşap cumbası.

- **104 ADA 89 PARSEL (Necmettin Şanlı Evi)**

Tapuda 104 ada 89 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No:54 adresinde yer almaktadır. Ahşap cumbalı, kırma çatılı evin, Pınarbaşı caddesine bakan ön cephesi genel itibariyle orijinalliğini korumaktadır. Ancak arka cephesine tuğladan eklemeye yapılmıştır (Şekil 6.1.7.).

Şekil 6.1.7. 104 ada 89 parseldeki konut a) batı (giriş) cephesi, b) cumbası, c) kuzey cephesi.

- **108 ADA 3 PARSEL**

Tapuda 108 ada 3 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokak No:23 adresinde yer almaktadır. 1964 yılında iç sofalı olarak inşa edilen ve günümüzde kullanılmayan evin yan cephesine muhdes balkon yapılmıştır. Kıрма çatılı olan yapının üstü kiremitle örtülmüştür. Cumbası orijinalliğini korurken yapının diğer bölümleri kullanıcı ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmiştir (Şekil 6.1.8.).

Şekil 6.1.8. 108 ada 3 parseldeki konut a) genel görünümü, b) güneydoğu cephesi, c) cumbası.

- **108 ADA 4 PARSEL**

Tapuda 108 ada 4 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokak No:21 adresinde yer almaktadır. Günümüzde kullanılmayan ev, giriş cephesindeki kitabesine göre 13.06.1972 tarihinde yapılmıştır. Köydeki diğer iç sofalı evlerden farklı olarak sofanın sağında ve solunda birer oda bulunmaktadır. Bir başka deyişle iki göz bir mabeyn olarak planlanmıştır. Kapısı ve pencereleri yenilenmiştir. Yan cepheleri sağır olan yapının, arka cephesine muhdes bir bölüm eklenmiştir (Şekil 6.1.9.).

Şekil 6.1.9. 108 ada 4 parseldeki konut

- **111 ADA 2 PARSEL**

Tapuda 111 ada 2 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 78 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.10.). Kullanılmayan evin çatısında çökme, dış duvarlarında strüktürel açıdan deformasyonlar vardır (Şekil 6.1.11.). 1960'lı yıllarda, iç sofalı olarak inşa edilen yapının, pencere alınlıklarında süslemeler mevcuttur. Pınarbaşı Caddesine açılan giriş kapısının üstünde ahşap çıkma yer almaktadır. Çıkma, ön yüzde dört, yanlarda tek parçadır ve giyotin pencerelerle sofa aydınlatılmaktadır. Alt kısmı panolara bölünmüş, alınlığı ise bitkisel motiflerle bezenmiştir (Şekil 6.1.12.).

Şekil 6.1.10. Yapının 2014 yılındaki durumu (Konya Büyükşehir Belediyesi,2014)

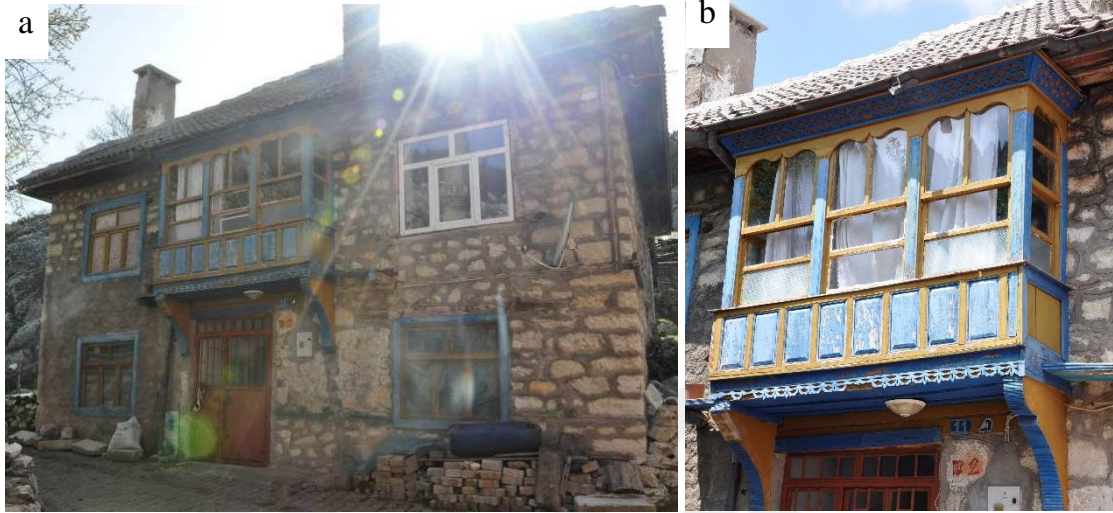
Şekil 6.1.11. Yapının günümüzdeki durumu

Şekil 6.1.12. 111 ada 2 parseldeki konut; a) ahşap cumbası, b) güney cephesi.

- **114 ADA 6 PARSEL**

Tapuda 114 ada 6 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokak No:11 adresinde yer almaktadır. İki katlı, iç sofalı olarak yapılan ev kırma çatılıdır. Eğitim sebebiyle arka cephe tek katlı görünmektedir (Şekil 6.1.13.).

Şekil 6.1.13. 114 ada 6 parseldeki konut; a) doğu (giriş) cephesi b) ahşap çıkması

1960'lı yıllarda inşa edilen yapıya, doğu cephesindeki çift kanatlı demir kapı ile girilmektedir. Zemin katta giriş sofasının sağında ve solunda birer oda ve sofanın devamında odunluk bulunmaktadır. Girişin hemen sağından ahşap bir merdivenle üst kat sofasına ulaşılmaktadır. Üst katta dikdörtgen formlu sofanın uzun kenarlarına karşılıklı ikişer oda yerleştirilmiştir (Şekil 6.1.14.) Doğusunda sokağa bakan cumba, seki ile yükseltilmiştir (Şekil 6.1.15.). Batısında ise muhdes banyo ve tuvalet ile bağlantıyı sağlayan bir kapı mevcuttur. 1 01 nolu odanın kuzey duvarındaki gömme dolap ve 1 04 nolu odadaki çağlık dışında odalar oldukça sade planlanmıştır. İç mekândaki ahşaplar sarı ve yeşil renklere boyanmıştır (Şekil 6.1.15. ve 16.).

Yapının ön cephesi en gösterişli cephesidir. Giriş kapısının üstünde bulunan sofa çıkması cepheye hareketlilik katmıştır. Eli böğründelerle taşınan çıkmanın alınlık ve eteklerinde bitkisel motifli süslemeler bulunmaktadır. Giriş cephesindeki ahşapların sarı ve mavi renklere olması da cepheye farklılık katmıştır. Yapım tekniği bölge evlerinin çoğunda olduğu gibi moloz taş duvar arası ahşap hatıllı kuru duvardır. Bu duvarlar sonradan çimento esaslı sıva ile derzleri doldurulmuştur.

Şekil 6.1.14. Şematik kat planları

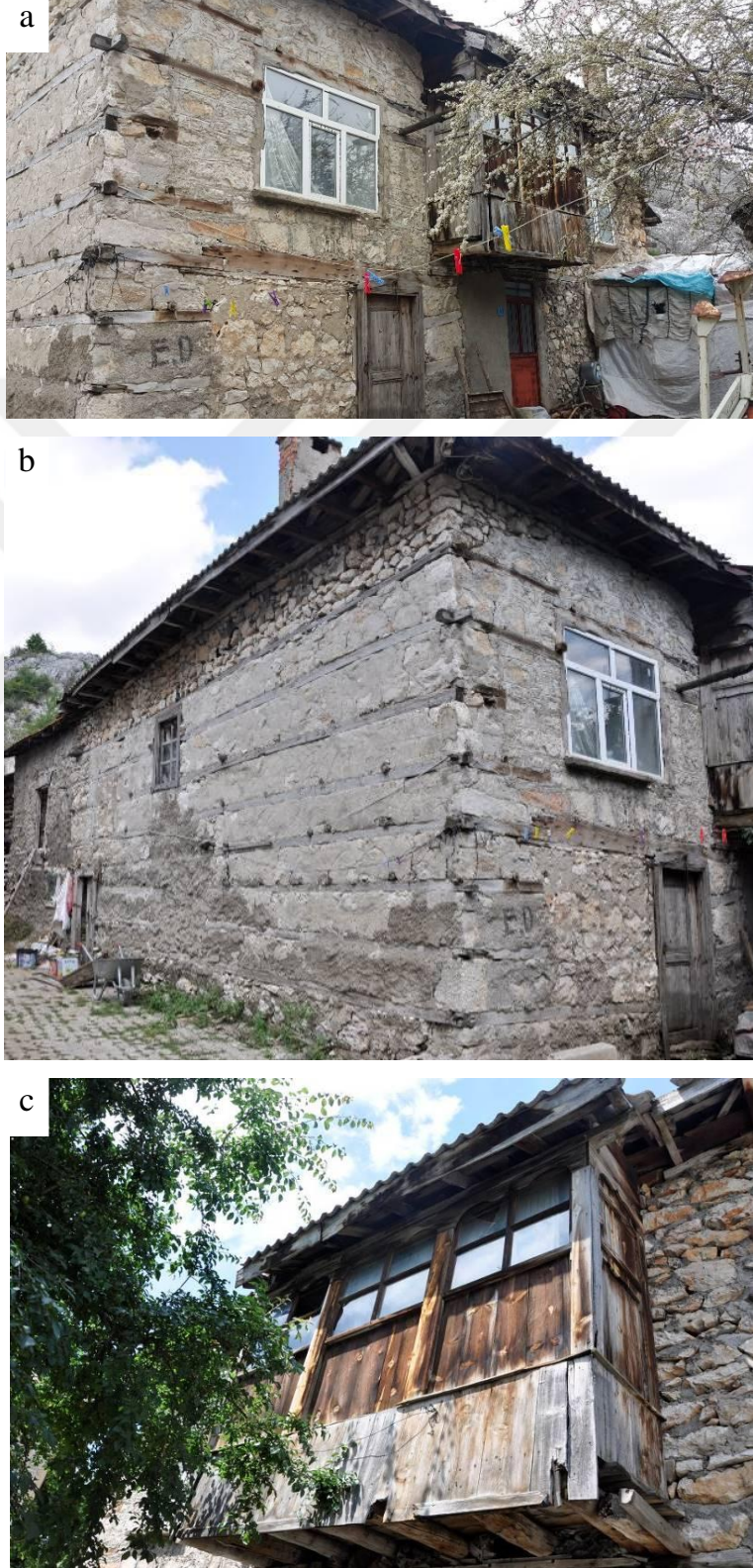
Şekil 6.1.15. Üst kat sofası ve 1 01 nolu odadaki gömme dolap

Şekil 6.1.16. 1 04 nolu oda genel görünüm ve ahşap merdiven

- **114 ADA 5 PARSEL**

Tapuda 114 ada 15 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 83 adresinde yer almaktadır. Ön cephesinde dükkân girişinin yanındaki pencere kapatılmış, arka cephesine ahır eklenmiştir (Şekil 6.1.17.).

Şekil 6.1.17. 114 ada 15 parseldeki konut a) doğu (giriş) cephesi, b) güney cephesi, c) ahşap cumbası.

- **114 ADA 22 PARSEL**

Tapuda 114 ada 22 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 77 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.18.). Eğim ve yol çalışmaları sebebiyle arka cephesi tek katlı görünen yapının çatısı, beşik çatı üzeri kiremit kaplıdır. Ahşap, üçgen alınlıklı cumbası ve ahşap giriş kapısı 2014 yılından sonraki bir tarihte pvc camekâna ve demir kapıya çevrilmiştir (Şekil 6.1.19.). Cumbanın alınlığında dairesel rozet şeklindeki motif ve saçaklarındaki süslemeler dikkat çekicidir. Köydeki diğer evlerden farklı olarak zemin kat ve 1. katta cumbanın tek tarafında pencere bulunmaktadır (Şekil 6.1.19. ve 20.).

Şekil 6.1.18. Yapının 2014 yılındaki durumu (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014)

Şekil 6.1.19. Yapının 2019 yılındaki durumu

Şekil 6.1.20. 114 ada 22 parseldeki konut genel görünümü

- **114 ADA 29 PARSEL**

Tapuda 114 ada 29 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 69 adresinde yer almaktadır. Pınarbaşı Caddesine açılan ana giriş, yol çalışmaları nedeniyle tabi zeminden yaklaşık 50 cm daha aşağıdadır. Günümüzde kullanılmayan evin çıkması, diğer evlere göre daha küçüktür (Şekil 6.1.19.).

Şekil 6.1.21. 114 ada 29 parseldeki konut

- **114 ADA 30 PARSEL**

Tapuda 114 ada 30 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 67 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.22.). 1977 yılında yapılan ev, sahipleri tarafından ilkbahar ve yaz mevsimlerinde kullanılmaktadır. 2014 yılından sonraki bir tarihte ahşap kapısı demir kapıya çevrilmiştir (Şekil 6.1.23.). Sol tarafından komşu binayla bitişiktir ve cepheler çimento esaslı sıvayla sıvanmıştır (Şekil 6.1.24.).

Şekil 6.1.22. Yapının 2014 yılındaki durumu (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014)

Şekil 6.1.23. Yapının 2019 yılındaki durumu

Şekil 6.1.24. Yapının sağ yan cephesi ve cumbası

- **114 ADA 48 PARSEL**

Tapuda 114 ada 48 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83306. Sokak No:6 adresinde yer almaktadır. Kullanıcı istekleri doğrultusunda cumbanın sağında ve solundaki ikişer pencere kapatılıp yerine büyük birer pencere açılmıştır. Çıkma altındaki ana giriş dışında arka cepheden de yapıya giriş mümkündür. Çıkmanın ön tarafında dörtlü, yan taraflarında tekli pencere düzenine sahip sofa çıkmasının alt kısımları panolara ayrılmış ve etrafı dairesel motiflerle bezenmiştir. Pencere ve dış cephedeki kapıların tamamı değişmiştir (Şekil 6.1.25.).

Şekil 6.1.25. 114 ada 48 parseldeki konut; a) kuzeydoğu cephesi, b) güneybatı cephesi, c) ahşap cumbası.

- **114 ADA 50 PARSEL**

Tapuda 114 ada 50 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83306. Sokak No: 11 adresinde yer almaktadır. 1970'lerde iç sofalı olarak yapılan ev, şu an kullanılmamaktadır. Ahşap kapısı demir kapıyla değiştirilmiş, çıkma eteğindeki süslemeler sökülmüştür. Cephedeki ahşap malzemelerde yeşil renk hâkimdir (Şekil 6.1.26.).

Şekil 6.1.26. 114 ada 50 parseldeki konut; a) doğu (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası, c) kuzey cephesi.

- **114 ADA 56 PARSEL**

Tapuda 114 ada 56 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83305. Sokak No: 17 adresinde yer almaktadır. Eğimden dolayı arka cephesi tek katlı görünmektedir. Kullanılmayan yapı iç sofalı olup, cumbasında sarı ve yeşil renkler hâkimdir. Cumbanın alınlık ve etek kısmında bitkisel motifli süslemeler bulunmaktadır. Ana girişin solundaki odanın bağımsız bir girişi vardır (Şekil 6.1.27.).

Şekil 6.1.27. 114 ada 56 parseldeki konut; a) kuzeydoğu (giriş) cephesi, b) güneydoğu cephesi, c) ahşap cumbası.

- **114 ADA 62 PARSEL**

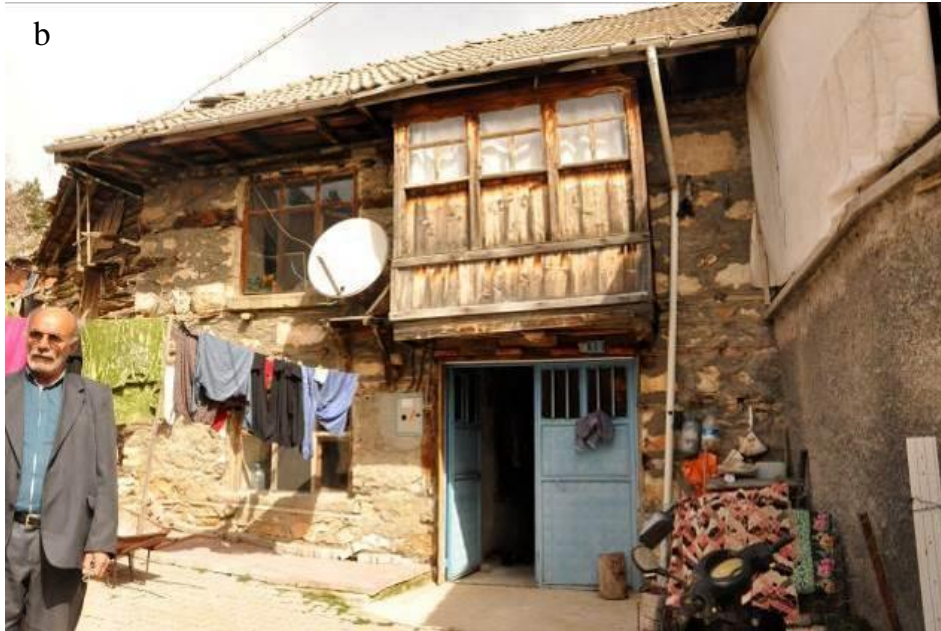
Tapuda 114 ada 62 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83306. Sokak No:3 adresinde yer almaktadır. Eliböğründelerle taşınan ahşap cumba, 2018 yılından sonra sökülmüş yerine pvc camekân yapılmıştır. İç sofalı plan şemasına sahip evin, giriş kapısının sağında bağımsız girişi olan dükkânı bulunmaktadır. Ahşap, çift kanatlı ana giriş kapısı demir kapıyla değiştirilmiş ve arka cephesine, cephe boyunca ekleme yapılmıştır (Şekil 6.1.28.).

Şekil 6.1.28. 114 ada 62 parseldeki konut; a) kuzeydoğu (giriş) cephesi-2018, b) ahşap cumbası c) yapının mevcut durumu-2019.

- **114 ADA 82 PARSEL**

Tapuda 114 ada 82 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83304. Sokak No: 10-10A adresinde yer almaktadır. Giriş cephesindeki kitabesine göre 03.07.1958 yılında, bitişik nizam olarak tasarlanan ev dış sofalı, iki katlı ve kırma çatılı olarak inşa edilmiştir. Yapılan eklentilerle evlerden ilki özgünlüğünü yitirmiştir. Bu ev eklentilerden önce, bitişikindeki evle aynı özellikleri göstermektedir. Özgünlüğünü kısmen koruyan diğer evin ise ahşap kapısı demir kapıyla değiştirilmiş ve cumbanın solunda bulunan iki pencere, büyük tek bir pencereye çevrilmiştir. Zemin katta ve üst katta sofanın sol tarafına sıralanmış ikişer oda bulunmaktadır. Evin ahşap cumbası oldukça sade görünümlüdür (Şekil 6.1.29.).

Şekil 6.1.29. 114 ada 82 parseldeki konut; a) bitişik nizam evin genel görünümü, b) özgünlüğü korunan evin girişi cephesi.

- **114 ADA 83 PARSEL (Abdullah Üzümcü evi)**

Tapuda 114 ada 83 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83304. Sokak No: 8 adresinde yer almaktadır. 1979 yılında yapılmıştır. İç mekânı sade özellik gösteren yapının odalarında dolap bulunmamaktadır. Kapısı, demir kapıya çevrilen evin, sağ alt penceresi pvc pencereyle değiştirilmiştir. Giriş tabi zeminden yaklaşık 80 cm yukarıdadır. Arka cephesine tuğladan muhdes bir bölüm eklenmiştir (Şekil 6.1.30.).

Şekil 6.1.30. 114 ada 83 parseldeki konut a) kuzey (giriş) cephesi, b) doğu cephesi, c) ahşap cumbası.

- **114 ADA 93 PARSEL**

Tapuda 114 ada 93 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 7 adresinde yer almaktadır. Köyde bulunan geleneksel ev tarzında yapılmış üç katlı tek yapıdır. Girişi sokakla direkt ilişkilidir. Sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre 1970'li yıllarda yapılmıştır. Ahşap hatıllı moloz taş duvar sistemiyle yapılan evin dış cephesi çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır. Cumbanın alınlık ve etek kısmında süslemeler bulunmaktadır (Şekil 6.1.31.).

Şekil 6.1.31. 114 ada 93 parseldeki konut; a) doğu (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası, c) güney cephesi.

- **114 ADA 96 PARSEL**

Tapuda 114 ada 96 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 53 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.32.a). Sahipleri ölen ev kullanılmamaktadır. Eğimden dolayı arka cephede tek katlı görünen ev, küçük müdahaleler dışında orijinal halini korumaktadır. Abdestlik ve helanın bulunduğu ayazlık ince ahşaplarla kaplanmış ve plandan taşırılmıştır. Ahşap üçgen alınlıklı süslemeli cumbası, köydeki en dikkat çekici cumbalardan biridir (Şekil 6.1.32.b.). Yapı girişinin solundaki pencereler pvc pencereye çevrilmiştir. Ahşap iki kanatlı giriş kapısının (portasının) üzerinde el şeklinde kapı tokmağı bulunmaktadır. Kıırma çatısının üzeri kiremit kaplıdır (Şekil 6.1.32.).

Şekil 6.1.32. 114 ada 96 parseldeki konut; a) doğu (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası, c) kuzey cephesi.

- **114 ADA 98 PARSEL(İsa Taşbaş Evi)**

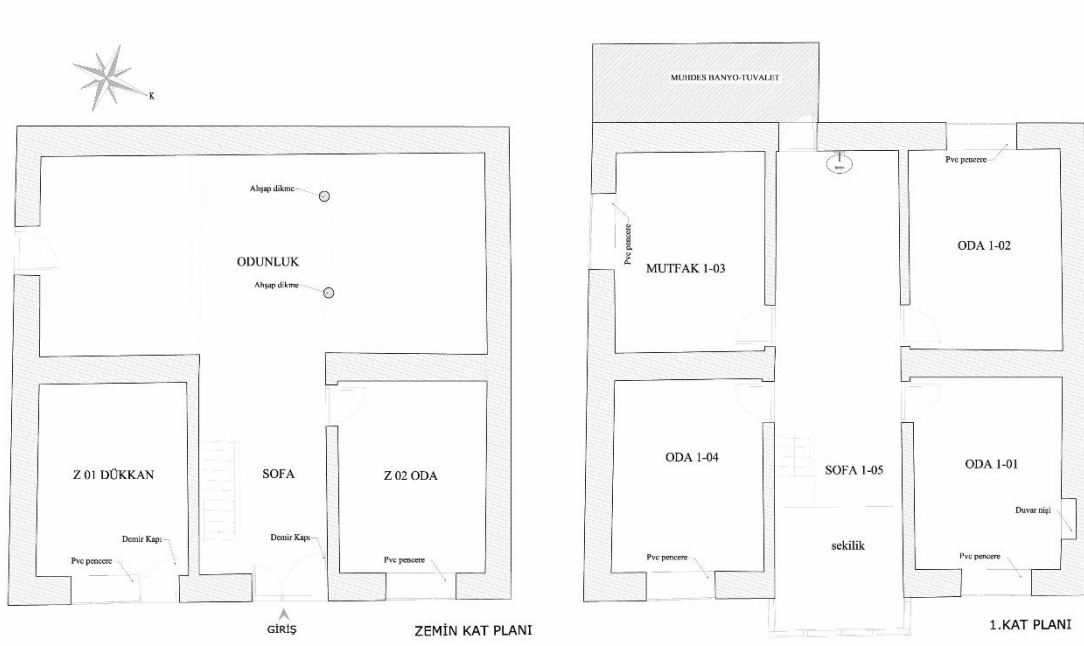
Tapuda 114 ada 98 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83304. Sokak No:6 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.33.). Yapı, 1952 yılında inşa edilmiştir.

Yapı iki katlıdır. Eve giriş kuzeydoğu cephesinde çıkma altında yer alan demir kapı ile sağlanmaktadır. Girişin açıldığı zemin kat sofanın solunda bağımsız girişi olan bir dükkân, sağında ise dikdörtgen formlu bir oda bulunmaktadır. Dükkân 1960'lı yıllarda tüfek dükkânı olarak kullanılmıştır ve iç mekânla bağlantısı yoktur. Girişin karşısında sofanın devamı niteliğinde odunluk yer almaktadır (Şekil 6.1.34.).

Girişin solunda üst kat sofasına ulaşımı sağlayan ahşap merdiven vardır (Şekil 6.1.35.). Kuzeydoğu ve güneybatı yönünde uzanan iç sofa ve bunun iki yanında yer alan ikişer odanın meydana getirdiği plan köyde yaygın olan plan tipidir. Yapının iç sofası diğer evlerden daha geniş tutulmuştur (Şekil 6.1.34. ve 35.). Odalarda süsleme ve dolap bulunmamaktadır. 1 01 nolu odanın kuzeybatı duvarında duvar nişi mevcuttur (Şekil 6.1.36.). İç mekândaki toprak badana dökülmesin diye duvarlar naylonla kaplanmış, pencere, kapı ve bazı oda tavanları modern malzemelerle değiştirilmiştir. Kıрма çatı ile örtülen yapı, genel itibariyle sade bir görünüm sergilemektedir. Giriş cephesinin dikey simetri ekseninde yer alan sofa çıkmasının alt kısmı panolara ayrılmış ve ahşap kirişlerle taşınmaktadır.

Şekil 6.1.33. 114 ada 98 parseldeki konut

Şekil 6.1.34. Şematik planlar

Şekil 6.1.35. Ahşap merdiven ve 1. Kat sofası

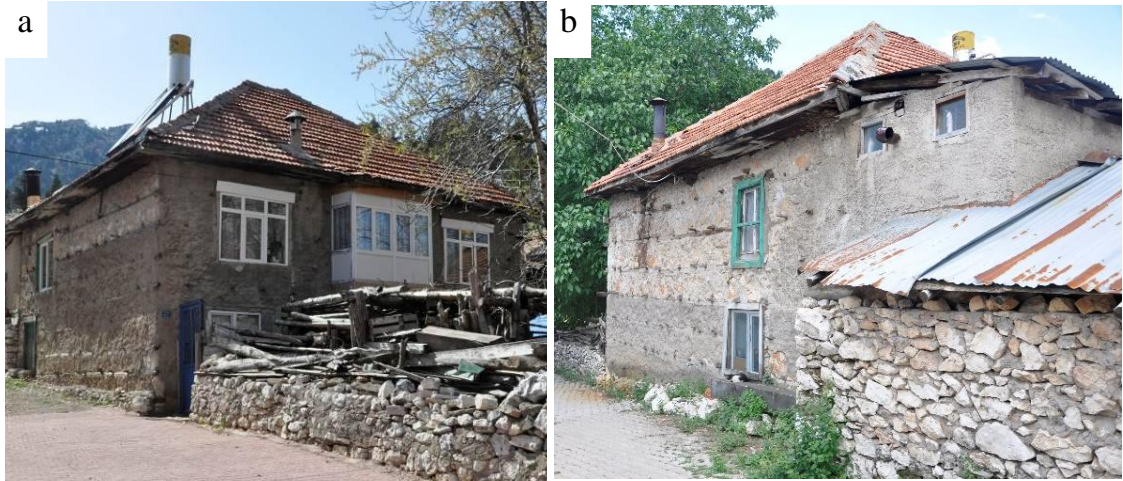
Şekil 6.1.36. 1 01 ve 1 04 nolu odaların genel görünümü

- **116 ADA 2 PARSEL**

Tapuda 116 ada 2 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 47 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.37.). 2014 yılından sonraki bir tarihte ahşap çıkma pvc camekânla değiştirilmiştir (Şekil 6.1.38.a). Eğimden dolayı arka cephede zemin kat toprak altında kalmıştır. İç sofalı olarak inşa edilen evin dış cephesi çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır. Pınarbaşı evlerinin bir kısmında görülen zemin katta bir odanın dükkân olarak kullanılması bu evde de görülmektedir. Evin girişi ön bahçeyle ilişkilidir ve arka bahçesi bulunmaktadır (Şekil 6.1.38.).

Şekil 6.1.37. Yapının 2014 yılındaki durumu (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014)

Şekil 6.1.38. 116 ada 2 parsel; a) doğu cephesi-2019, b) kuzey cephesi.

- **118 ADA 6 PARSEL**

Tapuda 118 ada 6 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 39 adresinde yer almaktadır. Pınarbaşı caddesine bakan giriş cephesindeki kitabesine göre 29.07.1953 yılında inşa edilen yapı kullanılmamaktadır. Çıkması sökülmüş evin, Pınarbaşı Caddesine bakan ana girişi dışında arka cephesinde de girişi bulunmaktadır. Zemin kat ile üst kat birbirinden bağımsızdır (Şekil 6.1.39.).

Şekil 6.1.39. 118 ada 6 parseldeki konut; a) kuzeydoğu (giriş) cephesi, b) güneybatı cephesi, c) güneydoğu cephesi, d) zemin kat sofası, e) kitabesi.

- **119 ADA 2 PARSEL (Nazire Kırırcı evi)**

Tapuda 119 ada 2 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83304. Sokak No: 11 adresinde yer almaktadır. İki tane dış sofalı evin bitişik nizamda planlanmasıyla oluşmuştur (Şekil 6.1.40.). Dış sofalı evlerden cumbalı olanı, sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre köydeki en eski evlerden biridir ve en az 100 yıllık söylenmektedir. Bu ev yapıldıktan yaklaşık 50 yıl sonra yapının sağındaki diğer ev inşa edilmiştir. Evlere çift kanatlı ahşap kapılarla girilmektedir. Sofanın uzun kenarlarından bir tarafına ikişer oda sıralanmış, diğer tarafında ise ahşap merdiven konumlanmıştır (Şekil 6.1.41. ve 42.). Çatı eğimi oldukça fazladır. Arka cephesinde muhdes mutfak, banyo ve tuvalet yer almaktadır. İlk yapılan ev depo olarak kullanılmaktadır. Diğer evde ise Nazire Kırırcı yalnız yaşamaktadır.

Şekil 6.1.40. 119 ada 2 parseldeki konut; a) doğu (giriş) cephesi, b) batı cephesi.

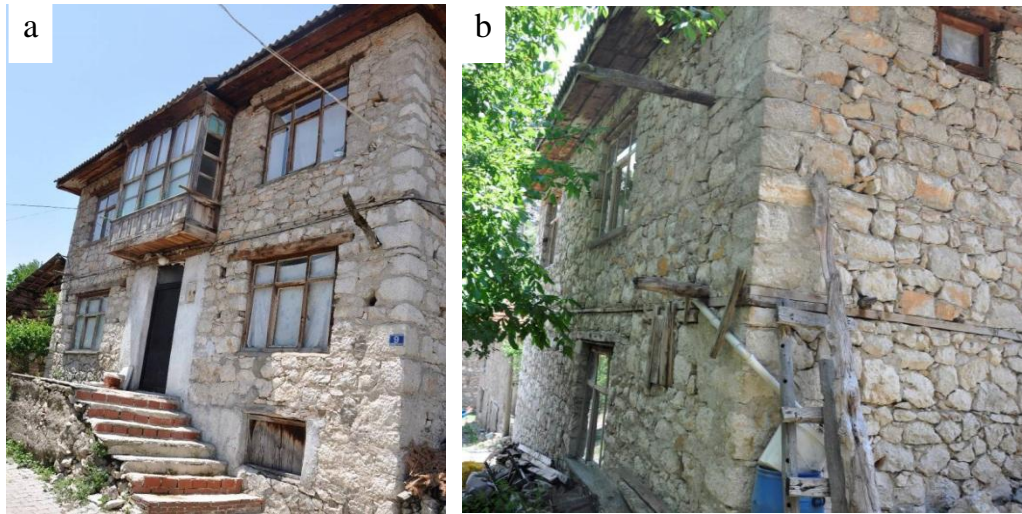
Şekil 6.1.41. Bitişik nizam evin sofaları; a) Nazire Kırıcı evinin sofası, b) diğer evin sofası.

Şekil 6.1.42. Odalardan genel görünüş

- **119 ADA 3 PARSEL**

Tapuda 119 ada 3 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83304. Sokak No: 9 adresinde yer almaktadır. 1979 yılında yapılmıştır. Yapının girişi yol kotundan yaklaşık 1 metre yüksekte bulunmaktadır. Giriş merdiveninin başlangıcında, zemin katın altında bağımsız girişi olan, odun kömür konulan küçük bir depo bulunmaktadır. Plan tipolojisi diğer evlerden farklılık göstermektedir. Köy evlerinden farklı olarak hela bölümü sofanın içine konumlandırılmıştır. Ahşap hatıllı harçlı moloz taş duvar örgüsüyle yapılan evin duvarlarında peşduvan kullanılmamıştır (Şekil 6.1.43.).

Şekil 6.1.43. 119 ada 3 parseldeki konut; a) kuzeydoğu (giriş) cephesi, b) kuzeybatı cephesi.

- **120 ADA 4 PARSEL**

Tapuda 120 ada 4 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83304. Sokak No: 21 adresinde yer almaktadır. Parsel sınırları içinde tek katlı ahşap samanlık da yer almaktadır. İç sofalı olarak inşa edilmiştir. Eğimden dolayı arka cephesi tek katlı görünmektedir. 1960'lı yıllarda yapılan evin ahşap cumbası metale çevrilmiştir. Beşik çatılı konutun üstü sac trapezle örtülüdür. Günümüzde kullanılmayan yapının yapım tekniği cephelerden açıkça okunmaktadır ve cephelere farklılık katmıştır (Şekil 6.1.44.).

Şekil 6.1.44. 120 ada 4 parseldeki konut; a) doğu (giriş) cephesi, b) batı cephesi, c) kuzey cephesi.

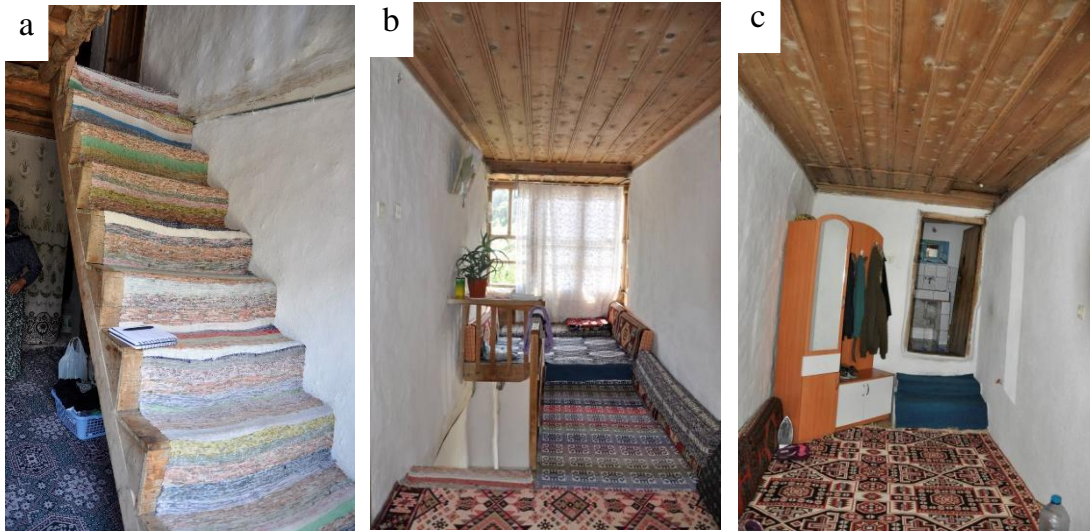
- **120 ADA 5 PARSEL (Hatice Taşbaş evi)**

Tapuda 120 ada 5 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83304. Sokak No: 19 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.45.). 1960'lı yıllarda yapılan ev, arka cephede eğimden dolayı tek katlı görünmektedir. Parsel sınırları içinde samanlık ve ahır bulunmaktadır. Kırama çatılı yapı, iç sofalı olarak inşa edilmiştir.

İki katlı evin zemin katında karşılıklı konumlanmış iki oda ve sofanın devamında odunluk yer almaktadır. Girişin sağında ahşap, korkuluksuz merdiven ile üst kata ulaşılmaktadır. Doğu-batı yönünde uzanan sofanın sokağa bakan tarafında ahşap çıkması bulunmaktadır. Dikdörtgen formlu sofanın uzun kenarlarına karşılıklı ikişer oda yerleştirilmiştir (Şekil 6.1.46.). Odalar oldukça sade planlanmış olup dolap bulunmamaktadır. İç ve dış cepheler kullanıcıların istek ve ihtiyaçlarına göre birçok değişikliğe uğramıştır.

Şekil 6.1.45. 120 ada 5 parseldeki konut

Şekil 6.1.46. İç mekân görüntüleri a) merdiven, b) sofanın doğusu c) sofanın batısı.

- **120 ADA 6 PARSEL (Abdullah Toklu evi)**

Tapuda 120 ada 6 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83304. Sokak No: 17 adresinde yer almaktadır. Sahipleri ölen ev kullanılmamaktadır. Evin zemin kat cephesi çimento esaslı sıva ile üst kat ise saman katkılı çamur harcıyla ile sıvanmıştır. Yöre evlerinde 1. Katla ilişkili olan hela bölümü bu evde, evin arka cephesinde bağımsız olarak bulunmaktadır. İç sofalı plan tipine sahiptir. Çift kanatlı ahşap giriş kapısının sağında kalan pvc pencere dışındaki pencereler orijinalliğini korumaktadır. Odalar yazlık ve kışlık olarak düzenlenmiştir. Ön cepheye yönelmiş olanlar, pencere sayısının fazla olmasından dolayı yazlık odalardır (Şekil 6.1.47.).

Şekil 6.1.47. 120 ada 6 parseldeki konut; a) kuzeydoğu (giriş) cephesi, b) ahşap hela, c) güneybatı cephesi.

- **120 ADA 10 PARSEL (Mustafa Çetin evi)**

Tapuda 120 ada 10 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83303. Sokak No: 23 adresinde yer almaktadır. Eğitimden dolayı arka cephede tek katlı görünen ev, 1957 yılında yapılmıştır. Yapı, sahipleri tarafından bahar ve yaz mevsimlerinde kullanılmaktadır. İç sofalı olarak inşa edilen evin arka cephesi kerpiç, ön cephesi ise çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır (Şekil 6.1.48.).

Şekil 6.1.48. 120 ada 10 parseldeki konut; a) kuzeydoğu (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası, c) güneydoğu cephesi

- **120 ADA 11 PARSEL (Ayşe Üzümcü Evi)**

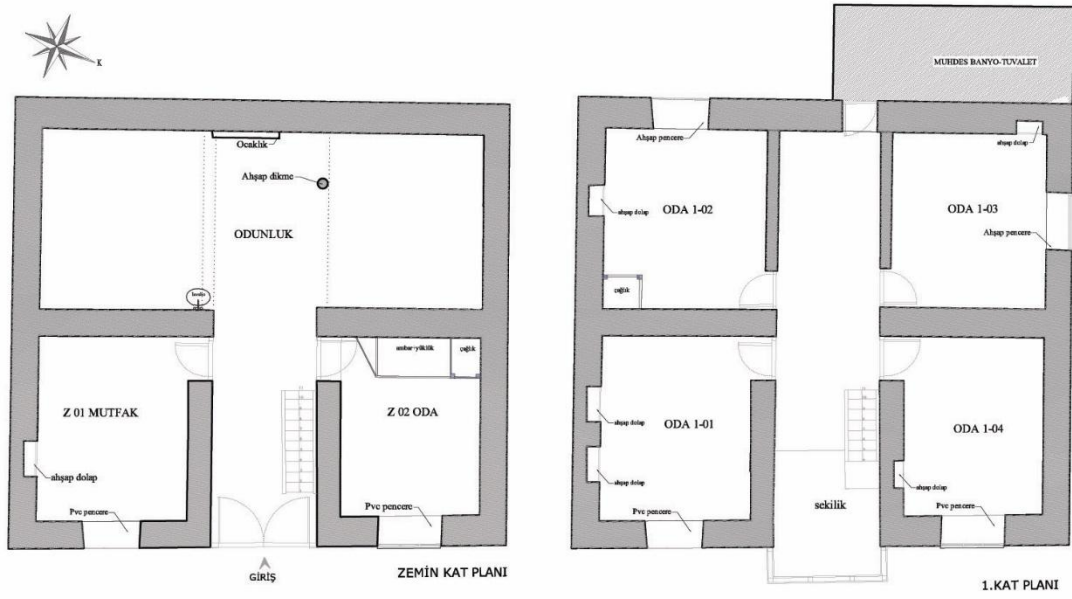
Tapuda 120 ada 11 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83303. Sokak No: 21 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.49.). 15 Ekim 1963 yılında yapılmıştır. Parsel sınırları içinde ahşap samanlık yer almaktadır. Eğimden dolayı arka cephesi tek katlı görünmektedir. Karnıyarık olarak da bilinen iç sofalı plan tipine sahiptir. Yapı Zemin kat ve 1. Kat olmak üzere iki katlıdır. Eve giriş kuzeydoğu cephesinde çıkma altında yer alan çift kanatlı ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Girişin açıldığı sofanın sağında ve solunda dikdörtgen formlu birer oda ve karşısında odunluk yer almaktadır. Bütün duvarları sağır bırakılan odunluk, sofanın devamı niteliğindedir. Giriş kapısının tam karşısındaki duvardaki ocaklık bulunmaktadır (Şekil 6.1.50.). Z 02 nolu odada basit bir şekilde yapılmış yüklük, ambar ve çağlıktan oluşan dolap mevcuttur (Şekil 6.1.51.).

Girişin sağında üst kat ile bağlantıyı sağlayan sağ tarafı duvara dayanmış ahşap merdiven vardır (Şekil 6.1.52.). Dikdörtgen planlı sofanın kuzeydoğusunda girişe bakan ahşap cumba, güneybatısında ise bir adet kapı bulunmaktadır. Bu kapı muhdes banyo tuvalet kapısıdır. Sofaya açılan dört oda sofa etrafında karşılıklı sıralanmıştır (Şekil 6.1.53.). Üst kattaki odaların tümünde ahşap, süslemesiz gömme dolaplar vardır. 1 02 nolu odadaki pencerenin yerden yüksekliği diğer oda pencerelerine göre fazladır. Bunun sebebi pencerenin altında duvar nişi oluşturulmasıdır (Şekil 6.1.54.).

Kırma çatılı yapının cepheleri sade özellik göstermektedir. Giriş cephesini diğer cephelerden farklı kılan dışarı çıkma yaparak cepheye hareketlilik katan ahşap cumbadır. Ahşap pencereler kaldırılarak yerine pvc pencereler yerleştirilmiştir.

Şekil 6.1.49. 120 ada 11 parseldeki konut

Şekil 6.1.50. Şematik planlar

Şekil 6.1.51. Z 02 nolu odadaki dolap

Şekil 6.1.52. Ahşap merdiven

Şekil 6.1.53. Sofa

Şekil 6.1.54. 1 02 nolu odadaki pencere

- **120 ADA 12 PARSEL (Memiş Akkoçak evi)**

Tapuda 120 ada 12 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83303. Sokak No: 19 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.55.). Yapım tarihi tam olarak bilinmemekle beraber, en az 60 yıl önce yapıldığı söylenmektedir. Eğimden dolayı arka cephesi tek katlı görünmektedir.

Kiremit kaplı beşik çatılı ev, dış sofalı köşe odalı (L plan tipi) plan tipine sahiptir. Eve giriş, kuzeydoğu cephesinden tek kanatlı ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Arka cephesi kayalığa yaslanan evin zemin katı, üst kattan küçük tutulmuştur. Bu kat, karşılıklı konumlanmış iki oda ve sofadan oluşmaktadır. Ahşap merdiven, bölge evlerinden farklı olarak kapı girişinde değil, kuzeydoğu ve güneydoğuya yönelmiş odanın güneybatı duvarına bitişik konumlanmıştır (Şekil 6.1.56.a.).

Şekil 6.1.55. 120 ada 12 parseldeki konut

Üst kat üç oda, sofa ve iki oda arasına konumlanmış sokağa çıkma yapan sekilikten oluşmaktadır (Şekil 6.1.56.b.). Sofanın güneybatı duvarında muhdes tuvalet kapısı bulunmaktadır ve sofa kotundan yaklaşık 50 cm yüksektedir (Şekil 6.1.56.c.). Odalarda gömme dolaplar bulunmaktadır. Sokağa yönelmiş odaların yan cephelerindeki pencereler kapatılmıştır (Şekil 6.1.57.a. ve b.).

Dış cepheler oldukça sade özellik göstermektedir. Giriş cephesindeki ahşap, beşik çatılı cumba cephedeki en dikkat çekici unsurdur.

Şekil 6.1.56. İç mekan fotoğrafları; a) merdiven, b) sekilik, c) dış sofa.

Şekil 6.1.57. Yan cepheler; a) kuzeybatı cephesi b) güneydoğu cephesi

- **120 ADA 17 PARSEL**

Tapuda 120 ada 17 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83303. Sokak No: 11 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.58.). 1960 yılında yapılan evin, eğimden dolayı arka cephesi tek katlı görünmektedir. Kırma çatılı ev iç sofalı plan şemasına sahiptir. Bir oda ve sofadan oluşan zemin kat, dört oda ve sofadan oluşan üst kattan daha küçük planlanmıştır. 1 oda ve taşlık, üst katında 4 oda ve sofa yer almaktadır (Şekil 6.1.59.)

Giriş kapısı ve pencerelerin bir kısmı modern malzemelerle değiştirilmiştir. İç mekânda bazı odaların duvarları naylonla, tavanları ise kontrplakla kaplanmıştır (Şekil 6.1.60.). Oda kapıları orijinalliğini korumakta olup, basit oyma tekniği ile süslemeler yapılmıştır (Şekil 6.1.61.).

Şekil 6.1.58. 120 ada 17 parseldeki konut

Şekil 6.1.59. 120 ada 17 parseldeki konut; a) giriş sofası ve merdiven, b) üst kat sofası.

Şekil 6.1.60. Oda genel görünümü

Şekil 6.1.61. Oda kapısı

• **120 ADA 23 PARSEL**

Tapuda 120 ada 23 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83303. Sokak No: 5 adresinde yer almaktadır. Parsel sınırları içinde samanlık bulunmaktadır. Kullanılmayan evin, sağında ve solunda eklentiler vardır. İç sofalı plan tipinde inşa edilen evin beşik çatısı sacı kaplıdır (Şekil 6.1.62.).

Şekil 6.1.62. 120 ada 23 parseldeki konut

- **122 ADA 2 PARSEL (Hüseyin Taşkara Evi)**

Tapuda 120 ada 2 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 37 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.63.). 1950 yılında inşa edilen evde, alt katta bir, üst katta iki olmak üzere üç aile yaşamaktadır.

İç sofalı olarak yapılmış ev, iki kattan oluşmaktadır. Yapıya giriş, doğu cephesinde bulunan çift kanatlı, süslemeli ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Giriş sofasının sağında iki, solunda ise bir oda ve sofanın devamı niteliğinde odunluk yer almaktadır (Şekil 6.1.64.).

Üst katta girişin solunda bulunan ahşap merdiven ile ulaşılmaktadır. Doğu ve batı yönünde konumlanmış sofanın uzun kenarlarında karşılıklı iki oda yer almaktadır. Sofanın batı duvarında üst katta yaşayanların kullandığı iki adet, farklı girişi olan tuvalet ve banyo bulunmaktadır (Şekil 6.1.65.). Doğu tarafında ise sokağa çıkma yapan sekilik kısmı ahşap bölücülerle sofadan ayrılmıştır (Şekil 6.1.66.). İç mekânda çoğu evde olduğu gibi tamirat ve tadilat yapılmıştır. Odalarda bulunan ocaklıklar kapatılmıştır. Pencereler, pvc pencereye çevrilmiştir.

Bölge evlerinde olduğu gibi cepheler sade özellik göstermektedir. Ancak giriş cephesindeki ahşap cumba cepheye farklılık katmıştır. Ön yüzü dörtlü, yan yüzleri tekli pencere düzenine sahip cumbanın alınlık ve etek kısımlarındaki bitkisel motifler dikkat çekmektedir (Şekil 6.1.67.).

Şekil 6.1.63. 122 ada 2 parseldeki konut

Şekil 6.1.64. Zemin kat genel görünümü

Şekil 6.1.65. üst kat sofasının batı duvarı

Şekil 6.1.66. üst kat sofasının doğusu

Şekil 6.1.67. Ahşap çıkma ve giriş kapısı

- **122 ADA 5 PARSEL (Mustafa Toklu Evi)**

Tapuda 120 ada 5 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 31 adresinde yer almaktadır. Arazi eğiminden dolayı arka cepheden zemin kat toprak altında kalmıştır. Orijinal çıkması korunan evde birçok değişiklik yapılmıştır. Mevsimsel olarak kullanılmaktadır (Şekil 6.1.68.).

Şekil 6.1.68. 122 ada 5 parseldeki konut

- **122 ADA 6 PARSEL (Gülsüm Toklu evi)**

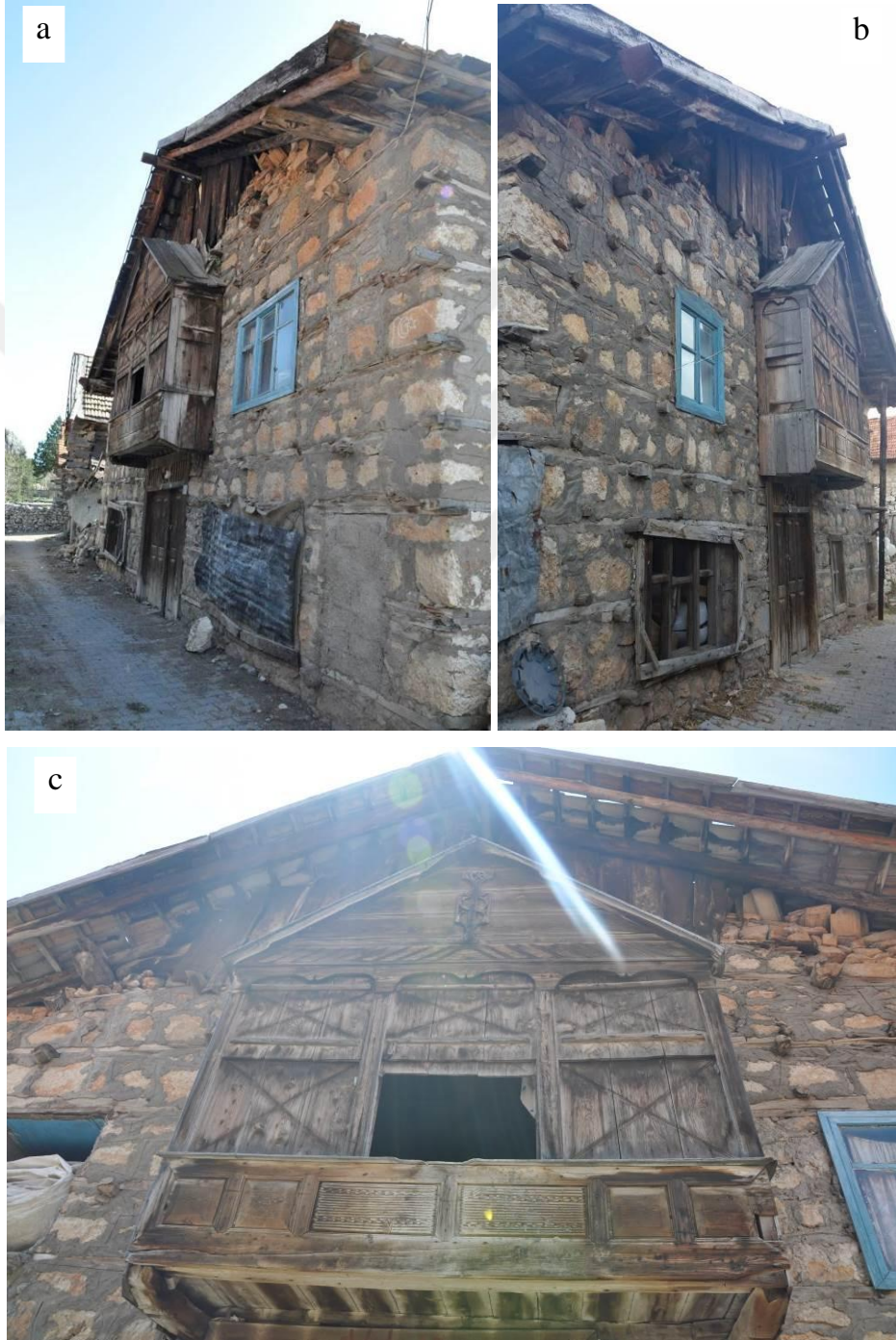
Tapuda 120 ada 6 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No:29 adresinde yer almaktadır (Şekil 6.1.69.). 1956 yılında yapılmıştır. Zemin katta cumbanın solunda iki adet pencere bulunmaktayken daha sonra tek ve büyük bir pencereye çevrilmiştir.

Şekil 6.1.69. 122 ada 5 parseldeki konut

- **125 ADA 1 PARSEL (Ramazan Çulcu evi)**

Tapuda 125 ada 1 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83303. Sokak No: 9 adresinde yer almaktadır. 1950’li yıllarda yapıldığı söylenen terkedilmiş durumda olan ev, günümüzde depo olarak kullanılmaktadır. Eğimden dolayı arka cephesinde tek katlı görünen ev, beşik çatılı, kiremit örtülüdür. Üstü hartamalarla kapatılan çıkmann üçgen alınlığındaki arma dikkat çekicidir (Şekil 6.1.70.).

Şekil 6.1.70. 125 ada 1 parseldeki konut; a-b)Yapının 2014 yılındaki hali (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014) c) ahşap cumbası.

- **109 ADA 6 PARSEL**

Tapuda 109 ada 6 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokakta yer almaktadır. Giriş cephesindeki kitabesine göre 1952 yılında inşa edilmiştir. Samanlığı bitişinde bulunan ev, antı tekniği ile moloz taş kuru duvar tekniği birlikte kullanılarak yapılmıştır. Bu özelliği ile köy evlerinden ayrılmaktadır (şekil 6.1.71.).

şekil 6.1.71. 109 ada 6 parseldeki konut

- **108 ADA 8 PARSEL**

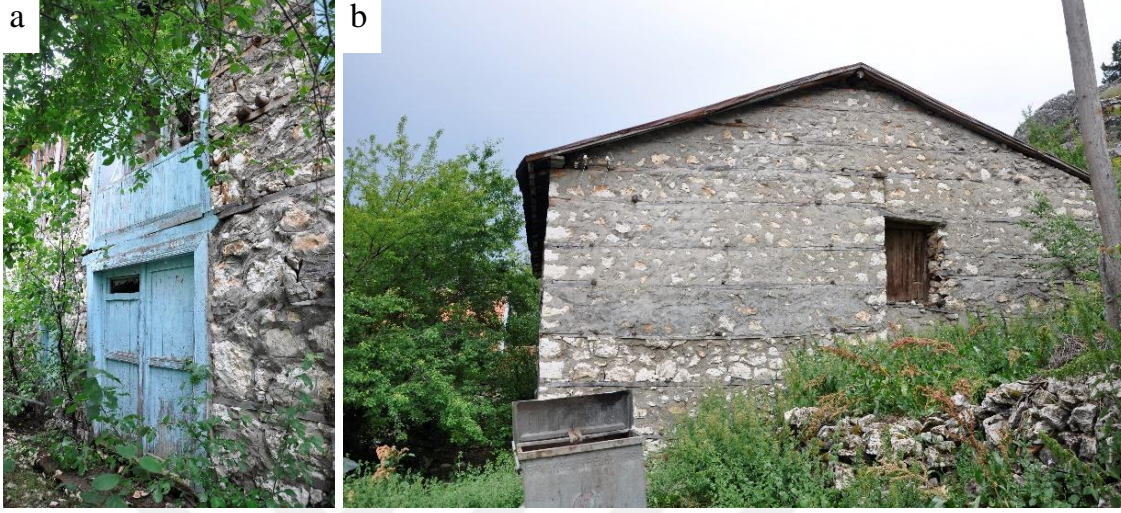
Tapuda 108 ada 8 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83322. Sokakta yer almaktadır. Köyde geleneksel konut olarak inşa edilmiş tek katlı tek yapıdır. Sözlü kaynaklardan edinilen bilgilere göre köyün en eski yapılarından biridir ve yaklaşık 90 yıllıktır. İç sofalı plan tipine sahip, beşik çatılı ev, depo olarak kullanılmaktadır (şekil 6.1.72.).

şekil 6.1.72. 108 ada 8 parseldeki konut

- **114 ADA 72 PARSEL**

Tapuda 114 ada 72 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi 83305. Sokak adresinde yer almaktadır. Cumbası sökülmüş veya orijinalinde olmayan ev kullanılmamaktadır (Şekil 6.1.73.).

Şekil 6.1.73. 114 ada 72 parseldeki konut; a) giriş kapısı, b) kuzeybatı cephesi.

- **122 ADA 4 PARSEL**

Pınarbaşı Caddesi üzerinde bulunan 122 ada 4 parselde kayıtlı olan konut; günümüzde mevcut değildir. 2014 yılından sonraki bir tarihte yıkılmıştır (Şekil 6.1.74.).

Şekil 6.1.74. 122 ada 4 parseldeki yıkılan konut (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014)

- **169 ADA 1 PARSEL**

Tapuda 169 ada 1 parselde kayıtlı olan konut; Pınarbaşı Mahallesi Pınarbaşı Caddesi No: 210 adresinde, Pınarbaşı Yeni Cami'nin kuzeydoğusunda yer almaktadır. Bahçe girişi ve yapı girişi batı cephesinde, Pınarbaşı Caddesi üzerindedir. Giriş, Çıkma altından çift kanatlı ahşap kapı ile sağlanmaktadır Giriş kapısının üstündeki çıkma ön yüzde üç, yanlarda tek parçadır ve sofayı aydınlatmaktadır. Çıkmanın alınlık ve etek kısımlarında süslemeli motifler mevcuttur. İki katlı ve iç sofalı plan tipinde inşa edilen konutun, kuzeyinde ahşap dikmelerle taşınan, plandan taşırılmış orijinal abdestlik ve helası bulunmaktadır. Arka cephesinde muhdes balkon ve dükkân vardır. Yapı sağlam durumdadır ancak kullanılmamaktadır. Çatısı kiremit kaplı, kırma çatıdır. Kuru duvar tekniğinde ahşap hatıllı olarak yapılan konut sakar sıva ile sıvanmıştır (Şekil 6.2.2.).

Şekil 6.2.2. 169 ada 1 parseldeki konut; a) genel görünümü, b) cumbası, c) ahşap hela, d) Doğu (arka) cephesi.

- **169 ADA 6-10 PARSELDEKİ EV**

Tapuda 169 ada 6 ve 10 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83310. Sokakta yer almaktadır. Giriş cephesindeki kitabesine göre 05.11.1956 yılında inşa edilen ev, köyün en büyük evlerinden biridir ve kullanılmadığı için harabe durumundadır. Strüktürel açıdan sağlam olmayan yapının moloz taş örgülü ahşap hatıllı kuru duvar tekniği cephelerden açıkça okunmaktadır ve cephelere farklı bir görünüm kazandırmıştır. Cumbası günümüzde mevcut değildir (Şekil 6.2.3.).

Şekil 6.2.3. 169 ada 6-10 parseldeki konut; a) güney (giriş) cephesi, b) doğu cephesi, c) giriş cephesindeki kitabesi.

- **170 ADA 2 PARSELDEKİ EV**

Tapuda 170 ada 2 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, Pınarbaşı Caddesi No: 206 adresinde bulunmakta olup, Pınarbaşı Yeni Cami'nin kuzeydoğusunda bulunmaktadır. Sahipleri tarafından mevsimsel olarak kullanılmaktadır. Yapının girişi ön bahçesiyle ilişkilidir. Evin ön cephesine muhdes garaj yapılmış olup, bu sebeple cephenin bir kısmı kapanmıştır. Yapıya giriş çıkma altında bulunan demir kapı ile sağlanmaktadır. Eliböğründelerle taşınan cumbanın alt kısmı panolara bölünmüş, alınlığı ise bitkisel motiflerle bezenmiştir (Şekil 6.2.4.).

Şekil 6.2.4. 170 ada 2 parseldeki konut; a) ahşap çıkması, b) batı (giriş) cephesi, c) doğu cephesi.

- **172 ADA 1 PARSEL**

Tapuda 172 ada 1 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83312. Sokak No: 4 adresinde bulunmakta olup, Pınarbaşı Yeni Cami'nin doğusunda yer almaktadır. Beşik çatılı evin, kalkan duvarlarının bir kısmı tuğlayla örülmüştür. Kuzey cephesine eklentiler yapılmıştır. İç sofalı olarak inşa edilen ev, sahipleri tarafından daimi olarak kullanılmaktadır. 2014 yılından sonraki bir tarihte ahşap pencereleri pvc pencerelerle değiştirilmiştir (Şekil 6.2.5.).

Şekil 6.2.5. 172 ada 1 parseldeki konut; a) batı (giriş) cephesi, b) genel görünümü, c) güney cephesi.

- **172 ADA 2 PARSEL**

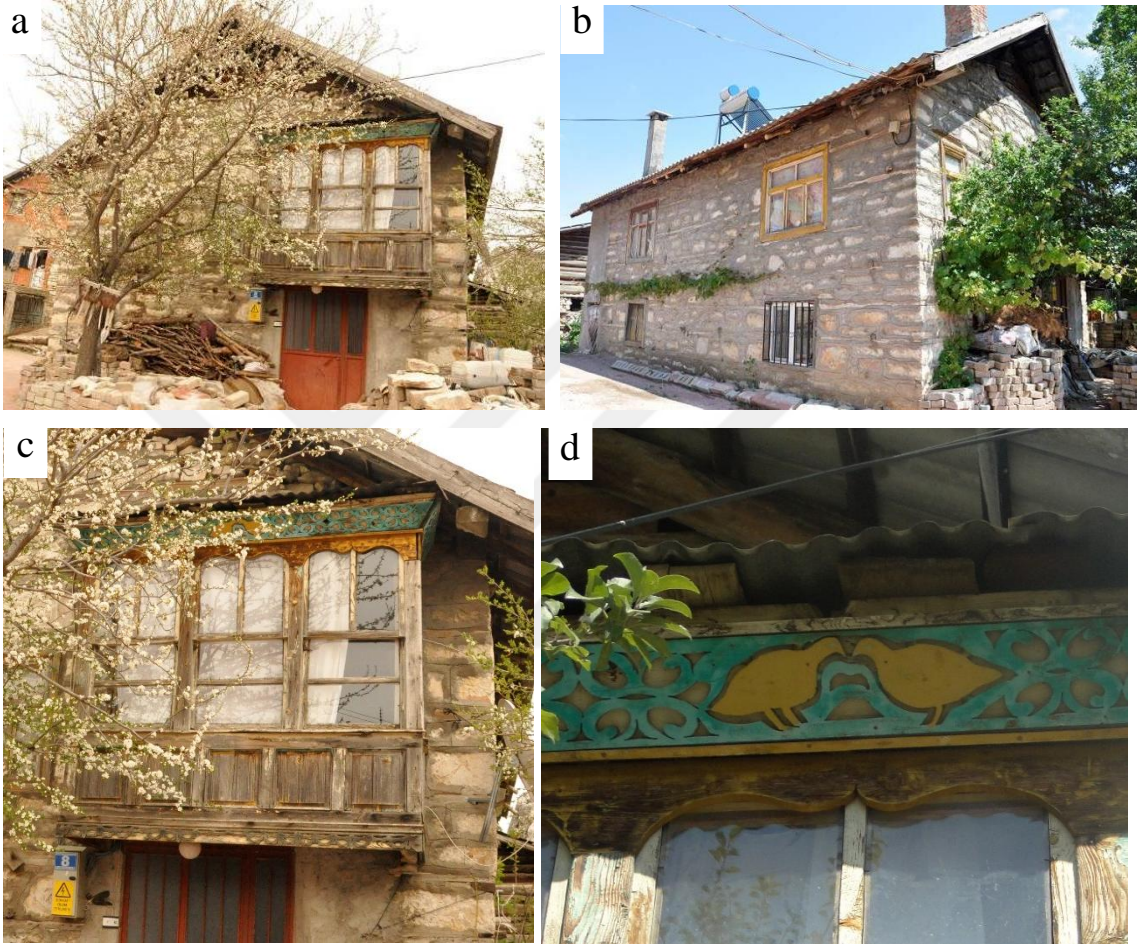
Tapuda 172 ada 2 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı mahallesi, 83312. Sokak No: 2 adresinde bulunmakta olup, Pınarbaşı Yeni Cami'nin doğusunda yer almaktadır. Parsel sınırları içinde ahır bulunmaktadır. Geniş bir parselde yer alan evin çıkma pencerelerinin içine pvc pencere yerleştirilmiştir. Cepheler plastik boyayla boyanmış, çift kanatlı ahşap giriş kapısı tek kanatlı demir kapı ile değiştirilmiştir. İç sofalı plan tipinde yapılan ev, sahipleri tarafından daimi olarak kullanılmaktadır (Şekil 6.2.6).

Şekil 6.2.6. 172 ada 2 parseldeki konut; a) batı (giriş) cephesi, b) güney cephesi, c) ahşap cumbası.

- **177 ADA 2 PARSEL**

Tapuda 177 ada 2 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83310. Sokak No: 8 adresinde bulunmaktadır. Küçük bir parselde konumlanan ev, dış sofalı plan şemasına sahiptir. Cumba alınlığındaki kuş motifi ve bezemeler giriş cephesine farklılık katmıştır. Beşik çatılı evin giriş kapısı ve bazı pencereleri modern malzemelerle değiştirilmiştir (Şekil 6.2.7.).

Şekil 6.2.7. 172 ada 2 parseldeki konut; a) batı (giriş) cephesi, b) kuzey cephesi, c) ahşap cumbası, d) cumbadaki kuş motifi.

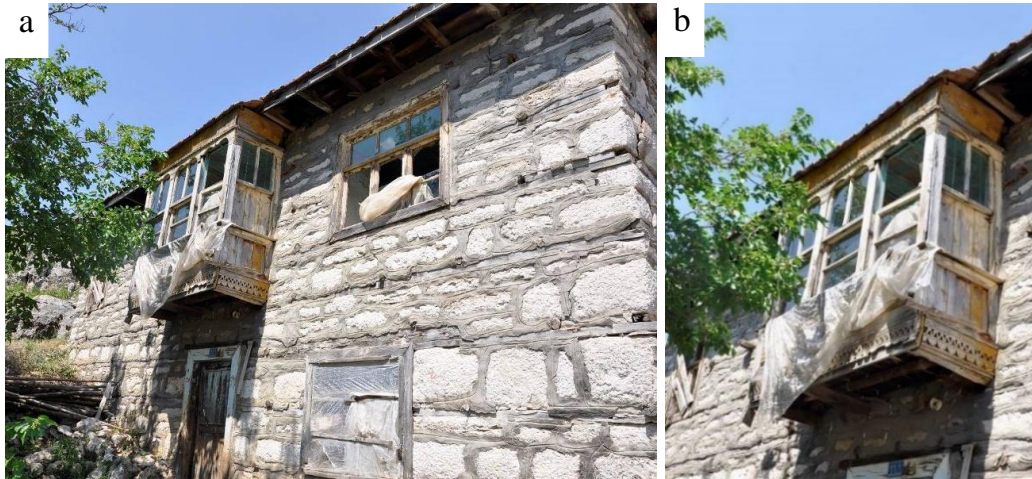
- **177 ADA 5 PARSEL**

Tapuda 177 ada 5 parselde iki yapı bulunmaktadır. Pınarbaşı Mahallesi, 83313. Sokak No: 11-11/1 adresinde yer almaktadır. Evlerden ilki, giriş cephesindeki kitabesine göre 1948 de yapılmıştır. Ahşap süslemeli cumbası balkon olarak kullanılmaktadır. İçine duvar hizasında pvc camekân eklenmiştir. İç sofalı ev, sahipleri tarafından daimi olarak kullanılmaktadır. Giriş kapısı ve pencereleri modern malzemelerle değiştirilmiştir. Ahşap çıkmanın solundaki iki pencere kaldırılıp, yerine tek büyük bir pencere açılmıştır (Şekil 6.2.8.).

Şekil 6.2.8. 177 ada 5 parseldeki konut; a) kuzeybatı (giriş) cephesi, b) süslemeli ahşap cumbası.

Parsel içindeki diğer ev, ilk evden daha küçüktür. Strüktürel açıdan sağlam durumda olan ev kullanılmamaktadır. Yapıya giriş, tek kanatlı ahşap kapıyla sağlanmaktadır. Sarı rengin hâkim olduğu ahşap cumbasının eteklerinde geometrik süslemeler mevcuttur (Şekil 6.2.9.).

Şekil 6.2.9. 177 ada 5 parseldeki konut; a) giriş cephesi, b) ahşap cumbası.

- **179 ADA 2 PARSEL**

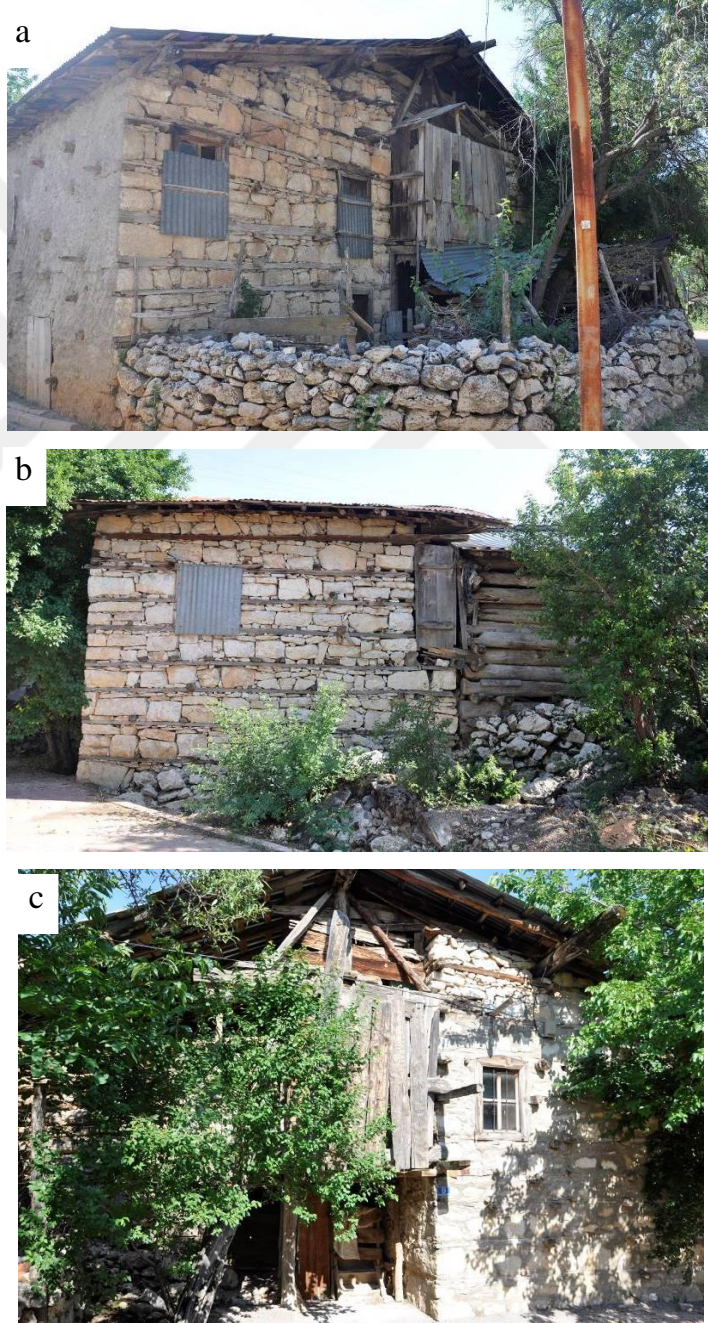
Tapuda 179 ada 2 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83310. Sokak No: 4 adresinde bulunmaktadır. Ev, sahipleri tarafından yılın belli zamanlarında kullanılmakta ve genel olarak ilk yapıldığı halini korumaktadır. Ön cephesinde bağımsız bir dükkân girişi bulunan ev, iç sofalıdır. Arka cephesinde birinci kat seviyesindeki hela ve abdestlik bölümü ince ahşaplarla çevrilmiş olup zemindeki ahşap direklerle taşınmaktadır. Sarı ve yeşil rengin hâkim olduğu ahşap cumba, elibögründelerle taşınmakta olup alınlık ve eteklerinde süslemeler bulunmaktadır. Çift kanatlı ana giriş kapısı ile cumba arasında zemin kat sofasının aydınlatılmasını sağlayan, kapı genişliği boyunca uzanan dikdörtgen formulu sofa penceresi yer almaktadır (Şekil 6.2.10.).

Şekil 6.2.10. 179 ada 2 parseldeki konut; a) genel görünümü, b) ahşap cumbası, c) ahşap hela-abdestlik bölümü.

- **179 ADA 3 PARSEL**

Tapuda 179 ada 3 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83313. Sokak No: 9 adresinde bulunmaktadır. Diğer geleneksel evlerden farklılık arz eden yapının bir kısmı samanlık, bir kısmı ev olarak kullanılmaktadır. Çantı tekniği ile moloz taş kuru duvar tekniği birlikte kullanılarak yapılmıştır. Orijinal hali bozulmamış olan ev, günümüzde kullanılmamaktadır. Yapım tekniği cepheden okunmaktadır. Güney cephesinin tamamı saman katkılı çamur harcıyla sıvanmıştır. Beşik çatısı sac la kapılıdır (Şekil 6.2.11.).

Şekil 6.2.11. 179 ada 3 parseldeki konut; a) doğu (giriş) cephesi, b) kuzey cephesi, c) batı cephesi.

- **183 ADA 1 PARSEL**

Tapuda 183 ada 1 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83313. Sokak No: 12 adresinde bulunmaktadır. Doğu cephesinde birinci katla ilişkili bağımsız girişi bulunan ev, sahipleri tarafından daimi olarak kullanılmaktadır. Yola bakan cephesinde ise bağımsız dükkân girişi bulunmaktadır (Şekil 6.2.12.).

Şekil 6.2.12. 183 ada 1 parseldeki konut

- **185 ADA 1 PARSEL**

Tapuda 185 ada 1 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83320. Sokak No: 3 adresinde bulunmaktadır (Şekil 6.2.13.a). Ev, yılın belirli zamanlarında kullanılmaktadır. Giriş cephesindeki kitabesine göre 1950 yılında inşa edilmiştir. Sokağa bakan odalar yazlık oda şeklinde planlanmış, arka cephedekiler ise kışlık odalardır. İç sofalı olarak yapılan evin cephesinde dikkati çeken en önemli eleman, giriş cephesindeki ahşap çıkmadır. İnce bir işçilikle yapılan çıkma, köydeki en süslemeli cumbalardan biridir (Şekil 6.2.13.b. ve c.). Eliböğründelerle taşınan cumbanın alınlığı, iki yarım daire ve ortada üçgen bir alınlık şeklinde düzenlenmiştir. Yarım dairelerin içinde ay yıldız motifi bulunmaktadır. Beşik çatılı evin, kalkın duvarı tuğlayla örülmüş ve çatı arasına bir mekân daha eklenmiştir. Ana giriş kapısı dışında kuzeydoğu cephesinde odunluğun bağımsız girişi bulunmaktadır. Portası, tek kanatlı demir kapı ile değiştirilmiş, bazı ahşap pencereleri pvc' ye çevrilmiştir (Şekil 6.2.13.d ve e).

Şekil 6.2.13. 185 ada 1 parseldeki konut a) kuzeybatı (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası, c) cumbanın süslemeli alınlığı d) genel görünümü, e) kuzeydoğu cephesi.

- **191 ADA 1 PARSEL**

Tapuda 191 ada 1 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83321. Sokak No: 18 adresinde bulunmaktadır. Sarı rengin hâkim olduğu çıkmanın alınlık ve etek bordürlerinde süslemeler mevcuttur. İç sofalı plan tipindeki evin dış cephesi çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır (Şekil 6.2.14.).

Şekil 6.2.14. 191 ada 2 parseldeki konut; a) kuzey (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası.

- **191 ADA 2 PARSEL**

Tapuda 191 ada 2 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83321. Sokak No: 20 adresinde bulunmaktadır. Parsel sınırları içinde odunluk bulunmaktadır. Tabii zeminden yüksekte konumlanan ev, mevsimsel kullanılmaktadır. En az 60 yıllık olan evin tuvaleti diğer Pınarbaşı evlerinden farklı olarak, arka cephe yerine yan cephede konumlanmıştır. Dış cephe ahşap elemanlarında mavi renk hâkimdir (Şekil 6.2.15.).

Şekil 6.2.15. 191 ada 2 parseldeki konut; a) genel görünümü, b) ahşap cumbası.

- **191 ADA 6 PARSEL**

Tapuda 191 ada 6 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı mahallesi, 83317. Sokak No: 6 adresinde bulunmaktadır. İç sofalı ev, sahipleri tarafından daimi olarak kullanılmaktadır. Çıkma balkon olarak kullanılmakta olup çıkma içine duvar hizasında tuğla duvar örülmüştür. Çıkmanın hasar görmüş alınlık süslemesinde kuş figürü dikkat çekicidir. Köy evlerinde çokça rastlanan pencere ve kapıların modern malzemelerle değiştirilmesi bu evde de görülmektedir (Şekil 6.2.16.).

- **191 ADA 9 PARSEL**

Tapuda 191 ada 9 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83318. Sokak No: 23 adresinde bulunmaktadır. Köyde yaygın olarak görülen iç sofalı plan tipinde yapılmıştır. Kapı ve pencereleri modern malzemelerle değiştirilmiştir. Çıkmanın alınlık ve etek kısımlarında bezemeler mevcuttur (Şekil 6.2.17.).

Şekil 6.2.17. 191 ada 9 parseldeki konut; a) kuzeybatı (giriş) cephesi, b) ahşap cumbası.

- **191 ADA 11 PARSEL**

Tapuda 191 ada 11 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83318. Sokak No: 18 adresinde bulunmaktadır (Şekil 6.2.18.). İç sofalı plan şemasına sahiptir. Yapı iki katlıdır ve üst kat ile alt kat birbirinden bağımsız hale getirilmiştir. Evin merdiveni, diğer evlerden farklı olarak sofanın uzun kenarına dik konumlanmıştır (Şekil 6.2.19.). Köydeki diğer evlerde arka cephede bulunan hela, bu evde yan cephededir ve bu kısma iki oda arasında yer alan koridorla ulaşılmaktadır. Sofanın kuzeybatısında ön bahçeye bakan ahşap çıkma, güneydoğusunda ise muhdes banyo mevcuttur (Şekil 6.2.20.). Odalarda gömme dolaplar bulunmaktadır (Şekil 6.2.21.).

Kırma çatılı yapının cepheleri sadedir. Kuzeybatı cephesinde çift kanatlı giriş kapısının üstünde alt tarafı panolara bölünmüş ahşap cumbası yer almaktadır. Zemin kat pencerelerinde demir korkuluklar vardır. Güneydoğu cephesi çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır (Şekil 6.2.22.).

Şekil 6.2.18. 191 ada 11 parseldeki konut

Şekil 6.2.19. 1. Kat bağımsız girişi ve ahşap merdiveni (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014)

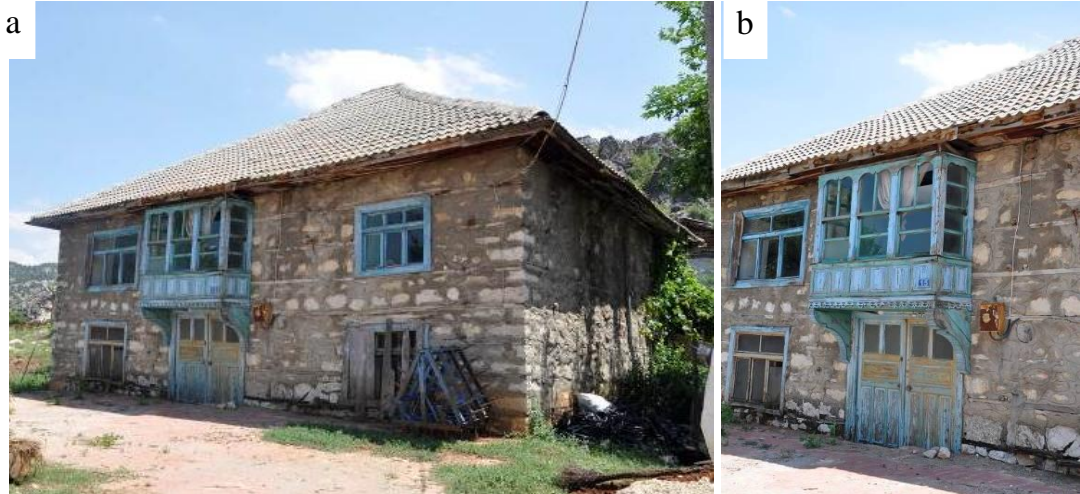
Şekil 6.2.20. Sofanın güneydoğusu ve kuzeybatısı (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014)

Şekil 6.2.21. Gömme dolap Şekil 6.2.22. Güneydoğu cephesi (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014)

- **191 ADA 20 PARSEL**

Tapuda 191 ada 20 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83318. Sokak No: 15 adresinde bulunmaktadır. Kullanılmayan ev, tipik iç sofalı Pınarbaşı evlerinden biridir. Dış cephedeki ahşap malzemelerde mavi renk hâkimdir (Şekil 6.2.23.).

Şekil 6.2.23. 191 ada 20 parseldeki konut; a) genel görünümü, b) ahşap cumbası.

- **192 ADA 1 PARSEL**

Tapuda 192 ada 1 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83319. Sokak No: 12 adresinde bulunmaktadır. Ev, sahipleri tarafında daimi olarak kullanılmaktadır. Kuzey cephesine balkon ve garaj eklenmiştir. İç sofalı plan tipine sahiptir (Şekil 6.2.24.).

Şekil 6.2.24. 192 ada 1 parseldeki konut

- **192 ADA 3 PARSEL**

Tapuda 192 ada 3 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83319. Sokak No: 14 adresinde bulunmaktadır. Dış cephesi plastik boya ile boyanan ev, sahipleri tarafından daimi olarak kullanılmaktadır. Beşik çatısı hartama kaplı çıkması ve çıkma alınlığındaki yıldız motifi dikkat çekicidir (Şekil 6.2.25.).

Şekil 6.2.25. 192 ada 3 parseldeki konut; a) batı (giriş) cephesi, b) ahşap rozetli cumbası.

- **196 ADA 1 PARSEL**

Tapuda 196 ada 1 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83319. Sokak No: 8 adresinde bulunmaktadır. Parsel sınırları içinde ahır yer almaktadır. Ev, sahipleri tarafından yılın belirli mevsimlerinde kullanılmaktadır. Giriş cephesinde ana giriş dışında bağımsız dükkân girişi de bulunmaktadır. Arka cephesine muhdes balkon yapılmıştır. Cumbası orijinal olan yapının, giriş kapısı demir kapıya çevrilmiştir (Şekil 6.2.26.).

Şekil 6.2.26. 196 ada 1 parseldeki konut a) genel görünümü, b) ahşap cumbası.

- **205 ADA 5 PARSEL**

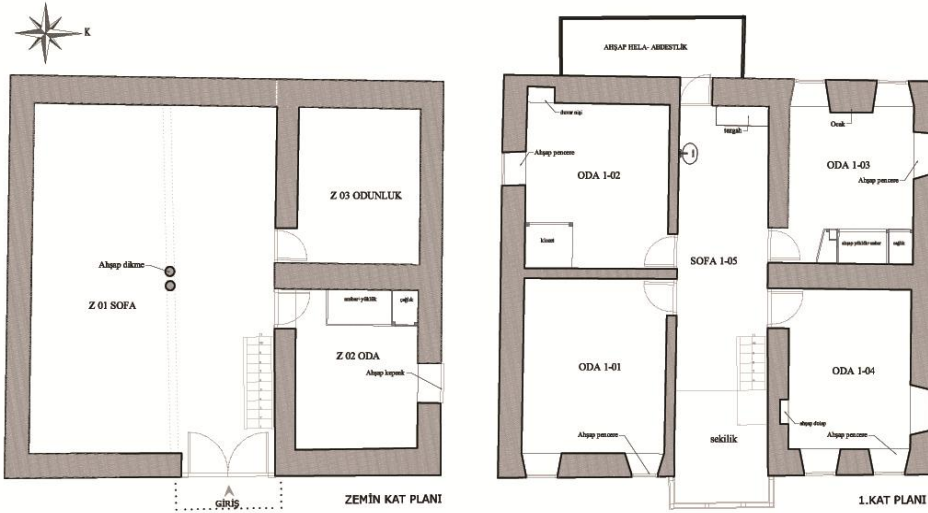
Tapuda 205 ada 5 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı mahallesi, 83321. Sokak No: 11 adresinde bulunmaktadır (Şekil 6.2.27.). Giriş cephesindeki kitabesine göre 1951 yılında yapılmıştır. Genel olarak özgün halini koruyan yapı depo olarak kullanılmaktadır. İç sofalı plan şemasına sahip ev, zemin kat ve 1. Kat olmak üzere iki kattan oluşmaktadır.

Eve giriş doğu cephesinde çıkma altında yer alan çift kanatlı, basit oyma tekniğiyle bezenmiş ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Kapı üstünde, kapı genişliği boyunca uzanan zemin kat sofasını aydınlatan sofa penceresi yer almaktadır. Zemin kat dış sofalı plan özelliği göstermektedir. Girişin açıldığı sofanın sağında iki oda ve üst kata ulaşımı sağlayan, bir tarafı duvara yaslanmış ahşap merdiven bulunmaktadır (Şekil 6.2.28.). Bu kattaki batı ve kuzeye yönelmiş Z 03 nolu oda odunluk olarak kullanılmaktadır (Şekil 6.2.29.a.). Z 02 nolu odanın kuzey duvarında ahşap kepenkle kapatılmış bir pencere boşluğu, kapının karşısında ise büyükçe bir dolap bulunmaktadır

(Şekil 6.2.29.b.). Zemin kat sofasında üst kattaki odaların iç duvarlarını taşıyan ahşap dikmeler vardır ve duvarlar sıvasız bırakılarak yapım tekniğinin açıkça görülmesi sağlanmıştır (Şekil 6.2.29.c.).

Şekil 6.2.27. 205 ada 5 parseldeki konut

Şekil 6.2.28. 205 ada 5 parseldeki evin şematik planları

Şekil 6.2.29. Zemin kat; a) Odunluk, b) Z 02 nolu oda, c) Zemin kat sofasındaki ahşap dikmeler.

Üst kat sofası doğu-batı yönünde uzanmaktadır. Doğusunda, sokağa çıkma yapan cumba kısmı sofadan seki ile yükseltilerek ayrılmıştır (Şekil 6.2.30.a.). Batısında ise orijinal helaya ulaşımı sağlayan bir kapı ve muhdes lavabo ile tezgâh bulunmaktadır

(Şekil 6.2.30.b.). Sofaya açılan dört oda sofanın uzun kenarlarına karşılıklı olarak sıralanmıştır. Odalardaki pencereler ahşaptır ve orijinallliğini korumaktadır. Oda kapıları basit oyma tekniği ile süslenmiştir (Şekil 6.2.31.).

Şekil 6.2.30. 1. Kat sofası a) Sofanın doğusu, b) Sofanın batısı.

Şekil 6.2.31. Oda kapıları; a) 1 01 nolu oda kapısı, b) 1 02 nolu oda kapısı, c) 1 04 nolu oda kapısı.

1 02 nolu odada kapının karşısına klozet eklenmiştir. 1 03 nolu odada yüklük, çağlık ve ağzı açık raflardan oluşan büyükçe bir dolap ve odanın üç duvarını pencere üst hizasında dolaşan sergen yer almaktadır (Şekil 6.2.32.). 1 03 ve 1 04 nolu odaların, pencere sayısının fazla olmasından dolayı yazlık odalar olduğu söylenebilir (Şekil 6.2.33.).

Giriş kapısının üstünde ahşap kafesli cumba yer almaktadır. Kafesli cumbanın alt kısımları panolara bölünmüş ve panoların içi motiflerle süslenmiştir (Şekil 6.2.34.). Güney cephesinde bulunan pencerelerden biri kapatılmıştır (Şekil 6.2.35.). Batı cephesinde plandan taşırılmış, ince ahşaplarla kapatılmış ve zeminde ahşap dikmelerle taşınana orijinal hela ve abdestlik bölümü bulunmaktadır (Şekil 6.2.36.).

- **207 ADA 1 PARSEL**

Tapuda 207 ada 1 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83316. Sokak No: 13 adresinde bulunmaktadır. Kullanılmayan ev genel olarak özgün halini korumaktadır. Güneydoğu cephesinde birinci kat seviyesindeki hela ve abdestlik bölümü ince ahşaplarla çevrilmiştir. Kuzeydoğu cephesi kayalıklar sebebiyle sağır bırakılmıştır (Şekil 6.2.37.).

Şekil 6.2.37. 207 ada 1 parseldeki konut; a) Genel görünümü, b) Arka cephesi, c) Ahşap cumbası.

- **208 ADA 2 PARSEL**

Tapuda 208 ada 2 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83321. Sokak No: 6 adresinde bulunmaktadır. Genel olarak özgün halini koruyan ev, günümüzde kullanılmamaktadır. Çift kanatlı ahşap giriş kapısının üstünde sofa çıkması bulunmaktadır. Ön yüzünde üçlü pencere düzenine sahip çıkmanın alınlık ve etek kısımlarında bitkisel motifli bezemeler yer almaktadır. Kıрма çatısının üstü kiremit kaplıdır. İç sofalı olarak planlanmıştır (Şekil 6.2.38.).

Şekil 6.2.38. 208 ada 2 parseldeki konut; a) Kuzey (giriş) cephesi, b) Süslemeli ahşap cumbası, c) Genel görünümü.

- **209 ADA 1 PARSEL**

Tapuda 209 ada 1 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, Pınarbaşı Caddesi No: 178 adresinde bulunmaktadır. 1960' lı yıllarda iç sofalı olarak inşa edilmiştir. Ana girişi, Pınarbaşı Caddesi üzerinde bulunan yapı, günümüzde kullanılmamaktadır. Dış cephe ahşap malzemelerde sarı renk hâkimdir. Kıırma çatılı yapının kuru duvar tekniğiyle yapılan duvarları çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır (Şekil 6.2.39.).

Şekil 6.2.39. 209 ada 1 parseldeki konut a) Kuzeybatı (giriş) cephesi, b) Ahşap cumbası, c) Kuzeydoğu cephesi

- **209 ADA 2 PARSEL**

Tapuda 209 ada 2 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, Pınarbaşı Caddesi No: 180 adresinde bulunmaktadır. 2014 yılında sonraki bir tarihte ahşap cumbası ve çift kanatlı giriş kapısı ve pencereleri modern malzemelerle değiştirilmiştir. Dış cephesi plastik boyayla boyanmıştır (Şekil 6.2.40. ve 41.).

Şekil 6.2.40. 209 ada 2 parseldeki konutun 2014 yılındaki durumu (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014)

Şekil 6.2.41. 209 ada 2 parseldeki konutun 2019 yılındaki durumu

- **209 ADA 9 PARSEL**

Tapuda 209 ada 9 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, 83321. Sokak No: 7 adresinde bulunmaktadır. Giriş, ön bahçeyle ilişkilidir. Strüktürel açıdan sağlam olan yapı günümüzde kullanılmamaktadır. İç sofalı olarak inşa edilmiştir (Şekil 6.2.42.).

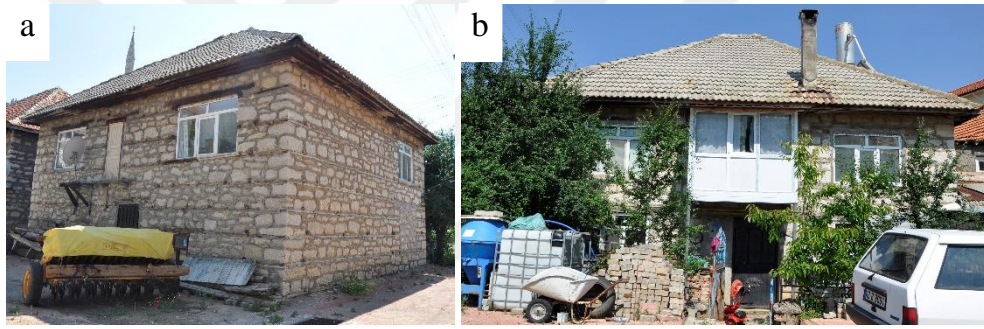
Şekil 6.2.42. 209 ada 9 parseldeki konut; a) Kuzey (giriş) cephesi, b) Ahşap cumbası, c) Doğu cephesi.

- **170 ADA 1 PARSELDEKİ EV**

Tapuda 170 ada 1 parselde kayıtlı olan yapı, Pınarbaşı Mahallesi, Pınarbaşı Caddesi No: 208 adresinde bulunmakta olup, Pınarbaşı Yeni Cami'nin kuzeydoğusunda yer almaktadır. 2014 yılından sonraki bir tarihte, alınlık ve etek kısımlarında süslemeler bulunan ahşap cumbası pvc camekânla değiştirilmiştir (Şekil 6.2.43 ve 44.).

Şekil 6.2.43. 170 ada 1 parseldeki konut (Konya Büyükşehir Belediyesi,2014)

Şekil 6.2.44. 170 ada 1 parseldeki konut; a) Doğu cephesi, b) Yapının 2019'daki durumu

- **YERİ TESPİT EDİLEMİYEN EV**

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2014 yılında belgelenen, eski adres sistemine göre Pınarbaşı Mahallesi Karabıyık Sokak No: 76 adresinde yer alan konutun yeri, günümüzde tespit edilememiştir (Şekil 6.2.45.).

Şekil 6.2.45. Yeri tespit edilemeyen konut (Konya Büyükşehir Belediyesi,2014)

7. DEĞERLENDİRME

7.1. Pınarbaşı Evlerinin Özellikleri

Bu bölümde Pınarbaşı evlerinin plan, süsleme ve cephe özellikleri, yapım malzemesi ve tekniği değerlendirilmiştir. Bu evler coğrafi yapı, iklim, yörede bulunan yapı malzemesi, kullanıcıların ekonomik ve sosyal durumlarına göre biçimlenmiştir.

7.1.1. Plan özellikleri

Herhangi bir imar çalışması bulunmayan köyde, evlerin büyük bir çoğunluğu sokağa veya caddeye paralel konumlanmıştır. Konutlar ayırık nizam olarak yapılmıştır ancak 114 ada 82 parsel ve 119 ada 2 parseldeki konutlar gibi birkaç örnekte bitişik nizama da rastlanmaktadır (Şekil 6.1.29 ve 40.).

Bölge evlerinde iklim nedeniyle avlu kültürü oluşmamıştır ve evler, bahçesiz olarak yapılmıştır. Ancak bazı evlere tel çit veya taşların üst üste konulmasıyla ön, arka ya da yan bahçe oluşturulmuştur. Durdu Kırıcı evinin bahçesi sonrada oluşturulan bahçelere örnektir.

Bahçe duvarları olmayan evlerin ana girişleri direkt sokağa açılır. Muhittin Göcen evinde, bölge evlerinden farklı olarak giriş yan cephededir. Yapı girişleri genellikle yol kotuyla aynı seviyededir, bazı evlerde giriş yol kotundan yükseltilmiş ve su basman oluşturulmuştur. Cafer Akıncı evinde olduğu gibi, yol çalışmaları nedeniyle giriş kotu yol kotundan aşağıda kalan evler de mevcuttur.

Bütün yazılı metinlerde, Türk evinin esas katının üst kat olduğu ve bu katın belirli bir plan şeması olduğu söylenmektedir. Planın ana elemanları ise oda, avlu ve sofadır. Türk evi plan tipleri odalar ve sofanın farklı konumlanmasından meydana gelmiştir (Yürekli, 2005).

Pınarbaşı evlerinin ana kat planlarının incelenmesi sonucunda iki farklı plan tipi olduğu görülmektedir. Birincisi köyde yaygın olarak görülen iç sofalı plan tipi, ikincisi ise köyde az da olsa rastlanan dış sofalı plan tipidir. Dış sofalı plana, Ahmet Taşbaş, Muhittin Göcen, 104 ada 45 parsel, 104 ada 46 parsellerdeki evler örnek olarak gösterilebilir. Köyde inşa edilen bitişik nizam evlerin hepsi dış sofalıdır. İç sofalı evlerde dikdörtgen sofanın iki tarafına, dış sofalı evlerde sofanın bir tarafına odalar yerleştirilmiştir. İç sofalı evlerde üst katta oda sayıları iki, üç, dört arasında değişmektedir. Dış sofalı evlerde ise 2 ile 3 arasında değişmektedir. Üst katta karniyarık olarak da bilinen iç sofalı plan şeması, birbirine paralel iki oda dizisi arasında

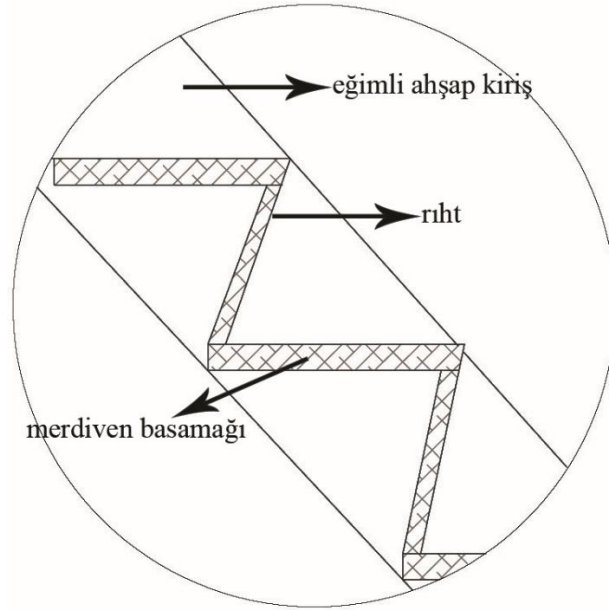
uzunlamasına dikdörtgen planlı bir sofa biçiminde kendini göstermektedir. Alt kat plan şeması, üst kat plan şemasından küçük farklılıklar arz etmektedir. Ancak Durdu Kırıcı evinde alt katta dış sofalı, üst katta iç sofalı plan tipine rastlanmaktadır. Bölgedeki bazı evlerde ise evlerin kayalıkların üzerine konumlanması sebebiyle alt kattaki odalardan biri veya bir kaç yapılamamıştır. Bu sebeple zemin kat ile 1. kat farklılık göstermektedir (Şekil 6.1.55 ve 58.)

Pınarbaşı evleri genel olarak aynı karakterdedir. İki katlı inşa edilmiş olup, tek cumbalıdır. Yalnızca 114 ada 93 parseldeki yapının 3 katlı olduğu görülmektedir. Evlerde bodrum kat bulunmamaktadır.

Pınarbaşı evlerinde Türk evlerinde olduğu gibi esas yaşama alanının üst kat olduğu görülmektedir. Alt kat ise servis hacimleri ile sınırlandırılmıştır. Üst kat oturma, yemek yeme, misafir ağırlama fonksiyonları, alt kat ise genelde ambar odası, depolama, odunluk, dükkân ve bazen de ahır-samanlık olarak kullanılmıştır. Detaylı olarak incelenen, Durdu Kırıcı evi hariç diğer evlerde alt katlarda da üst katlardakine benzer fonksiyonları içeren bir veya iki oda bulunmaktadır.

Evlere cumba altında bulunan porta (borta) adı verilen çift kanatlı büyük ahşap kapılarla girilmektedir. Zemin katlar klasik Osmanlı geleneği örneklerinde olduğu gibi mümkün olduğunca sağır tutulmuştur. Zemin katlarda depo olarak kullanılan mekânların çokluğu yöre halkının ürününü depolayacak ve yakacak ihtiyacını karşılayacak odunları koyacak yer ihtiyacından ileri gelmektedir. Bu sebeple zemin katlarda ambar veya ambar odaları yer almaktadır. Köyde 1965-1973 yılları arasında tüfek imalatı yapılmasında dolayı bazı evlerin zemin katlarında tüfek dükkânları yer almaktadır. Cafer Akıncı, Mehmet Sert, İsa Taşbaş evlerinde olduğu gibi, bu dükkânların bağımsız bir girişi bulunmaktadır.

Katlar arasındaki bağlantıyı ahşap merdivenler sağlamaktadır. Zemin kattan ahşap merdivenle üst kat sofasına ulaşılmaktadır. Merdivenler girişin sağında veya solunda duvara yaslanmış şekilde konumlanmıştır. M. Göcen evinde merdiven konumlanması farklılık göstermektedir ve sofanın ortasında, sofanın uzun kenarına dik olarak yer almaktadır. Tek kollu olan bu merdivenlerin duvara yaslanmayan kısmı ahşap korkuluklarla kapatılmıştır, bazen de korkuluksuz olarak bırakılmıştır. Merdiven basamakları ve rıhtları 'Z' oluşturacak şekilde yapılmıştır. Bunun sebebi merdivenin daha az yer kaplamasını sağlamak, buna karşın basamakları geniş tutmaktır (Şekil 7.1.). Eğimli, kalınca ahşap bir kiriş üzerine oturan basamakların genişliği genellikle 23-27 cm, rıht yüksekliği 20-25 cm, merdiven genişliği ise 70-80 cm arasında değişmektedir.

Şekil 7.1 Şematik merdiven kesiti

Merdivenlerin altı açıktır. Genellikle sofanın uzun tarafına gelecek şekilde düşünülen merdivenlerin üstünde, seki tarafında baba adı verilen ahşap minderlikler vardır. Minder, yastık konulan bu kısma hemen hemen her evde rastlanmaktadır. Ancak Durdu Kırıcı ve Ahmet Taşbaş evinde merdiven üstündeki bu kısım tavana kadar uzanan kapalı dolap şeklindedir. Taşınabilen ahşap merdivenler çatıya çıkmak için kullanılmaktadır. Çatıya çıkış, genellikle sekinin zıt yönünde, sofanın köşesinden sağlanmaktadır.

Esas yaşama birimleri sofa ve odalardan oluşmaktadır. Evlerin plan formunu oluşturan asıl öge olan sofa, ev içinde dolaşımı sağlayan, odaların açıldığı bölüm olup, odalar arası bağlantı sağlar.

Genelde iç sofalı planda yapılmış bölge evlerinde, giriş kapısının hemen üzerinde yer alan ve konutun derinliği boyunca uzanan sofa dikdörtgen planlıdır. Sofanın sokak veya yola bakan ucunda çıkma yer alırken, diğer ucunda ise plandan taşırılmış, hela kapısı ve bazı evlerde buna ek olarak ocaklık vardır.

Sofanın genelde sokağa bakan dar kenarında sofadan yükseltilerek oluşturulmuş sekilik kısmı yer almaktadır. İncelenen bütün evlerin sekilik kısmı mevcuttur. Seki ile yükseltilen bu kısım Ahmet Taşbaş ve Durdu Kırıcı evinin eski halinde olduğu gibi bazı evlerde ahşap bölücülerle sofadan ayrılarak köşk oda (köşkü) adını almıştır. Çıkmanın ön ve yan yüzlerinde bulunan pencerelerle, sofa aydınlatılmaktadır. Sofa çıkmasında önde 2,3 veya 4'lü, yanlarda ise tekli pencere düzeni uygulanmıştır.

Dış sofalı evlerde iç sofalılarından farklı olarak; odalar sofanın bir tarafına dizilmiştir. Hela-abdestlik kısmı ve ocaklık ise sofanın uzun kenarında, odaların karşısında konumlanmıştır. Ayrıca Muhittin Göcen evinde bölge evlerinden farklı olarak cumba giriş kapısının üstünde yer almaz.

Evlerin helaları genellikle üst kattadır. Evden ayrı tutulan hela, abdestlik gibi unsurlar sofa ile irtibatlıdır. Evlerin hela ve abdestlik bölümleri birlikte tasarlanmış olup, ince ahşaplarla kapatılmıştır. S.Selçuk evi, 120 ada 4 parsel, 205 ada 5 parsel ve 207 ada 1 parseldeki evlerde orijinal hela ve abdestlik bölümü korunmaktadır. Aydınlatma ve havalandırma için küçük boşluklar açılmıştır. Plandan taşırılmış olan bu bölümler ahşap dikmelerle taşınmaktadır. 104 ada 46 parsel ve 120 ada 6 parseldeki evlerde, helaların, bağımsız olarak yapıldığı da görülmektedir (6.1.6 ve 47.). Günümüzde kullanılmayan evlerin ahşap helaları orijinalliğini korurken, kullanılanlar sökülerek yerine betonarme ve endüstriyel malzemelerden tuvalet, lavabo yapılmış, bazılarında banyo ve mutfak da eklenmiştir.

Türk evinde en önemli birim olan odalar, oturma, yatma, yıkanma, yemek yeme ve pişirme, dinlenme, çalışma gibi eylemlerin gerçekleştiği mekânlardır. Pınarbaşı evlerinde de odalar, tüm bu işlevlere cevap verecek şekilde tasarlanmıştır. Her oda bir aileyi barındıracak niteliktedir. Sofanın durumuna göre yerleşen odalar genellikle kare veya dikdörtgendir.

Odaya ulaşım tek kanatlı ahşap kapılarla sağlanmaktadır. Oda kapıları odanın içine açılmaktadır ve odalara ait birer eleman gibidirler. Tablalı veya oymalı olarak yapılan kapıların genişlikleri 75-90 cm, kapı yükseklikleri ise 170-185 cm arasındadır. Tıraka adı verilen orijinal ahşap kilitlerini muhafaza eden kapılara az da olsa rastlanmaktadır. S. Selçuk ve M. Göcen evlerinde ahşap kapı kilitlerine rastlanmıştır.

Oda iç cephesinin biçimlenmesi insan eylemlerinin gerektirdiği boyutlara göre sağlanmıştır.230-260 cm arasında değişmekte olan tavan yükseklikleri insan elinin uzanabileceği seviyededir. Odalarda doğal aydınlatmaya önem verilmiştir.

Çoğu ev yazlık ve kışlık oda şeklinde düzenlenmiştir. Az pencereli, ocaklı odalar kışlık, çok pencereli yükük gibi elemanlara sahip olanlar ise yazlık biçimde tasarlanmıştır. Bazı yazlık odalarda da ocaklıklara rastlanmaktadır.

Odalardaki ocaklar ısınma ve yemek pişirme amacıyla kullanılmaktadır. Ocaklar konum itibariyle iki pencere arasında veya sağır duvarlarda bulunmaktadır. Ocakların günümüzde kapatılmış veya kullanılmamaktadır.

Odalarda, kapıdan girildiğinde karşıda yüklük, çağlık ve ağız açık raflardan oluşan büyük dolaplar bulunmaktadır. Gece yatmak için çıkarılan yatak, gündüzleri yüklüklere yerleştirilir. Yüklükler kapaksızdır ve perdeyle kapatılır. Yüklüklerin alt tarafı ambar olarak kullanılmaktadır ve kapağı üsttedir. Yüklük derinliği 75-95 cm arasında değişmektedir ve yüksekliği tavana kadardır. Bölgede “çağlık” olarak isimlendirilen gusülhane, yüklüğün dış duvara bakan köşesinde yer alır ve ahşap bir kapakla odadan ayrılır. Zamanla çağlıklar kullanılmamış ve evlerin arka veya yan cephelerine tuvaletle bitişik banyolar yapılmıştır.

Geleneksel konutlarda yıkanma ihtiyacı hamamlık ya da gusülhane adı verilen hacimlerde gerçekleştirilir. Temizlik işlemi alçak taburelere oturularak, ocakta güğümlerde ya da tenekelerde ısıtılan su ile yerine getirilmektedir. Bu mekânın zemini hafifçe dışarıya doğru meyillidir ve kirli su borularla dışarı akıtılmıştır (Davulcu, 2015).

Yüklüklerin kapı tarafında üçlü veya dördü düzene sahip ağız açık raflar yer almaktadır. Pınarbaşı evlerinde duvar nişlerine ve gömme dolaplara da yer verilmiştir. Gömme dolaplar duvar yüzeyine açılan 30-40 cm derinliğindeki bir nişle meydana getirilmiştir. Duvara gömülerek ortaya çıkan bu çözümler oda geometrisini bozmayan, ev eşyalarının konulduğu öğelerdir. Bu dolapların ahşap kanatları bir veya iki tane olabilmektedir. Üst kısımları ise ağız açık raf şeklindedir.

Oda duvarlarını pencere üst hizasında dolanan raf düzeni olan sergenlere Durdu Kırıcı ve 205 ada 5 parseldeki evde rastlanmaktadır. Odalarda bulunan sergenler çoğunlukla sökülmüştür. Bazı odalarda pencere üst ve altlarında odayı çevreleyen ahşap pervazlar bulunmaktadır. Oturma ve yatma ihtiyacını karşılayan sedirlere Pınarbaşı evlerinde rastlanmamaktadır. Ancak M. Sert ve C. Akıncı evlerinin sofa çıkmasında sedirlere rastlanmıştır.

Odalar genelde aynı özellikleri taşımakla beraber, bazı odaların süslemesi diğerlerine göre daha yoğundur. Durdu Kırıcı evinin özgünlüğünü koruyan tek odası, evin en süslemeli odası olması sebebiyle başoda olarak gösterilebilir.

Odalar özgün durumlarını koruyamamışlardır. Günümüzde dolapları söküldüğü, ocakları kapatıldığı, çağlıkları kullanılmadığı için tüm ihtiyaçlara cevap verme niteliğini kaybetmişlerdir. Tavan kaplamaları ve pencereleri modern malzemelerle değiştirilmiştir.

Eskiden mutfak ocaktan ibaretken, daha sonraları artan ihtiyaçlar doğrultusunda odalardan biri mutfaka çevrilmiştir. Mutfak evin alt veya üst katında yer alabilmektedir.

7.1.2. Cephe özellikleri

Pınarbaşı evlerinin cephe karakterine bakıldığında Türk evinin sade örneklerinden biri olduğu anlaşılmaktadır. Bölgedeki evlerin cepheleri birbirine benzemektedir ve gösterişten uzak, oldukça yalın bir görünüme sahiptir.

Konutların, giriş cepheleri, cepheye farklılık katan ahşap çıkımlar sayesinde en gösterişli cepheleridir. Bu cepheler mimari elemanların sayısı ve düzenlenişi bakımından diğer cephelere göre önem taşımaktadır. Diğer cepheler daha sade bir görünüm sergilemektedir. Muhittin Göcen evinde çıkma giriş cephesinde yer almaz.

Köyde, eğimden dolayı genellikle arka cepheden tek katlı görünen evlere rastlanmaktadır. Evler ayrıık nizam olarak yapıldığı için dört cephesi de izlenebilmektedir. Ancak bazı ev cephelerinin kayalıklara yaslanması sebebiyle üç cephesi gözlemlenebilmektedir. Uygulanan yapıım teknikleri, cephelerde rahatlıkla görülebilmektedir ve cephelere farklılık katmıştır. Ancak evlerin çoğunluğunda dış cepheler sakar sıva ile sıvandığı için bu farklılık görünmemektedir.

Yapılış tarihinin, giriş cephesindeki bir taşta yazılı olması bir başka deyişle kitabesinin olması bölge evlerinde yaygın olarak görülmektedir. Pınarbaşı evlerinde pencereler, giriş kapıları, çıkımlar, çatılar ve bacalar cephe elemanlarını oluştururlar.

Çıkımlar: Kütlesel hareketin olmadığı Pınarbaşı evlerinde en önemli unsur çıkımlardır. Çıkımlar genellikle cephe ortasında, dikdörtgen formludur, aynı zamanda giriş üzerinde saçak görevi görmektedir. Pınarbaşı evi cumbaları benzer özellik göstermektedir. Tamamı tek yönlü, ahşap ve sofayı üç yönden aydınlatmaktadır (Ek-1).

Bölgede ahşabın bol bulunmasından dolayı cephelerde yer alan çıkımlar ahşaptan yapılmıştır. Eliböğründeler ve kirişler üzerine inşa edilen çıkımlar genellikle sokağa bakan çift kanatlı kapıların üzerinde yer almaktadırlar. Dışarıya 60-80 cm. arasında taşma yapan çıkımların hepsi sofa çıkmasıdır. Alınlık ve etek kısımlarında süslemeler yoğunluktadır. Çıkma üstleri bazen çatıdan bağımsız kiremit, sac veya hartamalarla örtülmüş, bazen de yapı çatısının devamı şeklindedir.

Geleneksel Türk evinin en karakteristik cephe elemanlarından olan cumbalar, incelenen Pınarbaşı evlerinin tümünde vardır. Açık çıkımlara rastlanmaz. Son zamanlarda çıkımların içine plan hizasında duvar örülerek açık çıkma olarak kullanılanları da vardır (Şekil 7.2.).

Sokağı seyretmek ve bulunduğu yeri genişletmek amacıyla yapılan cumbalar, evlerin görüntüsüne renk katmanın yanında cepheye hareketlilik ve hacim kazandırır (Evren, 1959).

Çıkımlar iç sofalı evlerde yatay simetri ekseninin ortasında giriş kapısının üzerinde bulunurlar. Dış sofalı planlarda ise yine giriş kapısının üzerinde ancak cephenin sağında veya solunda yer almaktadırlar.

Çıkmanın pencereci bölümü, ince çita çerçeveler ile taksim edilmiş olup ikili, üçlü veya dördü pencere düzenine sahiptir. Pencereci bazıında camlı, bir kısmında altı ahşap üstü cam, bazıında tamamen ahşapla kaplıdır. Günümüzde çıkma kafeslerine 205 ada 5 parsel ve 104 ada 45 parseldeki evlerde rastlanmaktadır.

Günümüzde ahşap cumbalar sökülerek pvc ve metal camekânlar yapılmaktadır ve bu sebeple evler, cephe karakterini tamamen yitirmektedirler (Şekil 7.3.).

Şekil 7.2. 104 ada 11 parseldeki konut

Şekil 7.3. 104 ada 11 parseldeki konut

Girişler ve giriş kapıları: Pınarbaşı evlerinde genellikle girişler, direkt sokak ile ilişkilidir. M. Göcen evi ve birkaç örnekte girişler, yan cephe veya bahçeye açılmaktadır. Evlerin zemin katında bulunan odunlukların çoğunun bağımsız bir girişi vardır. Ana girişler genellikle dikey simetri ekseninde çıkma altındadır. Dış sofalı örneklerde ise giriş, cephenin simetri ekseninde yer almamaktadır.

Porta (borta) olarak adlandırılan evlerin ana giriş kapıları çift kanatlı, ahşap, tablalı kapılardır. Ancak günümüzde bu kapıların büyük bir kısmı çift veya tek kanatlı demir kapılarla değiştirilmiştir. Ana giriş kapıları ile çıkma kirişleri arasında kapı genişliğinde uzanan ahşap bölmelere ayrılmış, zemin kat sofasını aydınlatan sofa penceresi bulunan örnekler çoğunluktadır.

Çatılar: Pınarbaşı evleri genellikle kırma veya beşik çatı ile yapılmıştır. İklimden dolayı çatı eğimleri yüksek tutulmuştur ve %50-%70 arasındadır. Bunun yanı sıra daha düşük eğimde olan S. Selçuk evi dâhil birkaç örneğe rastlanmaktadır.

Çatılar, yapıları dış etkenlerden koruma işlevinin yanı sıra görsel olarak da yapının bitişini sağlayan önemli yapı elemanlarıdır. Çatı konstrüksiyonu düver adı

verilen büyük kirişler üzerine oturtulan baba ağaçları üzerinde yükselir. Baba adı verilen büyük ağaçların, çelik denilen 10x10 cm' lik kısa kirişlerle saçaklarda taşırılmasıyla piramidal örtü elde edilmiştir. Babaların, 5x5 cm çitalarla bağlanmasıyla kiremit kaplanır ve bacaların yerleştirilmesiyle çatı tamamlanmıştır. İklimden dolayı düz damlı evlere rastlanmamaktadır (Kunduracı, 1995).

Çatı kaplaması bugün için farklı tiplerde fabrikasyon kiremittir. Bununla birlikte yörede kullanılan en eski çatı kaplama malzemesi ahşaptır. Bu kaplama bölgede hartama ya da yonga olarak adlandırılmaktadır. Yongalar ağaç kütüklerin balta ile parçalanarak 80-120 cm boyunda 10-20 cm genişliğinde tahtalar haline dönüştürülmesi ile elde edilmektedir. Daha sonra bu ahşap elemanlar çatıya düzgün bir şekilde yerleştirilerek dam kaplaması meydana getirilmektedir. Rüzgârın yongaları uçurmaması için de üzerlerine taş parçaları konulmuştur (Davulcu, 2015).

Saçaklar genellikle 30-60 cm arasında değişmektedir. Saçak altlarının ahşap ile kapatıldığı örnekler mevcuttur ancak genellikle kaplama yapılmamış, çatı mertekleri görünür durumda bırakılmıştır. Bacalar çok dikkat çekici değildir. Odalarda bulunan ocakların hepsinin bacası mevcutken, ocakların kullanılmaması sonucu bacalar kaldırılmış, yalnızca birkaç oda ocak için açılan bacalar soba bacası olarak kullanılmıştır.

Pencereler: Genelde yalın yapılmış pencereler, tek kanatlı veya sürme (giyotin) tarzındadır. Orijinal pencereler çoğunlukla, yaklaşık kısa kenarın uzun kenara oranı $\frac{1}{2}$ şeklinde karşımıza çıkmaktadır ancak kareye yakın dikdörtgen pencereler de bulunmaktadır. Pencerelerin ahşap söveleri vardır (Şekil 7.4.). Bazıları üçgen alınlıklıdır. Pencerelerin bazılarında, genellikle alt kat pencerelerinde demir parmaklıklar ve ahşap kepenklere rastlanmaktadır.

Şekil 7.4. Orijinal pencere örnekleri

Bölge evlerinin pencere sistemleri yapım bakımından aynıdır. Pencereilerin boyutları, ait oldukları mekânın işlevi gibi etkenlere bağlı olarak değişmektedir. Bu bakımdan en çok pencere, sofa çıkmasında görülmektedir. Cumba üzerlerinde sıklıkla giyotin pencere kullanılmıştır. Çıkma pencerelerinde kafesler nadiren görülmektedir. Ahır, samanlık, kiler ve depo gibi zemin kat mekânlarının pencereleri az ve küçüktür. Yazlık odalarda pencere sayısı fazla, kışlık odalarda az sayıdadır.

Günümüzde pencereler özgünlüklerini yitirmektedir. Ahşap pencereler pvc pencerelerle değiştirilmekte, tuğla veya taşla kapatılmakta, odalardaki küçük formlu pencereler kaldırılıp yerine büyük tek pencereler yapılmaktadır.

7.1.3. Süsleme özellikleri

Pınarbaşı, kırsal alanda bulunduğu için evler, genel olarak sade özelliklere sahip olmakla birlikte; bazı yapılarda orijinal tezyinata rastlamak mümkündür. Süslemeler ahşap malzemelerde bulunmakta olup genellikle çitakari, basit oyma ve ajur tekniği kullanılmıştır.

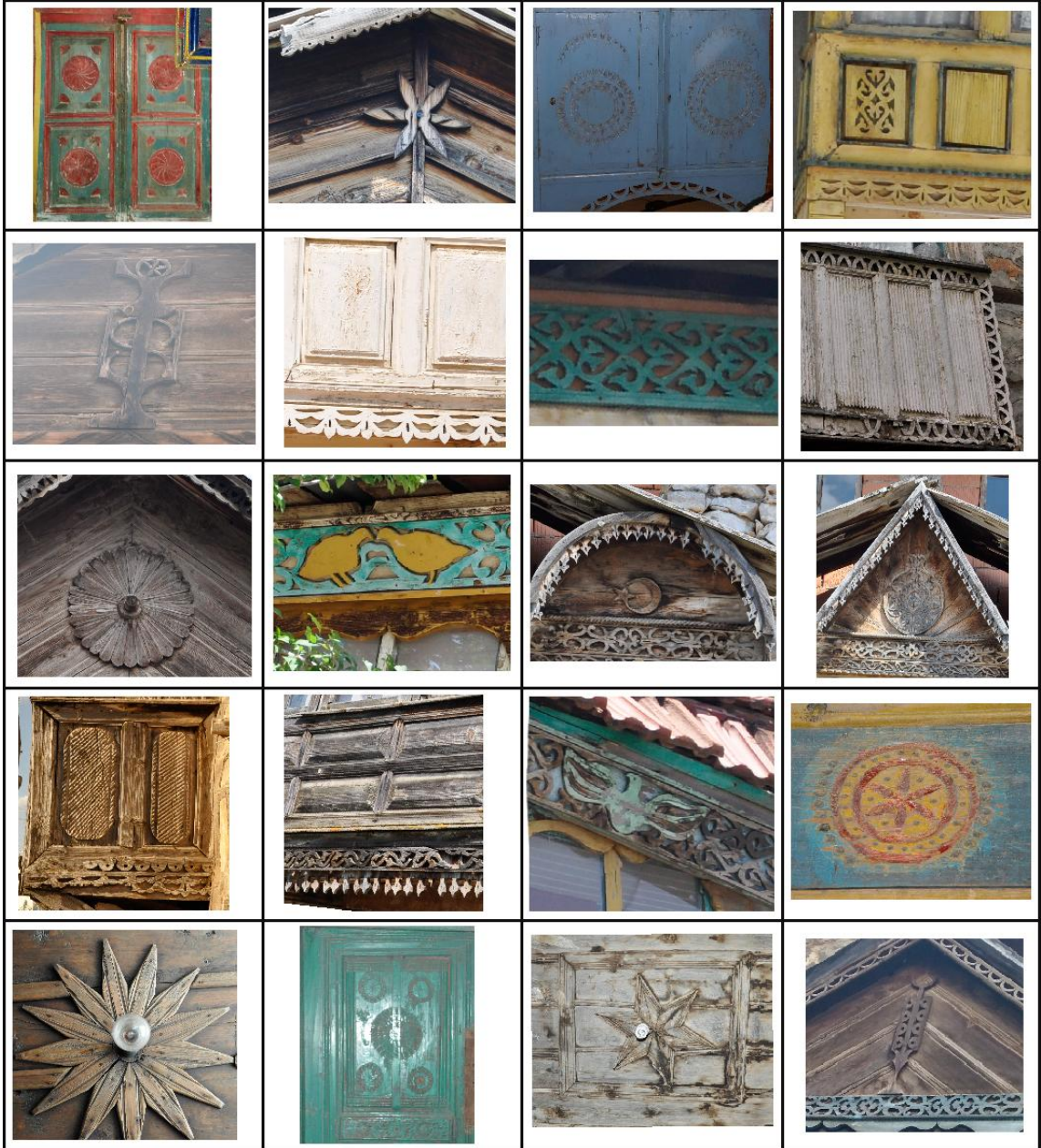
Evlerin dış cephelerinde süsleme, porta (borta) denilen giriş kapılarında ve çıkmalarda görülmektedir. Bu kapıların bazılarının yüzeyi boş bırakılmış, bazıları tablalara ayrılmış, bir kısmında ise tabla içlerine basit oyma tekniğinde süslemeler yapılmıştır.

Pınarbaşı Köyünde birbirinden farklı çıkmalara vardır. Çıkmalara alınlık ve etek kısımlarında süslemelere rastlanmaktadır. Basit oyma ve ajur tekniğiyle yapılan bu süslemeler, geometrik motiflerin yan yana dizilmesi veya bitkisel bir motifin tekrar ederek sıralanması şeklinde ortaya çıkan kompozisyonlardır. Alınlıkların bazılarında kuş figürleri ve rozetler dikkat çekmektedir (Şekil 7.5.). Bazı çıkmalarda bu kısımların yalın bırakıldığı da görülmüştür. Çıkma altları panolara bölünmüştür. Bu panoların içleri çoğunda boş bırakılmış, bazen de bitkisel motiflerle bezenmiştir.

Muhittin Göcen, Durdu Kırıcı ve 185 ada 1 parseldeki konutların çıkmaları oldukça zengin ve farklı süslemelere sahipken D. Kırıcı ve M. Göcen evlerinin çıkma alınlıkları günümüzde mevcut değildir. Bu elemanların dışında dış cephelerdeki duvar örgülerindeki yatay olarak konulan hatıllar ve moloz kuru taş duvarın ortaya koyduğu tabi görünüm cephelere farklılık katmıştır.

İç mekânda ise az da olsa dolaplarda, kapılarda ve bazı evlerin tavanlarında süslemeler tespit edilmiştir. Gömme dolaplar ve kapılarda tabla içlerinde basit oyma tekniğiyle yapılmış bitkisel ve geometrik bezemeler görülmektedir. Kapı ve dolap

tablalarının ilerinin boş bırakıldığı örnekler çokça mevcuttur. st kattaki odaların tavan kaplamaları, alttan çakmalı, yivli ıtalıdır. Bazı evlerin oda tavanlarında yıldız motifli tavan göbeklerine rastlanmıştır. Yklklerde bulunan ağzı açıkların farklı motifleri vardır. Farklı renkler kullanılarak bezemeler yapılmıştır. Merdiven, korkuluk ve kpeşteler genellikle sadedir. Bazı oda kapılarının pervazları st tarafta üçgen alınlıklıdır.

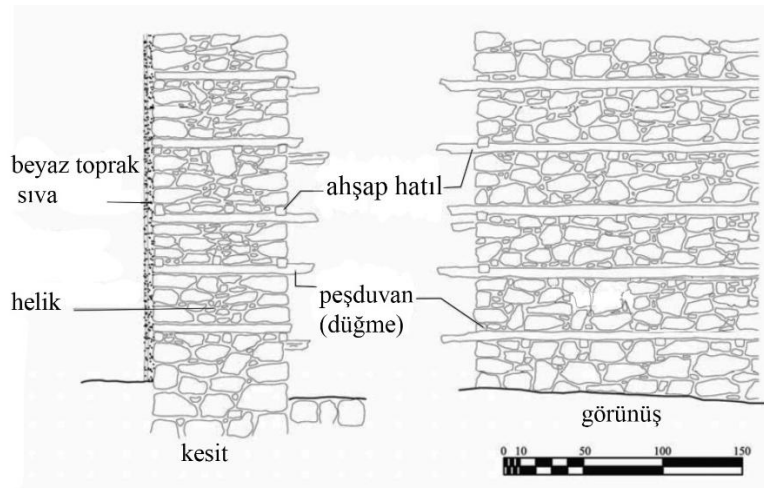
şekil 7.5. Pınarbaşı evleri süsleme rnekleri

7.1.4. Yapı malzemesi ve tekniği

Geleneksel yapıların inşasında yararlanılan başlıca yapı malzemeleri ahşap, taş, tuğla ve kiremittir. Bunlar yakın çevreden kolaylıkla temin edilebilen içerisinde yer aldıkları çevre, coğrafi şartlara uyumlu doğal malzemelerdir. Doğal malzeme kullanımı, meydana getirilen yapıların ve yerleşme yerinin çevreye zıtlık teşkil etmeyen, uyumlu bir fiziki görünüm kazanmasını sağlamıştır (Davulcu, 2015).

Pınarbaşı evleri sade, gösterişsiz ve içinde bulunduğu çevreyle uyum içindedir. Bunun en önemli nedeni yakın çevreden temin edilen doğal malzemelerle yapılmış olmasıdır. Bölge evlerinde yapı malzemesi ağırlıklı olarak taş ve ahşaptır. Taş evlerden önce yörede çantı tekniğinde yapılmış evler bulunurken günümüzde bu evler kaybolmuştur. Ancak ahşap çantı samanlık ve ahırlar köyde yaygın olarak bulunmakta ve kullanılmaktadır.

Evler, moloz taş duvar arası ahşap hatıllı, harçsız veya harçlı duvar olarak yapılmıştır. Harçsız kuru duvar tekniği bölge evlerinde daha yaygındır. Harçsız kuru duvar tekniğinde, 50-70 cm kalınlığında bir duvar için, düzgün moloz taşlar dış ve iç cepheye gelecek biçimde dizilir ve aralarına helik tabir edilen küçük taş parçaları dökülerek doldurulur. 50-60 cm yükselince bağlayıcı olarak aralarına duvar boyunca ve enlemesine ahşap hatıllar (5x10) ve bu hatılları dik kesen ahşap peşduvanlar atılır. Yuvarlak formulu peşduvanların uçları dış cephede 10-15 cm kadar çıkıntılı biçimde bırakılır ve bu çıkıntılara düğme adı verilmektedir. Ahşap hatıl ve peşduvanlarla tesviye edilen duvarın bu bölümüne bir destur denilmektedir. Evin kat yüksekliği elde edilinceye kadar 4-5 destur aynı şekilde tekrarlanarak duvar yapımı tamamlanır. Pencereler genelde iki destur yüksekliğindedir. Bu teknik, Derebucak ve Ormana evlerinde görülmektedir (Kunduracı, 1995)(Şekil 7.6.).

Şekil 7.6. Dış yüzeyi sıvasız kuru duvar (Yeşildal, 2008)

Ahşap hatıllı, harçlı moloz taş olarak yapılan evlere de rastlanmaktadır. Kuru duvar tekniğinden farklı olarak bu teknikte, moloz taş ve ahşap hatılların aralarına kireç veya toprak harcı atılarak daha sağlam hale getirilen harçlı hatıllı taş duvarlar yapılmıştır.

Evlerin taşıyıcı olmayan iç duvarları ‘‘hımış’’ tekniğiyle inşa edilmiştir. Bu teknikte kiriş ve dikmelerden oluşan ahşap konstrüksiyonun arası kerpiç veya taş ile doldurulmaktadır. Orijinal hela ve abdestlik bölümü ile M. Göcen evinini sofa içindeki oda duvarı ahşap kaplamalı ahşap karkas tekniğinde yapılmıştır.

Evler, genelde köy dışından gelen ustalar tarafından yapılmıştır. Ustalar bir binayı temelinden çatısına kadar inşa edebilecek kapasitede olan meslek erbablarıdır. Ancak inşaat faaliyeti tüm ailenin ve hatta akrabaların ve komşuların da bizzat katıldığı; ailenin büyüklüğünün, ekonomik durumunun ve özel ihtiyaçlarının da göz önünde bulundurulduğu kolektif bir süreçtir. Yörede yapı işlerinde çalışan ustalar, duvarcı ustaları ve marangoz/dülgerler olmak üzere iki ana gruba ayırmak mümkündür. Ayrıca inşa faaliyetlerinde görev alan ameleler de üçüncü bir grup olarak düşünülebilir. Duvarcı ustaları binaların kaba inşaatını yapan kişilerdir (Davulcu, 2015).

Taş, taşıyıcı olarak temel ve duvar yapımında kullanılan ana malzemedir. Duvar kalınlıkları 60-70 cm arasında değişmektedir. Taşıyıcı duvarlar taş gibi dayanıklı malzemeden yapılırken, bölücü duvarlar ince ve hafif malzeme ile yapılmıştır. İç cephe duvarları, yörede beyaz toprak olarak adlandırılan bir tür toprak ile sıvanmıştır. Odunluk ve depo olarak kullanılan kısımlar genelde sıvasız bırakılmıştır. Günümüzde toprak sıvalar yerine plastik boyalar kullanılmaktadır. Dış cephe duvarlarında taşların araları sonradan sakar sıva olarak adlandırılan bir tür toprak veya beton sıva ile sıvanmaktadır. Nadir de olsa yapım tekniğinin açıkça görüldüğü evlere de rastlanmaktadır.

Taştan sonra en çok kullanılan malzeme ahşaptır. Ormanlık bir bölgede yer alan yörede en çok kullanılan ağaç türleri ladin, toros çamı, katran (sedir) ve ardıçtır. Taşıyıcı elemanlarda işlenmesi zor olan ardıç, hatıllarda ise katran ve ardıç tercih edilmiştir. İşlenme kolaylığı ve kolay kolay kurtlanmaması nedeniyle katran (sedir) ise süsleme malzemesi olarak kullanılmaktadır (Akkaya, 2005). Ahşaplar, ormanlardan evlerin inşası sırasında köye kağnılarla taşınmıştır.

Ahşap, duvar örgü sisteminde hatıllar ve peşduvanlarda, işlenmemiş haliyle kırma çatıların konstrüksiyonunda ve üst örtü yapımında kiriş olarak kullanılmıştır.

Yapının çıkma, saçak, seki, pencere, kapı, merdiven, dolap, tavan ve taban döşemelerinde ahşap yoğun olarak kullanılmıştır.

Alt katlarda yaşama mekânı olarak düşünülen bazı odaların zemini ise ahşap kaplama yapılmıştır. Depolama, odunluk gibi alanlar ise taş toprak dolguymen günümüzde beton kaplamadır. Üst kattaki oda ve sofaların zemini ahşap kaplamadır. Bu döşemeler ise yuvarlak kesitli ağaçların üzerinde ahşap çakılmasıyla oluşturulmuştur.

Zemin kat oda tavanları, döşemeyi oluşturan ahşap direkler altta kalacak şekilde üst kısımları ahşap kaplanmıştır. Üst katlarda oda tavanları, döşemeyi oluşturan ahşap direkleri gizleyecek şekilde ahşap kaplama ile kaplanmış, üzeri de yivli ahşap çiteler kullanılarak birleşim yerleri kapatılmıştır. Bu tür tavanlar bazen boyanmadan ahşabın kendi rengiyle bırakılmış, bazen de farklı renklere boyanmıştır. Bazı evlerin tavanlarında ahşaptan yapılmış tavan göbeği görülmektedir.

Yörede taş ve ahşap malzemenin fazla olması ve iklimin genelde yağışlı olması kerpiç malzemeye fazla kullanılma imkânı tanımamıştır. Metal malzeme kullanımı yaygın değildir. Kapı kilitlerinde ve menteşe düzenlemelerinde görülmektedir. Bacalarda ateş tuğlası kullanılmıştır. Teknolojinin gelişmesiyle beraber modern inşaat malzemeleri yörede kullanılması hız kazanmıştır.

7.2. Geleneksel Türk Evi içindeki yeri

Türk evlerinde ortak bir bakış açısının izlerini görmek mümkündür. Anadolu'da çeşitli coğrafi konumlar, birbirinden farklı iklim koşulları ve bunlara bağlı olarak çeşitli yapı malzemeleri bulunduğundan dolayı, oluşan ev geleneği geniş bir yelpazeye sahiptir. Anadolu'nun çeşitli bölgelerindeki evler, biçimleri ve süslemeleri açısından benzerlik ve ayrılık gösteren özelliklere sahiptir. Birbirine çok yakın bölgelerde benzerlikler olabildiği gibi bir o kadar farklılık da söz konusudur. Bu çeşitliliği ekonomik, toplumsal, kültürel, siyasal ve dinsel nedenlere bağlamak mümkündür. Aynı yerleşme alanı içinde değişik inanç ve gelenekten olan insanların bulunması ev yapılanmasında farklı sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Derebucak ilçesinin iklimi Akdeniz ile İç Anadolu iklimi arasında geçiş iklimidir. Yazlar sıcak, kışlar soğuk ve yağışlıdır. İklinden dolayı evler genellikle iç sofalıdır. İlçe genelinde ahşap ve taş kolay bulunan malzeme olmasından dolayı yapılarda kullanılan temel malzemeler taş, ahşap olmuştur.

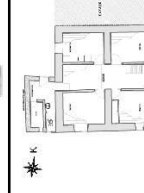

Çantı evler daha çok Karadeniz bölgesinde yaygındır. Taş evlerden önce yaşanan çantı evler ve günümüzde de kullanılan ahşap ahır ve samanlıklar bu yönüyle Karadeniz evlerine benzemektedirler.

İç sofalı evler, Anadolu ve Balkanlarda çokça tercih edilmiştir. Orta Anadolu'nun kerpiç yapıları ile bölgenin taş evleri arasında farklılıklar görülmektedir. Pınarbaşı evleri, avlulu Konya evleri ile benzerlik taşımamaktadır ancak Konya'da bazı varlıklı ailelerin evlerinde iç sofalı plan tipi görüldüğü bilinmektedir. Konya evlerinde çoğunlukla kerpiç ve ahşap kullanılmaktadır. Temeller ise taştandır. Konya'da hımış tekniğiyle yapılan evler çoğunluktadır. Pınarbaşı evlerinde taş ve ahşap ana yapı malzemesidir, kerpiç malzemeye rastlanmamaktadır. Konya evlerinde oda çıkmaları görülmekle birlikte Pınarbaşı evlerinde çıkmalar tek yönlü sofa çıkması şeklindedir. Çalışmaya konu olan evlerin genel olarak Konya evleriyle benzerliğinin daha çok plan şemalarında olduğu görülmektedir. Pınarbaşı evleri plan şeması ve malzeme bakımından Derebucak ilçesinin komşuları olan Beyşehir ve Seydişehir evleri ile de benzer özellikler göstermektedir.

Pınarbaşı'na yakın bir coğrafyada yer alan Akseki yöresinde de iç sofalı plan tipleri görülmektedir. Ancak ekonomik ve sosyal durumlarının farklı olmasından dolayı mekân ve süsleme özellikleri farklılık göstermektedir. Yapı malzemesi ve tekniği açısından benzerlik göstermektedir.

Dış sofalı evler, daha çok Akdeniz ve Ege bölgelerinde görülmektedir. Pınarbaşı evlerinde az da olsa kapalı dış sofalı plan tipine rastlanmaktadır.

Kuru duvar tekniğinde inşa edilmiş ev örnekleri Anadolu'nun her bölgesinde görmek mümkündür. Özellikle dağlık-kayalık kesimlerde ve Torosların tamamında moloz taştan inşa edilen evler vardır (Özgüner, 1970).

Tablo 7.1.	PLAN ÖZELLİKLERİ	MAİZEME ÖZELLİKLERİ	CEPHE ÖZELLİKLERİ	SÜSLEME ÖZELLİKLERİ	ÖRNEK PLAN	ÖRNEK GÖRÜNÜŞ
M.SERT EVI	1.Zemin ve 1. kat olmak üzere iki katlıdır. 2.İç sofiyalı plan şemasına sahiptir. 3. Yapının tek girişi vardır. 4. Kırmızı çatılı olup üstü kiremit kaplıdır. 5. Zemin katın odalarından biri dükkân olarak kullanılmıştır. 6. Mühdüdes tuvalet, lavabosu vardır. 7. Ana giriş kapısı, çıkma alnında, tek kanatlıdır.	1. Ana yapı malzemesi moloz taş ve alçıdır. 2. Temel ve taşıyıcı duvarlarda taş kullanılmıştır. 3. Alçı, hatlar, cumba, dolap, döşeme, tavan ve kapılarda kullanılmıştır. 4. Harçsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır.	1. Giriş cephesindeki ahşap cumba cepheye farklılık katmaktadır. 2. Zemin katın daha az pencere vardır. 3. Cephepler sakar sva ile sıvanmıştır.	1. Cephepler genel olarak sade ve gösterişsiz uzaktır. 2. Giriş cephesindeki cumba alınlık ve eşeklerinde sistemlere görülmektedir. 3. İç mekanda sistemlere dolap ve kapılarda rastlanmaktadır.		
C. AKINCI EVI	1. Zemin ve 1. kat olmak üzere iki katlıdır. 2. İç sofiyalı plan şemasına sahiptir. 3. Yapının iki girişi vardır. 4. Kırmızı çatılı olup üstü kiremit kaplıdır. 5. Zemin katın odalarından biri dükkân olarak kullanılmıştır. 6. Mühdüdes tuvalet, lavabosu vardır. 7. Ana giriş kapısı, çıkma alnında, tek kanatlıdır.	1. Ana yapı malzemesi moloz taş ve alçıdır. 2. Temel ve taşıyıcı duvarlarda taş kullanılmıştır. 3. Alçı, hatlar, cumba, dolap, döşeme, tavan ve kapılarda kullanılmıştır. 4. Harçsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır.	1. Giriş cephesindeki cumba cepheye farklılık katmaktadır. 2. Zemin katın daha az pencere vardır. 3. Cephepler sakar sva ile sıvanmıştır.	1. Cephepler genel olarak sade ve gösterişsiz uzaktır. 2. Giriş cephesindeki cumbanın alt kısmına basit ornaa tekniğiyle sistemler yapılmıştır. 3. İç mekanda sistemlere kapılarda rastlanmaktadır.		
S.SELÇUK EVI	1. Zemin ve 1. kat olmak üzere iki katlıdır. 2. İç sofiyalı plan şemasına sahiptir. 3. Yapının iki girişi vardır. 4. Besik çatılı olup üstü sacalı kaplıdır. 5. Abdestlik ve hıdırlık bölümleri özgünlüğü korunmaktadır. 6. Ana giriş kapısı, çıkma alnında çift kanatlıdır.	1. Ana yapı malzemesi moloz taş ve alçıdır. 2. Temel ve taşıyıcı duvarlarda taş kullanılmıştır. 3. Alçı, hatlar, cumba, dolap, döşeme, tavan ve kapılarda kullanılmıştır. 4. Harçsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır.	1. Giriş cephesindeki cumba cepheye farklılık katmaktadır. 2. Zemin katın daha az pencere vardır. 3. Cepheplerden, yapım tekniği açıkça okunmaktadır. 4. orijinal hıdırlık bölümü plan tasarımları, ince alçılarla kapatılmıştır.	1. Cephepler genel olarak sade ve gösterişsiz uzaktır. 2. Giriş cephesindeki cumbanın alt kısmına basit ornaa tekniğiyle sistemler yapılmıştır. 3. İç mekanda sistemlere kapılarda rastlanmaktadır.		
M.GÖÇEN EVI	1. Zemin ve 1. kat olmak üzere iki katlıdır. 2. Dış sofiyalı plan şemasına sahiptir. 3. Yapının tek girişi vardır. 4. Kırmızı çatılı olup üstü kiremit kaplıdır. 5. Giriş yan cepheledir. 6. Orijinal abdestlik ve hıdırlık bölümü yıkılmıştır.	1. Ana yapı malzemesi moloz taş ve alçıdır. 2. Temel ve taşıyıcı duvarlarda taş kullanılmıştır. 3. Alçı, hatlar, cumba, dolap, döşeme, tavan ve kapılarda kullanılmıştır. 4. Heikiller, çamur harçyla doldurulmuştur.	1. Cadeye bakılan cephedeki cumba cepheye farklılık katmaktadır. 2. Zemin katın daha az pencere vardır. 3. Sakar sva ile sıvanmıştır.	1. Cephepler genel olarak sade ve gösterişsiz uzaktır. 2. Cadeye bakılan cephesindeki cumbanın alınlık kısmı eskiden zengin bir süslemeyle süslenmiştir. 3. İç mekanda sistemlere geometrik sistemler görülmektedir.		
D.KIRICI EVI	1. Zemin ve 1. kat olmak üzere iki katlıdır. 2. İç sofiyalı plan şemasına sahiptir. 3. Yapının bagimsiz üç girişi vardır. 4. Kırmızı çatılı olup üstü kiremit kaplıdır. 5. Ana giriş kapısı, çıkma alnında ve çift kanatlıdır. 6. Odalar arasında eymen şeklinde aralıklar vardır. 7. Zemin katın ahır ve samanlık bölümlerindedir.	1. Ana yapı malzemesi moloz taş ve alçıdır. 2. Temel ve taşıyıcı duvarlarda taş kullanılmıştır. 3. Alçı, hatlar, cumba, dolap, döşeme, tavan ve kapılarda kullanılmıştır. 4. Harçsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır.	1. Giriş cephesindeki cumba cepheye farklılık katmaktadır. 2. Zemin katın daha az pencere vardır. 3. Sakar sva ile sıvanmıştır.	1. Cephepler genel olarak sade ve gösterişsiz uzaktır. 2. Giriş cephesindeki cumbanın alınlık kısmı eskiden zengin bir süslemeyle süslenmiştir. 3. İç mekanda sistemlere kapılarda, dolaplarda ve tavanda rastlanmaktadır.		
A.TAŞBAŞ EVI	1. Zemin ve 1. kat olmak üzere iki katlıdır. 2. Dış sofiyalı plan şemasına sahiptir. 3. Yapının tek girişi vardır. 4. Besik çatılı olup üstü kiremit kaplıdır. 5. Giriş kapısı, çıkma alnında çift kanatlıdır. 6. Mühdüdes tuvalet ve banyosu vardır.	1. Ana yapı malzemesi moloz taş ve alçıdır. 2. Temel ve taşıyıcı duvarlarda taş kullanılmıştır. 3. Alçı, hatlar, cumba, dolap, döşeme, tavan ve kapılarda kullanılmıştır. 4. Harçsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır.	1. Giriş cephesindeki cumba cepheye farklılık katmaktadır. 2. Zemin katın daha az pencere vardır. 3. Sakar sva ile sıvanmıştır.	1. Cephepler genel olarak sade ve gösterişsiz uzaktır. 2. cumbası sade bir özellik göstermektedir. 3. İç mekanda sistemlere rastlanmamıştır.		
H.TAŞBAŞ EVI	1. Zemin ve 1. kat olmak üzere iki katlıdır. 2. İç sofiyalı plan şemasına sahiptir. 3. Yapının tek girişi vardır. 4. Kırmızı çatılı olup üstü kiremit kaplıdır. 5. Mühdüdes tuvalet, lavabosu vardır. 6. Ana giriş kapısı, çıkma alnında, çift kanatlıdır.	1. Ana yapı malzemesi moloz taş ve alçıdır. 2. Temel ve taşıyıcı duvarlarda taş kullanılmıştır. 3. Alçı, hatlar, cumba, dolap, döşeme, tavan ve kapılarda kullanılmıştır. 4. Harçsız kuru duvar tekniğinde yapılmıştır.	1. Giriş cephesindeki cumba cepheye farklılık katmaktadır. 2. Zemin katın daha az pencere vardır. 3. Sakar sva ile sıvanmıştır.	1. Cephepler genel olarak sade ve gösterişsiz uzaktır. 2. cumbası sade bir özellik göstermektedir. 3. İç mekanda sistemlere rastlanmamıştır.		

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

8.1. Sonuç

Konutlar, ait oldukları dönemin ve yörenin çeşitli özelliklerinin belirlenmesinde önemli bir konumda bulunmaktadır. Derebucak ilçesi Pınarbaşı Köyünde halk mimarisi örneği birçok eve rastlanmıştır. Öncelikle çantı tekniğinde ahşap evlerde yaşayan yöre halkı 1930'lı yıllardan başlayarak 1970'li yılların sonuna kadar taş evler yapmışlardır. Evlerin yanında bulunan samanlık-ahır yapıları da ahşap çantı tekniğinde yapılmıştır.

Pınarbaşı Köyü genel olarak aynı karakterdeki evlerden oluşmaktadır. Bu mütevazı evler birbirine benzeyen seriler şeklinde inşa edilmiştir. Bu konutlar tasarım açısından büyük ölçüde birbiriyle benzeşmekte; işlev, plan şeması ve mekânsal organizasyon birbirini takip etmektedir. Ancak özgünlüğünün tamamen koruyan ev yok denecek kadar azdır. Pınarbaşı evleri bahçesiz, küçük hacimli, hemen hemen hepsi iki katlı yapılardır.

Evler parsel içinde genellikle sokağa paralel konumlanmıştır. Plan tipinin oluşmasında iklim ve doğa şartlarının yanı sıra bölgede etkili olan halk mimarisi geleneğinin büyük etkisi vardır. Planı oluşturan esas mekânlar sofa ve odalardır. İç sofalı ve nadir de olsa dış sofalı yapılan evlerin alt katlarında plan şemasının aynen uygulanmadığı görülmektedir. 1960'larda yöre halkı tüfek imalatı ile uğraştığı için, evlerin zemin katına bağımsız girişi olan tüfek dükkânları yapılmıştır. Zemin kat, servis mekânları üst katlar ise esas yaşama alanıdır. Dış sofalı evlerde sofanın bir tarafına, iç sofalı evlerde sofanın iki tarafında odalar bulunmaktadır. Odalar arasında yazlık kışlık ayrımı olan evler vardır. Yazlık odalar çok pencereleri kışlık odalar tek pencerelidir. Sofa, bir ucunda sokağa doğru çıkma yapar ve bu kısım sekilik ile yükseltilmiştir. Bazı evlerde sekilik kısımları ahşap bölücülerle sofadan ayrılarak köşk odası (köşkü) oluşturulmuştur. Sofanın diğer ucunda sofa ile irtibatlı plandan taşırılmış ahşap abdestlik-hela bölümü bulunmaktadır.

Cephe özellikleri bakımından sade bir özellik göstermektedir. Giriş cepheleri en gösterişli cepheleri olup genelde dikey simetri ekseninde çıkma ve çıkma altında ahşap portaları yer almaktadır. Cephelerde en dikkat çeken unsur genellikle alınlık ve etek kısımları süslemeli çıkmalardır. Genellikle sokağa çıkma yapan ahşap cumbalar eli böğründe veya ahşap kirişlerle taşınmaktadır. Çıkmaların ön ve yan yüzdelerindeki giyotin pencereler kullanılmıştır. İklimin cepheye etkisi sonucu çatı eğimleri oldukça fazladır. 1970'lerde yapılan evler, eski tarihli evlere göre daha özensiz inşa edilmiştir.

Bunun sonucunda çıkmaları daha sade ve iç mekânlarda çok fazla dolaba rastlanmamaktadır.

Köydeki evlerde süslemeler, ahşap malzemelerde görülmektedir. Dolap, kapı ve çıkmalarda basit oyma veya ajur tekniğinde yapılmış bitkisel veya geometrik motifli bezemelere rastlanmaktadır.

Malzeme ve yapım teknikleri olarak bölgede kolay bulunan malzemeler tercih edilerek uygulamaları yöresel ustalara yaptırılmıştır. Ana yapım malzemesi taş ve ahşaptır. Yapım tekniği olarak moloz taş duvar arası ahşap hatıllı, harçsız veya harçlı duvar yapım tekniği olarak kullanılmıştır. Harçsız kuru duvar tekniği bölge evlerinde daha yaygındır. Bu teknikte moloz taşlar dış ve iç cepheye gelecek biçimde dizilmiş ve aralarına helik tabir edilen küçük taş parçaları dökülerek doldurularak belli bir seviyeye geldiğinde hatıl ve peşduvanlarla tesviye edilmiştir. Kuru duvarlar çoğunlukla dış cephede sakar sıva olarak adlandırılan toprak veya beton esaslı sıva ile sıvanmıştır. Döşemeler ahşap kirişleme sistemle taş duvarlar üzerine oturtulmuştur. Odalar orijinalinde beyaz toprakla sıvanmıştır. Dolaplar, kapılar, pencereler ve tavan ahşap malzemedan yapılmış olup ana girişler çift kanatlı, oda ve diğer kapılar tek kanatlıdır.

Evlerin genel durumu incelendiğinde çoğunun kullanılmadığı, bazılarının belirli zamanlarda kullanıldığı, daimi olarak kullanılanların pek çoğunun ise tamiratlar geçirerek özgün görünümünden uzaklaştırıldığı görülmektedir.

Yapılarda, malzemenin eskimesi ile fiziksel eskime söz konusu olmaktadır. Buna bağlı olarak, sosyo-kültürel şartların değişmesi ile de işlevsel eskime ortaya çıkmaktadır. Değişen ihtiyaçlar; sosyal yapının değişimine bağlı olarak konutlarda yeni mekânlara ihtiyaç duyulmakta, bazı mekânlar ise kullanım dışı kalmaktadır. Evlerde yaşayanlar tarafından, yapıldığı zamanın şartlarına uygun olan fakat günümüz şartlarına ve yaşam tarzına uymayan, yapı ve mekân özellikleri kullanıcıların kendi istek ve gereksinimlerine göre değiştirilmiş ya da eklenmiştir. Örneğin; yapıldığı zamanda kullanılan ocaklık birçok evde kullanılmamakta, yerine ısınmak, yemek pişirme gibi eylemleri karşılamak için günün teknolojisine ayak uydurulmuştur. Mutfaklara, ihtiyaçları boyutunda tezgâh ve lavabo eklenmiştir. Banyo ve tuvaletler günümüz şartlarına uydurulmuştur. Ahşap pencereler, kapılar ve cumbalar modern malzemelerle değiştirilmiştir. Onarım ve eklemeler özensiz biçimde yapılmıştır.

Tüm bilgilere dayanarak, 1935-1980 yılları arasında tarihlenmesine rağmen Pınarbaşı evleri plan tipi, yapı malzemesi ve tekniği, cephe karakteri bakımından Türk evi özellikleri taşımaktadır. Ancak Pınarbaşı evlerine gereken önem verilmemektedir.

8.2. Öneriler

Yaşam koşullarının değişmesiyle birlikte kullanıcıların konuttan beklentisi de değişmiştir. Geleneksel konutlar kullanıcıların isteklerinin çoğunu karşılayamaz hale gelmiştir. Bu sebeple, mekân kurgularında, cephe özelliklerinde ve strüktürlerinde tadilatlarla bağlı değişiklikler görülmektedir.

Günümüze kadar ulaşan ve mimari mirasımızı oluşturan geleneksel yapıların korunması ve geleceğe aktarılması gerekmektedir. Yapılar yeni yapılmış olsalar da doğal sürece karşı dayanımları belirli bir süre ile sınırlıdır. Eninde sonunda eskiyerek yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalacaklardır. Bu nedenle koruma çok önemli bir konudur. Yapıların sürdürülebilirliğini sağlamak için bilinçli koruma uygulamalarına hız kazandırmak gerekmektedir. Koruma ancak binaların içinde yaşanmasıyla mümkündür.

Pınarbaşı evlerinin sahip olduğu potansiyel, halk tarafından kavranamamıştır. Konu hakkında bilgisi olmayan halk, koruma altına alınan yapıların alınıp satılamayacağı, onarım yapılamayacağını zannetmektedir. Yapı sahipleri, kullanıcıları ve ilgili idareler kültür mirası evlerle ilgili bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bu evleri korumak ve yaşatmak hepimizin üstlenmesi gereken bir görevdir. Koruma çalışması halkın bilinçlendirilmesi ile tabana yayılarak başlatılmalıdır. Yapılarını geleneksel usullere göre onarmak isteyen mülk sahiplerine malzeme ve işçilik konusunda teknik ve maddi destek sağlanmalıdır.

Bölgeyi gündeme getirmek için tanıtmak, sorunları tartışmak ve bozulmanın önünü almak için mimarlık yaz okulları ile ilk çalışmalara başlanılmalıdır.

Derebucak ilçesi doğal güzellikleri ile eko turizm özelliği taşımaktadır. Beyşehir-Derebucak-İbradı-Akseki kültür rotası oluşturulup bu kapsamda Pınarbaşı evleri rotaya dâhil edilerek değerlendirilmelidir.

Kırsal sit alanı olması önerilmelidir. Günümüzde halen barınma amaçlı olarak kullanılan bu yapıların, genel ve mimari özelliklerini bozmadan, ekleme bölümler ile değil, mekânlara verilecek yeni işlevler ile yaşamlarını sürdürebilmeleri sağlanmalıdır. Konutlarda, genel ve mimari nitelikleri bozulmaksızın bakım, onarım ve yenileme çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Restorasyon projeleri hazırlanarak, kullanılmayan evlere farklı işlevler kazandırılarak kullanılmaları teşvik edilmeli ve koruma altına alınmalıdır. Bu yüksek lisans çalışması, rölöve ve fotoğraflarla tespit çalışması yapılan Pınarbaşı evlerinin geleneksel özelliklerini ortaya çıkararak, ileride yapılacak çalışmalara kaynak olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akkaya, N., 2005, Akseki İlvat köyleri ve çevresindeki geleneksel Türk evlerinin Mimari ve süslemesi, Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Alkan, S.,2007, Derebucak (Konya) ilçesi makrofungusları, Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya, 9-15.
- Arel, A., 1982, Osmanlı Konut Geleneğinde Tarihsel Sorunlar, E.Ü. Güzel Sanatlar Fak. Yay.,İzmir.
- Başlılar Altun, S., 2008, Geleneksel Türk Evleri, Kullanılan Yapı Malzemeleri, Yapı Elemanları ve Yapım Sistemleri, Yüksek Lisans Tezi, *K.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü*, Trabzon, 42-57 .
- Bektaş, C., 2001, Halk yapı sanatı, Literatür Yayınları, İstanbul.
- Coşkun, M.E., 2013, Türk Evlerinde Yapı Malzemeleri ve Yapım Teknikleri, Yüksek Lisans Tezi, *Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul, 42-57.
- Çınar, H., 2014, Anadolu Kırsal Mimarisinin Oluşum Mantığı: Yer değiştiren Kesmez Köyü'nde Mekan ve Mekan Düzeni, Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya, 6-26.
- Davulcu, M.,2015, Ormana Yöresi Geleneksel Konut Mimarisi ve yapıcılık geleneği, *Kalem işi Dergisi*,cilt: 3 (5), 47-96.
- Derebucak Belediyesi, 2018, <http://www.derebucak.bel.tr/> [Ziyaret tarihi: 30 Mayıs 2018]
- Doğanay, H., 1997, Türkiye Beşeri Coğrafyası, Milli Eğitim Bakanlığı yayınları, 2982, İstanbul.
- Eldem, S.H. ,1954, Türk evi plan tipleri, İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Eldem, S.H.,1984, Türk Evi Osmanlı Dönemi 1,Turizm Değerlerini Koruma Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Eriç, M., 1979, Geleneksel Türk Mimarisinde Malzeme Seçimi ve kullanımı, Yapı Dergisi, Sayı: 33, İstanbul.
- Evren,M.,1959, Türk Evinde Çıkma, İstanbul.
- Gedik, M., 2008, Konya ili Derebucak ilçesi ve çevresi halk edebiyatı ve folkloru üzerine bir inceleme, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya,1-16.
- Gögebakan, Y. , 2015, Karakteristik bir değer olan geleneksel Türk Evi'nin oluşumunu belirleyen unsurlar ve bu evlerin genel özellikleri, *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, Cilt:1(1), 41-55.

- Gök, R., 2005, Coğrafi Açidan Derebucak ilçesi (Konya), Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Günay,R.,1999, Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri, İstanbul.
- Hasol, D., 2008, Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Yem Yayın, İstanbul.
- Karpuz, H., 1993, Türk İslam Mimarisinde Erzurum Evleri, Ankara.
- Karpuz, H., 2000, Türk Evi, Osmanlı Evi, Osmanlı Ansiklopedisi, Cilt:X, Ankara, 451.
- Karpuz, H. , (Tarihsiz), Türk Sivil Mimarisi, Selçuk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Sanat Tarihi Bölümü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Ders notları, Konya.
- Köse, A., 1997, Türkiye’de Geleneksel Kırsal Konut Planlarında Göçebe Türk Kültürü İzleri, *Balıkesir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi*, Balıkesir.
- Kuban, D., 1976, Sanat tarihimizin Sorunları, Çağdaş Yayınları, İstanbul.
- Kunduracı, O., 1995, Batı Toroslarda bulunan geleneksel konutlar, Doktora Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Kunduracı, O., 2006, Beyşehir ve Derebucak Çevresinin Eski Evlerinden Örnekler, *I. Uluslararası Beyşehir ve yöresi Sempozyumum Bildiriler Kitabı*,11-13 Mayıs 2006, Konya, 604-616.
- Küçükerman, Ö., 1973, Anadolu’daki Geleneksel Türk evinde odalar,İstanbul.
- Küçükerman, E. ve Güner, Ş., 1995, Anadolu Mirasında Türk Evleri, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Mevlana Kalkınma Ajansı, 2014, Derebucak ilçe raporu, *MEVKA*, <http://www.mevka.org.tr/Yukleme/Uploads/DsyP7vTEG719201725845PM.pdf> [Ziyaret tarihi:18 Mayıs 2018]
- Muşmal, H., 2015, Küllerinden doğan bir köy:1955 yılı yangını ve Derebucak’ın yeniden kuruluşu, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*,cilt:8 (36), 364-379.
- Onur, H., 1978, Tarihi Bilinen En Eski Bir Türk Evi, *Arkitekt Dergisi*, Sayı: 1978-02(370), 50-51.
- Özdemir, B., 2013, Derebucak yazı kalır ,tarih olur, Derebucak.
- Özgüner, O., 1970, Köyde Mimari, Ankara.
- Sözen, M., 2001, Türklerde Ev Kültürü, İstanbul.
- T.C. Derebucak Kaymakamlığı, 2018, <http://www.derebucak.gov.tr/genel-bilgiler> [Ziyaret tarihi: 10 Mayıs 2018]

Uçar, M., Çeken, H. ve Ökten, Ş., 2010, Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma: Fethiye Örneği, Detay Yayıncılık, Ankara.

Uluengin, B., 2018, Rölöve, Yem Yayın, İstanbul.

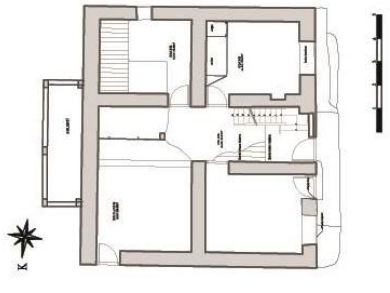

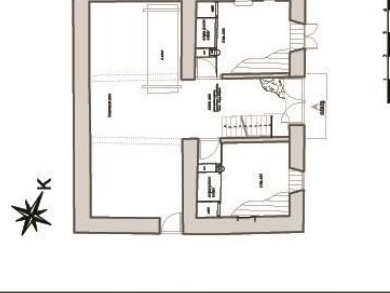
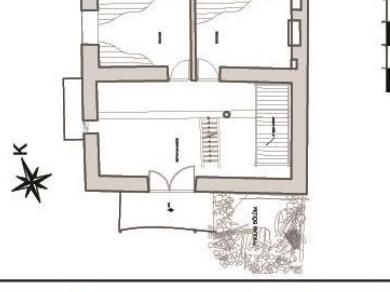
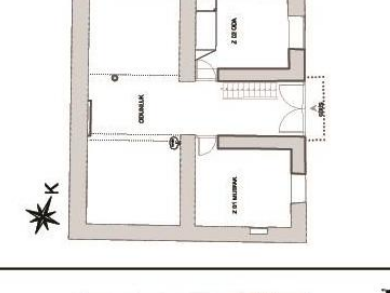
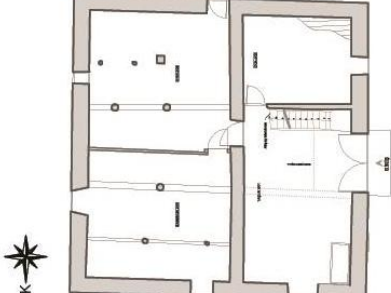
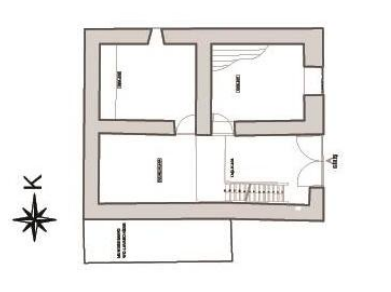
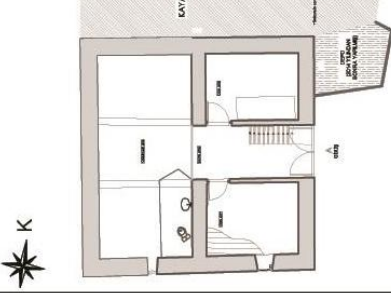
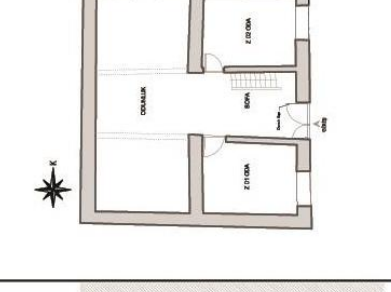
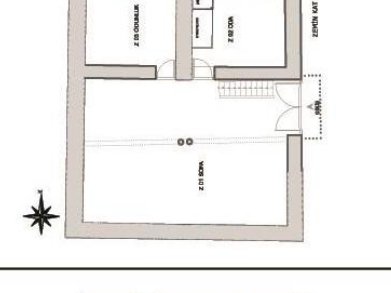
Yeşildal, N., 2008, Antalya, Ürünli Köyü sivil mimari örneği yapıların yapım sistemlerinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.

Yürekli, H., 2005, Türk Evi, Gözlemler-Yorumlar, İstanbul.

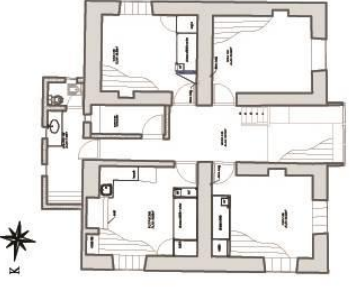

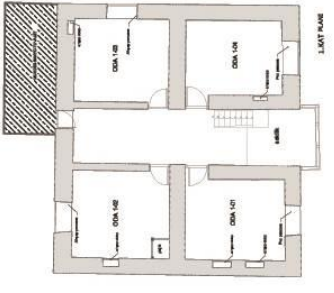
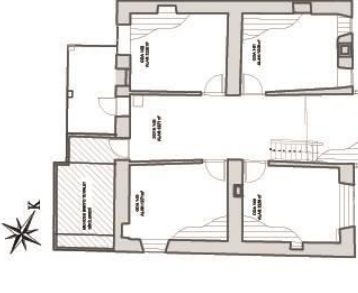
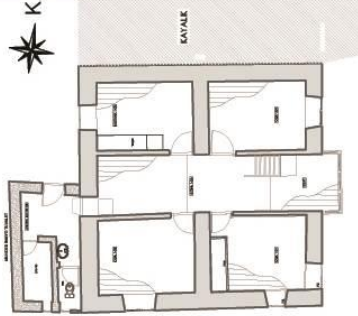

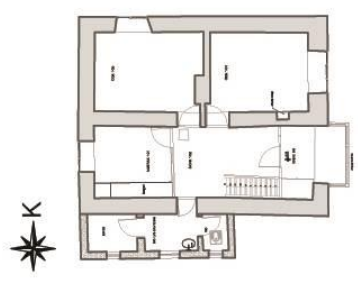
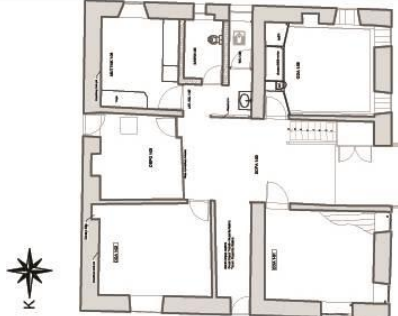

EKLER

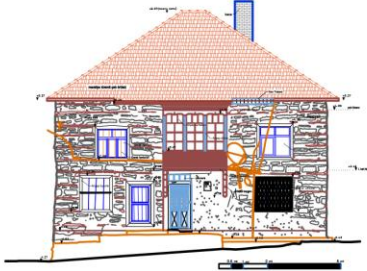

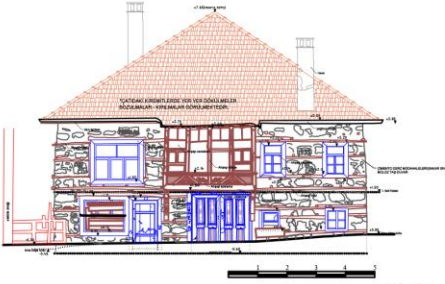

EK-1 Pınarbaşı Evleri Zemin kat planları

MEHMET SERT EVİ		CAFER AKINCI EVİ		SÜLEYMAN SELÇUK EVİ		MUHİTTİN GÖCEN EVİ		AYŞE ÜZÜMCÜ EVİ	
DURDU KIRICI EVİ		AHMET TAŞBAŞ EVİ		HASAN TAŞBAŞ EVİ		104 ADA 6 PARSELDEKİ EV		205 ADA 5 PARSELDEKİ EV	

EK-2 Pınarbaşı Evleri 1. kat planları (Plan Tipolojileri)

MEHMET SERT EVİ		SÜLEYMAN SELÇUK EVİ		MUHTİN GÖCEN EVİ		AYŞE ÜZÜMCÜ EVİ	
CAFER AKINCI EVİ		HASAN TAŞBAŞ EVİ		104 ADA 6 PARSELDEKİ EV		205 ADA 5 PARSELDEKİ EV	
AHMET TAŞBAŞ EVİ		DURDU KIRICI EVİ					

EK-3 Pınarbaşı Evleri Ön Cepheleri

Mehmet Sert Evi		
		
Cafer Akıncı Evi		
		
Süleyman Selçuk Evi		
		
Ahmet Taşbaş Evi		
		
Durdu Kırıcı Evi	Muhittin Göcen Evi	Hasan Taşbaş Evi
		

104 ada 36 parsel

104 ada 37 parsel

104 ada 38 parsel

104 ada 45 parsel

104 ada 46 parsel

104 ada 89 parsel

108 ada 3 parsel

114 ada 6 parsel

114 ada 29 parsel

114 ada 30 parsel

114 ada 56 parsel

114 ada 83 parsel

114 ada 93 parsel

114 ada 96 parsel

114 ada 98 parsel

119 ada 2 parsel

119 ada 3 parsel

120 ada 5 parsel

120 ada 6 parsel

120 ada 10 parsel

120 ada 11 parsel

120 ada 12 parsel

120 ada 17 parsel

122 ada 2 parsel

122 ada 6 parsel

125 ada 1 parsel

172 ada 1 parsel

177 ada 2 parsel

177 ada 5 parsel

179 ada 2 parsel

183 ada 1 parsel

185 ada 1 parsel

191 ada 1 parsel

191 ada 2 parsel

191 ada 11 parsel

192 ada 1 parsel

196 ada 1 parsel

205 ada 5 parsel

208 ada 2 parsel

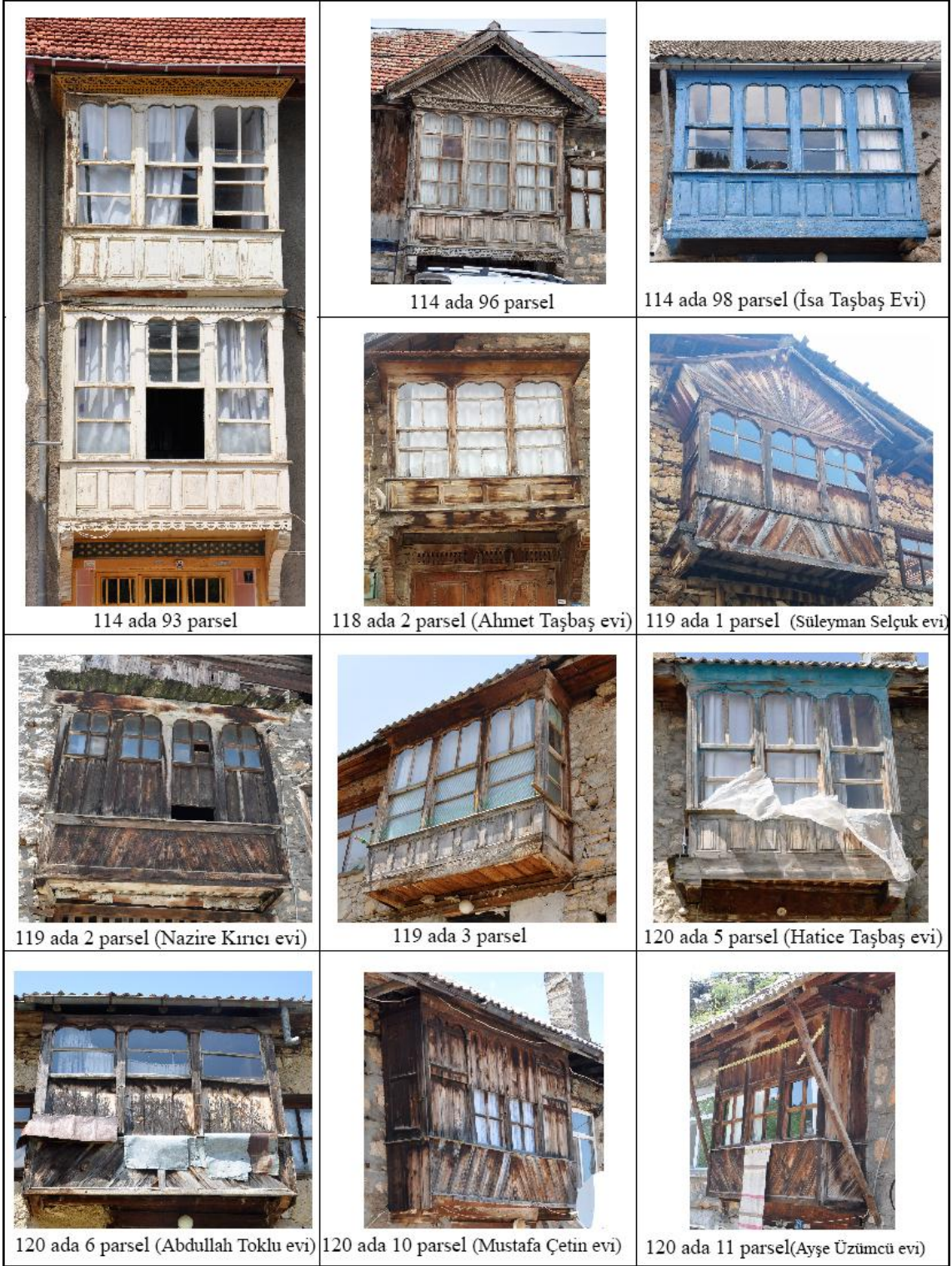

209 ada 1 parsel

EK-4 Pınarbaşı Evleri Cumbaları

		
104 ada 36 parsel	104 ada 37 parsel	104 ada 38 parsel
		
104 ada 45 parsel	104 ada 46 parsel	104 ada 89 parsel (Necmettin Şanlı evi)
		
108 ada 3 parsel	108 ada 4 parsel	109 ada 11 parsel (Muhittin Göcen evi)
		
111 ada 2 parsel	114 ada 6 parsel	114 ada 14 parsel (Durdu Kırıcı evi)

 <p>120 ada 12 parsel (Memiş Akkoçak evi)</p>	 <p>120 ada 17 parsel</p>	 <p>120 ada 23 parsel</p>
 <p>122 ada 2 parsel (Hüseyin Taşkara evi)</p>	 <p>122 ada 5 parsel</p>	 <p>122 ada 6 parsel (Gülşüm Toklu evi)</p>
 <p>125 ada 1 parsel (Ramazan Çulcu evi)</p>	 <p>Yıkılan Ev</p>	 <p>Yeri tespit edilemeyen ev</p>
 <p>169 ada 1 parsel</p>	 <p>170 ada 2 parsel</p>	 <p>172 ada 1 parsel</p>

 <p>172 ada 2 parsel</p>	 <p>177 ada 2 parsel</p>	 <p>177 ada 5 parsel/1</p>
 <p>177 ada 5 parsel/2</p>	 <p>179 ada 2 parsel</p>	 <p>179 ada 3 parsel</p>
 <p>183 ada 1 parsel</p>	 <p>185 ada 1 parsel</p>	 <p>191 ada 1 parsel</p>
 <p>191 ada 2 parsel</p>	 <p>191 ada 6 parsel</p>	 <p>191 ada 9 parsel</p>

EK-5 Pınarbaşı Evleri Çift Kanatlı Giriş kapıları (Portaları)

Mehmet Sert Evi		
		
Cafer Akıncı Evi		
		
Süleyman Selçuk Evi		
		
Ahmet Taşbaş Evi		
		
Durdu Kırıcı Evi	Muhittin Göcen Evi	Hasan Taşbaş Evi
		

			
104 ada 37 parsel	104 ada 45 parsel	104 ada 46 parsel	104 ada 89 parsel(Necmettin Şanlı evi)
			
114 ada 29 parsel	114 ada 30 parsel (2014)	114 ada 96 parsel	118 ada 6 parsel
			
119 ada 2 parsel	120 ada 4 parsel	120 ada 6 parsel(Abdullah Toklu evi)	120 ada 11 parsel (Ayşe Üztümcü evi)
			
122 ada 2 parsel (Hüseyin Taşkara evi)	122 ada 6 parsel(Gülsüm Toklu evi)	179 ada 2 parsel	181 ada 5 parsel
			
191 ada 11 parsel	205 ada 5 parsel	209 ada 1 parsel	209 ada 9 parsel

EK-6 Terimler Sözlüğü

Abdestlik: Ayazlıkta helanın yanında yer alan el, yüz yıkamaya mahsus yer.

Ağzıaçık: Odaların yan duvarlarında, yüklük ve çiçeklik kenarlarında bulunan kapaksız küçük ahşap dolaplara verilen isim

bacaya açılan ve yemek vs. pişirmekte kullanılan yer.

Borta kapı: Çift kanatlı ahşap giriş kapı.

Çağlık/Çağılık: Banyo yapılan yer. Çağlamaktan gelmektedir.

Çandı: Genellikle doğu Karadeniz evlerinde bir duvar yapım sistemi

Çıkma(cumba): Bir binanın üst katlarından dışarıya doğru taşan kısım. Cumba, şahniş, şahnişin, cihannüma, makat gibi isimler almaktadır.

Dam: Köyde çantı tekniğiyle yapılmış ahir ve samanlıklara verilen isim

Destur: Duvar örgüsü içerisinde iki hatlı arası.

Eliböğünde: Geleneksel Türk evlerinde çıkmayı alttan destekleyen eğrisel formlu ahşap payanda.

Hartama: 3 mm-2 cm kalınlıkta, 80 cm boyundaki tahtalarla bindirme usulüyle yapılan çatı örtüsü

Hatıl: Taş duvar örgüsü içerisinde duvara yatay gelecek şekilde atılan ahşap eleman. Duvarın dışına ve içine gelecek şekilde iki yandan atılır.

Hela: Tuvalet.

Helik: İnşaatta kullanılan küçük taşlar.

Köşkü: Sofadan ahşaplarla ayrılmış oda, köşk odası.

Kuru duvar: Harçsız duvar örgü yöntemi.

Ocaklık: Evlerin bir kenarına ve duvarın içine doğru oyuk olarak yapılıp üst kısmı

Oyma: Bölgede çantı tekniğindeki evlerin pencereleri

Peşduvan/Piştivan/Piştuvan: Taş duvar örgüsü içerisinde yer alan hatılları birbirine bağlayan kısa ahşap kiriş. Yuvarlak kesitli olan bu kirişler cepheden bir miktar dışarıya taşırılmıştır. Görünümünden dolayı bugün “düğme” olarak adlandırılmaktadır.

Sakar sıva: Kuru yapı olarak yapılan moloz taştan yapılmış duvarlar daha sonra beton veya kireç harç ile yapılan derzli sıvadır.

Sedir: Bazı sofalarda döşemenin pencereye yakın kısmında oturmaya ayrılan geniş sekiler.

Seki: Döşmeden yükseltilmiş kısım.

Sergen: Odayı pencere ve kapı yüksekliğinde çepeçevre dolanan rafa verilen ad.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Hilal ŞAHİN
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : 01.101989
Telefon : 0551 426 07 10
Faks : -
E-Posta : hilalsahinn89@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Adı	İlçe	İl	Bitirme Yılı
Lise	: Selçuklu A. Lisesi	Selçuklu	Konya	2007
Üniversite	: Selçuk Üniversitesi	Selçuklu	Konya	2013
Yüksek Lisans	: Konya Teknik Ü.	Karatay	Konya	2019
Doktora	:			

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2013-2014	Ulusan Mimarlık	Mimar
2014-....	Konya Büyükşehir Belediyesi	Mimar

YABANCI DİLLER

İngilizce

YAYINLAR